

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Letnik 62

7. junij 2019

Vsebina

I Zakonodajni akti

UREDBE

- ★ Uredba (EU) 2019/880 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vnosu in uvozu predmetov kulturne dediščine 1
- ★ Uredba (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o Agenciji Evropske unije za kibernetiko varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetike varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetiki varnosti) ⁽¹⁾ 15

DIREKTIVE

- ★ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve ⁽¹⁾ 70
- ★ Direktiva (EU) 2019/883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladij, spremembi Direktive 2010/65/EU in razveljavitvi Direktive 2000/59/ES ⁽¹⁾ 116
- ★ Direktiva (EU) 2019/884 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o spremembi Okvirnega sklepa Sveta 2009/315/PNZ v zvezi z izmenjavo informacij o državljanih tretjih držav in evropskim informacijskim sistemom kazenskih evidenc (sistem ECRIS) ter o nadomestitvi Sklepa Sveta 2009/316/PNZ 143

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP.

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2019/880 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 17. aprila 2019

o vnosu in uvozu predmetov kulturne dediščine

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 207(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 12. februarja 2016 o boju proti financiranju terorizma, Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 2. februarja 2016 o akcijskem načrtu za okrepitev boja proti financiranju terorizma ter Direktive (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ bi bilo treba sprejeti skupna pravila o trgovini s tretjimi državami, da bi se zagotovila učinkovita zaščita pred nezakonito trgovino s predmeti kulturne dediščine in pred njihovo izgubo ali uničenjem, ohranjanje kulturne dediščine človeštva ter preprečevanje financiranja terorizma in pranja denarja s prodajo ukradenih predmetov kulturne dediščine kupcem v Uniji.
- (2) Izkoriščanje narodov in ozemelj lahko vodi v nezakonito trgovino s predmeti kulturne dediščine, zlasti kadar je taka nezakonita trgovina posledica oboroženih spopadov. V tej zvezi bi morala ta uredba upoštevati regionalne in lokalne značilnosti narodov in ozemelj, ne pa tržne vrednosti predmetov kulturne dediščine.
- (3) Predmeti kulturne dediščine so del kulturne dediščine in so pogosto velikega kulturnega, umetniškega, zgodovinskega in znanstvenega pomena. Kulturna dediščina predstavlja enega od osnovnih elementov civilizacije ter ima med drugim simbolno vrednost in je kulturni spomin človeštva. Bogati kulturno življenje vseh narodov ter združuje ljudi v skupnem spominu, poznavanju in razvoju civilizacije. Zato bi jo bilo treba zaščititi pred protipravno prisvojitvijo in krajo. Že vedno je prihajalo do kraja na arheoloških najdiščih, a zdaj je to doseglo industrijske razsežnosti in je skupaj s trgovanjem z nezakonito izkopanimi predmeti kulturne dediščine hudo kaznivo dejanje, ki povzroča veliko trpljenja tistim, ki jih to neposredno ali posredno prizadene. Nezakonita trgovina s predmeti kulturne dediščine v mnogih primerih prispeva k nasilni akulturaciji ali nasilni izgubi kulturne identitete, kraja predmetov kulturne dediščine pa med drugim vodi v razpad kultur. Dokler je mogoče dobičkonosno trgovati z nezakonito izkopanimi predmeti kulturne dediščine in se z njimi okoriščati brez večjih tveganj, se bodo takšna izkopavanja in kraje nadaljevala. Zaradi gospodarske in umetniške vrednosti predmetov kulturne dediščine je zanje povpraševanje na mednarodnem trgu veliko. Zaradi pomanjkanja odločnih mednarodnih pravnih ukrepov in neučinkovitega izvrševanja morebitnih ukrepov, ki obstajajo, pa ti predmeti prehajajo v sivo ekonomijo. Unija bi zato morala prepovedati vnos predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno izvoženi iz tretjih držav, na carinsko območje Unije, pri čemer bi bilo treba posebni poudarek nameniti predmetom kulturne dediščine iz

⁽¹⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 9. aprila 2019.

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ (UL L 88, 31.3.2017, str. 6).

tretjih držav, v katerih poteka oborožen spopad, zlasti kadar s temi predmeti kulturne dediščine nezakonito trgujejo teroristične organizacije ali druge kriminalne združbe. Ta splošna prepoved ne bi smela pomeniti sistematičnih kontrol, vendar pa bi bilo treba državam članicam dovoliti, da ukrepajo, kadar so na podlagi obveščevalne dejavnosti seznanjene glede sumljivih pošiljk, in sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprežejo nezakonito izvoženih predmetov kulturne dediščine.

- (4) Zaradi različnih pravil, ki se uporabljajo v državah članicah glede uvoza predmetov kulturne dediščine na carinsko območje Unije, bi bilo treba sprejeti ukrepe, s katerimi bi zlasti zagotovili, da za določen uvoz predmetov kulturne dediščine veljajo enotne kontrole ob njihovem vstopu na carinsko območje Unije, in sicer na podlagi obstoječih procesov, postopkov in upravnih orodij, katerih namen je doseči enotno izvajanje Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾.
- (5) Varstvo predmetov kulturne dediščine, ki veljajo za nacionalno bogastvo držav članic, že urejata Uredba Sveta (ES) št. 116/2009 ⁽⁴⁾ ter Direktiva 2014/60/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾. Ta uredba se zato ne bi smela uporabljati za predmete kulturne dediščine, ki so bili ustvarjeni ali odkriti na carinskem območju Unije. Skupna pravila, ki jih uvaja ta uredba, bi morala zajemati carinsko obravnavo predmetov kulturne dediščine, ki niso predmeti kulturne dediščine Unije in ki vstopajo na carinsko območje Unije. Relevantno carinsko območje za namene te uredbe bi moralo biti carinsko območje Unije v času uvoza.
- (6) Kontrolni ukrepi, ki jih je treba vzpostaviti v zvezi s prostimi conami in tako imenovanimi „prostocarinskimi območji“ bi morali imeti čim širše področje uporabe v smislu zadevnih carinskih postopkov, da bi preprečili izogibanje tej uredbi prek izkoriščanja teh prostih con, ki imajo potencial, da se uporabijo za nadaljnje širjenje nezakonite trgovine. Ti kontrolni ukrepi bi se torej morali nanašati ne le na predmete kulturne dediščine, ki se sprostijo v prosti promet, temveč tudi na predmete kulturne dediščine v posebnem carinskem postopku. Vendar pa področje uporabe ne bi smelo presegati cilja preprečevanja vstopa nezakonito izvoženih predmetov kulturne dediščine na carinsko območje Unije. V skladu s tem sistematični kontrolni ukrepi zajemajo sprostitev v prosti promet in nekatere posebne carinske postopke, po katerih se lahko obravnavajo predmeti ob vstopu na carinsko območje Unije, izključevati pa bi morali tranzit.
- (7) Veliko tretjih držav in večina držav članic je seznanjenih z opredelitvami pojmov, ki se uporabljajo v Konvenciji Unesca o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih, podpisani 14. novembra 1970 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Konvencija Unesca iz leta 1970), h kateri je pristopilo veliko število držav članic, ter v Konvenciji UNIDROIT o ukradenih ali nezakonito izvoženih predmetih kulturne dediščine, podpisani 24. junija 1995 v Rimu. Zato opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v tej uredbi, temeljijo na navedenih opredelitvah pojmov.
- (8) Zakonitost izvoza predmetov kulturne dediščine bi bilo treba presoditi predvsem na podlagi zakonov in drugih predpisov države, v kateri so bili ti predmeti kulturne dediščine ustvarjeni ali odkriti. Da pa ne bi nerazumno ovirali zakonite trgovine, bi bilo treba osebi, ki želi predmete kulturne dediščine uvoziti na carinsko območje Unije, v določenih primerih izjemoma dovoliti, da namesto tega dokaže zakonit izvoz iz druge tretje države, v kateri so se predmeti kulturne dediščine nahajali, preden so bili odpremljeni v Unijo. Ta izjema bi se morala uporabljati v primerih, ko države, v katerih so bili predmeti kulturne dediščine ustvarjeni ali odkriti, ni mogoče zanesljivo določiti, ali kadar so bili predmeti kulturne dediščine izvoženi pred začetkom veljavnosti Konvencije Unesca iz leta 1970, in sicer 24. aprila 1972. Da bi preprečili izogibanje tej uredbi s tem, da bi se nezakonito izvoženi predmeti kulturne dediščine pred njihovim uvozom v Unijo enostavno prenesli v drugo tretjo državo, bi se izjeme morale uporabljati, kadar so se predmeti kulturne dediščine več kot pet let nahajali v tretji državi za druge namene, kot so začasna uporaba, tranzit, ponovni izvoz ali pretovarjanje. Kadar te pogoje izpolnjuje več kot ena država, bi morala biti relevantna država zadnja izmed teh držav pred vnosom predmetov kulturne dediščine na carinsko območje Unije.
- (9) V členu 5 Konvencije Unesca iz leta 1970 se države pogodbenice poziva k ustanovitvi ene ali več nacionalnih služb za zaščito predmetov kulturne dediščine pred nezakonitim uvozom, izvozom in prenosom lastninske pravice. Take nacionalne službe bi morale imeti zadostno število kvalificiranega osebja za zagotavljanje omenjene zaščite v skladu z navedeno konvencijo in bi morale tudi omogočati potrebno dejavno sodelovanje med pristojnimi organi držav članic, ki so pogodbenice navedene konvencije, na področju varnosti in boja proti nezakonitemu uvozu predmetov kulturne dediščine, zlasti iz območij, na katerih potekajo oboroženi spopadi.

⁽³⁾ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1).

⁽⁴⁾ Uredba Sveta (ES) št. 116/2009 z dne 18. decembra 2008 o izvozu predmetov kulturne dediščine (UL L 39, 10.2.2009, str. 1).

⁽⁵⁾ Direktiva 2014/60/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni z ozemlja države članice, in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 159, 28.5.2014, str. 1).

- (10) Da se trgovina s predmeti kulturne dediščine prek zunanjih meja Unije ne bi nesorazmerno ovirala, bi se morala ta uredba uporabljati le za predmete kulturne dediščine, ki presegajo določeno starostno mejo, ki je določena v tej uredbi. Primerno se zdi tudi določiti finančni prag, da se predmeti kulturne dediščine nižje vrednosti izvzamejo iz uporabe pogojev in postopkov za uvoz na carinsko ozemlje Unije. S temi pragi se bo zagotovilo, da so ukrepi iz te uredbe osredotočeni na tiste predmete kulturne dediščine, ki so najpogosteje tarča tatov na konfliktnih območjih, pri čemer pa niso izključeni drugi predmeti, ki morajo biti predmet kontrole za zagotavljanje varstva kulturne dediščine.
- (11) V okviru nadnacionalne ocene tveganja v zvezi s tveganji pranja denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na notranji trg, je bila nezakonita trgovina z ukradenimi predmeti kulturne dediščine identificirana kot možen vir dejavnosti financiranja terorizma in pranja denarja.
- (12) Ker so nekatere kategorije predmetov kulturne dediščine, in sicer arheološki predmeti in sestavni deli spomenikov, še posebej izpostavljene kraji in uničevanju, se zdi potrebno uvesti sistem strožjega nadzora, preden se jim dovoli vstop na carinsko območje Unije. V takem sistemu bi bilo treba pred sprostitvijo predmetov kulturne dediščine v prosti promet v Unijo ali njihovim dajanjem v posebni carinski postopek, ki ni tranzit, predložiti dovoljenje za uvoz, ki ga je izdal pristojni organ države članice. Osebe, ki želijo pridobiti tako dovoljenje, bi morale biti zmožne dokazati, da so bili predmeti kulturne dediščine zakonito izvoženi iz države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, in sicer s predložitvijo ustreznih podpornih dokumentov in dokazil, kot so izvozna potrdila, dokazila o lastništvu, računi, prodajne pogodbe, potrdila o zavarovanju, prevozne listine in izvedenske cenitve. Pristojni organi držav članic bi morali na podlagi popolnih in točnih zahtevkov brez nepotrebne odlašanja odločiti, ali bodo izdali dovoljenje. Vsa uvozna dovoljenja bi bilo treba hraniti v elektronskem sistemu.
- (13) Ikona je upodobitev verske osebnosti ali verskega dogodka. Izdelana je lahko v različnih materialih in velikostih ter je lahko v obliki spomenika ali prenosna. V primerih, kadar je bila ikona nekoč na primer del notranjosti cerkve, samostana, kapele, bodisi kot samostojen element ali kot del arhitekturnega sestava, na primer ikonostasa ali stojala za ikone, je bistven in neločljiv del bogoslužja in liturgičnega življenja ter bi jo bilo treba obravnavati kot sestavni del verskega spomenika, ki je bil razstavljen. Tudi v primerih, kadar specifičen spomenik, katerega del je bila ikona, ni znan, obstajajo pa dokazi, da je bila nekoč sestavni del spomenika, zlasti kadar so prisotni znaki ali elementi, na podlagi katerih lahko sklepamo, da je bila nekoč del ikonostasa ali stojala za ikone, bi morala biti ikona še vedno zajeta v kategoriji „predmeti, ki so sestavni deli razstavljenih umetniških ali zgodovinskih spomenikov ali arheoloških najdišč, ki so bili razstavljeni“, navedeni v Prilogi.
- (14) Glede na posebno naravo predmetov kulturne dediščine je vloga carinskih organov nadvse pomembna in omogočiti bi jim bilo treba, da po potrebi od deklaranta zahtevajo dodatne informacije in s fizičnim pregledom preučijo predmete kulturne dediščine.
- (15) Za kategorije predmetov kulturne dediščine, za uvoz katerih ni potrebno uvozno dovoljenje, bi morale osebe, ki želijo uvoziti te predmete na carinsko območje Unije, z izjavo potrditi njihov zakonit izvoz iz tretje države in prevzeti odgovornost zanj ter zagotoviti zadostne informacije, na podlagi katerih lahko carinski organi te predmete kulturne dediščine identificirajo. Za poenostavitev postopka in zaradi pravne varnosti bi bilo treba informacije o predmetih kulturne dediščine zagotoviti z uporabo standardiziranega dokumenta. Za opis predmetov kulturne dediščine bi lahko uporabljali standard identifikacije predmeta, ki ga priporoča Unesco. Imetnik predmetov bi moral te podrobnosti zabeležiti v elektronskem sistemu, da se carinskim organom olajša identifikacija, omogoči analiza tveganja in ciljno usmerjene kontrole ter zagotovi sledljivost predmetov kulturne dediščine, potem ko vstopijo na notranji trg.
- (16) V okviru enotnega okenca EU za carino bi Komisija morala biti odgovorna za vzpostavitev centraliziranega elektronskega sistema za vložitev zahtevkov za uvozna dovoljenja in izjave uvoznikov ter tudi shranjevanje in izmenjavo informacij med organi držav članic, zlasti v zvezi z izjavami uvoznikov in uvoznimi dovoljenji.
- (17) Treba bi bilo omogočiti, da obdelava podatkov v skladu s to uredbo zajema tudi osebne podatke, tako obdelavo pa bi bilo treba izvajati v skladu s pravom Unije. Države članice in Komisija bi morale osebne podatke obdelovati samo za namene te uredbe ali v ustrezno utemeljenih okoliščinah za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, vključno z varovanjem pred grožnjami javni varnosti in njihovim preprečevanjem. Vsako zbiranje, razkritje, posredovanje, sporočanje in drugo obdelovanje

osebnih podatkov v okviru področja uporabe te uredbe bi morale potekati v skladu z zahtevami uredb (EU) 2016/679 ⁽⁶⁾ in (EU) 2018/1725 ⁽⁷⁾ Evropskega parlamenta in Sveta. Pri obdelavi osebnih podatkov za namene te uredbe bi bilo treba upoštevati tudi pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz člena 8 Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pa tudi pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter pravico do varstva osebnih podatkov iz členov 7 oziroma 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

- (18) Za predmete kulturne dediščine, ki niso bili ustvarjeni ali odkriti na carinskem območju Unije, a so bili izvoženi kot blago Unije, se ne bi smela zahtevati predložitev uvoznega dovoljenja ali izjave uvoznika, kadar so vrnjeni na to območje kot vrnjeno blago v smislu Uredbe (EU) št. 952/2013.
- (19) Predložitev uvoznega dovoljenja ali izjave uvoznika se prav tako ne bi smela zahtevati začasni uvoz predmetov kulturne dediščine za namene izobraževanja, znanosti, ohranjanja, restavriranja, razstavljanja, digitalizacije, uprizoritvene umetnosti, raziskav akademskih ustanov ali za namen sodelovanja med muzeji ali podobnimi ustanovami.
- (20) Za hrambo predmetov kulturne dediščine iz držav, v katerih potekajo oboroženi spopadi ali ki so jih prizadele naravne nesreče, izključno z namenom iskanja zatočišča za zagotovitev njihovega varnega hranjenja in ohranitve s strani ali pod nadzorom javnega organa, se ne bi smela zahtevati predložitev uvoznega dovoljenja ali izjave uvoznika.
- (21) Da se olajša predstavitev predmetov kulturne dediščine na trgovskih sejmih umetnin, uvozno dovoljenje ne bi smelo biti potrebno, kadar so predmeti kulturne dediščine v postopku začasnega uvoza v smislu člena 250 Uredbe (EU) št. 952/2013 in kadar je bila namesto uvoznega dovoljenja predložena izjava uvoznika. Vendar pa bi bilo treba zagotoviti uvozno dovoljenje, kadar taki predmeti kulturne dediščine po sejmu umetnin ostanejo v Uniji.
- (22) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za sprejetje podrobnih ureditev za predmete kulturne dediščine, ki so vrnjeno blago, ali začasni uvoz predmetov kulturne dediščine na carinskem območju Unije in njihovo varno hranjenje, predlog zahtevkov za izdajo uvoznega dovoljenja in obrazcev za izdajo uvoznega dovoljenja ter predlog izjav uvoznika in njihovo spremno dokumentacijo, pa tudi nadaljnja postopkovna pravila o njihovi predložitvi in obdelavi. Na Komisijo bi bilo treba prenesti tudi izvedbena pooblastila za pripravo vzpostavitve elektronskega sistema za vložitev zahtevkov za uvozna dovoljenja in izjav uvoznikov ter za shranjevanje in izmenjavo informacij med državami članicami. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾.
- (23) Da bi pri organizaciji usposabljanj, dejavnosti za krepitev zmogljivosti in kampanj ozaveščanja zagotovili učinkovito usklajevanje in preprečili podvajanje prizadevanj ter da bi po potrebi naročili ustrezne raziskave in poskrbeli za razvoj standardov, bi morale Komisija in države članice sodelovati z mednarodnimi organizacijami in organi, kot so Unesco, Interpol, Europol, Svetovna carinska organizacija, Mednarodni center za študij varstva in restavriranja kulturnih dobrin in Mednarodni muzejski svet (ICOM).
- (24) V podporo učinkovitemu izvajanju te uredbe in za zagotovitev podlage za njeno ocenjevanje v prihodnosti bi morale države članice in Komisija elektronsko zbirati in deliti relevantne informacije o trgovinskih tokovih predmetov kulturne dediščine. Zaradi preglednosti in javnega nadzora bi bilo treba čim več informacij objaviti. Trgovinskih tokov predmetov kulturne dediščine ni mogoče učinkovito spremljati samo na podlagi njihove vrednosti ali teže. Nujno je, da se elektronsko zbirajo informacije o številu prijavljenih kosov. Ker v kombinirani nomenklaturi za predmete kulturne dediščine niso določene dodatne merske enote, je treba zahtevati, da se prijavi število kosov.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (25) Strategija in akcijski načrt EU za obvladovanje tveganja na carinskem področju sta med drugim namenjena krepitevi zmogljivosti carinskih organov za večjo odzivnost na tveganja na področju predmetov kulturne dediščine. Uporabljati bi bilo treba skupni okvir za obvladovanje tveganja, določen v Uredbi (EU) št. 952/2013, ter ustrezne informacije v zvezi s tveganjem bi bilo treba izmenjevati med carinskimi organi.
- (26) Da bi izkoristili strokovno znanje mednarodnih organizacij in organov, dejavnih na kulturnem področju, in njihove izkušnje v zvezi z nezakonito trgovino s predmeti kulturne dediščine, bi bilo treba priporočila in smernice, ki jih te organizacije in organi izdajo, upoštevati pri opredelitvi tveganj, povezanih s predmeti kulturne dediščine, v skupnem okviru za obvladovanje tveganja. Zlasti bi morali rdeči seznam, ki jih objavi ICOM, služiti kot smernice za opredelitev teh tretjih držav, katerih dediščina je najbolj v nevarnosti, in predmetov, ki se iz teh držav izvažajo in ki naj bi bili pogosteje predmet nezakonite trgovine.
- (27) Treba je vzpostaviti kampanje ozaveščanja, usmerjene v kupce predmetov kulturne dediščine, glede tveganj, povezanih z nezakonito trgovino, in pomagati udeležencem na trgu pri razumevanju in uporabi te uredbe. Države članice bi morale k razširjanju teh informacij pritegniti ustrezne nacionalne kontaktne točke in druge službe za informiranje.
- (28) Komisija bi morala zagotoviti, da je mikro-, malim in srednjim podjetjem (MSP) zagotovljena ustrezna tehnična pomoč, in olajšati posredovanje informacij tem podjetjem, da bi se ta uredba učinkovito izvajala. MSP s sedežem v Uniji, ki uvažajo predmete kulturne dediščine, bi zato morala izkoristiti sedanje in prihodnje programe Unije, namenjene podpiranju konkurenčnosti malih in srednjih podjetij.
- (29) Za spodbujanje spoštovanja določb in odvrčanje od izogibanja tem določbam bi morale države članice uvesti učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni za nespoštovanje določb te uredbe ter o njih obvestiti Komisijo. Kazni, ki jih uvedejo države članice za kršitve te uredbe, bi morale imeti enakovreden odvračilni učinek po vsej Uniji.
- (30) Države članice bi morale zagotoviti, da carinski organi in pristojni organi soglašajo z ukrepi iz člena 198 Uredbe (EU) št. 952/2013. Podrobnosti teh ukrepov bi morale biti urejene v nacionalnem pravu.
- (31) Komisija bi morala nemudoma sprejeti pravila za izvajanje te uredbe, zlasti pravila v zvezi z ustreznimi elektronskimi standardiziranimi obrazci, ki se uporabijo za predložitev zahtevka za izdajo uvoznega dovoljenja ali za pripravo izjave uvoznika, in zatem v najkrajšem možnem času vzpostaviti elektronski sistem. Uporabo določb v zvezi z uvoznimi dovoljenji in izjavami uvoznikov bi bilo treba ustrezno odložiti.
- (32) V skladu z načelom sorazmernosti je potrebno in primerno, da se za doseganje osnovnih ciljev te uredbe določijo pravila o vnosu ter pogojih in postopkih za uvoz predmetov kulturne dediščine na carinsko območje Unije. V skladu s členom 5(4) Pogodbe o Evropski uniji ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. V tej uredbi so določeni pogoji za vnos predmetov kulturne dediščine ter pogoji in postopki za uvoz predmetov kulturne dediščine za namene varovanja kulturne dediščine človeštva in preprečevanja nezakonite trgovine s predmeti kulturne dediščine, zlasti kadar bi lahko takšna nezakonita trgovina prispevala k financiranju terorizma.
2. Ta uredba se ne uporablja za predmete kulturne dediščine, ki so bili ustvarjeni ali odkriti na carinskem območju Unije.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „predmeti kulturne dediščine“ pomeni vsak predmet, ki je pomemben z vidika arheologije, predzgodovine, zgodovine, književnosti, umetnosti ali znanosti, kot je navedeno v Prilogi;

- (2) „vnos predmetov kulturne dediščine“ pomeni vsak vstop predmetov kulturne dediščine, ki so predmet carinskega nadzora ali carinske kontrole na carinskem območju Unije v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013, na carinsko območje Unije;
- (3) „uvoz predmetov kulturne dediščine“ pomeni:
- (a) sprostitvev predmetov kulturne dediščine v prosti promet, kot je navedeno v členu 201 Uredbe (EU) št. 952/2013, ali
 - (b) dajanje predmetov kulturne dediščine v eno od naslednjih kategorij posebnih postopkov iz člena 210 Uredbe (EU) št. 952/2013:
 - (i) hramba, kar zajema carinsko skladiščenje in proste cone;
 - (ii) določena raba, kar zajema začasen uvoz in posebno rabo;
 - (iii) aktivno oplemenitenje;
- (4) „imetnik dobrin“ pomeni imetnika blaga, kot je opredeljen v točki 34 člena 5 Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (5) „pristojni organi“ pomeni javne organe, ki jih države članice določijo za izdajo uvoznih dovoljenj.

Člen 3

Vnos in uvoz predmetov kulturne dediščine

1. Vnos predmetov kulturne dediščine iz dela A Priloge, ki so bili z ozemlja države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, odstranjeni v nasprotju z zakoni in drugimi predpisi te države, je prepovedan.

Carinski organi in pristojni organi sprejmejo vse ustrezne ukrepe, kadar gre za poskus vnosa predmetov kulturne dediščine, kot je naveden v prvem pododstavku.

2. Uvoz predmetov kulturne dediščine, navedenih v delih B in C Priloge je dovoljen le ob zagotovitvi:

(a) uvoznega dovoljenja, izdanega v skladu s členom 4, ali

(b) izjave uvoznika, predložene v skladu s členom 5.

3. Uvožno dovoljenje ali izjava uvoznika iz odstavka 2 tega člena se carinskim organom predloži v skladu s členom 163 Uredbe (EU) št. 952/2013. Če se predmeti kulturne dediščine dajo v postopek proste cone, imetnik predmetov zagotovi uvožno dovoljenje ali izjavo uvoznika ob predložitvi predmetov v skladu s točkama (a) in (b) člena 245(1) Uredbe (EU) št. 952/2013.

4. Odstavek 2 tega člena se ne uporablja za:

(a) predmeti kulturne dediščine, ki so vrnjeno blago v smislu člena 203 Uredbe (EU) št. 952/2013;

(b) uvoz predmetov kulturne dediščine z izključnim namenom zagotovitve njihovega varnega hranjenja s strani ali pod nadzorom javnega organa in z namenom vrnitve teh predmetov kulturne dediščine v ustreznih okoliščinah;

(c) začasni uvoz predmetov kulturne dediščine v smislu člena 250 Uredbe (EU) št. 952/2013 na carinsko območje Unije za namene izobraževanja, znanosti, ohranjanja, restavriranja, razstavljanja, digitalizacije, uprizoritvene umetnosti, raziskav akademskih ustanov ali za namen sodelovanja med muzeji ali podobnimi ustanovami.

5. Uvozno dovoljenje za predmete kulturne dediščine, ki so bili dani v postopek začasnega uvoza v smislu člena 250 Uredbe (EU) št. 952/2013, ni potrebno, kadar bodo takšni predmeti predstavljeni na trgovskih sejmih umetnin. V takšnih primerih se predloži izjava uvoznika v skladu s postopkom iz člena 5 te uredbe.

Vendar, če so ti predmeti kulturne dediščine naknadno dani v drug carinski postopek iz točke 3 člena 2 te uredbe, je potrebno uvozno dovoljenje, izdano v skladu s členom 4 te uredbe.

6. Komisija z izvedbenimi akti določi podrobne ureditve za predmete kulturne dediščine, ki so vrnjeno blago, za uvoz predmetov kulturne dediščine zaradi njihovega varnega hranjenja in za začasni uvoz predmetov kulturne dediščine, kot je določeno v odstavkih 4 in 5 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 13(2).

7. Odstavek 2 tega člena ne posega v druge ukrepe, ki jih Unija sprejme v skladu s členom 215 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

8. Ob predložitvi carinske deklaracije za uvoz predmetov kulturne dediščine, ki so navedeni v delih B in C Priloge, se število kosov navede z uporabo dodatne merske enote, kot je določena v navedeni prilogi. Kadar se predmeti kulturne dediščine dajo v postopek proste cone, imetnik predmetov navede število kosov ob predložitvi predmetov v skladu s točkama (a) in (b) člena 245(1) Uredbe (EU) št. 952/2013.

Člen 4

Uvozno dovoljenje

1. Za uvoz predmetov kulturne dediščine, navedenih v delu B Priloge, razen tistih iz člena 3(4) in (5), se zahteva uvozno dovoljenje. To uvozno dovoljenje izda pristojni organ države članice, v kateri so predmeti kulturne dediščine prvič dani v enega od carinskih postopkov iz točke 3 člena 2.

2. Uvozna dovoljenja, ki jih izdajo pristojni organi države članice v skladu s tem členom, veljajo v vsej Uniji.

3. Uvozno dovoljenje, izdano v skladu s tem členom, ne pomeni dokaza zakonitega izvora ali lastništva zadevnih predmetov kulturne dediščine.

4. Imetnik dobrin za uvozno dovoljenje zaprosi pri pristojnem organu države članice iz odstavka 1 tega člena, in sicer prek elektronskega sistema iz člena 8. Zahtevku se priložijo vse dokazilne listine in informacije, ki dokazujejo, da so bili zadevni predmeti kulturne dediščine izvoženi iz države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, v skladu z zakoni in drugimi predpisi te države, ali ki dokazujejo, da v času, ko so bili zadevni predmeti izneseni z ozemlja te države, slednja ni imela tovrstnih zakonov in drugih predpisov.

Z odstopanjem od prvega pododstavka se lahko zahtevku namesto tega priložijo vse dokazilne listine in informacije, ki dokazujejo, da so bili zadevni predmeti kulturne dediščine izvoženi v skladu z zakoni in drugimi predpisi zadnje države, v kateri so se nahajali več kot pet let in za druge namene, kot so začasna uporaba, tranzit, ponovni izvoz ali pretovarjanje, v naslednjih primerih:

(a) države, v kateri so bili predmeti kulturne dediščine ustvarjeni ali odkriti, ni mogoče zanesljivo določiti, ali

(b) predmeti kulturne dediščine so bili iz države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, izneseni pred 24. aprilom 1972.

5. Dokazila o tem, da so bili zadevni predmeti kulturne dediščine izvoženi v skladu z odstavkom 4, se morajo zagotoviti v obliki izvoznih potrdil ali izvoznih dovoljenj, kadar je zadevna država uvedla tovrstne listine za izvoz predmetov kulturne dediščine v času izvoza.

6. Pristojni organ preveri, ali je zahtevek popoln. Morebitne manjkajoče ali dodatne informacije ali listine od vložnika zahteva v 21 dneh od prejema zahtevka.

7. V 90 dneh od prejema popolnega zahtevka ga pristojni organ pregleda in se odloči, ali izda uvozno dovoljenje ali pa zahtevek zavrne.

Pristojni organ zahtevek zavrne, kadar:

- (a) ima informacije ali utemeljene razloge za sum, da so bili predmeti kulturne dediščine odstranjeni z ozemlja države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, v nasprotju z zakoni in drugimi predpisi te države;
- (b) dokazila, ki se zahtevajo z odstavkom 4, niso bila predložena;
- (c) ima informacije ali utemeljene razloge za sum, da imetnik predmetov le-teh ni pridobil zakonito, ali
- (d) je bil obveščen, da obstajajo nerešeni zahtevki za vrnitev predmetov kulturne dediščine, s strani organov države, v kateri so bili le-ti ustvarjeni ali odkriti.

8. Če se zahtevek zavrne, se upravna odločba iz odstavka 7 skupaj z utemeljitvijo in informacijami o pritožbenem postopku nemudoma sporoči vložniku.

9. Kadar je vložen zahtevek za uvozno dovoljenje, ki se nanaša na predmete kulturne dediščine, za katere je bil tak zahtevek že zavrjen, vložnik o predhodni zavrnitvi obvesti pristojni organ, pri katerem je vložil zahtevek.

10. Kadar država članica zavrne zahtevek, to zavrnitev in razloge zanjo sporoči drugim državam članicam in Komisiji prek elektronskega sistema iz člena 8.

11. Države članice nemudoma določijo pristojne organe za izdajo uvoznih dovoljenj v skladu s tem členom. Države članice Komisiji sporočijo podrobne podatke o pristojnih organih in vse spremembe v zvezi z njimi.

Komisija podrobne podatke o pristojnih organih in vse spremembe v zvezi z njimi objavi v seriji „C“ *Uradnega lista Evropske unije*.

12. Komisija iz izvedbenimi akti določi predlogo in format zahtevka za izdajo uvoznega dovoljenja in navede morebitne dokazilne listine, ki dokazujejo zakonit izvor zadevnih predmetov kulturne dediščine, ter postopkovna pravila za predložitev in obdelavo takega zahtevka. Pri določitvi teh elementov si Komisija prizadeva, da bi pristojni organi postopke za izdajo uvoznih dovoljenj uporabljali enotno. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 13(2).

Člen 5

Izjava uvoznika

1. Za uvoz predmetov kulturne dediščine, navedenih v delu C Priloge, je potrebna izjava uvoznika, ki jo imetnik dobrin predloži prek elektronskega sistema iz člena 8.

2. Izjava uvoznika zajema:

- (a) deklaracijo, ki jo podpiše imetnik predmetov in v kateri navaja, da so bili predmeti kulturne dediščine izvoženi iz države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, v skladu z zakoni in drugimi predpisi te države v času, ko so bili izneseni z njenega ozemlja, ter
- (b) standardiziran dokument, v katerem so zadevni predmeti kulturne dediščine dovolj natančno opisani, da jih lahko organi identificirajo ter opravijo analizo tveganja in ciljno usmerjene kontrole.

Z odstopanjem od točke (a) prvega pododstavka je lahko v deklaraciji namesto tega navedeno, da so bili zadevni predmeti kulturne dediščine izvoženi v skladu z zakoni in drugimi predpisi zadnje države, v kateri so se nahajali več kot pet let in za druge namene, kot sočasna uporaba, tranzit, ponovni izvoz ali pretovarjanje, v naslednjih primerih:

- (a) države, v kateri so bili predmeti kulturne dediščine ustvarjeni ali odkriti, ni mogoče zanesljivo določiti, ali
- (b) predmeti kulturne dediščine so bili iz države, v kateri so bili ustvarjeni ali odkriti, izneseni pred 24. aprilom 1972.

3. Komisija z izvedbenimi akti določi standardizirano predlogo in format izjave uvoznika ter postopkovna pravila za njeno predložitev in navede morebitne dokazilne listine, ki dokazujejo zakonit izvor zadevnih predmetov kulturne dediščine, ki bi jih imetnik predmetov moral imeti, in pravila o obdelavi izjave uvoznika. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 13(2).

Člen 6

Pristojni carinski uradi

Države članice lahko omejijo število carinskih uradov, pristojnih za uvoz predmetov kulturne dediščine, ki jih ureja ta uredba. Kadar države članice uporabijo to omejitev, Komisiji sporočijo podrobne podatke o teh carinskih uradih in vse spremembe v zvezi z njimi.

Komisija podrobne podatke o pristojnih carinskih uradih in vse spremembe v zvezi z njimi objavi v seriji „C“ *Uradnega lista Evropske unije*.

Člen 7

Upravno sodelovanje

Države članice za namene izvajanja te uredbe zagotovijo sodelovanje med svojimi carinskimi organi in s pristojnimi organi iz člena 4.

Člen 8

Uporaba elektronskega sistema

1. Shranjevanje in izmenjava informacij med organi držav članic, zlasti v zvezi z uvoznimi dovoljenji in izjavami uvoznikov, se izvajata prek centraliziranega elektronskega sistema.

Če začasno odpove elektronski sistem, se lahko začasno uporabljajo druga sredstva za shranjevanje in izmenjavo informacij.

2. Komisija z izvedbenimi akti določi:

(a) ureditve za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje elektronskega sistema iz odstavka 1;

(b) podrobna pravila v zvezi s predložitvijo, obdelavo, shranjevanjem in izmenjavo informacij med organi držav članic prek elektronskega sistema ali drugih sredstev iz odstavka 1.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 13(2) do 28. junija 2021.

Člen 9

Vzpostavitev elektronskega sistema

Komisija vzpostavi elektronski sistem iz člena 8. Elektronski sistem začne delovati najpozneje štiri leta po začetku veljavnosti prvega od izvedbenih aktov iz člena 8(2).

Člen 10

Varstvo osebnih podatkov in obdobja hrambe podatkov

1. Carinski organi in pristojni organi držav članic delujejo kot upravljavci osebnih podatkov, pridobljenih v skladu s členi 4, 5 in 8.

2. Obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe se izvaja samo za namen, določen v členu 1(1).

3. Do osebnih podatkov, pridobljenih v skladu s členi 4, 5 in 8, dostopa samo ustrezno pooblaščen osebje organov, taki osebni podatki pa so ustrezno zaščiteni pred nepooblaščenim dostopom ali sporočanjem. Podatki se ne smejo razkriti ali sporočiti brez izrecnega pisnega dovoljenja organa, ki je podatke prvotno pridobil. Vendar tako dovoljenje ni potrebno, kadar morajo organi navedene podatke razkriti ali sporočiti v skladu z veljavnimi pravnimi določbami zadevne države članice, zlasti v povezavi s sodnimi postopki.

4. Organi hranijo osebne podatke, pridobljene v skladu s členi 4, 5 in 8, 20 let od datuma, ko so bili podatki pridobljeni. Po izteku tega obdobja se navedeni osebni podatki zbršejo.

Člen 11

Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Do 28. decembra 2020 države članice Komisijo uradno obvestijo o pravilih o kaznih, ki se uporabljajo za vnos predmetov kulturne dediščine v nasprotju s členom 3(1), in o povezanih ukrepih.

Do 28. junija 2025 države članice Komisijo uradno obvestijo o pravilih o kaznih, ki se uporabljajo za druge kršitve te uredbe, zlasti za dajanje lažnih izjav in predložitev lažnih informacij, in o povezanih ukrepih.

Države članice Komisijo nemudoma uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki vpliva na navedena pravila.

Člen 12

Sodelovanje s tretjimi državami

Komisija lahko v zvezi z vprašanji, ki so zajeta v njenih dejavnostih, in kolikor je to potrebno za izpolnitev njenih nalog iz te uredbe, v sodelovanju z državami članicami organizira dejavnosti usposabljanja in krepitev zmogljivosti, namenjene tretjim državam.

Člen 13

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 8 Uredbe (ES) št. 116/2009. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 14

Poročanje in ocenjevanje

1. Države članice Komisiji zagotovijo informacije o izvajanju te uredbe.

Komisija v ta namen državam članicam pošlje ustrezne vprašalnike. Države članice imajo na voljo šest mesecev od prejema vprašalnika, da zahtevane informacije sporočijo Komisiji.

2. V treh letih po datumu, na katerega se začne v celoti uporabljati ta uredba in nato vsakih pet let, Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te uredbe. To poročilo je javno dostopno in vključuje ustrezne statistične informacije na ravni Unije in nacionalni ravni, kot sta število izdanih uvoznih dovoljenj, zavrnjenih zahtevkov in predloženih izjav uvoznikov. Vsebuje preučitev praktičnega izvajanja, vključno z učinkom na gospodarske subjekte Unije, zlasti na MSP.

3. Do 28. junija 2020 in nato vsakih 12 mesecev dokler ni vzpostavljen elektronski sistem iz člena 9 Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o napredku pri sprejemanju izvedbenih aktov, kot je določeno v členu 8(2), ter pri vzpostavljanju elektronskega sistema iz člena 9.

Člen 15

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 16

Uporaba

1. Ta uredba se uporablja od datuma začetka veljavnosti.
2. Ne glede na odstavek 1 se:
 - (a) člen 3(1) uporablja od 28. decembra 2020;
 - (b) člen 3(2) do (5), (7) in (8), člen 4(1) do (10), člen 5(1) in (2) ter člen 8(1) uporabljajo od datuma začetka delovanja elektronskega sistema iz člena 8 ali najpozneje od 28. junija 2025. Komisija datum, na katerega so izpolnjeni pogoji iz tega odstavka, objavi v seriji „C“ *Uradnega lista Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 17. aprila 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

PRILOGA

Del A. Predmeti kulturne dediščine, zajeti v členu 3(1):

-
- (a) redke zbirke in primerki živalstva, rastlinstva, mineralov in anatomije ter predmetov paleontološkega izvora;
-
- (b) predmeti, ki so povezani z zgodovino, vključno z zgodovino znanosti in tehnike ter vojaško in družbeno zgodovino, življenjem narodnih voditeljev, mislecev, znanstvenikov in umetnikov ter dogodki, pomembnimi za narod;
-
- (c) najdbe, pridobljene z arheološkimi izkopavanji (dovoljenimi ali nedovoljenimi) ali z naključnimi arheološkimi odkritji na kopnem ali pod vodo;
-
- (d) predmeti, ki so sestavni deli umetniških ali zgodovinskih spomenikov ali arheoloških najdišč, ki so bili razstavljeni ⁽¹⁾;
-
- (e) antikvite, stare več kot sto let, kot so napisi, novci in gravirani pečati;
-
- (f) predmeti etnološkega pomena;
-
- (g) umetnostni predmeti, kot so:
- (i) slike in risbe, ki so v celoti ročni izdelek na kakršni koli podlagi in iz kakršnega koli materiala (razen izdelkov industrijskega oblikovanja in ročno okrašenih izdelkov umetne obrti);
 - (ii) izvirna umetniška dela plastike in kiparstva iz kakršnega koli materiala;
 - (iii) izvirna grafična dela, odtisi in litografije;
 - (iv) izvirni umetniški asemblaži in instalacije iz kakršnega koli materiala;
-
- (h) redki rokopisi in inkunabule;
-
- (i) stare knjige, dokumenti in publikacije posebnega pomena (zgodovinskega, umetniškega, znanstvenega, literarnega itn.), posamezno ali v zbirkah;
-
- (j) poštna, taksna ali druge podobne znamke, posamezno ali v zbirkah;
-
- (k) arhivi, vključno z zvočnimi, fotografskimi in filmskimi arhivi;
-
- (l) pohištvo, staro več kot sto let, in stara glasbila.
-
- ⁽¹⁾ Liturgične ikone in kipe, tudi samostojne, je treba obravnavati kot kulturne dobrine, ki spadajo v to kategorijo.
-

Del B. Predmeti kulturne dediščine, zajeti v členu 4:

Kategorije predmetov kulturne dediščine v skladu z delom A	Poglavje, tarifna številka ali tarifna podštevilka kombinirane nomenklature (KN)	Najnižja starostna meja	Najnižji finančni prag (carinska vrednost)	Dodatne merske enote
(c) najdbe, pridobljene z arheološkimi izkopavanji (vključno z dovoljenimi in nedovoljenimi) ali z naključnimi arheološkimi odkritji na kopnem ali pod vodo;	ex 9705; ex 9706	stare več kot 250 let	katere koli vrednosti	število kosov (p/st)
(d) predmeti, ki so sestavni deli umetniških ali zgodovinskih spomenikov ali arheoloških najdišč, ki so bili razstavljeni (1)	ex 9705; ex 9706	stari več kot 250 let	katere koli vrednosti	število kosov (p/st)

(1) Liturgične ikone in kipe, tudi samostojne, je treba obravnavati kot kulturne dobrine, ki spadajo v to kategorijo.

Del C. Predmeti kulturne dediščine, zajeti v členu 5:

Kategorije predmetov kulturne dediščine v skladu z delom A	Poglavje, tarifna številka ali tarifna podštevilka kombinirane nomenklature (KN)	Najnižja starostna meja	Najnižji finančni prag (carinska vrednost)	Dodatne merske enote
(a) redke zbirke in primerki živalstva, rastlinstva, mineralov in anatomije ter predmetov paleontološkega izvora;	ex 9705	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(b) predmeti, ki so povezani z zgodovino, vključno z zgodovino znanosti in tehnike ter vojaško in družbeno zgodovino, življenjem narodnih voditeljev, mislecev, znanstvenikov in umetnikov ter dogodki, pomembnimi za narod;	ex 9705	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(e) antikvitete, kot so napisi, novci in gravirani pečati;	ex 9706	stare več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(f) predmeti etnološkega pomena;	ex 9705	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(g) umetnostni predmeti, kot so:				
(i) slike in risbe, ki so v celoti ročni izdelek na kakršni koli podlagi in iz kakršnega koli materiala (razen izdelkov industrijskega oblikovanja in ročno okrašenih izdelkov umetne obrti);	ex 9701	stare več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)

Kategorije predmetov kulturne dediščine v skladu z delom A	Poglavje, tarifna številka ali tarifna podštevilka kombinirane nomenklature (KN)	Najnižja starostna meja	Najnižji finančni prag (carinska vrednost)	Dodatne merske enote
(ii) izvorna umetniška dela plastike in kiparstva iz kakršnega koli materiala;	ex 9703	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(iii) izvorna grafična dela, odtisi in litografije;	ex 9702	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(iv) izvorni umetniški asemblaži in instalacije iz kakršnega koli materiala;	ex 9701	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(h) redki rokopisi in inkunabule;	ex 9702; ex 9706	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)
(i) stare knjige, dokumenti in publikacije posebnega pomena (zgodovinskega, umetniškega, znanstvenega, literarnega itn.) posamezno ali v zbirkah.	ex 9705; ex 9706	stari več kot 200 let	18 000 EUR ali več za posamezen kos	število kosov (p/st)

UREDBA (EU) 2019/881 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 17. aprila 2019****o Agenciji Evropske unije za kibernetško varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetške varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetški varnosti)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Omrežja in informacijski sistemi ter elektronska komunikacijska omrežja in storitve imajo ključno vlogo v družbi ter so postali temelj gospodarske rasti. Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) so osnova za kompleksne sisteme, ki podpirajo vsakodnevne družbene dejavnosti, omogočajo, da naša gospodarstva delujejo v ključnih sektorjih, kot so zdravstvo, energetika, finance in promet, ter zlasti podpirajo delovanje notranjega trga.
- (2) Med državljani, organizacijami in podjetji po vsej Uniji je vedno bolj razširjena uporaba omrežij in informacijskih sistemov. Digitalizacija in povezljivost postajata pglavitni značilnosti vse večjega števila proizvodov in storitev, s prihodom interneta stvari (IoT) pa naj bi se v naslednjem desetletju po vsej Uniji začelo uporabljati izredno veliko število povezanih digitalnih naprav. Medtem ko je vse več naprav povezanih z internetom, v njihovo zasnovano nista zadostno vključeni varnost in odpornost, kar vodi v nezadostno kibernetško varnost. Omejeno certificiranje zato vodi do nezadostnih informacij za posamezne uporabnike, uporabnike v organizacijah in poslovne uporabnike o lastnostih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT glede kibernetške varnosti, kar spodbija zaupanje v digitalne rešitve. Omrežja in informacijski sistemi so zmožni podpreti vse vidike našega življenja in poganjajo gospodarsko rast Unije. So ključna podlaga za vzpostavitev enotnega digitalnega trga.
- (3) Večja digitalizacija in povezljivost povečujeta tveganja na področju kibernetške varnosti, zaradi česar je družba na splošno bolj ranljiva za kibernetške grožnje, nevarnosti, s katerimi se srečujejo posamezniki, vključno z ranljivimi osebami, kot so otroci, pa so večje. Da bi ublažili tovrstna tveganja za družbo, je treba sprejeti vse potrebne ukrepe, da bi izboljšali kibernetško varnost v Uniji in tako omrežja in informacijske sisteme, komunikacijska omrežja ter digitalne proizvode, storitve in naprave, ki jih uporabljajo državljani, organizacije in podjetja – od malih in srednjih podjetij (MSP), kot so opredeljena v Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽⁴⁾, do upravljavcev kritične infrastrukture –, bolje zaščitili pred kibernetškimi grožnjami.

⁽¹⁾ UL C 227, 28.6.2018, str. 86.

⁽²⁾ UL C 176, 23.5.2018, str. 29.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 9. aprila 2019.

⁽⁴⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (4) Agencija Evropske unije za varnost omrežij in informacij (v nadaljnjem besedilu: agencija ENISA), ustanovljena z Uredbo (EU) št. 526/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵⁾ z dajanjem ustreznih informacij na voljo javnosti pomaga pri razvoju industrije kibernetске varnosti v Uniji, zlasti MSP in zagonskih podjetij. Agencija ENISA bi si morala prizadevati za tesnejše sodelovanje z univerzami in raziskovalnimi ustanovami, da bi prispevala k zmanjšanju odvisnosti od proizvodov in storitev za kibernetско varnost iz držav zunaj Unije ter okrepila dobavne verige znotraj Unije.
- (5) Kibernetски napadi so vse pogostejši, povezana gospodarstvo in družba, ki sta bolj ranljiva za kibernetске grožnje in napade, pa potrebujeta boljšo obrambo. Čeprav so kibernetски napadi pogosto čezmejni, so pristojnosti in odzivi politike organov za kibernetско varnost ter organov za preprečevanje za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj večinoma nacionalni. Veliki incidenti bi lahko povzročili motnje pri zagotavljanju bistvenih storitev po vsej Uniji. Zato so potrebni učinkoviti in usklajeni odzivi ter krizno upravljanje na ravni Unije, in sicer na podlagi namenskih politik in širših instrumentov za evropsko solidarnost in medsebojno pomoč. Poleg tega je za oblikovalce politike, industrijo in uporabnike zato pomembno, da se na podlagi zanesljivih podatkov Unije redno ocenjuje stanje kibernetске varnosti in odpornosti v Uniji ter sistematično napovedujejo prihodnji razvoj, izzivi in grožnje, tako na ravni Unije kot na svetovni ravni.
- (6) Glede na večje izzive na področju kibernetске varnosti, s katerimi se spopada Unija, je potreben celovit sklop ukrepov, ki bi temeljili na prejšnjih ukrepih Unije in spodbujali cilje, ki se vzajemno krepijo. Ti cilji vključujejo nadaljnjo krepitev zmogljivosti in pripravljenosti držav članic in podjetij ter boljše sodelovanje, izmenjavo informacij in usklajevanje med državami članicami ter institucijami, organi, uradi in agencijami Unije. Poleg tega je treba gledati na to, da kibernetске grožnje ne poznajo meja, povečati zmogljivosti na ravni Unije, ki bi lahko dopolnjevale ukrepe držav članic, zlasti v primerih velikih čezmejnih incidentov in kriz, ob upoštevanju pomena ohranjanja in nadaljnega izboljševanja nacionalnih zmogljivosti za odzivanje na kibernetске grožnje vseh razsežnosti.
- (7) Potrebna so tudi dodatna prizadevanja za večjo ozaveščenost državljanov, organizacij in podjetij o vprašanih kibernetске varnosti. Glede na to, da incidenti zmanjšujejo zaupanje v ponudnike digitalnih storitev in sam enotni digitalni trg, zlasti med potrošniki, bi bilo treba zaupanje poleg tega dodatno okrepiti s tem, da bi se na pregleden način nudile informacije o ravni varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, ki poudarjajo, da tudi visoka raven certificiranja kibernetске varnosti ne more zagotoviti, da je proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT povsem varen. Večje zaupanje je mogoče lažje doseči s certificiranjem na ravni Unije, ki bi zagotavljalo skupne zahteve in merila za ocenjevanje glede kibernetске varnosti za vse nacionalne trge in sektorje.
- (8) Pri kibernetски varnosti ne gre zgolj za vprašanje, povezano s tehnologijo, ampak za vprašanje, kjer je prav toliko pomembno tudi ravnanje ljudi. Zato bi bilo treba odločno spodbujati „kibernetско higieno“, in sicer preproste in rutinske ukrepe, ki zmanjšajo izpostavljenost državljanov, organizacij in podjetij tveganjem zaradi kibernetских groženj, kadar jih ti redno izvajajo.
- (9) Za krepitev struktur kibernetске varnosti Unije je pomembno ohranjati in razvijati zmogljivosti držav članic za celovito odzivanje na kibernetске grožnje, vključno s čezmejnimi incidenti.
- (10) Podjetja in posamezni potrošniki bi morali imeti točne informacije glede ravni zanesljivosti, s katero so bili certificirani njihovi proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT. Hkrati pa nista noben proizvod IKT ali storitev IKT v celoti kibernetско varna in je treba osnovna pravila za kibernetско higieno spodbujati in jih prednostno obravnavati. Glede na vse večjo dostopnost naprav interneta stvari bi lahko zasebni sektor sprejel vrsto prostovoljnih ukrepov, s katerimi bi okrepil zaupanje v varnost proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT.
- (11) Sodobni proizvodi in sistemi IKT pogosto vključujejo eno ali več tehnologij in komponent tretjih strani, kot so moduli programske opreme, knjižnice ali vmesniki za aplikacijsko programiranje, ter se nanje opirajo. To opiranje oziroma „odvisnost“ bi lahko povzročilo dodatna tveganja za kibernetско varnost, saj bi lahko šibke točke, odkrite v komponentah tretje strani, vplivale tudi na varnost proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT. Odkrivanje in dokumentiranje takšnih odvisnosti končnim uporabnikom proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT pogosto omogoči, da izboljšajo dejavnosti obvladovanja tveganj za kibernetско varnost, s tem ko na primer izboljšajo postopke uporabniškega obvladovanja šibkih točk na področju kibernetске varnosti in odpravljanja njihovih posledic.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 526/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o agenciji Evropske unije za varnost omrežij in informacij (ENISA) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 460/2004 (UL L 165, 18.6.2013, str. 41).

- (12) Organizacije, proizvajalce ali ponudnike, ki sodelujejo pri zasnovi in razvoju proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, bi bilo treba spodbuditi, naj v čim zgodnejših fazah zasnove in razvoja izvedejo ukrepe, da bo varnost navedenih proizvodov, storitev in postopkov na najvišji možni ravni, in to na način, da bo predpostavljena možnost kibernetičnih napadov, njihove posledice pa predvidljive in čim manjše (v nadaljnjem besedilu: vgrajena varnost). Varnost bi bilo treba zagotoviti v celotni življenjski dobi proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT, in sicer z zasnovnimi in razvojnimi postopki, ki se nenehno nadgrajujejo, da se zmanjša tveganje za škodo zaradi zlorab.
- (13) Podjetja, organizacije in javni sektor bi morali proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, ki so jih zasnovali, konfigurirati tako, da bi zagotovili višjo raven varnosti, kar bi prvemu uporabniku moralo omogočiti, da bi imel privzeto konfiguracijo z najvarnejšimi možnimi nastavitvami (v nadaljnjem besedilu: privzeta varnost), in s tem zmanjšati breme uporabnikov, da morajo poskrbeti za ustrezno konfiguracijo proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT. Pogoji za privzeto varnost ne bi smela biti obsežna konfiguracija oziroma privzeta varnost od uporabnikov ne bi smela zahtevati specifičnega tehničnega znanja ali neintuitivnega ravnanja, ki ni značilno za vsakdanjo uporabo; morala bi delovati preprosto in zanesljivo, kadar koli bi jo uporabljali. Če se na podlagi posameznega primera pri analizi tveganja in uporabnosti ugotovi, da takšna privzeta nastavev ni izvedljiva, bi bilo treba uporabnike spodbuditi, da se odločijo za najbolj varno nastavev.
- (14) Z Uredbo (ES) št. 460/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ je bila ustanovljena agencija ENISA z namenom prispevanja k ciljem, da se zagotovi visoka in učinkovita raven varnosti omrežij in informacij v Uniji ter razvije kultura varnosti omrežij in informacij v korist državljanov, potrošnikov, podjetij in javnih uprav. Z Uredbo (ES) št. 1007/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ je bil mandat agencije ENISA podaljšan do marca 2012. Z Uredbo (EU) št. 580/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾ je bil mandat agencije ENISA podaljšan do 13. septembra 2013. Z Uredbo (EU) št. 526/2013 je bil mandat agencije ENISA podaljšan do 19. junija 2020.
- (15) Unija je že sprejela pomembne ukrepe za zagotovitev kibernetične varnosti in okrepitev zaupanja v digitalne tehnologije. Leta 2013 je bila sprejeta strategija Evropske unije za kibernetično varnost, ki naj bi zagotavljala smernice pri oblikovanju odziva Unije, kar zadeva politike, na kibernetične grožnje in tveganja. V prizadevanju za boljšo zaščito državljanov na spletu je Unija leta 2016 sprejela prvi pravni akt na področju kibernetične varnosti, in sicer v obliki Direktive (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾. Direktiva (EU) 2016/1148 določa zahteve glede nacionalnih zmogljivosti na področju kibernetične varnosti, vzpostavlja prve mehanizme za okrepitev strateškega in operativnega sodelovanja med državami članicami ter uvaja obveznosti glede varnostnih ukrepov in priglasitev incidentov v vseh sektorjih, ki so ključni za gospodarstvo in družbo, kot so energetika, promet, oskrba s pitno vodo in njena distribucija, bančništvo, infrastruktura finančnih trgov, zdravstvo, digitalna infrastruktura, in za ponudnike ključnih digitalnih storitev (iskalniki, storitve računalništva v oblaku in spletne tržnice).

Pri podpori izvajanju navedene direktive je bila ključna vloga dodeljena agenciji ENISA. Poleg tega je učinkovit boj proti kibernetični kriminaliteti pomembna prednostna naloga v evropski agendi za varnost, saj prispeva k skupnemu cilju doseganja visoke ravni kibernetične varnosti. K visoki ravni kibernetične varnosti na enotnem digitalnem trgu prispevajo tudi drugi pravni akti, kot so Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ in direktivi 2002/58/ES ⁽¹¹⁾ in (EU) 2018/1972 ⁽¹²⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.

⁽⁶⁾ Uredba (ES) št. 460/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o ustanovitvi Evropske agencije za varnost omrežij in informacij (UL L 77, 13.3.2004, str. 1).

⁽⁷⁾ Uredba (ES) št. 1007/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 460/2004 o ustanovitvi Evropske agencije za varnost omrežij in informacij glede njenega trajanja (UL L 293, 31.10.2008, str. 1).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) št. 580/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o spremembi Uredbe (ES) št. 460/2004 o ustanovitvi Evropske agencije za varnost omrežij in informacij glede njenega trajanja (UL L 165, 24.6.2011, str. 3).

⁽⁹⁾ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽¹¹⁾ Direktiva 2002/58/ES evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

- (16) Po sprejetju strategije Evropske unije za kibernetško varnost leta 2013 in po zadnji reviziji mandata agencije ENISA se je splošni okvir politike znatno spremenil, saj so svetovne razmere postale bolj negotove in manj varne. Na podlagi tega in ob upoštevanju pozitivnega razvoja vloge agencije ENISA kot referenčne točke za svetovanje in strokovno znanje, kot ustanove, ki podpira sodelovanje in krepitev zmogljivosti, poleg tega pa tudi v okviru nove politike Unije za kibernetško varnost je treba pregledati mandat agencije ENISA, da bi opredelili njeno vlogo v spremenjenem ekosistemu kibernetške varnosti in zagotovili, da učinkovito prispeva k odzivanju Unije na izzive na področju kibernetške varnosti, ki izhajajo iz korenito spremenjenih kibernetških groženj in za katere, kot je bilo ugotovljeno med ocenjevanjem agencije ENISA, sedanji mandat ne zadostuje.
- (17) Agencija ENISA, ustanovljena s to uredbo, bi morala nadomestiti agencijo ENISA, ki je bila ustanovljena z Uredbo (EU) št. 526/2013. Agencija ENISA bi morala izvajati naloge, ki so na njo prenesene s to uredbo in pravnimi akti Unije na področju kibernetške varnosti, med drugim zagotavljati svetovanje in strokovno znanje ter delovati kot središče informacij in znanja v Uniji. Spodbujati bi morala izmenjavo najboljših praks med državami članicami in deležniki, zagotavljati predloge politik Evropski komisiji in državam članicam, delovati kot referenčna točka za sektorske pobude politik Unije v zvezi s kibernetško varnostjo ter spodbujati operativno sodelovanje med državami članicami ter med državami članicami ter institucijami, organi, uradi in agencijami Unije.
- (18) V okviru Soglasnega sklepa (2004/97/ES, Euratom) predstavnikov držav članic, ki so se sestali na ravni voditeljev držav ali vlad ⁽¹³⁾, so se predstavniki držav članic odločili, da bo sedež agencije ENISA v grškem mestu, ki ga določi grška vlada. Država članica gostiteljica agencije ENISA, bi morala zagotoviti najboljše možne pogoje za nemoteno in učinkovito delovanje agencije ENISA. Za pravilno in učinkovito izvajanje njenih nalog, zaposlovanje in ohranitev osebja ter večjo učinkovitost dejavnosti mreženja je nujno, da je sedež agencije ENISA na ustreznih lokaciji, kjer so denimo na voljo ustrezne prometne povezave in infrastruktura za zakonce in otroke, ki spremljajo člane osebja agencije ENISA. Potrebne podrobnosti bi morale biti določene v sporazumu med agencijo ENISA in državo članico gostiteljico, sklenjenem po odobritvi upravnega odbora agencije ENISA.
- (19) Glede na vse večja tveganja in izzive na področju kibernetške varnosti, s katerimi se spopada Unija, bi bilo treba finančne in človeške vire, dodeljene agenciji ENISA, povečati, da bi ustrezali njeni okrepljeni vlogi in nalogam kot tudi kritičnemu položaju v ekosistemu organizacij, ki varujejo digitalni ekosistem Unije, kar bi agenciji ENISA omogočilo učinkovito izvajanje nalog, ki so na njo prenesene s to uredbo.
- (20) Agencija ENISA bi morala razviti in ohranjati visoko raven strokovnega znanja ter delovati kot referenčna točka, ki vzpostavlja zaupanje v enotni trg zaradi svoje neodvisnosti, kakovosti svetovanja, ki ga zagotavlja, in kakovosti informacij, ki jih razširja, preglednosti svojih postopkov in načina delovanja ter skrbnosti pri izvajanju svojih nalog. Agencija ENISA bi morala dejavno podpirati nacionalna prizadevanja in proaktivno prispevati k prizadevanjem Unije ter obenem opravljati svoje naloge ob popolnem sodelovanju z institucijami, organi, uradi in agencijami Unije ter z državami članicami, pri tem pa preprečevati podvajanje dela in spodbujati sinergijo. Poleg tega bi moralo delo agencije ENISA temeljiti na prispevkih zasebnega sektorja in drugih zadevnih deležnikov ter sodelovanju z njimi. Sklop nalog bi moral določati, kako naj agencija ENISA doseže svoje cilje, ter hkrati dopuščati prožnost pri njenem delovanju.
- (21) Da bi lahko ustrezno podpirala operativno sodelovanje med državami članicami, bi morala agencija ENISA še izboljšati svoje tehnične zmogljivosti ter človeške sposobnosti in veščine. Agencija ENISA bi morala povečati svoje strokovno znanje in sposobnosti. Agencija ENISA in države članice bi lahko prostovoljno oblikovale programe za naporitev nacionalnih strokovnjakov v agencijo ENISA, in sicer za vzpostavljanje nabora strokovnjakov in izmenjavo osebja.
- (22) Agencija ENISA bi morala Komisiji pomagati s svetovanjem, mnenji in analizami v zvezi z vsemi vprašanji Unije, povezanimi z oblikovanjem, posodabljanjem in pregledovanjem politik ter prava na področju kibernetške varnosti in njenih sektorskih vidikov, da bi politike in pravo Unije bolj prilagodili kibernetški razsežnosti in omogočili usklajeno izvajanje teh politik in prava na nacionalni ravni. Agencija ENISA bi morala delovati kot referenčna točka za svetovanje in strokovno znanje za sektorsko politiko in zakonodajne pobude Unije pri zadevah v zvezi s kibernetško varnostjo. Agencija ENISA bi morala Evropski parlament redno obveščati o svojih dejavnostih.

⁽¹³⁾ Soglasni sklep (2004/97/ES, Euratom) predstavnikov držav članic, ki so se sestali na ravni voditeljev držav ali vlad, z dne 13. decembra 2003 o kraju sedežev nekaterih uradov in agencij Evropske unije (UL L 29, 3.2.2004, str. 15).

- (23) Javno jedro odprtega interneta, in sicer njegovi glavni protokoli in infrastruktura, ki so svetovno javno dobro, omogoča uporabo ključnih funkcij interneta kot celote in je podlaga za njegovo normalno delovanje. Agencija ENISA bi morala podpirati varnost javnega jedra odprtega interneta in stabilno delovanje, vključno s ključnimi protokoli (zlasti DNS, BGP in IPv6), ter delovanjem sistema domenskih imen (kot je delovanje vseh vrhnjih domen) in delovanjem korenskega območja.
- (24) Temeljna naloga agencije ENISA je, da spodbuja dosledno izvajanje zadevnega pravnega okvira, zlasti učinkovito izvajanje Direktive (EU) 2016/1148 in drugih ustreznih pravnih instrumentov, ki se nanašajo na vidike kibernetске varnosti, kar je ključno za povečanje kibernetске odpornosti. Glede na hitro razvijajoče se kibernetске grožnje je jasno, da je treba države članice podpirati s celovitejšim medsektorskim pristopom h krepitvi kibernetске odpornosti.
- (25) Agencija ENISA bi morala državam članicam ter institucijam, organom, uradom in agencijam Unije pomagati pri njihovih prizadevanjih za vzpostavljanje in krepitev zmogljivosti in pripravljenosti za preprečevanje, odkrivanje in odzivanje na kibernetске grožnje in incidente kot tudi pri zadevah v zvezi z varnostjo omrežij in informacijskih sistemov. Agencija ENISA bi morala zlasti podpirati razvoj in krepitev skupin za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti (v nadaljnjem besedilu: skupine CSIRT) držav članic in Unije iz Direktive (EU) 2016/1148 za doseganje visoke skupne ravni zrelosti v Uniji. Dejavnosti, ki jih agencija ENISA izvaja v zvezi z operativnimi zmogljivostmi držav članic, bi morale dejavno podpirati ukrepe, ki jih države članice sprejmejo zaradi izpolnjevanja obveznosti iz Direktive (EU) 2016/1148, in jih zato ne bi smele nadomeščati.
- (26) Agencija ENISA bi morala pomagati tudi pri oblikovanju in posodabljanju strategij za varnost omrežij in informacijskih sistemov na ravni Unije, na zahtevo pa tudi na ravni držav članic, zlasti na področju kibernetске varnosti, ter spodbujati razširjanje takih strategij in spremljati napredek pri njihovem izvajanju. Poleg tega bi morala agencija ENISA med drugim tudi pomagati pri pokrivanju potreb za usposabljanje in gradivo za usposabljanje, vključno s potrebami javnih organov, ter po potrebi v precejšnjem obsegu „usposabljanje izvajalce usposabljanj“ na podlagi okvira digitalnih kompetenc za državljane, da bi državam članicam, institucijam, organom, uradom in agencijam Unije pomagala pri razvoju lastnih zmogljivosti za usposabljanje.
- (27) Agencija ENISA bi morala z omogočanjem tesnejšega usklajevanja in izmenjave najboljših praks podpirati države članice na področju ozaveščanja in izobraževanja glede kibernetске varnosti. Taka podpora bi lahko vključevala razvoj mreže nacionalnih kontaktnih točk za izobraževanje in platforme za usposabljanje na področju kibernetске varnosti. Mreža nacionalnih kontaktnih točk za izobraževanje bi lahko delovala v okviru mrežo nacionalnih uradnikov za zvezo in bila izhodišče za prihodnje usklajevanje znotraj držav članic.
- (28) Agencija ENISA bi morala skupini za sodelovanje, vzpostavljeni z Direktivo (EU) 2016/1148, pomagati pri izvajanju njenih nalog, zlasti z zagotavljanjem strokovnega znanja in svetovanja ter omogočanjem lažje izmenjave najboljših praks, med drugim glede določitve izvajalcev bistvenih storitev s strani držav članic, ter glede čezmejnih odvisnosti v zvezi s tveganji in incidenti.
- (29) Zaradi spodbujanja sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem ter znotraj zasebnega sektorja, zlasti pa, da bi pripomogla k zaščiti kritičnih infrastruktur, bi morala agencija ENISA podpirati znotrajsektorsko in medsektorsko izmenjavo informacij, zlasti v sektorjih iz Priloge II k Direktivi (EU) 2016/1148, in sicer z zagotavljanjem najboljših praks in navodil o razpoložljivih orodjih in o postopku ter navodil o tem, kako obravnavati regulativna vprašanja, povezana z izmenjavo informacij, na primer z omogočanjem lažjega ustanavljanja sektorskih centrov za izmenjavo in analizo informacij.
- (30) Negativne posledice šibkih točk proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT bodo lahko v prihodnje še hujše, zato sta iskanje in odprava teh šibkih točk zelo pomembna za zmanjšanje splošnih tveganj v zvezi s kibernetsko varnostjo. Kot se je pokazalo, je mogoče s sodelovanjem med organizacijami, proizvajalci ali ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, pri katerih obstajajo takšne šibke točke, ter raziskovalci s področja kibernetске varnosti in državnimi organi, ki šibke točke odkrivajo, bistveno povečati stopnjo odkrivanja in odpravljanja šibkih točk proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT. Usklajeno razkrivanje šibkih točk je strukturiran proces sodelovanja, v katerem je o šibkih točkah najprej seznanjen lastnik informacijskega sistema, s čimer se organizaciji omogoči diagnoza in odprava šibkih točk, še preden se podrobne informacije o šibkih točkah razkrijejo tretjim osebam ali javnosti. Del tega procesa je tudi usklajevanje med odkriteljem in organizacijo v zvezi z seznanjanjem javnosti o teh šibkih točkah. Politike usklajenega razkrivanja šibkih točk bi lahko imele pomembno vlogo pri prizadevanjih držav članic za izboljšanje kibernetске varnosti.

- (31) Agencija ENISA bi morala zbrati in analizirati nacionalna poročila skupin CSIRT in medinstitucionalne skupine za odzivanje na računalniške grožnje za institucije, organe in agencije Unije (v nadaljnjem besedilu: skupina CERT-EU), ustanovljene z Dogovorom med Evropskim parlamentom, Evropskim svetom, Svetom Evropske unije, Evropsko komisijo, Sodiščem Evropske unije, Evropsko centralno banko, Evropskim računskim sodiščem, Evropsko službo za zunanje delovanje, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, Evropskim odborom regij in Evropsko investicijsko banko o organizaciji in delovanju skupine za odzivanje na računalniške grožnje za institucije, organe in agencije Unije (CERT-EU) ⁽¹⁴⁾, ki so bila prostovoljno dana v skupno rabo, da bi tako pripomogla k določitvi skupnih postopkov, jezika in terminologije za izmenjavo informacij. V tej zvezi bi morala agencija ENISA v okviru Direktive (EU) 2016/1148, ki določa temelje za prostovoljno izmenjavo tehničnih informacij na operativni ravni znotraj mreže skupin za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti (v nadaljnjem besedilu: mreža skupin CSIRT), vzpostavljene z navedeno direktivo, vključiti tudi zasebni sektor.
- (32) Agencija ENISA bi morala prispevati k odzivom na ravni Unije v primeru velikih čezmejnih incidentov in kriz, povezanih s kibernetiko varnostjo. To nalogo bi morala izvajati v skladu z mandatom agencije ENISA na podlagi te uredbe in pristopom, o katerem se dogovorijo države članice v smislu Priporočila Komisije (EU) 2017/1584 ⁽¹⁵⁾ ter sklepov Sveta z dne 26. junija 2018 o usklajenem odzivu EU na velike kibernetične incidente in krize. Ta naloga bi lahko vključevala zbiranje ustreznih informacij ter posredovanje med mrežo skupin CSIRT, tehnično skupnostjo in med nosilci odločitev, pristojnimi za krizno upravljanje. Poleg tega bi morala agencija ENISA, kadar tako zahteva ena ali več držav članic, podpirati operativno sodelovanje med državami članicami pri obvladovanju incidentov s tehničnega vidika, tako da bi olajšala ustrezne izmenjave tehničnih rešitev med državami članicami in zagotavljala informacije za komuniciranje z javnostjo. Agencija ENISA bi morala podpirati operativno sodelovanje s preskušanjem ureditev takšnega sodelovanja v okviru rednih vaj na področju kibernetične varnosti.
- (33) Agencija ENISA bi morala pri podpiranju operativnega sodelovanja uporabljati razpoložljivo tehnično in operativno strokovno znanje skupine CERT-EU prek strukturiranega sodelovanja. Takšno strukturirano sodelovanje bi lahko okrepilo strokovno znanje in sposobnosti agencije ENISA. Po potrebi bi bilo treba sprejeti posebne dogovore med tema dvema subjektoma, s katerimi bi določili praktično izvajanje tega sodelovanja in se izogibali podvajanju dejavnosti.
- (34) Zaradi podpore operativnemu sodelovanju v mreži skupin CSIRT bi morala agencija ENISA v skladu s svojimi nalogami imeti možnost, da države članice na njihovo zahtevo podpira, na primer s svetovanjem o načinih za izboljšanje njihove zmogljivosti za preprečevanje in odkrivanje incidentov ter odzivanje nanje z omogočanjem lažjega tehničnega obvladovanja incidentov, ki imajo pomembne ali znatne posledice, ali z zagotavljanjem analiz kibernetičnih groženj in incidentov. Agencija ENISA bi morala olajšati tehnično obvladovanje incidentov, ki imajo pomembne ali znatne posledice, zlasti tako, da bi podpirala prostovoljno izmenjavo tehničnih rešitev med državami članicami ali s pripravo kombiniranih tehničnih informacij, na primer o tehničnih rešitvah, ki si jih države članice prostovoljno izmenjujejo. Priporočilo (EU) 2017/1584 priporoča, naj države članice v dobri veri sodelujejo ter si med seboj in z agencijo ENISA izmenjujejo informacije o velikih incidentih in krizah, povezanih s kibernetiko varnostjo, brez nepotrebne odlašanja. Take informacije bi nadalje pomagale agenciji ENISA pri izvajanju njenih nalog podpiranja operativnega sodelovanja.
- (35) Kot del rednega sodelovanja na tehnični ravni za podporo situacijskemu zavedanju v Uniji bi morala agencija ENISA ob tesnem sodelovanju z državami članicami redno pripravljati poglobljeno tehnično poročilo o stanju na področju kibernetične varnosti v EU glede incidentov in kibernetičnih groženj, ki bi temeljilo na javno dostopnih informacijah, lastni analizi ter poročilih, ki ji jih pošljejo skupine CSIRT držav članic ali nacionalne enotne kontaktne točke za varnost omrežij in informacijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: enotne kontaktne točke) iz Direktive (EU) 2016/1148, v obeh primerih na prostovoljni podlagi, Evropski center za boj proti kibernetični kriminaliteti (EC3) pri Europolu, skupina CERT-EU ter po potrebi Obveščevalni in situacijski center Evropske unije (EU INTCEN) pri Evropski službi za zunanje delovanje. To poročilo bi moralo biti na voljo Svetu, Komisiji, visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter mreži skupin CSIRT.
- (36) Podpora agencije ENISA pri naknadnih tehničnih preiskavah incidentov, ki imajo pomembne ali znatne posledice, opravljenih na zahtevo zadevnih držav članic, bi morala biti usmerjena na preprečevanje prihodnjih incidentov. Da bi agenciji ENISA omogočile, da učinkovito podpre naknadne tehnične preiskave, bi morale zadevne države članice zagotoviti potrebne informacije in pomoč.

⁽¹⁴⁾ UL C 12, 13.1.2018, str. 1.

⁽¹⁵⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2017/1584 z dne 13. septembra 2017 o usklajenem odzivu na velike kibernetične incidente in krize (UL L 239, 19.9.2017, str. 36).

- (37) Države članice lahko podjetja, ki jih je incident prizadel, povabijo, naj sodelujejo z zagotavljanjem potrebnih informacij in pomoči agenciji ENISA, brez poseganja v njihovo pravico do varovanja poslovno občutljivih informacij in informacij, ki so pomembne za javno varnost.
- (38) Potrebno je, da Agencija ENISA za boljše razumevanje izzivov na področju kibernetске varnosti in z namenom zagotavljanja dolgoročnega strateškega svetovanja državam članicam in institucijam, organom, uradom in agencijam Unije analizira sedanja in nastajajoča tveganja za kibernetско varnost. V ta namen bi morala agencija ENISA v sodelovanju z državami članicami ter po potrebi statističnimi uradi in drugimi organi zbirati ustrezne informacije, ki so javno dostopne ali prostovoljno izmenjane, ter opravljati analize nastajajočih tehnologij in tematske ocene o pričakovanem družbenem, pravnem, gospodarskem in regulativnem vplivu tehnoloških inovacij na varnost omrežij in informacij, zlasti na kibernetско varnost. Agencija ENISA bi morala poleg tega države članice ter institucije, organe, urade in agencije Unije podpirati pri prepoznavanju novih tveganj za kibernetско varnost in preprečevanju incidentov z opravljanjem analiz kibernetских groženj, šibkih točk in incidentov.
- (39) Da bi povečali odpornost Unije, bi morala agencija ENISA razvijati strokovno znanje in izkušnje na področju kibernetске varnosti infrastrukture, zlasti za podporo sektorjev iz Priloge II k Direktivi (EU) 2016/1148, ter infrastrukture, ki jo uporabljajo ponudniki digitalnih storitev iz Priloge III k navedeni direktivi, in sicer z zagotavljanjem svetovanja, izdajanjem smernic in izmenjavo najboljših praks. Agencija ENISA bi morala z namenom zagotavljanja lažjega dostopa do bolj strukturiranih informacij o tveganjih glede kibernetске varnosti in možnih rešitvah razvijati in vzdrževati „informatično vozlišče“ Unije, portal „vse na enem mestu“, ki bi javnosti nudil informacije o kibernetски varnosti, ki izhajajo iz institucij, organov, uradov in agencij Unije in nacionalnih institucij, organov, uradov in agencij. Lažji dostop do bolj strukturiranih informacij o tveganjih za kibernetско varnost in možnih rešitvah bi lahko državam članicam pomagal tudi pri izboljšanju zmogljivosti in usklajevanju praks, s čimer bi se povečala njihova splošna odpornost na kibernetске napade.
- (40) Agencija ENISA bi morala prispevati k ozaveščanju javnosti o tveganjih glede kibernetске varnosti, vključno prek vseevropske kampanje ozaveščanja in s spodbujanjem izobraževanja, ter zagotavljati navodila glede dobrih praks za posamezne uporabnike, ki so namenjene državljanom, organizacijam in podjetjem. Agencija ENISA bi morala prispevati tudi k spodbujanju najboljših praks in rešitev, tudi glede kibernetске higijene in kibernetске pismenosti na ravni državljanov, organizacij in podjetij, in sicer z zbiranjem in analiziranjem javno dostopnih informacij o pomembnih incidentih ter pripravljanjem in objavljanjem poročil in navodil za državljane, organizacije in podjetja ter k izboljšanju splošne ravni pripravljenosti in odpornosti. Agencija ENISA bi si morala prizadevati tudi za to, da bi potrošnikom zagotovila ustrezne informacije o veljavnih certifikacijskih shemah, na primer z zagotavljanjem smernic in priporočil. Agencija ENISA bi morala poleg tega v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje, določenim s sporočilom Komisije z dne 17. januarja 2018, in v sodelovanju z državami članicami ter institucijami, organi, uradi in agencijami Unije organizirati redne kampanje ozaveščanja in redne javne izobraževalne kampanje za končne uporabnike, katerih namen je spodbujati varnejše ravnanje posameznikov na spletu in digitalno pismenost, da bi povečala ozaveščenost o možnih kibernetских grožnjah, vključno s spletnimi kriminalnimi dejavnostmi, kot so napadi z zabljanjem, botneti, finančne in bančne goljufije ter goljufije s podatki, pa tudi spodbujati osnovno svetovanje o večstopenjski avtentikaciji, nameščanju popravkov, šifriranju, anonimizaciji in varstvu podatkov.
- (41) Agencija ENISA bi morala imeti osrednjo vlogo pri pospeševanju ozaveščenosti končnih uporabnikov glede varnosti naprav in varne uporabe storitev, in bi morala spodbujati vgrajeno varnost in vgrajeno zasebnost na ravni Unije. Pri doseganju tega cilja bi morala agencija ENISA čim bolj izkoristiti razpoložljive najboljše prakse in izkušnje, zlasti najboljše prakse in izkušnje akademskih ustanov in raziskovalcev na področju varnosti IT.
- (42) Agencija ENISA bi morala v podporo podjetjem, ki poslujejo v sektorju kibernetске varnosti, in uporabnikom rešitev kibernetске varnosti vzpostaviti in vzdrževati „tržni observatorij“ z izvajanjem rednih analiz in razširjanjem informacij o glavnih trendih na trgu kibernetске varnosti, tako na strani povpraševanja kot na strani ponudbe.
- (43) Agencija ENISA bi morala prispevati k prizadevanjem Unije za sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, pa tudi znotraj ustreznih mednarodnih okvirov sodelovanja s področja kibernetске varnosti. Agencija ENISA bi morala, kadar je to ustrezno, zlasti prispevati k sodelovanju z organizacijami, kot so OECD, OVSE in NATO. Takšno sodelovanje bi lahko vključevalo skupne vaje na področju kibernetске varnosti in skupno usklajevanje odzivanja na incidente. Navedene dejavnosti je treba izvajati ob doslednem spoštovanju načel vključenosti, vzajemnosti in avtonomije pri odločanju Unije ter brez poseganja v posebno naravo varnostne in obrambne politike katere koli države članice.

- (44) Da bi lahko agencija ENISA v celoti izpolnila svoje cilje, bi morala sodelovati z ustreznimi nadzornimi organi Unije in drugimi pristojnimi organi v Uniji, institucijami, organi, uradi in agencijami Unije, vključno s skupino CERT-EU, EC3, Evropsko obrambno agencijo (EDA), Agencijo za evropski globalni satelitski navigacijski sistem (v nadaljnjem besedilu: Agencija za evropski GNSS), Organom evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC), Evropsko agencijo za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), Evropsko centralno banko (ECB), Evropskim bančnim organom (EBA), Evropskim odborom za varstvo podatkov, Agencijo za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER), Agencijo Evropske unije za varnost v letalstvu (EASA) in vsemi drugimi agencijami Unije, ki se ukvarjajo s kibernetiko varnostjo. Agencija ENISA bi morala prav tako sodelovati z organi, ki se ukvarjajo z varstvom podatkov, da bi izmenjevala tehnično znanje in izkušnje ter najboljše prakse kot tudi nudila svetovanje glede vprašanj kibernetike varnosti, ki bi lahko vplivala na njihovo delo. Predstavniki organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter organov za varstvo podatkov na ravni držav članic in na ravni Unije bi morali imeti možnost, da so zastopani v svetovalni skupini agencije ENISA. Agencija bi morala pri sodelovanju z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v zvezi z vprašanji varnosti omrežij in informacij, ki bi lahko vplivala na njihovo delo, upoštevati obstoječe informacijske poti in vzpostavljena omrežja.
- (45) Vzpostavila bi se lahko partnerstva z akademskimi ustanovami, ki imajo raziskovalne pobude na ustreznih področjih, hkrati pa bi morali obstajati ustrezni kanali za prispevke potrošniških in drugih organizacij, ki bi jih bilo treba upoštevati.
- (46) Agencija ENISA bi morala v vlogi sekretariata za mrežo skupin CSIRT podpirati skupine CSIRT držav članic in skupino CERT-EU pri operativnem sodelovanju v zvezi z ustreznimi nalogah mreže skupin CSIRT, kot so opredeljene v Direktivi (EU) 2016/1148. Nadalje bi morala agencija ENISA spodbujati in podpirati sodelovanje med ustreznimi skupinami CSIRT v primeru incidentov, napadov ali motenj omrežij ali infrastrukture, ki jo upravljajo ali varujejo skupine CSIRT, in ki vključujejo ali so zmožni vključevati najmanj dve skupini CSIRT, ob upoštevanju standardnih operativnih postopkov mreže skupin CSIRT.
- (47) Da bi agencija ENISA povečala pripravljenost Unije pri odzivanju na incidente, bi morala organizirati vaje na področju kibernetike varnosti na ravni Unije in, na njihovo zahtevo, podpirati države članice ter institucije, organe, urade in agencije Unije pri organiziranju takih vaj. Obsežne vsestranske vaje, ki bi vključevale tehnične, operativne ali strateške elemente, bi bilo treba organizirati dvakrat letno. Poleg tega bi moralo biti agenciji ENISA omogočeno, da redno organizira manj vsestranske vaje z istim ciljem povečanja pripravljenosti Unije pri odzivanju na incidente.
- (48) Agencija ENISA bi morala še naprej razvijati in ohranjati svoje strokovno znanje na področju certificiranja kibernetike varnosti z namenom podpiranja politike Unije na tem področju. Agencija ENISA bi se morala opirati na primere najboljše prakse in bi morala spodbujati uporabo certificiranja kibernetike varnosti v Uniji, vključno s prispevanjem k vzpostavitvi in ohranjanju certifikacijskega okvira za kibernetiko varnost na ravni Unije (v nadaljnjem besedilu: evropski certifikacijski okvir za kibernetiko varnost), da bi tako okrepila preglednost zanesljivosti kibernetike varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT ter s tem okrepila zaupanje v digitalni notranji trg in njegovo konkurenčnost.
- (49) Učinkovite politike kibernetike varnosti bi morale v javnem in zasebnem sektorju temeljiti na dobro razvitih metodah za ocenjevanje tveganj. Metode za ocenjevanje tveganj se uporabljajo na različnih ravneh, skupne prakse o tem, kako jih učinkovito izvajati, pa ni. Spodbujanje in razvoj najboljših praks za ocenjevanje tveganj in interoperabilne rešitve za obvladovanje tveganj v javnih in zasebnih organizacijah bosta povečala raven kibernetike varnosti v Uniji. V ta namen bi morala agencija ENISA spodbujati sodelovanje med deležniki na ravni Unije ter jih podpirati v prizadevanjih, da vzpostavijo in uvedejo evropske in mednarodne standarde za obvladovanje tveganj in merljivo varnost elektronskih proizvodov, sistemov, omrežij in storitev, ki skupaj s programsko opremo zajemajo omrežja in informacijske sisteme.
- (50) Agencija ENISA bi morala države članice, proizvajalce ali ponudnike proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT spodbujati, naj zvišajo svoje splošne varnostne standarde, da bi vsi uporabniki interneta lahko ustrezno poskrbeli za svojo osebno kibernetiko varnost in bi bili spodbujeni k temu. Proizvajalci in ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT bi zlasti morali zagotavljati vse potrebne posodobitve ter odpoklicati, umakniti s trga ali reciklirati proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, ki ne izpolnjujejo standardov kibernetike varnosti, uvozniki in distributerji pa bi morali zagotoviti, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, ki jih dajejo na trg Unije, izpolnjujejo veljavne zahteve in ne pomenijo tveganja za potrošnike Unije.

- (51) Agenciji ENISA bi moralo biti omogočeno, da lahko v sodelovanju s pristojnimi organi razširja informacije o ravni kibernetске varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, ki so na voljo na notranjem trgu, ter izdaja opozorila, namenjena proizvajalcem oziroma ponudnikom proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, in od njih zahteva, da izboljšajo varnost svojih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, vključno s kibernetско varnostjo.
- (52) Agencija ENISA bi morala v celoti upoštevati tekoče dejavnosti na področju raziskav, razvoja in tehnološkega ocenjevanja, zlasti tiste dejavnosti, ki potekajo v okviru raznih raziskovalnih pobud Unije, da bi lahko svetovala institucijam, organom, uradom in agencijam Unije ter, po potrebi in na njihovo zahtevo, državam članicam glede potreb pri raziskavah in prednostnih nalogah na področju kibernetске varnosti. Zaradi ugotavljanja raziskovalnih potreb in prednostnih nalog bi se morala agencija ENISA posvetovati tudi z ustreznimi skupinami uporabnikov. Natančneje, vzpostavilo bi se lahko sodelovanje z Evropskim raziskovalnim svetom, Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo ter Inštitutom Evropske unije za varnostne študije.
- (53) Agencija ENISA bi se morala pri pripravi evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost redno posvetovati z organizacijami za standardizacijo, zlasti z evropskimi organizacijami za standardizacijo.
- (54) Kibernetске grožnje imajo svetovno razsežnost. Da bi se izboljšali standardi kibernetске varnosti, je potrebno tesnejše mednarodno sodelovanje, vključno s potrebo po opredelitvi skupnih pravil obnašanja, sprejetjem kodeksov ravnanja, uporabo mednarodnih standardov, izmenjavo informacij, spodbujanjem hitrejše vzpostavitve mednarodnega sodelovanja pri odzivanju na vprašanja varnosti omrežij in informacij, pa tudi spodbujanjem skupnega globalnega pristopa do teh vprašanj. V ta namen bi morala agencija ENISA podpirati nadaljnjo udeležbo in sodelovanje Unije s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, tako da bi po potrebi ustreznim institucijam, organom, uradom in agencijam Unije zagotavljala potrebno strokovno znanje in izkušnje ter analize.
- (55) Agencija ENISA bi morala imeti možnost, da se odzove na *ad hoc* zahteve po svetovanju in pomoči s strani držav članic ter institucij, organov, uradov in agencij Unije o zadevah, za katere je agencija ENISA pooblaščenca.
- (56) V zvezi z upravljanjem agencije ENISA je smiselno in priporočljivo izvajati nekatera načela za zagotavljanje skladnosti s skupno izjavo in skupnim pristopom, o katerih se je julija 2012 dogovorila medinstitucionalna delovna skupina za decentralizirane agencije EU in ki sta namenjena racionalizaciji dejavnosti decentraliziranih agencij ter izboljšanju njihovega delovanja. Kakor je primerno, bi bilo prav tako treba odraziti priporočila iz skupne izjave in skupnega pristopa v delovnih programih, ocenah ter poročanju in upravnih praksah agencije ENISA..
- (57) Upravni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic in Komisije, bi moral določiti splošno usmeritev dejavnosti agencije ENISA in zagotavljati, da ta naloge opravlja v skladu s to uredbo. Na upravni odbor bi bilo treba prenesti pooblastila, potrebna za pripravo proračuna, preverjanje izvrševanja proračuna, sprejetje ustreznih finančnih pravil, uvedbo preglednih delovnih postopkov za sprejemanje odločitev agencije ENISA, sprejetje enotnega programskega dokumenta agencije ENISA in lastnega poslovnika, imenovanje izvršnega direktorja ter odločitev o podaljšanju in prenehanju mandata izvršnega direktorja.
- (58) Da bi agencija ENISA pravilno in učinkovito delovala, bi morale Komisija in države članice zagotoviti, da imajo osebe, ki so imenovane v upravni odbor, ustrezno strokovno znanje in izkušnje. Komisija in države članice bi si morale prizadevati tudi za omejitev menjav svojih predstavnikov v upravnem odboru, da bi zagotovile njegovo neprekinjeno delovanje.
- (59) Da bi agencija ENISA delovala nemoteno, je treba njenega izvršnega direktorja imenovati na podlagi zaslug ter dokazanih upravnih in vodstvenih sposobnosti ter ustrezne usposobljenosti in izkušenj s področja kibernetске varnosti. Izvršni direktor bi moral svoje naloge opravljati popolnoma neodvisno. Izvršni direktor bi moral po predhodnem posvetovanju s Komisijo pripraviti predlog delovnega programa agencije ENISA ter sprejeti vse ukrepe, potrebne za zagotovitev nemotenega izvajanja tega delovnega programa. Izvršni direktor bi moral pripraviti letno poročilo, ki se predloži upravnemu odboru in zajema izvajanje letnega delovnega programa agencije ENISA, ter osnutek poročila o načrtu prihodkov in odhodkov za agencijo ENISA ter izvrševati proračun. Nadalje bi moral izvršni direktor imeti možnost, da ustanovi *ad hoc* delovne skupine, da preučijo posamezna vprašanja, zlasti vprašanja znanstvene, tehnološke, pravne ali družbeno-gospodarske narave. Treba bi bilo ustanoviti *ad hoc* delovno skupino, zlasti v zvezi s pripravo posebne predloge za evropsko certifikacijsko shemo za kibernetско varnost (v nadaljnjem besedilu: predloga za shemo). Izvršni direktor bi moral zagotoviti, da so člani *ad hoc* delovnih skupin

izbrani v skladu z najvišjimi strokovnimi standardi, pri čemer bi si moral prizadevati za uravnoteženo zastopanost spolov ter glede na posamezna vprašanja ustrezno ravnovesje med predstavniki javnih uprav držav članic, institucij, organov, uradov in agencij Unije in zasebnega sektorja, vključno z industrijo, uporabniki in znanstveniki s področja varnosti omrežij in informacij.

- (60) Izvršni odbor bi moral prispevati k učinkovitemu delovanju upravnega odbora. V okviru pripravljalnega dela v zvezi z odločitvami upravnega odbora bi moral upravni odbor podrobno preučiti ustrezne informacije, raziskati razpoložljive možnosti ter ponuditi nasvete in rešitve za pripravo ustreznih odločitev upravnega odbora.
- (61) Agencija ENISA bi morala imeti svetovalno skupino agencije ENISA, ki bi delovala kot svetovalni organ, da bi zagotovila reden dialog z zasebnim sektorjem, organizacijami združenji potrošnikov in drugimi ustreznimi deležniki. Svetovalna skupina agencije ENISA, ki jo na predlog izvršnega direktorja ustanovi upravni odbor, bi morala obravnavati zadeve, ki so pomembne za deležnike, in o njih obvestiti agencijo ENISA. S svetovalno skupino agencije ENISA bi se bilo treba posvetovati zlasti v zvezi z osnutkom letnega delovnega programa agencije ENISA. Sestava svetovalne skupine agencije ENISA in naloge, dodeljene tej skupini, bi morale zagotoviti zadostno zastopanost deležnikov pri delu agencije ENISA.
- (62) Treba bi bilo ustanoviti certifikacijsko skupino deležnikov za kibernetško varnost, ki bi agenciji ENISA in Komisiji olajšala posvetovanje z ustreznimi deležniki. Certifikacijsko skupino deležnikov za kibernetško varnost bi morali sestavljati člani, ki bi uravnoteženo zastopali industrijo, tako na strani povpraševanja kot na strani ponudbe proizvajalcev IKT in storitev IKT, ter vključevali zlasti MSP, ponudnike digitalnih storitev, evropske in mednarodne organe za standardizacijo, nacionalne akreditacijske organe, nadzorne organe za varstvo podatkov in organe za ugotavljanje skladnosti na podlagi Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾, znanstveno skupnost in potrošniške organizacije.
- (63) Agencija ENISA bi morala sprejeti pravila za preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov. Agencija ENISA bi morala poleg tega uporabljati ustrezne predpise Unije o dostopu javnosti do dokumentov iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001⁽¹⁷⁾. Agencija ENISA bi morala osebne podatke obdelovati v skladu z Uredbo (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁸⁾. Agencija ENISA bi morala spoštovati določbe, ki veljajo za institucije, organe, urade in agencije Unije, in nacionalno zakonodajo o ravnanju s podatki, zlasti občutljivimi netajnimi podatki in tajnimi podatki Evropske unije (EUCI).
- (64) Da se agenciji ENISA zagotovita popolna samostojnost in neodvisnost ter se ji omogoči, da lahko opravlja dodatne naloge, tudi nepredvidene nujne naloge, bi bilo treba agenciji ENISA dodeliti zadostna lastna proračunska sredstva, ki bi se morali večinoma zagotoviti s prispevkom Unije in prispevki tretjih držav, ki sodelujejo pri delu agencije ENISA. Za zagotovitev, da ima agencija ENISA zadostno zmogljivost za izvajanje vseh svojih nalog in doseganje ciljev, ki jih je vedno več, je ustrezen proračun bistvenega pomen. Večina osebja agencije ENISA bi morala neposredno sodelovati pri operativnem izvajanju njenega mandata. Državi članici gostiteljici in vsaki drugi državi članici bi moralo biti dovoljeno, da lahko prostovoljno prispeva k proračunu agencije ENISA. Za subvencije v breme splošnega proračuna Unije bi se moral še vedno uporabljati postopek za sprejemanje proračuna Unije. Revizijo zaključnih računov agencije ENISA bi moralo opraviti Računsko sodišče, da bi bili zagotovljeni preglednost in odgovornost.
- (65) Certificiranje kibernetške varnosti ima pomembno vlogo pri krepitvi zaupanja v proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT ter njihove varnosti. Enotni digitalni trg, zlasti podatkovno gospodarstvo in internet stvari, lahko uspevajo le, če obstaja splošno zaupanje javnosti, da ti proizvodi, storitve in postopki nudijo določeno raven kibernetške varnosti. Povezani in avtomatizirani avtomobili, elektronski medicinski pripomočki, nadzorni sistemi industrijske avtomatizacije ter pametna omrežja so le nekateri primeri sektorjev, v katerih je certificiranje že razširjeno ali se bo verjetno uporabljalo v bližnji prihodnosti. Sektorji, ki jih ureja Direktiva (EU) 2016/1148, so poleg tega sektorji, v katerih je certificiranje kibernetške varnosti ključno.

⁽¹⁶⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30).

⁽¹⁷⁾ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

- (66) V sporočilu z naslovom „Krepitev odpornosti evropskega sistema kibernetске varnosti ter spodbujanje konkurenčne in inovativne industrije kibernetске varnosti“ iz leta 2016 je Komisija opredelila potrebo po visokokakovostnih, cenovno dostopnih in interoperabilnih proizvodih in rešitvah na področju kibernetске varnosti. Dobava proizvodov IKT ter opravljanje storitev IKT in postopkov IKT na enotnem trgu sta geografsko še vedno zelo razdrobljena. Razlog za to je, da se je industrija kibernetске varnosti v Evropi razvila predvsem zaradi povpraševanja nacionalnih vlad. Poleg tega so med drugimi vrzeli, ki vplivajo na enotni trg na področju kibernetске varnosti, pomanjkanje interoperabilnih rešitev (tehničnih standardov), praks in mehanizmov certificiranja na ravni Unije. Evropska podjetja zato težko konkurirajo na nacionalni ravni, ravni Unije in svetovni ravni. Po drugi strani pa se s tem zmanjšuje izbira učinkovitih in uporabnih tehnologij kibernetске varnosti, do katerih imajo dostop posamezniki in podjetja. Podobno je Komisija v sporočilu iz leta 2017 o vmesnem pregledu izvajanja strategije za enotni digitalni trg - Povezani enotni digitalni trg za vse poudarila potrebo po varnih povezanih proizvodih in sistemih ter navedla, da bi z ustanovitvijo evropskega okvira za varnost IKT s pravili za organizacijo varnostnega certificiranja IKT v Uniji lahko ohranili zaupanje v internet in odpravili sedanjo razdrobljenost notranjega trga.
- (67) Zdaj se certificiranje proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT glede kibernetске varnosti uporablja le v omejenem obsegu. Če obstaja, večinoma poteka na ravni držav članic ali v okviru shem, ki jih usmerja industrija. V tem smislu certifikat, ki ga izda nacionalni certifikacijski organ za kibernetско varnost, praviloma ni priznan v drugih državah članicah. Tako so podjetja lahko prisiljena svoje proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT certificirati v več državah članicah, v katerih poslujejo, da bi na primer lahko sodelovala v nacionalnih postopkih javnega naročanja, zaradi česar imajo višje stroške. Poleg tega se zdi, da ni usklajenega in celovitega pristopa k horizontalnim vidikom kibernetске varnosti, na primer na področju interneta stvari, čeprav se pojavljajo nove sheme. Pri obstoječih shemah se pojavljajo znatne pomanjkljivosti in razlike v smislu pokritosti proizvodov, ravni zanesljivosti, vsebinskih meril in dejanske uporabe, kar ovira delovanje mehanizmov vzajemnega priznavanja znotraj Unije.
- (68) Prizadevanja za zagotovitev vzajemnega priznavanja certifikatov v Uniji so že potekala. Vendar pa so bila le delno uspešna. Najpomembnejši primer zato je sporazum o vzajemnem priznavanju (MRA) skupine visokih uradnikov za varnost informacijskih sistemov (SOG-IS). Čeprav je SOG-IS najpomembnejši model za sodelovanje in vzajemno priznavanje na področju varnostnega certificiranja, pa vključuje le nekatere države članice. To dejstvo omejuje učinkovitost SOG-IS MRA z vidika notranjega trga.
- (69) Zato je treba sprejeti skupni pristop in vzpostaviti evropski certifikacijski okvir za kibernetско varnost, ki določa glavne horizontalne zahteve za evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost, ki jih je treba oblikovati, in omogoča, da se evropski certifikati kibernetске varnosti ter izjave EU o skladnosti za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT priznavajo in uporabljajo v vseh državah članicah. Pri tem je treba nujno temeljiti na obstoječih nacionalnih in mednarodnih shemah ter sistemih vzajemnega priznavanja, zlasti sistemu SOG-IS, pa tudi omogočiti nemoten prehod z obstoječih shem iz teh sistemov na sheme iz novega evropskega certifikacijskega okvira za kibernetско varnost. Evropski okvir bi moral imeti dvojni cilj: po eni strani bi moral pripomoči k povečanju zaupanja v proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki so bili certificirani v okviru evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost. Kot drugo pa bi moral pomagati preprečevati kopičenje nasprotujočih si ali prekrivajočih se nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetско varnost in tako zmanjšati stroške za podjetja, ki poslujejo na enotnem digitalnem trgu. Evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost bi morale biti nediskriminatorne in temeljiti na evropskih ali mednarodnih standardih, razen če so ti standardi neučinkoviti ali neprimerni za doseg legitimičnih ciljev Unije v tej zvezi.
- (70) Evropski certifikacijski okvir za kibernetско varnost bi moral biti enotno vzpostavljen v vseh državah članicah, da se ne bi zaradi različnih ravni strogosti v različnih državah članicah pojavila praksa „nakupovanja certifikatov“.
- (71) Evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost bi morale temeljiti na že obstoječih sistemih na mednarodni in nacionalni ravni ter po potrebi tehničnih specifikacijah forumov in konzorcijev, pri čemer bi se bilo treba opirati na obstoječe pozitivne lastnosti ter ocenjevati in odpravljati pomanjkljivosti.
- (72) Prožne rešitve za kibernetско varnost so nujno potrebne za to, da bi industrija lahko predvidela kibernetске grožnje, zato bi bilo treba vsako certifikacijsko shemo zasnovati na način, da se prepreči, da bi hitro zastarela.

- (73) Komisija bi morala biti pooblaščenca za sprejemanje evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost za določene skupine proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT. Te sheme bi morali izvajati in nadzorovati nacionalni certifikacijski organi za kibernetško varnost, certifikati, izdani v okviru teh shem, pa bi morali biti veljavni in priznani po vsej Uniji. Certifikacijske sheme, ki jih izvaja industrija ali druge zasebne organizacije, ne bi smele spadati na področje uporabe te uredbe. Vendar pa bi organi, ki izvajajo takšne sheme, morali imeti možnost predlagati Komisiji, naj preuči možnost, da bi te sheme odobrila kot evropsko certifikacijsko shemo za kibernetško varnost.
- (74) Določbe te uredbe ne bi smele posegati v pravo Unije, ki vsebuje posebne predpise o certificiranju proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT. Zlasti Uredba (EU) 2016/679 vsebuje določbe za uvedbo certifikacijskih mehanizmov ter pečatov in označb za varstvo podatkov, katerih namen je dokazovanje, da so postopki obdelave, ki jih uporabljajo upravljavci in obdelovalci, skladni z navedeno uredbo. Taki certifikacijski mehanizmi ter pečati in označbe za varstvo podatkov bi morali posameznikom, na katere se podatki nanašajo, omogočati, da hitro ocenijo raven varstva podatkov zadevnih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT. Ta uredba ne posega v certificiranje postopkov obdelave podatkov na podlagi Uredbe (EU) 2016/679, vključno kadar so taki postopki vgrajeni v proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT.
- (75) Evropske certifikacijske sheme bi morale zagotoviti, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, ki so bili certificirani v okviru takih shem, izpolnjujejo posebne zahteve, da se zaščitijo razpoložljivost, pristnost, celovitost in zaupnost shranjenih, prenesenih ali obdelanih podatkov ali z njimi povezanih funkcij ali storitev, ki jih ponujajo ali so dostopni prek navedenih proizvodov, storitev in postopkov v celotnem življenjskem ciklu. V tej uredbi ni mogoče podrobno določiti zahtev glede kibernetške varnosti, ki se nanašajo na vse proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT v tej uredbi. Proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT ter s tem povezane potrebe po kibernetški varnosti so tako raznoliki, da je zelo težko oblikovati splošne zahteve glede kibernetške varnosti, ki bi veljale v vseh okoliščinah. Zato je treba sprejeti širok in splošen pojem kibernetške varnosti za namene certificiranja, ki bi ga moral dopolnjevati sklop posebnih ciljev za kibernetško varnost, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost. Kako bodo takšni cilji doseženi pri posameznih proizvodih IKT, storitvah IKT in postopkih IKT, bi bilo treba nadalje podrobno določiti na ravni posamezne certifikacijske sheme, ki jo sprejme Komisija, na primer s sklicem na standarde ali tehnične specifikacije, če ustrezni standardi niso na voljo.
- (76) Tehnične specifikacije, ki naj bi bile uporabljene v evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost, bi bilo treba upoštevati zahteve iz Priloge II k Uredbi (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾. Toda v ustrezno utemeljenih primerih bi morda bila potrebna nekatera odstopanja od teh zahtev, kadar naj bi bile navedene tehnične specifikacije uporabljene v evropski certifikacijski shemi za kibernetško varnost, ki se nanaša na „visoko“ raven zanesljivosti. Razlogi za takšna odstopanja bi morali biti objavljeni.
- (77) Ugotavljanje skladnosti je postopek ugotavljanja, ali so posebne zahteve glede proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT izpolnjene. Ta postopek izvede neodvisna tretja oseba, ki ni proizvajalec proizvoda ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, ki se ocenjujejo. Evropski certifikat kibernetške varnosti bi moral biti izdan na podlagi uspešno opravljene ocene proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT. Evropski certifikat kibernetške varnosti bi moral veljati kot potrdilo, da je bila ocena ustrezno opravljena. Evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost bi glede na raven zanesljivosti morala določati, ali mora certifikat izdati zasebni ali javni organ. Ugotavljanje skladnosti in certificiranje samo po sebi ne more jamčiti, da so certificirani proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT kibernetško varni. Namesto tega obstajajo postopki in tehnična metodologija za potrditev, da so bili proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT testirani ter da izpolnjujejo nekatere zahteve glede kibernetške varnosti, določene drugje, na primer v tehničnih standardih.
- (78) Uporabnik evropskega certifikata kibernetške varnosti bi moral izbrati ustrezno certifikacijo in z njo povezane varnostne zahteve na podlagi analize tveganja, povezanega z uporabo proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT. V skladu s tem bi morala raven zanesljivosti ustrezati stopnji tveganja, povezani s predvideno uporabo proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

- (79) Evropske certifikacijske sheme za kibernetsko varnost bi lahko omogočale, da se ugotavljanje skladnosti izvede na izključno odgovornost proizvajalca ali ponudnika proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT (v nadaljnjem besedilu: samoocenjevanje skladnosti). V takih primerih bi moralo biti dovolj, da proizvajalec ali ponudnik sam izvede vse preglede da bi zagotovil, da so proizvodi IKT, storitve IKT ali postopki IKT skladni z evropsko certifikacijsko shemo za kibernetsko varnost. Ugotavljanje skladnosti bi moralo šteti kot primerno za manj kompleksne proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, ki pomenijo nizko tveganje za javni interes, kot so preprosta zasnova in mehanizmi proizvodnje. Poleg tega bi bilo treba samoocenjevanje skladnosti za proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT dovoliti samo, kadar ustrezajo „osnovni“ ravni zanesljivosti.
- (80) V okviru evropskih certifikacijskih shem za kibernetsko varnost bi se lahko dopustila samoocenjevanja skladnosti in certificiranje proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT. V teh primerih bi morala shema potrošnikom in drugim uporabnikom ponuditi jasne in razumljive načine za razlikovanje med proizvodi IKT, storitvami IKT ali postopki IKT, v zvezi s katerimi je njihov proizvajalec ali ponudnik odgovoren za oceno, in proizvodi IKT, storitvami IKT ali postopki IKT, ki jih je certificirala tretja stran.
- (81) Proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, ki izvede samoocenjevanje skladnosti, bi moral imeti možnost v okviru postopka ugotavljanja skladnosti izdati in podpisati izjavo EU o skladnosti. Izjava EU o skladnosti je dokument, v katerem je navedeno, da posamezen proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT izpolnjuje zahteve evropske certifikacijske sheme za kibernetsko varnost. Proizvajalec ali ponudnik z izdajo in podpisom izjave EU o skladnosti prevzame odgovornost za skladnost proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT s pravnimi zahtevami evropske certifikacijske sheme za kibernetsko varnost. Kopijo izjave EU o skladnosti bi bilo treba predložiti nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetsko varnost in agenciji ENISA.
- (82) Proizvajalci ali ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT bi morali za obdobje, opredeljeno v ustrezni evropski certifikacijski shemi za kibernetsko varnost, hraniti izjavo EU o skladnosti, tehnično dokumentacijo in vse druge ustrezne informacije, ki se nanašajo na skladnost proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT z zadevno shemo, tako da je na voljo pristojnemu nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetsko varnost. V tehnični dokumentaciji bi morale biti določene zahteve, ki se uporabljajo v okviru sheme in morala bi zajemati zasnovo, proizvodnjo in delovanje proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT v obsegu, ki je pomemben za tako ugotavljanje. Tehnična dokumentacija bi morala biti pripravljena tako, da bi omogočala ugotavljanje, ali proizvod IKT oziroma storitev IKT izpolnjuje zahteve, ki se uporabljajo v okviru te sheme.
- (83) Pri upravljanju evropskega certifikacijskega okvira za kibernetsko varnost bi bilo treba upoštevati sodelovanje držav članic in ustrezno vključitev deležnikov ter določiti vlogo Komisije med načrtovanjem, vložitvijo predlogov in zahtev ter med pripravo, sprejetjem in pregledovanjem evropskih certifikacijskih shem za kibernetsko varnost.
- (84) Komisija bi morala ob podpori evropske certifikacijske skupine za kibernetsko varnost in certifikacijske skupine deležnikov za kibernetsko varnost ter po odprtem in širokem posvetovanju oblikovati tekoči delovni program Unije za evropske certifikacijske sheme za kibernetsko varnost in ga objaviti v obliki pravno nezavezujočega instrumenta. Tekoči delovni program Unije bi moral biti strateški dokument, ki industriji, nacionalnim organom in organom za standardizacijo omogoča, da se pripravijo zlasti na prihodnje evropske certifikacijske sheme za kibernetsko varnost. Tekoči delovni program Unije bi moral vključevati večletni pregled zahtev za pripravo predlog za sheme, ki jih namerava Komisija nasloviti na agencijo ENISA na podlagi posebnih razlogov. Komisija bi morala ta tekoči delovni program Unije upoštevati pri pripravi svojega tekočega načrta za standardizacijo IKT in zahteve za standardizacijo evropskim organizacijam za standardizacijo. Glede na hitro uvajanje novih tehnologij in naraščanja njene uporabe med uporabniki in podjetji, zaradi pojavljanja prej neznanih tveganj glede kibernetske varnosti in zaradi sprememb v zakonodaji in na trgu bi morala Komisija ali evropska certifikacijska skupina za kibernetsko varnost imeti pravico od agencije ENISA zahtevati, naj pripravi predloge za sheme, ki niso bile vključene v tekoči delovni program Unije. Komisija in evropska certifikacijska skupina za kibernetsko varnost bi morali v takih primerih oceniti tudi upravičenost take zahteve, pri čemer bi upoštevali splošne cilje te uredbe in potrebo po zagotavljanju kontinuitete načrtovanja agencije ENISA in njene uporabe virov.

Agencija ENISA bi morala po prejemu take zahteve brez nepotrebnega odlašanja pripraviti predloge za sheme za posamezne proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT. Komisija bi morala oceniti pozitivni in negativni učinek svoje zahteve na zadevni specifični trg, zlasti njegov vpliv na MSP, inovacije, ovire za vstop na ta trg in stroške za končne uporabnike. Nadalje bi morali Komisijo pooblastiti, da na podlagi predloge za shemo, ki jo pripravi agencija ENISA, sprejme evropsko certifikacijsko shemo za kibernetško varnost z izvedbenimi akti. Ob upoštevanju splošnega namena in varnostnih ciljev, določenih v tej uredbi, bi moral biti v evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost, ki jih sprejme Komisija, določen minimalni sklop elementov v zvezi z vsebino, področjem uporabe in delovanjem posamezne sheme. Ti elementi bi morali med drugim vključevati področje uporabe in predmet certificiranja kibernetške varnosti, vključno z zajetimi kategorijami proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, podrobno specifikacijo zahtev glede kibernetške varnosti, na primer s sklicem na standarde ali tehnične specifikacije, posebnimi merili in metodami za ocenjevanje ter predvideno raven zanesljivosti („osnovno“, „znatno“ ali „visoko“) in po potrebi stopnjami ocenjevanja. Agencija ENISA bi morala imeti možnost, da zavrne zahtevo evropske certifikacijske skupine za kibernetško varnost. Takšne odločitve, ki bi morale biti ustrezno obrazložene, bi moral sprejeti upravni odbor.

- (85) Agencija ENISA bi morala vzdrževati spletišče, ki zagotavlja informacije o evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost in je namenjeno obveščanju javnosti o teh shemah, ki bi med drugim morale vključevati zahteve za pripravo predloge za shemo, pa tudi povratne informacije, prejete med posvetovalnim postopkom, ki ga je v pripravljalni fazi izvedla agencija ENISA. Spletišče bi moralo vsebovati tudi informacije o evropskih certifikatih kibernetške varnosti in izjavah EU o skladnosti, izdanih na podlagi te uredbe, vključno v zvezi z njihovim odvzemom in potekom. Na spletišču bi morale biti navedene tudi nacionalne certifikacijske sheme za kibernetško varnost, ki so bile nadomeščene z evropsko certifikacijsko shemo za kibernetško varnost.
- (86) Raven zanesljivosti evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost je podlaga za zaupanje, da proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT izpolnjuje varnostne zahteve določene evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost. Zaradi skladnosti evropskega certifikacijskega okvira za kibernetško varnost bi morala evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost določati ravni zanesljivosti za evropske certifikate kibernetške varnosti in izjave EU o skladnosti, izdane v okviru te sheme. Vsak evropski certifikat kibernetške varnosti se morda nanaša na eno od ravni zanesljivosti: „osnovno“, „znatno“, „visoko“, medtem ko bi se izjava EU o skladnosti morda nanašala samo na „osnovno“ raven zanesljivosti. Ravni zanesljivosti bi določale ustrezno strogost in obseg ocene proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT in bi bile opredeljene s sklici na zadevne tehnične specifikacije, standarde in postopke, vključno s tehničnim nadzorom, katerih namen je ublažiti ali preprečiti incidente. Vsaka raven zanesljivosti bi morala biti usklajena s posameznimi sektorskimi področji, v katerih se uporablja certificiranje.
- (87) V evropski certifikacijski shemi za kibernetško varnost bi se lahko določilo več stopenj ocenjevanja, odvisno od strogosti in obsega uporabljene metodologije za ocenjevanje. Stopnje ocenjevanja bi morale ustrezati eni od ravni zanesljivosti in biti povezane z ustrezno kombinacijo elementov zanesljivosti. Proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT bi moral za vse ravni zanesljivosti vsebovati vrsto varnih funkcij, kot so določene s shemo in ki lahko vključujejo: varno vnaprej določeno konfiguracijo, podpisano kodo, varno posodobitev in ublažitev nevarnosti izkoriščanja ter polne zaščite spomina, organiziranega v skladu ali kopici. Te funkcije bi bilo treba razvijati in vzdrževati z uporabo v varnost usmerjenega razvojnega pristopa in pripadajočih orodij, da bi tako zagotovili zanesljivo vključitev učinkovitih mehanizmov za programsko in strojno opremo.
- (88) Pri „osnovni“ ravni zanesljivosti bi morali biti vodilo ocenjevanja vsaj naslednji elementi zanesljivosti: organ za ugotavljanje skladnosti bi moral pri ocenjevanju najmanj pregledati tehnično dokumentacijo proizvoda IKT, storitev IKT ali postopka IKT. Kadar certifikacija vključuje tudi postopke IKT, bi bilo treba postopek, uporabljen pri zasnovi, razvoju in vzdrževanju proizvoda IKT ali storitve IK podvreči tudi tehničnemu pregledu. Kadar evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost predvideva samoocenjevanje skladnosti, bi moralo zadostovati, da proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT izvede samooceno skladnosti proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT s certifikacijsko shemo.
- (89) Pri „znatni“ ravni zanesljivosti bi moralo biti vodilo ocenjevanja poleg zahtev iz „osnovne“ ravni zanesljivosti vsaj še preverjanje skladnosti varnostnih funkcionalnosti proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT s pripadajočo tehnično dokumentacijo.

- (90) Pri „visoki“ ravni zanesljivosti bi moralo biti vodilo ocenjevanje poleg zahtev iz „znatne“ ravni zanesljivosti vsaj še testiranje učinkovitosti, s katerim se preveri odpornost varnostnih funkcionalnosti proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT proti kompleksnim kibernetским napadom, ki jih izvedejo osebe, ki imajo precejšnje znanje in vire.
- (91) Uporaba evropskega certificiranja za kibernetško varnost in izjave EU o skladnosti bi morala ostati prostovoljna, razen če je v pravu Unije ali pravu držav članic, sprejetemu v skladu s pravom Unije, določeno drugače. Kadar pravo Unije ni harmonizirano, lahko države članice sprejmejo nacionalne tehnične predpise, ki določajo obvezno certificiranje v okviru evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost, v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾. Države članice lahko evropsko certificiranje za kibernetško varnost uporabijo tudi v okviru javnega naročanja in Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾.
- (92) Za izboljšanje ravni kibernetške varnosti v Uniji bodo posebne zahteve glede kibernetške varnosti in ustreznega certificiranja za nekatere proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT morda v prihodnosti morale postati obvezne. Komisija bi morala redno spremljati učinek sprejetih evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost na razpoložljivost varnih proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT na notranjem trgu ter redno oceniti, v kolikšni meri proizvajalci in ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT v Uniji uporabljajo certifikacijske sheme. Učinkovitost evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost in vprašanje, ali bi morale določene sheme postati obvezne, bi bilo treba oceniti ob upoštevanju zakonodaje Unije, povezane s kibernetško varnostjo, zlasti Direktive (EU) 2016/1148, ob upoštevanju varnosti omrežij in informacijskih sistemov, ki jih uporabljajo izvajalci bistvenih storitev.
- (93) Evropski certifikati kibernetške varnosti in izjave EU o skladnosti bi morali pomagati končnim uporabnikom pri sprejemanju ozaveščene odločitve. Zato bi bilo treba certificiranim in samoocenjenim proizvodom IKT, storitvam IKT in postopkom IKT, ki so bili certificirani ali za katere je bila izdana izjava EU o skladnosti, priložiti strukturirane informacije, prilagojene pričakovani tehnični ravni predvidenega končnega uporabnika. Vse takšne informacije bi morale biti na voljo na spletu in po potrebi v fizični obliki. Končni uporabnik bi moral imeti dostop do informacij o referenčni številki certifikacijske sheme, ravni zanesljivosti, opisu tveganj za kibernetško varnost, povezanih s proizvodom IKT, storitvijo IKT ali postopkom IKT, ter o organu izdajatelju ali bi moral imeti možnost pridobiti kopijo evropskega certifikata kibernetške varnosti. Poleg tega bi moral biti končni uporabnik seznanjen s politiko proizvajalca ali ponudnika proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT glede zagotavljanja podpore v zvezi s kibernetško varnostjo, in sicer kako dolgo lahko končni uporabniki pričakujejo, da bodo prejeli posodobitve ali popravke v zvezi s kibernetško varnostjo. Po potrebi bi bilo treba zagotoviti tudi navodila glede ukrepanja ali nastavitvev, ki jih lahko končni uporabnik izvede za ohranitev ali povečanje kibernetške varnosti proizvoda IKT ali storitve IKT in kontaktne informacije enotne kontaktne točke za poročanje in podporo v primeru kibernetških napadov (poleg samodejnega poročanja). Te informacije bi bilo treba redno posodabljati in jih objavljati na spletišču, ki zagotavlja informacije o evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost.
- (94) Da bi dosegli cilje te uredbe in preprečili razdrobljenost notranjega trga, bi nacionalne certifikacijske sheme ali postopki za kibernetško varnost za proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, ki jih zajema evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost, morali prenehati učinkovati od datuma, ki ga določi Komisija iz izvedbenimi akti. Poleg tega države članice ne bi smele uvajati novih nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetško varnost za proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, ki jih že zajema obstoječa evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost. Vendar državam članicam ne bi smeli preprečiti, da sprejmejo ali ohranjajo nacionalne certifikacijske sheme za kibernetško varnost za namene nacionalne varnosti. Države članice bi morale Komisijo in evropsko certifikacijsko skupino za kibernetško varnost obveščati o vsaki nameri priprave novih nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetško varnost. Komisija in evropska certifikacijska skupina za kibernetško varnost bi morali oceniti, kakšni so učinki novih nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetško varnost na pravilno delovanje notranjega trga, ob upoštevanju kakršnih koli strateških interesov za to, da bi se zahtevalo, da jo nadomesti evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost.
- (95) Namen evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost je, da pomagajo harmonizirati prakso na področju kibernetške varnosti v Uniji. Prispevale naj bi tudi k povečanju ravni kibernetške varnosti v Uniji. Pri zasnovi evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost bi bilo treba upoštevati in omogočiti razvoj inovacij na področju kibernetške varnosti.

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L 241, 17.9.2015, str. 1).

⁽²¹⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

- (96) V evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost bi bilo treba upoštevati obstoječe metode razvoja programske in strojne opreme ter zlasti učinek pogostih posodobitev programske ali vdelane programske opreme na posamezne evropske certifikate kibernetške varnosti. V evropskih certifikacijskih shemah za kibernetško varnost bi bilo treba določiti pogoje, pod katerimi bi se lahko zaradi posodobitve zahtevalo ponovno certificiranje proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT ali zmanjšanje obsega posameznega evropskega certifikata kibernetške varnosti, pri čemer bi se upoštevali morebitni škodljivi učinki posodobitve na skladnost z varnostnimi zahtevami tega certifikata.
- (97) Ko je evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost sprejeta, bi morali proizvajalci ali ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT imeti možnost, da vložijo vlogo za certificiranje svojih proizvodov IKT ali storitev IKT pri organu za ugotavljanje skladnosti po lastni izbiri kjer koli v Uniji. Organe za ugotavljanje skladnosti bi moral akreditirati nacionalni akreditacijski organ, če izpolnjujejo nekatere posebne zahteve, določene v tej uredbi. Akreditacija bi morala biti izdana za obdobje največ petih let in bi se morala pod enakimi pogoji podaljšati, če bi organ za ugotavljanje skladnosti še vedno izpolnjeval določene zahteve. Nacionalni akreditacijski organi bi morali omejiti ali začasno oziroma trajno preklicati akreditacijo organa za ugotavljanje skladnosti, če pogoji za akreditacijo niso bili ali niso več izpolnjeni ali kadar organ za ugotavljanje skladnosti krši to uredbo.
- (98) Sklici v nacionalni zakonodaji na nacionalne standarde, ki so prenehali učinkovati zaradi začetka veljavnosti evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost, lahko povzročijo zmedo. Države članice bi morale zato prilagoditi nacionalno zakonodajo, da se upošteva sprejetje evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost.
- (99) Da bi po vsej Uniji vzpostavili enakovredne standarde, da bi olajšali vzajemno priznavanje ter spodbudili splošno sprejemanje evropskih certifikatov kibernetške varnosti in izjav EU o skladnosti, bi bilo treba vzpostaviti sistem medsebojnih strokovnih pregledov med nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetško varnost. Medsebojni strokovni pregled bi moral zajemati postopke za nadzor nad skladnostjo proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z evropskimi certifikati kibernetške varnosti, za spremljanje obveznosti proizvajalcev ali ponudnikov proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, ki opravljajo samoocenjevanje skladnosti, za spremljanje organov za ugotavljanje skladnosti ter ustreznosti strokovnega znanja osebja v organih, ki izdajajo certifikate za „visoko“ raven zanesljivosti. Komisija bi morala imeti možnost z izvedbenimi akti določiti vsaj petletni načrt za medsebojne strokovne preglede ter merila in metodologijo za izvajanje medsebojnih strokovnih pregledov.
- (100) Brez poseganja v splošni sistem medsebojnih strokovnih pregledov, ki bi se v certifikacijskem okviru vzpostavil med vsemi nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetško varnost, bi lahko nekatere evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost vključevale mehanizem medsebojnega strokovnega ocenjevanja za organe, ki v okviru takih shem izdajajo evropske certifikate kibernetške varnosti za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT z „visoko“ ravno zanesljivosti. Evropska certifikacijska skupina za kibernetško varnost bi morala podpirati izvajanje takšnih mehanizmov medsebojnega strokovnega ocenjevanja. Pri medsebojnem strokovnem ocenjevanju bi bilo treba zlasti oceniti, ali zadevni organi svoje naloge izvajajo harmonizirano, mehanizmi pa lahko vključujejo tudi pritožbene mehanizme. Rezultati medsebojnega strokovnega ocenjevanja bi morali biti javno objavljeni. Ti zadevni organi lahko sprejmejo ustrezne ukrepe za ustrezno prilagoditev svojih praks in strokovnega znanja.
- (101) Države članice bi morale imenovati enega ali več nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetško varnost, ki bi nadzoroval skladnost z zahtevami iz te uredbe. Nacionalni certifikacijski organ za kibernetško varnost je lahko obstoječ ali nov organ. Država članica bi poleg tega morala imeti možnost, da po dogovoru z drugo državo članico imenuje enega ali več nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetško varnost na ozemlju te druge države članice.
- (102) Nacionalni certifikacijski organi za kibernetško varnost bi morali zlasti spremljati in izvrševati obveznosti proizvajalcev oziroma ponudnikov proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT s sedežem na njihovem ozemlju, ki se nanašajo na izjavo EU o skladnosti, nacionalnim akreditacijskim organom pomagati pri spremljanju in nadziranju dejavnosti organov za ugotavljanje skladnosti, tako da bi jim zagotavljali strokovno znanje in potrebne informacije, pooblastiti organe za ugotavljanje skladnosti za izvajanje svojih nalog, kadar taki organi izpolnjujejo dodatne zahteve iz evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost, in spremljati ustrezní razvoj na področju certificiranja kibernetške varnosti. Nacionalni certifikacijski organi za kibernetško varnost bi morali tudi obravnavati pritožbe, ki jih vložijo fizične ali pravne osebe glede evropskih certifikatov kibernetške varnosti, ki jih izdajo ti organi, ali glede evropskih certifikatov kibernetške varnosti, ki jih izdajo organi za ugotavljanje skladnosti in se

nanašajo na „visoko“ raven zanesljivosti, v ustreznem obsegu preučiti vsebino pritožbe ter pritožnika v razumnem roku obvestiti o napredku in izidih preiskave. Poleg tega bi morali nacionalni certifikacijski organi za kibernetско varnost sodelovati z ostalimi nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetско varnost ali drugimi javnimi organi, vključno z izmenjavo informacij o morebitni neskladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z zahtevami iz te uredbe ali z določenimi evropskimi certifikacijskimi shemami za kibernetско varnost. Komisija bi morala to izmenjavo informacij omogočiti z vzpostavitvijo splošnega elektronskega sistema informacijske podpore, na primer informacijskega in komunikacijskega sistema za nadzor trga (ICSMS) ter sistema hitrega obveščanja o nevarnih neživilskih proizvodih (RAPEX), ki ju organi za nadzor trga že uporabljajo v skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008.

- (103) Da bi zagotovili dosledno uporabo evropskega certifikacijskega okvira za kibernetско varnost, bi bilo treba ustanoviti evropsko certifikacijsko skupino za kibernetско varnost, ki jo sestavljajo predstavniki nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetско varnost ali drugih ustreznih nacionalnih organov. Glavne naloge evropske certifikacijske skupine za kibernetско varnost bi morale biti svetovati in pomagati Komisiji pri njenih prizadevanjih za zagotovitev doslednega izvajanja in uporabe evropskega certifikacijskega okvira za kibernetско varnost; pomagati in tesno sodelovati z agencijo ENISA pri pripravi predlog za certifikacijske sheme za kibernetско varnost, v ustrezno utemeljenih primerih predlagati, da Komisija od agencije ENISA zahteva, naj pripravi predlogo za shemo, in sprejeti mnenja, naslovljena na agencijo ENISA glede predlog za sheme in na Komisijo glede ohranjanja in pregledovanja obstoječih evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost. Evropska certifikacijska skupina za kibernetско varnost bi morala olajšati izmenjavo dobrih praks in strokovnega znanja med različnimi nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetско varnost, ki so pristojni za odobritev organov za ugotavljanje skladnosti in izdajanje evropskih certifikatov kibernetске varnosti.
- (104) Da bi Komisija okrepila ozaveščenost in olajšala sprejemljivost prihodnjih evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost, lahko izda splošne ali sektorske smernice za kibernetско varnost, na primer o dobrih praksah ali odgovornem ravnanju na področju kibernetске varnosti, pri čemer poudari pozitivni učinek uporabe certificiranih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT.
- (105) Glede na globalni značaj dobavnih verig za IKT bi lahko Unija, da bi še bolj olajšala trgovino, v skladu s členom 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) sklepala sporazume o vzajemnem priznavanju glede evropskih certifikatov kibernetске varnosti. Komisija lahko ob upoštevanju mnenja agencije ENISA in evropske certifikacijske skupine za kibernetско varnost priporoči začetek ustreznih pogajanj. Vsaka evropska certifikacijska shema za kibernetско varnost bi morala določati posebne pogoje za tako vzajemno priznavanje sporazumov s tretjimi državami.
- (106) Da bi zagotovili enotne pogoje izvajanja te uredbe, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²²⁾.
- (107) Postopek pregleda bi bilo treba uporabiti za sprejetje izvedbenih aktov o evropskih certifikacijskih shemah za kibernetско varnost za proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT, za sprejetje izvedbenih aktov o načinih izvajanja preiskav s strani agencije ENISA, za sprejetje izvedbenih aktov o načrtu medsebojnih strokovnih pregledov nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetско varnost ter za sprejetje izvedbenih aktov o okoliščinah, oblikah in postopkih priglasitve akreditiranih organov za ugotavljanje skladnosti Komisiji s strani nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetско varnost.
- (108) Dejavnosti agencije ENISA bi bilo treba redno in neodvisno ocenjevati. Pri tej oceni bi bilo treba upoštevati uspešnost agencije ENISA pri doseganju ciljev, njene delovne prakse in relevantnost njenih nalog, zlasti tistih, ki so povezane z operativnim sodelovanjem na ravni Unije. Oceniti pa bi bilo treba tudi učinek, uspešnost in učinkovitost evropskega certifikacijskega okvira za kibernetско varnost. V primeru pregleda bi morala Komisija oceniti, kako bi bilo mogoče še utrditi vlogo agencije ENISA kot referenčne točke za svetovanje in strokovno znanje, oceniti pa bi morala tudi možnost vloge agencije ENISA pri podpori ocenjevanju proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, ki vstopajo na trg Unije, vendar ne izpolnjujejo predpisov Unije.

⁽²²⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

(109) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se ti cilji zaradi njenega obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(110) Uredbo (EU) št. 526/2013 bi bilo treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga in obenem dosegli visoko raven kibernetike varnosti, kibernetike odpornosti in zaupanja v Uniji, ta uredba določa:

- (a) cilje, naloge in organizacijske zadeve, povezane z Agencijo Evropske unije za kibernetiko varnost (v nadaljnjem besedilu: agencija ENISA), ter
- (b) okvir za vzpostavitev evropskih certifikacijskih shem za kibernetiko varnost za namene zagotavljanja ustrezne ravni kibernetike varnosti za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT v Uniji, pa tudi za namene preprečevanja razdrobljenosti notranjega trga v zvezi s certifikacijskimi shemami za kibernetiko varnost v Uniji.

Okvir iz točke (b) prvega pododstavka se uporablja brez poseganja v posebne določbe v drugih pravnih aktih Unije glede prostovoljnega ali obveznega certificiranja.

2. Ta uredba ne posega v pristojnosti držav članic v zvezi z dejavnostmi, ki se nanašajo na javno varnost, obrambo in nacionalno varnost, kot tudi ne v dejavnosti države na področju kazenskega prava.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „kibernetika varnost“ pomeni dejavnosti, ki so potrebne za zaščito omrežij in informacijskih sistemov, uporabnikov takih sistemov in drugih oseb, na katere vplivajo kibernetike grožnje;
- (2) „omrežje in informacijski sistem“ pomeni omrežje in informacijski sistem, kot sta opredeljena v točki 1 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;
- (3) „nacionalna strategija za varnost omrežij in informacijskih sistemov“ pomeni nacionalno strategijo za varnost omrežij in informacijskih sistemov, kot je opredeljena v točki 3 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;
- (4) „izvajalec bistvenih storitev“ pomeni izvajalca bistvenih storitev, kot je opredeljen v točki 4 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;
- (5) „ponudnik digitalnih storitev“ pomeni ponudnika digitalnih storitev, kot je opredeljen v točki 6 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;
- (6) „incident“ pomeni incident, kot je opredeljen v točki 7 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;
- (7) „obvladovanje incidentov“ pomeni obvladovanje incidentov, kot je opredeljeno v točki 8 člena 4 Direktive (EU) 2016/1148;

- (8) „kibernetska grožnja“ pomeni vsako potencialno okoliščino, dogodek ali dejanje, ki bi lahko poškodovalo, prekinilo ali drugače škodljivo vplivalo na omrežja in informacijske sisteme, uporabnike takih sistemov in druge osebe;
- (9) „evropska certifikacijska shema za kibernetiko varnost“ pomeni celovit sklop pravil, tehničnih zahtev, standardov in postopkov, ki so vzpostavljeni na ravni Unije in se uporabljajo za certificiranje ali ugotavljanje skladnosti posameznih proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT;
- (10) „nacionalna certifikacijska shema za kibernetiko varnost“ pomeni celovit sklop pravil, tehničnih zahtev, standardov in postopkov, ki so jih oblikovali in sprejeli nacionalni javni organi in se uporabljajo za certificiranje ali ugotavljanje skladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, ki spadajo na področje uporabe določene sheme;
- (11) „evropski certifikat kibernetike varnosti“ pomeni dokument, ki ga izda ustrezen organ in potrjuje, da je bil zadevni proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT ocenjen glede skladnosti s posebnimi varnostnimi zahtevami, določenimi v evropski certifikacijski shemi za kibernetiko varnost;
- (12) „proizvod IKT“ pomeni element ali skupino elementov omrežja ali informacijskega sistema;
- (13) „storitev IKT“ pomeni storitev, ki v celoti ali pretežno sestoji iz prenosa, shranjevanja, priklica ali obdelave informacij prek omrežij in informacijskih sistemov;
- (14) „postopek IKT“ pomeni sklop dejavnosti, ki se izvaja za zasnovo, razvoj, dobavo ali vzdrževanje proizvoda IKT ali storitve IKT;
- (15) „akreditacija“ pomeni akreditacijo, kot je opredeljena v točki 10 člena 2 Uredbe (ES) št. 765/2008;
- (16) „nacionalni akreditacijski organ“ pomeni nacionalni akreditacijski organ, kot je opredeljen v točki 11 člena 2 Uredbe (ES) št. 765/2008;
- (17) „ugotavljanje skladnosti“ pomeni ugotavljanje skladnosti, kot je opredeljeno v točki 12 člena 2 Uredbe (ES) št. 765/2008;
- (18) „organ za ugotavljanje skladnosti“ pomeni organ za ugotavljanje skladnosti, kot je opredeljen v točki 13 člena 2 Uredbe (ES) št. 765/2008;
- (19) „standard“ pomeni standard, kot je opredeljen v točki 1 člena 2 Uredbe (EU) št. 1025/2012;
- (20) „tehnična specifikacija“ pomeni dokument, ki določa tehnične zahteve, ki jih mora izpolnjevati proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT, ali postopke ugotavljanja skladnosti v zvezi s proizvodom IKT, storitvijo IKT ali postopkom IKT;
- (21) „raven zanesljivosti“ pomeni podlago za zaupanje, da proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT izpolnjuje varnostne zahteve določene evropske certifikacijske sheme za kibernetiko varnost, navaja pa tudi raven, na kateri je bil proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT ocenjen, vendar kot taka ne meri varnosti zadevnega proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT;
- (22) „samoocenjevanje skladnosti“ pomeni dejavnost proizvajalca ali ponudnika proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT s katero se oceni, ali ti proizvodi IKT, storitve IKT ali postopki IKT izpolnjujejo zahteve iz določene evropske certifikacijske sheme za kibernetiko varnost.

NASLOV II

Agencija ENISA

POGLAVJE I

Mandat in cilji

Člen 3

Mandat

1. Agencija ENISA opravlja naloge, ki so ji dodeljene na podlagi te uredbe, da bi se dosegla visoka skupna raven kibernetске varnosti v vsej Uniji, vključno z dejavnim podpiranjem držav članic ter institucij, organov, uradov in agencij Unije za izboljšanje kibernetске varnosti. Agencija ENISA deluje kot referenčna točka za svetovanje in strokovno znanje v zvezi s kibernetско varnostjo za institucije, organe, urade in agencije Unije ter za druge ustrezne deležnike Unije.

Agencija ENISA z opravljanjem nalog, ki so ji dodeljene na podlagi te uredbe, prispeva k zmanjšanju razdrobljenosti notranjega trga.

2. Agencija ENISA izvaja naloge, ki so ji dodeljene s pravnimi akti Unije, ki določajo ukrepe za približevanje zakonov in drugih predpisov držav članic, ki se nanašajo na kibernetско varnost.

3. Agencija ENISA pri opravljanju svojih nalog deluje neodvisno, pri tem pa se izogiba podvajanju dejavnosti držav članic in upošteva že obstoječe strokovno znanje držav članic.

4. Agencija ENISA pridobi lastne vire, vključno s tehničnimi zmogljivostmi ter človeškimi sposobnostmi in veščinami, potrebnimi za opravljanje nalog, ki so ji dodeljene s to uredbo.

Člen 4

Cilji

1. Agencija ENISA je središče strokovnega znanja na področju kibernetске varnosti zaradi svoje neodvisnosti, znanstvene in tehnične kakovosti svetovanja in pomoči, ki ju zagotavlja, informacij, ki jih zagotavlja, preglednosti svojih postopkov, načina delovanja ter skrbnosti pri izvajanju svojih nalog.

2. Agencija ENISA institucijam, organom, uradom in agencijam Unije ter državam članicam pomaga pri oblikovanju in izvajanju politik Unije, ki se nanašajo na kibernetско varnost, vključno s sektorskimi politikami na področju kibernetске varnosti.

3. Agencija ENISA podpira krepitev zmogljivosti in pripravljenosti v vsej Uniji, tako da institucijam, organom, uradom in agencijam Unije, pa tudi državam članicam ter javnim in zasebnim deležnikom pomaga krepiti zaščito njihovih omrežij in informacijskih sistemov, razvijati in izboljševati kibernetско odpornost in odzivne zmogljivosti ter razvijati znanja in spretnosti na področju kibernetске varnosti.

4. Agencija ENISA pri vprašanjih, ki se nanašajo na kibernetско varnost, spodbuja sodelovanje, vključno z izmenjavo informacij, in usklajevanje na ravni Unije med državami članicami, institucijami, organi, uradi in agencijami Unije ter ustreznimi zasebnimi in javnimi deležniki.

5. Agencija ENISA prispeva h krepitvi zmogljivosti na področju kibernetске varnosti na ravni Unije, da bi podprla dejavnosti držav članic pri preprečevanju kibernetских groženj in odzivanju nanje, zlasti v primeru čezmejnih incidentov.

6. Agencija ENISA spodbuja uporabo evropskega certificiranja na področju kibernetске varnosti, da se prepreči razdrobljenost notranjega trga. Agencija ENISA prispeva k vzpostavitvi in vzdrževanju evropskega certifikacijskega okvira za kibernetско varnost v skladu z naslovom III te uredbe, da bi se izboljšala preglednost kibernetске varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT ter s tem okrepila zaupanje v digitalni notranji trg in njegova konkurenčnost.

7. Agencija ENISA spodbuja visoko raven ozaveščenosti o kibernetски varnosti, vključno s kibernetско higieno in kibernetско pismenostjo med državljani, organizacijami in podjetji.

POGLAVJE II

Naloge

Člen 5

Oblikovanje in izvajanje politike in prava Unije

Agencija ENISA prispeva k oblikovanju in izvajanju politike in prava Unije s:

- (1) pomočjo in svetovanjem glede oblikovanja in pregleda politike in prava Unije na področju kibernetске varnosti ter glede sektorske politike in pravnih pobud, kadar gre za zadeve, povezane s kibernetско varnostjo, zlasti z zagotavljanjem neodvisnega mnenja in analize ter z izvajanjem pripravljalnega dela;
- (2) pomočjo državam članicam pri doslednem izvajanju politike in prava Unije na področju kibernetске varnosti, zlasti v zvezi z Direktivo (EU) 2016/1148, vključno z izdajo mnenj, smernic, svetovanjem in najboljšimi praksami na področjih, kot so obvladovanje tveganj, poročanje o incidentih in izmenjava informacij, ter z omogočanjem lažje izmenjave najboljših praks med pristojnimi organi v zvezi s tem;
- (3) pomočjo državam članicam ter institucijam, organom, uradom in agencijam Unije pri oblikovanju in spodbujanju politik kibernetске varnosti, povezanih z ohranjanjem splošne dostopnosti oziroma celovitosti javnega jedra odprtega interneta;
- (4) prispevanjem k delu skupine za sodelovanje na podlagi člena 11 Direktive (EU) 2016/1148, in sicer z zagotavljanjem strokovnega znanja in pomoči;
- (5) podporo:
 - (a) oblikovanju in izvajanju politike Unije na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja, zlasti z zagotavljanjem svetovanja in izdajo tehničnih smernic, ter z omogočanjem lažje izmenjave najboljših praks med pristojnimi organi;
 - (b) spodbujanju višje ravni varnosti elektronskih komunikacij, vključno z zagotavljanjem svetovanja in strokovnega znanja, ter z omogočanjem lažje izmenjave najboljših praks med pristojnimi organi;
 - (c) državam članicam pri izvajanju posebnih vidikov kibernetске varnosti v okviru politike in prava Unije v zvezi z varstvom podatkov in zasebnostjo, vključno s svetovanjem Evropskemu odboru za varstvo podatkov na njegovo zahtevo;
- (6) podpiranjem rednega pregleda dejavnosti politike Unije s pripravo letnega poročila o stanju izvajanja zadevnega pravnega okvira glede:
 - (a) informacij o priglasitvah incidentov s strani držav članic, ki jih skupini za sodelovanje zagotovijo enotne kontaktne točke na podlagi člena 10(3) Direktive (EU) 2016/1148;
 - (b) povzetkov uradnih obvestil o kršitvi varnosti ali izgubi celovitosti, prejetih od ponudnikov storitev zaupanja, ki jih agenciji ENISA zagotovijo nadzorni organi na podlagi člena 19(3) Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾;
 - (c) uradnih obvestil o varnostnih incidentih, ki jih pošljejo ponudniki javnih elektronskih komunikacijskih omrežij ali javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev, agenciji ENISA pa jih predložijo pristojni organi na podlagi člena 40 Direktive (EU) 2018/1972.

⁽²³⁾ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

Člen 6

Krepitev zmogljivosti

1. Agencija ENISA pomaga:
 - (a) državam članicam pri njihovih prizadevanjih za izboljšanje preprečevanja, odkrivanja in analiziranja kibernetških groženj in incidentov ter zmogljivosti odzivanja nanje, tako da jim zagotavlja potrebno strokovno znanje in izkušnje;
 - (b) državam članicam ter institucijam, organom, uradom in agencijam Unije pri vzpostavljanju in izvajanju politik razkrivanja šibkih točk na prostovoljni podlagi;
 - (c) institucijam, organom, uradom in agencijam Unije pri njihovih prizadevanjih za izboljšanje preprečevanja, odkrivanja in analiziranja kibernetških groženj in incidentov ter izboljšanje zmogljivosti odzivanja na take kibernetške grožnje in incidente, zlasti z ustrezno podporo skupini CERT-EU;
 - (d) državam članicam pri oblikovanju nacionalnih skupin CSIRT, kadar za to zaprosijo na podlagi člena 9(5) Direktive (EU) 2016/1148;
 - (e) državam članicam pri oblikovanju nacionalnih strategij za varnost omrežij in informacijskih sistemov, kadar za to zaprosijo na podlagi člena 7(2) Direktive (EU) 2016/1148, ter spodbuja razširjanje teh strategij in se seznanja z napredkom pri njihovem izvajanju po vsej Uniji, da bi spodbujala najboljše prakse;
 - (f) institucijam Unije pri oblikovanju in pregledovanju strategij Unije na področju kibernetške varnosti s spodbujanjem razširjanja teh strategij in spremljanjem napredka pri njihovem izvajanju;
 - (g) skupinam CSIRT na nacionalni ravni in ravni Unije pri povečevanju ravni njihovih zmogljivosti, vključno s podpiranjem dialoga in izmenjave informacij, z namenom zagotavljanja, da ima vsaka skupina CSIRT v skladu s tehničnim razvojem skupni sklop minimalnih zmogljivosti in deluje skladno z najboljšimi praksami;
 - (h) državam članicam z rednim organiziranjem vaj na področju kibernetške varnosti na ravni Unije iz člena 7(5) vsaj na vsaki dve leti in z oblikovanjem političnih priporočil, ki temeljijo na postopku ocenjevanja vaj in izkušnjah, pridobljenih z njimi;
 - (i) ustreznim javnim organom z zagotavljanjem usposabljanja na področju kibernetške varnosti, po potrebi v sodelovanju z deležniki;
 - (j) skupini za sodelovanje pri izmenjavi najboljših praks, zlasti glede določitve izvajalcev bistvenih storitev s strani držav članic na podlagi točke (l) člena 11(3) Direktive (EU) 2016/1148, vključno glede čezmejnih odvisnosti v zvezi s tveganji in incidenti.
2. Agencija ENISA podpira znotrajsektorsko in medsektorsko izmenjavo informacij, zlasti v sektorjih, ki so navedeni v Prilogi II k Direktivi (EU) 2016/1148, in sicer z zagotavljanjem najboljših praks in navodil v zvezi z razpoložljivimi orodji in postopki ter glede tega, kako obravnavati regulativna vprašanja, povezana z izmenjavo informacij.

Člen 7

Operativno sodelovanje na ravni Unije

1. Agencija ENISA podpira operativno sodelovanje med državami članicami ter institucijami, organi, uradi in agencijami Unije ter med deležniki.
2. Agencija ENISA na operativni ravni sodeluje in vzpostavi sinergije z institucijami, organi, uradi in agencijami Unije, tudi s skupino CERT-EU, s službami, ki se ukvarjajo s kibernetško kriminaliteto, in z nadzornimi organi, ki se ukvarjajo z varstvom zasebnosti in osebnih podatkov, da bi obravnavala zadeve skupnega interesa, med drugim z:
 - (a) izmenjavo strokovnega znanja in najboljših praks;
 - (b) zagotavljanjem svetovanja in izdajanjem smernic o pomembnih vprašanjih glede kibernetške varnosti;

(c) oblikovanjem praktičnih ureditev za izvajanje posebnih nalog po posvetovanju s Komisijo.

3. Agencija ENISA zagotovi sekretariat mreže skupin CSIRT na podlagi člena 12(2) Direktive (EU) 2016/1148 ter v tej funkciji dejavno podpira izmenjavo informacij in sodelovanje med njenimi člani.

4. Agencija ENISA podpira države članice v zvezi z operativnim sodelovanjem v mreži skupin CSIRT, in sicer s:

(a) svetovanjem o načinih za izboljšanje njihovih zmogljivosti za preprečevanje in odkrivanje incidentov ter odzivanje nanje, na zahtevo ene ali več držav članic pa tudi s svetovanjem v zvezi s specifično kibernetiko grožnjo;

(b) pomočjo, na zahtevo ene ali več držav članic, pri ocenjevanju incidentov, ki imajo pomembne ali znatne posledice, z zagotavljanjem strokovnega znanja in omogočanjem lažjega tehničnega obvladovanja takih incidentov, med drugim zlasti s podpiranjem prostovoljne izmenjave zadevnih informacij in tehničnih rešitev med državami članicami;

(c) analiziranjem šibkih točk in incidentov na podlagi javno dostopnih informacij ali informacij, ki jih v ta namen prostovoljno sporočijo države članice, ter

(d) zagotavljanjem podpore, na zahtevo ene ali več držav članic, v zvezi z naknadnimi tehničnimi preiskavami incidentov, ki imajo pomembne ali znatne posledice, v smislu Direktive (EU) 2016/1148.

Agencija ENISA in skupina CERT-EU pri opravljanju teh nalog strukturirano sodelujeta, da bi izkoristili sinergije in se izognili podvajanju dejavnosti.

5. Agencija ENISA redno organizira vaje na področju kibernetike varnosti na ravni Unije ter države članice in institucije, organe, urade in agencije Unije podpira pri organiziranju vaj na področju kibernetike varnosti na podlagi njihovih zahtev. Takšne vaje na področju kibernetike varnosti na ravni Unije lahko vključujejo tehnične, operativne ali strateške elemente. Agencija ENISA vsaj na vsaki dve leti organizira obsežno vsestransko vajo.

Po potrebi agencija ENISA prispeva tudi k sektorskim vajam na področju kibernetike varnosti in jih pomaga organizirati skupaj z ustreznimi organizacijami, ki prav tako sodelujejo pri vajah na področju kibernetike varnosti na ravni Unije.

6. Agencija ENISA v tesnem sodelovanju z državami članicami pripravi redno poglobljeno tehnično poročilo o stanju na področju kibernetike varnosti v EU glede incidentov in kibernetičnih groženj, in sicer na podlagi javno dostopnih informacij, lastne analize in poročil, ki jih med drugim predložijo skupine CSIRT držav članic ali enotne kontaktne točke, vzpostavljene z Direktivo (EU) 2016/1148, v obeh primerih na prostovoljni podlagi, EC3 ter skupine CERT-EU.

7. Agencija ENISA prispeva k razvoju sodelovalnega odziva na ravni Unije in ravni držav članic na velike čezmejne incidente ali krize, povezane s kibernetiko varnostjo, in sicer predvsem z:

(a) združevanjem in analiziranjem poročil iz nacionalnih virov, ki so dostopna javnosti ali so bila prostovoljno dana v skupno rabo, da bi prispevala k vzpostavitvi skupnega situacijskega zavedanja;

(b) zagotavljanjem učinkovitega pretoka informacij in stopnjevalnih mehanizmov med mrežo skupin CSIRT ter tehničnimi in političnimi nosilci odločanja na ravni Unije;

(c) olajševanjem, na zahtevo, tehničnega obravnavanja takih incidentov ali kriz, vključno zlasti s podpiranjem prostovoljne izmenjave tehničnih rešitev med državami članicami;

(d) podpiranjem institucij, organov, uradov in agencij Unije, na njihovo zahtevo pa tudi držav članic, pri komuniciranju z javnostjo v zvezi s takimi incidenti ali krizami;

- (e) preskušanjem načrtov za sodelovanje za odzivanje na take incidente ali krize na ravni Unije, na zahtevo pa tudi podpiranjem držav članic pri preskušanju takih načrtov na nacionalni ravni.

Člen 8

Trg, certificiranje kibernetске varnosti in standardizacija

1. Agencija ENISA podpira in spodbuja oblikovanje in izvajanje politike Unije o certificiranju proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT glede kibernetске varnosti, kot je določeno v naslovu III te uredbe, in sicer s:

- (a) stalnim spremljanjem razvoja na področjih, povezanih s standardizacijo, in dajanjem priporočil glede ustreznih tehničnih specifikacij, namenjenih razvoju evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost na podlagi točke (c) člena 54(1), kadar standardi niso na voljo;
- (b) pripravo predlog za evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost (v nadaljnjem besedilu: predloge za sheme) za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT v skladu s členom 49;
- (c) ocenjevanjem sprejetih evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost v skladu s členom 49(8);
- (d) sodelovanjem pri medsebojnih strokovnih pregledih na podlagi člena 59(4);
- (e) podporo Komisiji pri zagotavljanju sekretariata evropski certifikacijski skupini za kibernetско varnost na podlagi člena 62(5).

2. Agencija ENISA zagotovi sekretariat certifikacijski skupini deležnikov za kibernetско varnost na podlagi člena 22(4).

3. Agencija ENISA pripravi in objavi smernice ter razvije dobre prakse glede zahtev na področju kibernetске varnosti za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT v sodelovanju z nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetско varnost in industrijo na formalen, strukturiran in pregleden način.

4. Agencija ENISA podpira krepitev zmogljivosti v zvezi s postopki ocenjevanja in certificiranja, tako da pripravi in izda smernice, ter s podpiranjem držav članic na njihovo zahtevo.

5. Agencija ENISA omogoča lažjo vzpostavitev in uvedbo evropskih in mednarodnih standardov za obvladovanje tveganja in za varnost proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT.

6. Agencija ENISA v sodelovanju z državami članicami in industrijo pripravi nasvete in smernice za tehnična področja, povezana z varnostnimi zahtevami za izvajalce bistvenih storitev in ponudnike digitalnih storitev, ter za že obstoječe standarde, vključno z nacionalnimi standardi držav članic, na podlagi člena 19(2) Direktive (EU) 2016/1148.

7. Agencija ENISA izvaja in razširja redne analize glavnih trendov na trgu kibernetске varnosti tako na strani povpraševanja kot tudi ponudbe, da bi spodbujala trg kibernetске varnosti v Uniji.

Člen 9

Znanje in informacije

Agencija ENISA:

- (a) izvaja analize nastajajočih tehnologij in zagotavlja tematske ocene o pričakovanih družbenih, pravnih, ekonomskih in regulativnih učinkih tehnoloških inovacij na kibernetско varnost;
- (b) izvaja dolgoročne strateške analize kibernetских groženj in incidentov, da bi opredelila nastajajoče trende in pripomogla k preprečevanju incidentov;

- (c) v sodelovanju s strokovnjaki iz organov držav članic in ustreznimi deležniki zagotavlja svetovanje, navodila in najboljše prakse za varnost omrežij in informacijskih sistemov, zlasti za varnost infrastruktur, ki podpirajo sektorje, navedene v Prilogi II k Direktivi (EU) 2016/1148, in infrastruktur, ki jih uporabljajo ponudniki digitalnih storitev, navedeni v Prilogi III k navedeni direktivi;
- (d) prek namenskega portala združuje, organizira in daje javnosti na voljo informacije o kibernetiski varnosti, ki jih sporočijo institucije, organi, uradi in agencije Unije, ter informacije o kibernetiski varnosti, ki jih prostovoljno sporočijo države članice ter zasebni in javni deležniki;
- (e) zbira in analizira javno dostopne informacije o pomembnih incidentih ter pripravlja poročila, da bi zagotovila navodila za državljane, organizacije in podjetja po vsej Uniji;

Člen 10

Ozaveščanje in izobraževanje

Agencija ENISA:

- (a) javnost ozavešča o tveganjih za kibernetisko varnost in zagotavlja navodila o dobrih praksah za posamezne uporabnike, ki so namenjene državljanom, organizacijam in podjetjem, vključno s kibernetisko higieno in kibernetisko pismenostjo;
- (b) v sodelovanju z državami članicami, institucijami, organi, uradi in agencijami Unije ter industrijo organizira redne kampanje ozaveščanja za izboljšanje kibernetiske varnosti in njene prepoznavnosti v Uniji ter spodbuja široko javno razpravo;
- (c) državam članicam pomaga pri prizadevanjih za ozaveščanje o kibernetiski varnosti in spodbujanju izobraževanja o kibernetiski varnosti;
- (d) podpira tesnejše usklajevanje in izmenjavo najboljših praks med državami članicami na področju ozaveščenosti o kibernetiski varnosti in izobraževanja.

Člen 11

Raziskave in inovacije

Agencija ENISA v zvezi z raziskavami in inovacijami:

- (a) svetuje institucijam, organom, uradom in agencijam Unije ter državam članicam o potrebah po raziskavah in prednostnih nalogah na področju kibernetiske varnosti, da bi omogočila učinkovito odzivanje na aktualna in nastajajoča tveganja in kibernetiske grožnje, vključno z upoštevanjem novih in nastajajočih informacijskih in komunikacijskih tehnologij, ter učinkovito uporabo tehnologij za preprečevanje tveganj;
- (b) sodeluje v fazi izvajanja programov za financiranje raziskav in inovacij ali kot upravičenec, kadar je Komisija nanjo prenesla ustrezna pooblastila;
- (c) prispeva k strateškemu načrtu raziskav in inovacij na ravni Unije na področju kibernetiske varnosti.

Člen 12

Mednarodno sodelovanje

Agencija ENISA prispeva k prizadevanjem Unije za sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, pa tudi znotraj ustreznih mednarodnih okvirov sodelovanja, ter tako spodbuja mednarodno sodelovanje o zadevah, ki se nanašajo na kibernetisko varnost, in sicer s:

- (a) sodelovanjem v vlogi opazovalke pri organizaciji mednarodnih vaj ter analiziranjem in poročanjem o rezultatih teh vaj upravnemu odboru, kadar je to primerno;
- (b) olajševanjem izmenjave najboljših praks, na zahtevo Komisije;

- (c) zagotavljanjem strokovnega znanja Komisiji na njeno zahtevo;
- (d) svetovanjem in pomočjo Komisiji pri zadevah, povezanih s sporazumi o vzajemnem priznavanju certifikatov kibernetne varnosti s tretjimi državami, v sodelovanju z evropsko certifikacijsko skupino za kibernetno varnost, ustanovljeno na podlagi člena 62.

POGLAVJE III

Organizacija agencije ENISA

Člen 13

Struktura agencije ENISA

Upravno in vodstveno strukturo agencije ENISA sestavljajo:

- (a) upravni odbor;
- (b) izvršni odbor;
- (c) izvršni direktor;
- (d) svetovalna skupina agencije ENISA;
- (e) mreža nacionalnih uradnikov za zvezo.

Oddel ek 1

Upravni odbor

Člen 14

Sestava upravnega odbora

1. Upravni odbor sestavljajo po en član, ki ga imenuje vsaka država članica, ter dva člana, ki ju imenuje Komisija. Vsi člani imajo glasovalno pravico.
2. Vsak član upravnega odbora ima namestnika. Ta člana predstavlja med njegovo odsotnostjo.
3. Člani upravnega odbora in njihovi namestniki so imenovani zaradi svojega znanja na področju kibernetne varnosti ob upoštevanju ustreznih vodstvenih, upravnih in proračunskih spretnosti in znanj. Komisija in države članice si prizadevajo za omejitev menjav svojih predstavnikov v upravnem odboru, da bi zagotovile neprekinjeno delovanje upravnega odbora. Komisija in države članice si prizadevajo za uravnoteženo zastopanost moških in žensk v upravnem odboru.
4. Mandat članov upravnega odbora in njihovih namestnikov traja štiri leta. Ta mandat se lahko podaljša.

Člen 15

Funkcije upravnega odbora

1. Upravni odbor:
 - (a) oblikuje splošno usmeritev delovanja agencije ENISA in zagotavlja, da agencija ENISA deluje v skladu s pravili in načeli iz te uredbe. Prav tako zagotovi, da je delo agencije ENISA v skladu z dejavnostmi držav članic in dejavnostmi na ravni Unije;
 - (b) sprejme osnutek enotnega programskega dokumenta agencije ENISA iz člena 24, preden ga predloži Komisiji, ki o njem poda mnenje;

- (c) sprejme enotni programski dokument agencije ENISA, pri čemer upošteva mnenje Komisije;
- (d) nadzira izvajanje večletnega in letnega programa dejavnosti, vključenega v enotni programski dokument;
- (e) sprejme letni proračun agencije ENISA in izvaja druge funkcije, povezane s proračunom agencije ENISA, v skladu s poglavjem IV;
- (f) oceni in sprejme konsolidirano letno poročilo o dejavnostih agencije ENISA, vključno z zaključnim računom in opisom, kako je agencija ENISA dosegla svoje kazalnike uspešnosti, letno poročilo in njegovo oceno do 1. julija naslednjega leta predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Komisiji in Računskemu sodišču ter objavi letno poročilo;
- (g) sprejme finančna pravila, ki se uporabljajo za agencijo ENISA v skladu s členom 32;
- (h) sprejme strategijo za boj proti goljufijam, ki je sorazmerna s tveganji goljufije, upoštevanju analize stroškov in koristi ukrepov, ki jih je treba izvesti;
- (i) sprejme pravila za preprečevanje in upravljanje nasprotij interesov, ki se uporabljajo za njegove člane;
- (j) zagotovi, da se sprejmejo ustrezni nadaljnji ukrepi v zvezi z ugotovitvami in priporočili na podlagi preiskav Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) ter različnih notranjih ali zunanjih revizijskih poročil in ocen;
- (k) sprejme svoj poslovnik, vključno s pravili začasne odločitve o prenosu posameznih nalog v skladu s členom 19(7);
- (l) v zvezi z osebjem agencije ENISA izvaja pooblastila, ki jih Kadrovske predpisi za uradnike (v nadaljnjem besedilu: Kadrovske predpisi za uradnike) in Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev), določeni v Uredbi Sveta (EGS, Euratom, ESPJ) št. 259/68⁽²⁴⁾ podeljujejo organu za imenovanja in organu, pooblaščenemu za sklenitev pogodbe o zaposlitvi (v nadaljnjem besedilu: pooblastila organa za imenovanja) v skladu z odstavkom 2 tega člena;
- (m) sprejme izvedbena pravila za Kadrovske predpise za uradnike in Pogoje za zaposlitev drugih uslužbencev v skladu s postopkom iz člena 110 Kadrovskih predpisov za uradnike;
- (n) imenuje izvršnega direktorja in po potrebi podaljša njegov mandat ali ga razreši s položaja v skladu s členom 36;
- (o) imenuje računovodjo, ki je lahko računovodja Komisije in je pri opravljanju svojih dolžnosti popolnoma neodvisen;
- (p) sprejme vse odločitve glede vzpostavitve notranjih struktur agencije ENISA in po potrebi sprememb teh notranjih struktur, pri čemer upošteva potrebe pri dejavnostih agencije ENISA in dobro proračunsko upravljanje;
- (q) odobri vzpostavitev delovnih dogovorov v skladu s členom 7;
- (r) odobri vzpostavitev ali sklenitev delovnih dogovorov v skladu s členom 42.

2. Upravni odbor v skladu s členom 110 Kadrovskih predpisov ter na podlagi člena 2(1) Kadrovskih predpisov za uradnike in člena 6 Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev sprejme odločitev o prenosu ustreznih pooblastil organa za imenovanja na izvršnega direktorja in določiti pogojev, pod katerimi se lahko ta prenos pooblastil začasno preključne. Izvršni direktor lahko nadalje prenese ta pooblastila.

⁽²⁴⁾ UL L 56, 4.3.1968, str. 1.

3. Zaradi izjemnih okoliščin lahko upravni odbor sprejme odločitev o začasnem preklicu prenosa pooblastil organa za imenovanja na izvršnega direktorja in njegovega morebitnega nadaljnjega prenosa pooblastil organa za imenovanja ter jih namesto tega izvaja sam ali jih prenese na enega od svojih članov ali uslužbenca, ki ni izvršni direktor.

Člen 16

Predsednik upravnega odbora

Upravni odbor izmed članov izvoli predsednika in njegovega namestnika z dvotretjinsko večino glasov članov. Njun mandat traja štiri leta z možnostjo enkratnega podaljšanja. Če njuno članstvo v upravnem odboru preneha kadar koli med njunim mandatom, na isti datum samodejno preneha tudi njun mandat. Namestnik predsednika po uradni dolžnosti nadomešča predsednika, kadar slednji ne more opravljati svojih dolžnosti.

Člen 17

Seje upravnega odbora

1. Seje upravnega odbora sklicuje predsednik.
2. Upravni odbor ima vsaj dve redni seji na leto. Na zahtevo predsednika, Komisije ali najmanj tretjine svojih članov se sestane tudi na izrednih sejah.
3. Izvršni direktor se udeležuje sej upravnega odbora, vendar nima glasovalne pravice.
4. Člani svetovalne skupine agencije ENISA lahko na povabilo predsednika sodelujejo na sejah upravnega odbora, vendar nimajo glasovalne pravice.
5. Članom upravnega odbora in njihovim namestnikom lahko na sejah upravnega odbora pomagajo svetovalci ali strokovnjaki, če to omogoča poslovnik upravnega odbora.
6. Agencija ENISA upravnemu odboru zagotovi sekretariat.

Člen 18

Pravila glasovanja v upravnem odboru

1. Upravni odbor sprejema odločitve z večino svojih članov.
2. Dvotretjinska večina članov upravnega odbora je potrebna za sprejetje enotnega programskega dokumenta in letnega proračuna ter za imenovanje, podaljšanje mandata ali razrešitev izvršnega direktorja.
3. Vsak član ima en glas. V odsotnosti člana ima glasovalno pravico njegov namestnik.
4. Predsednik upravnega odbora se udeleži glasovanja.
5. Izvršni direktor se glasovanja ne udeleži.
6. V poslovniku upravnega odbora se natančneje določijo pravila glasovanja, zlasti pogoji, pod katerimi lahko član deluje v imenu drugega člana.

Oddelek 2**Izvršni odbor***Člen 19***Izvršni odbor**

1. Upravnemu odboru pomaga izvršni odbor.
2. Izvršni odbor:
 - (a) pripravlja odločitve, ki jih sprejme upravni odbor;
 - (b) skupaj z upravnim odborom zagotovi ustrezne nadaljnje ukrepe v zvezi z ugotovitvami in priporočili na podlagi preiskav urada OLAF ter različnih notranjih ali zunanjih revizijskih poročil in ocen;
 - (c) brez poseganja v odgovornosti izvršnega direktorja iz člena 20 pomaga in svetuje izvršnemu direktorju pri izvajanju odločitev upravnega odbora o upravnih in proračunskih zadevah na podlagi člena 20.
3. Izvršni odbor sestavlja pet članov. Ti so imenovani izmed članov upravnega odbora. Eden od članov je predsednik upravnega odbora, ki lahko predseduje tudi izvršnemu odboru, eden od članov pa je predstavnik Komisije. Pri imenovanju članov izvršnega odbora se prizadeva zagotoviti uravnoteženo zastopanost spolov v izvršnem odboru. Izvršni direktor se udeležuje sej izvršnega odbora, vendar nima glasovalne pravice.
4. Mandat članov izvršnega odbora traja štiri leta. Ta mandat se lahko podaljša.
5. Izvršni odbor se sestane vsaj enkrat na tri mesece. Predsednik izvršnega odbora na zahtevo njegovih članov skliče dodatne seje.
6. Upravni odbor določi poslovnik izvršnega odbora.
7. Izvršni odbor lahko po potrebi in v nujnih primerih sprejme določene začasne odločitve v imenu upravnega odbora, zlasti o zadevah v zvezi z upravnim poslovanjem, vključno z začasnim preklicem prenosa pooblastil organa za imenovanja in proračunskimi zadevami. Vse takšne začasne odločitve se brez nepotrebne odlašanja sporočijo upravnemu odboru. Upravni odbor se potem odloči, ali odobri oziroma zavrne začasno odločitev, najpozneje tri mesece po sprejetju odločitve. Izvršni odbor v imenu upravnega odbora ne sprejema odločitev, za sprejetje katerih je potrebna dvotretjinska večina članov upravnega odbora.

Oddelek 3**Izvršni direktor***Člen 20***Dolžnosti izvršnega direktorja**

1. Agencijo ENISA upravlja izvršni direktor, ki svoje dolžnosti opravlja neodvisno. Izvršni direktor odgovarja upravnemu odboru.
2. Izvršni direktor na poziv poroča Evropskemu parlamentu o opravljanju svojih dolžnosti. Svet lahko izvršnega direktorja pozove, naj poroča o opravljanju svojih dolžnosti.
3. Izvršni direktor je odgovoren za:
 - (a) vsakodnevno upravljanje agencije ENISA;

- (b) izvajanje odločitev, ki jih sprejme upravni odbor;
- (c) pripravo osnutka enotnega programskega dokumenta in njegovo predložitev v odobritev upravnemu odboru, preden se predloži Komisiji;
- (d) izvajanje enotnega programskega dokumenta in poročanje upravnemu odboru o njem;
- (e) pripravo konsolidiranega letnega poročila o dejavnostih agencije ENISA, vključno z izvajanjem letnega delovnega programa, ter njegovo predložitev v oceno in sprejetje upravnemu odboru;
- (f) pripravo akcijskega načrta ob upoštevanju zaključkov naknadnih ocen in poročanje Komisiji o napredku vsaki dve leti;
- (g) pripravo akcijskega načrta ob upoštevanju zaključkov notranjih ali zunanjih revizijskih poročil in preiskav urada OLAF ter poročanje o napredku, in sicer Komisiji dvakrat letno, upravnemu odboru pa redno;
- (h) pripravo osnutka finančnih pravil, ki se uporabljajo za agencijo ENISA iz člena 32;
- (i) pripravo osnutka poročila o oceni prihodkov in odhodkov agencije ENISA ter izvrševanje njenega proračuna;
- (j) zaščito finančnih interesov Unije z uporabo preventivnih ukrepov proti goljufijam, korupciji in kakršnim koli drugim nezakonitim dejavnostim z učinkovitimi pregledi ter, v primeru ugotovitve nepravilnosti, z izterjavo nepravilno izplačanih zneskov ter po potrebi z učinkovitimi, sorazmernimi in odvrtačnimi upravnimi in denarnimi kaznimi;
- (k) pripravo strategije agencije ENISA za boj proti goljufijam in njeno predložitev v odobritev upravnemu odboru;
- (l) vzpostavljanje in ohranjanje stika s poslovno skupnostjo in potrošniškimi organizacijami za zagotavljanje rednega dialoga z ustreznimi deležniki;
- (m) redno izmenjavo mnenj in informacij z institucijami, organi, uradi in agencijami Unije v zvezi z njihovimi dejavnostmi, povezanimi s kibernetško varnostjo, da se zagotovi skladnost pri razvoju in izvajanju politike Unije;
- (n) izvajanje drugih nalog, ki so izvršnemu direktorju dodeljene s to uredbo.

4. Izvršni direktor lahko po potrebi ter v okviru s cilji in nalogami agencije ENISA ustanovi *ad hoc* delovne skupine, ki jih sestavljajo strokovnjaki, vključno s strokovnjaki iz pristojnih organov držav članic. Izvršni direktor o tem vnaprej obvesti upravni odbor. Postopki, ki se nanašajo zlasti na sestavo delovnih skupin, imenovanje strokovnjakov delovnih skupin s strani izvršnega direktorja in delovanje delovnih skupin, se določijo v statutu agencije ENISA.

5. Izvršni direktor lahko za učinkovito in uspešno izvajanje nalog agencije ENISA ter na podlagi ustrezne analize stroškov in koristi po potrebi odloči, da se ustanovi en ali več lokalnih uradov v eni ali več državah članicah. Izvršni direktor pred odločitvijo o ustanovitvi lokalnega urada zaprosi za mnenje zadevne države članice, vključno z državo članico, v kateri je sedež agencije ENISA, ter pridobi predhodno soglasje Komisije in upravnega odbora. V primeru nesoglasja v posvetovalnem postopku med izvršnim direktorjem in zadevnimi državami članicami o zadevi razpravlja Svet. Skupno število zaposlenih v vseh lokalnih uradih mora biti čim manjše in ne sme presegati 40 % skupnega števila osebja agencije ENISA v državi članici, v kateri je sedež agencije ENISA. Število zaposlenih v posameznem lokalnem uradu ne sme presegati 10 % skupnega števila osebja agencije ENISA v državi članici, v kateri je sedež agencije ENISA.

Z odločitvijo o ustanovitvi lokalnega urada se določi obseg dejavnosti, ki naj bi se izvajale v zadevnem lokalnem uradu, in sicer tako, da se preprečijo nepotrebni stroški in podvajanje upravnih funkcij agencije ENISA.

Oddelek 4

Svetovalna skupina agencije ENISA, certifikacijska skupina deležnikov za kibernetško varnost in mreža nacionalnih uradnikov za zvezo

Člen 21

Svetovalna skupina agencije ENISA

1. Na predlog izvršnega direktorja upravni odbor na pregleden način ustanovi svetovalno skupino agencije ENISA, ki jo sestavljajo priznani strokovnjaki, ki zastopajo ustrezne deležnike, kot so predstavniki industrije IKT, ponudniki elektronskih komunikacijskih omrežij ali storitev, dostopnih javnosti, MSP, izvajalci bistvenih storitev, skupine potrošnikov, znanstveniki s področja kibernetške varnosti in predstavniki pristojnih organov, ki so uradno obveščeni v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, evropske organizacije za standardizacijo ter organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter nadzorni organi za varstvo podatkov. Upravni odbor si prizadeva zagotoviti uravnoteženo zastopanost spolov in geografskih območij, pa tudi ravnovesje med različnimi skupinami deležnikov.

2. Postopki svetovalne skupine agencije ENISA, ki se nanašajo zlasti na njeno sestavo, predlog s strani izvršnega direktorja iz odstavka 1, število in imenovanje njenih članov ter delovanje svetovalne skupine ENISA, se določijo v statutu agencije ENISA in objavijo.

3. Svetovalni skupini agencije ENISA predseduje izvršni direktor ali katera koli oseba, ki jo izvršni direktor imenuje za vsak primer posebej.

4. Mandat članov svetovalne skupine agencije ENISA traja dve leti in pol. Člani upravnega odbora ne smejo biti člani svetovalne skupine agencije ENISA. Strokovnjaki iz Komisije in držav članic imajo pravico biti prisotni na sejah svetovalne skupine agencije ENISA in sodelovati pri njenem delu. Na seje svetovalne skupine agencije ENISA in k sodelovanju pri njenem delu so lahko povabljeni predstavniki drugih organov, ki niso člani svetovalne skupine agencije ENISA, za katere izvršni direktor meni, da so relevantni.

5. Svetovalna skupina agencije ENISA svetuje agenciji ENISA v zvezi z opravljanjem njenih nalog, razen glede uporabe določb naslova III te uredbe. Zlasti svetuje izvršnemu direktorju pri pripravi predloga letnega delovnega programa agencije ENISA in pri komuniciranju z ustreznimi deležniki o zadevah, ki se nanašajo na letni delovni program.

6. Svetovalna skupina agencije ENISA o svojih dejavnostih redno obvešča upravni odbor.

Člen 22

Certifikacijska skupina deležnikov za kibernetško varnost

1. Ustanovi se certifikacijska skupina deležnikov za kibernetško varnost.

2. Certifikacijsko skupino deležnikov za kibernetško varnost sestavljajo člani, izbrani izmed priznanih strokovnjakov, ki zastopajo ustrezne deležnike. Komisija člane certifikacijske skupine deležnikov za kibernetško varnost izbere na predlog agencije ENISA prek preglednega in odprtega razpisa, pri čemer zagotovi ravnovesje med različnimi skupinami deležnikov ter uravnoteženo zastopanost spolov in geografskih območij.

3. Certifikacijska skupina deležnikov za kibernetško varnost:

(a) svetuje Komisiji glede strateških vprašanj v zvezi z evropskim certifikacijskim okvirom za kibernetško varnost;

(b) agenciji ENISA na zahtevo svetuje glede splošnih in strateških vprašanj v zvezi z nalogami agencije ENISA, ki se nanašajo na trg, certificiranje kibernetške varnosti in standardizacijo;

(c) Komisiji pomaga pri pripravi tekočega delovnega programa Unije iz člena 47;

- (d) izda mnenje o tekočem delovnem programu Unije na podlagi člena 47(4) in
- (e) v nujnih primerih svetuje Komisiji in evropski certifikacijski skupini za kibernetško varnost glede potrebe po dodatnih certifikacijskih shemah, ki niso vključene v tekoči delovni program Unije, kot je navedeno v členih 47 in 48.
4. Certifikacijski skupini deležnikov soprodsedujeta predstavnika Komisije in agencije ENISA, sekretariat pa zagotovi agencija ENISA.

Člen 23

Mreža nacionalnih uradnikov za zvezo

1. Upravni odbor na predlog izvršnega direktorja ustanovi mrežo nacionalnih uradnikov za zvezo, ki jo sestavljajo predstavniki vseh držav članic (v nadaljnjem besedilu: nacionalni uradniki za zvezo). Vsaka država članica imenuje enega predstavnika v mrežo nacionalnih uradnikov za zvezo. Sestanki mreže nacionalnih uradnikov za zvezo lahko potekajo v različnih sestavah strokovnjakov.
2. Mreža nacionalnih uradnikov za zvezo predvsem omogoča lažjo izmenjavo informacij med agencijo ENISA in državami članicami ter podpira agencijo ENISA pri razširjanju njenih dejavnosti, ugotovitev in priporočil zadevnim deležnikom po vsej Uniji.
3. Nacionalni uradniki za zvezo delujejo kot kontaktne točke na nacionalni ravni, da se olajša sodelovanje med agencijo ENISA in nacionalnimi strokovnjaki v okviru izvajanja letnega delovnega programa agencije ENISA.
4. Medtem ko nacionalni uradniki za zvezo tesno sodelujejo s predstavniki svojih držav članic v upravnem odboru, pa mreža nacionalnih uradnikov za zvezo sama ne podvaja dela upravnega odbora ali drugih forumov Unije.
5. Funkcije in postopki mreže nacionalnih uradnikov za zvezo se določijo v statutu agencije ENISA in se objavijo.

Oddelek 5

Delovanje

Člen 24

Enotni programski dokument

1. Agencija ENISA deluje v skladu z enotnim programskim dokumentom, ki zajema letni in večletni program dejavnosti ter vsebuje vse načrtovane dejavnosti.
2. Izvršni direktor vsako leto pripravi osnutek enotnega programskega dokumenta, ki zajema letni in večletni program dejavnosti ter ustrezno načrtovanje finančnih in človeških virov v skladu s členom 32 Deleagirane uredbe Komisije (EU) št. 1271/2013 ⁽²⁵⁾, pri čemer upošteva smernice Komisije.
3. Upravni odbor do 30. novembra vsako leto sprejme enotni programski dokument iz odstavka 1 in ga pošlje Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji do 31. januarja naslednje leto, pošlje pa tudi morebitne pozneje posodobljene različice navedenega dokumenta.
4. Enotni programski dokument postane dokončen po dokončnem sprejetju splošnega proračuna Unije in se po potrebi prilagodi.

⁽²⁵⁾ Deleagirana uredba Komisije (EU) št. 1271/2013 z dne 30. septembra 2013 o okvirni finančni uredbi za organe iz člena 208 Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 7.12.2013, str. 42).

5. Letni delovni program vsebuje podrobne cilje in pričakovane rezultate, vključno s kazalniki uspešnosti. Vsebuje tudi opis ukrepov, ki se bodo financirali, ter navedbo finančnih in človeških virov, dodeljenih vsakemu ukrepu, v skladu s načeli oblikovanja in upravljanja proračuna po dejavnostih. Letni delovni program je skladen z večletnim delovnim programom iz odstavka 7. V njem so jasno navedene naloge, ki so bile v primerjavi s predhodnim proračunskim letom dodane, spremenjene ali črtane.

6. Upravni odbor spremeni sprejeti letni delovni program, kadar se agenciji ENISA dodeli nova naloga. Vse bistvene spremembe letnega delovnega programa se sprejmejo po enakem postopku kot prvotni letni delovni program. Upravni odbor lahko na izvršnega direktorja prenese pooblastilo, da v letni delovni program vnese nebitvene spremembe.

7. Večletni delovni program določa splošno strateško načrtovanje, vključno s cilji, pričakovanimi rezultati in kazalniki uspešnosti. Določa tudi načrtovanje virov, vključno z večletnim proračunom in osebjem.

8. Načrtovanje virov se letno posodablja. Strateško načrtovanje dejavnosti se posodablja po potrebi, zlasti zaradi upoštevanja rezultatov ocene iz člena 67.

Člen 25

Izjava o interesih

1. Člani upravnega odbora, izvršni direktor in iz držav članic začasno napoteni uradniki podajo izjavo o zavezah in izjavo, v kateri navedejo, ali imajo ali nimajo neposrednih ali posrednih interesov, ki bi lahko ogrozili njihovo neodvisnost. Izjavi sta natančni in izčrpni, se pisno podata vsako leto in se po potrebi posodobita.

2. Člani upravnega odbora, izvršni direktor in zunanji strokovnjaki, ki sodelujejo v *ad hoc* delovnih skupinah, najpozneje na začetku vsake seje podajo natančno in izčrpno izjavo o kakršnih koli interesih, ki bi lahko ogrozili njihovo neodvisnost pri obravnavi točk dnevnega reda, ter se vzdržijo sodelovanja pri razpravah in glasovanja o takih točkah.

3. Agencija ENISA v statutu določi praktično ureditev za pravila o izjavah o interesih iz odstavkov 1 in 2.

Člen 26

Preglednost

1. Agencija ENISA svoje dejavnosti izvaja z visoko stopnjo preglednosti in v skladu s členom 28.

2. Agencija ENISA zagotovi, da javnost in vse zainteresirane strani dobijo ustrezne, objektivne, zanesljive in lahko dostopne informacije, zlasti glede rezultatov njenega dela. Objavi tudi izjave o interesih, ki so bile podane v skladu s členom 25.

3. Upravni odbor lahko na predlog izvršnega direktorja dovoli, da zainteresirane strani pri nekaterih dejavnostih agencije ENISA sodelujejo kot opazovalci.

4. Agencija ENISA v statutu določi praktično ureditev za izvajanje pravil o preglednosti iz odstavkov 1 in 2.

Člen 27

Zaupnost

1. Brez poseganja v člen 28 Agencija ENISA tretjim stranem ne razkrije informacij, ki jih obdeluje ali prejme in v zvezi s katerimi je bilo z obrazložitvijo zahtevano, da se z njimi ravna zaupno.

2. Člani upravnega odbora, izvršni direktor, člani svetovalne skupine agencije ENISA, zunanji strokovnjaki, ki sodelujejo v *ad hoc* delovnih skupinah, in osebe agencije ENISA, vključno z iz držav članic začasno napoteni uradniki, upoštevajo zahteve glede zaupnosti v skladu s členom 339 PDEU tudi po prenehanju opravljanja svojih dolžnosti.
3. Agencija ENISA v statutu določi praktično ureditev za izvajanje pravil o zaupnosti iz odstavkov 1 in 2.
4. Upravni odbor agenciji ENISA dovoli, da ravna z zaupnimi informacijami, če je to potrebno za izvajanje nalog agencije ENISA. V tem primeru agencija ENISA v soglasju s Komisijo sprejme varnostna pravila, pri čemer upošteva varnostna načela iz sklepov Komisije (EU, Euratom) 2015/443 ⁽²⁶⁾ in 2015/444 ⁽²⁷⁾. Navedena varnostna pravila vključujejo določbe za izmenjavo, obdelavo in hrambo tajnih podatkov.

Člen 28

Dostop do dokumentov

1. Za dokumente agencije ENISA se uporablja Uredba (ES) št. 1049/2001.
2. Upravni odbor do 28. decembra 2019 sprejme ureditev za izvajanje Uredbe (ES) št. 1049/2001.
3. Zoper odločitve, ki jih agencija ENISA sprejme na podlagi člena 8 Uredbe (ES) št. 1049/2001, je v skladu s členom 228 PDEU možna pritožba pri Evropskem varuhu človekovih pravic ali tožba pred Sodiščem Evropske unije v skladu s členom 263 PDEU.

POGLAVJE IV

Določitev in sestava proračuna agencije ENISA

Člen 29

Določitev proračuna agencije ENISA

1. Izvršni direktor vsako leto pripravi osnutek poročila o oceni prihodkov in odhodkov agencije ENISA za naslednje proračunsko leto in ga skupaj z osnutkom kadrovskega načrta pošlje upravnemu odboru. Prihodki in odhodki so uravnoteženi.
2. Upravni odbor vsako leto na podlagi osnutka poročila o oceni pripravi poročilo o oceni prihodkov in odhodkov agencije ENISA za naslednje proračunsko leto.
3. Upravni odbor vsako leto do 31. januarja pošlje poročilo o oceni, ki je del osnutka enotnega programskega dokumenta, Komisiji in tretjim državam, s katerimi je Unija sklenila sporazume, kot je določeno v členu 42(2).
4. Komisija na podlagi poročila o oceni v osnutek splošnega proračuna Unije, ki ga predloži Evropskemu parlamentu in Svetu v skladu s členom 314 PDEU, vnese ocene, ki so po njenem mnenju potrebne za kadrovske načrt, in znesek prispevka v breme splošnega proračuna Unije.
5. Evropski parlament in Svet odobrita proračunska sredstva za prispevek Unije, namenjen agenciji ENISA.
6. Evropski parlament in Svet sprejmeta kadrovske načrt agencije ENISA.

⁽²⁶⁾ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/443 z dne 13. marca 2015 o varnosti v Komisiji (UL L 72, 17.3.2015, str. 41).

⁽²⁷⁾ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53).

7. Upravni odbor sprejme proračun agencije ENISA skupaj z enotnim programskim dokumentom. Proračun agencije ENISA je dokončen po dokončnem sprejetju splošnega proračuna Unije. Upravni odbor po potrebi prilagodi proračun in enotni programski dokument agencije ENISA v skladu s splošnim proračunom Unije.

Člen 30

Sestava proračuna agencije ENISA

1. Prihodki agencije ENISA brez poseganja v druge vire zajemajo:
 - (a) prispevek iz splošnega proračuna Unije;
 - (b) prihodke, dodeljene za posebne odhodkovne postavke v skladu z njenimi finančnimi pravili iz člena 32;
 - (c) sredstva Unije v obliki sporazumov o prenosu pooblastil ali *ad hoc* nepovratnih sredstev v skladu z njenimi finančnimi pravili iz člena 32 in določbami zadevnih instrumentov, ki podpirajo politike Unije;
 - (d) prispevke iz tretjih držav, ki sodelujejo pri delu agencije ENISA, kot je določeno v členu 42;
 - (e) vse prostovoljne prispevke držav članic, denarne ali v naravi.

Države članice, ki zagotovijo prostovoljne prispevke v skladu s točko (e) prvega pododstavka, v zameno za to ne smejo zahtevati nobenih posebnih pravic ali storitev.

2. Odhodke agencije ENISA sestavljajo odhodki za osebje, upravno in tehnično podporo, infrastrukturo in poslovanje ter odhodki, ki izhajajo iz pogodb s tretjimi stranmi.

Člen 31

Izvrševanje proračuna agencije ENISA

1. Za izvrševanje proračuna agencije ENISA je odgovoren izvršni direktor.
2. Notranji revizor Komisije ima za agencijo ENISA enaka pooblastila kot za oddelke Komisije.
3. Računovodja agencije ENISA do 1. marca po vsakem proračunskem letu (leto N + 1) računovodji Komisije in Računskemu sodišču pošlje začasni zaključni račun za proračunsko leto (leto N).
4. Računovodja agencije ENISA po prejemu pripomb Računskega sodišča k začasnemu zaključnemu računu agencije ENISA v skladu s členom 246 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁸⁾ pripravi končni zaključni račun agencije ENISA na lastno odgovornost in ga predloži v mnenje upravnemu odboru.
5. Upravni odbor izda mnenje o zaključnem računu agencije ENISA.
6. Izvršni direktor do 31. marca leta N + 1 Evropskemu parlamentu, Svetu, Komisiji in Računskemu sodišču pošlje poročilo o upravljanju proračuna in finančnem poslovanju.
7. Računovodja agencije ENISA do 1. julija leta N + 1 Evropskemu parlamentu, Svetu, računovodji Komisije in Računskemu sodišču pošlje končni zaključni račun agencije ENISA skupaj z mnenjem upravnega odbora.

⁽²⁸⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

8. Računovodja agencije ENISA pošlje Računskemu sodišču in v vednost računovodji Komisije na isti dan, ko pošlje končni zaključni račun agencije ENISA, tudi spremni dopis z dodatnimi obrazložitvami k temu računu.
9. Izvršni direktor do 15. novembra leta N + 1 objavi končni zaključni račun agencije ENISA v *Uradnem listu Evropske unije*.
10. Izvršni direktor do 30. septembra leta N + 1 Računskemu sodišču pošlje odgovor na njegove pripombe, upravnemu odboru in Komisiji pa pošlje izvod tega odgovora.
11. Izvršni direktor Evropskemu parlamentu na njegovo zahtevo v skladu s členom 261(3) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 predloži vse informacije, potrebne za nemoten potek postopka razrešnice za zadevno proračunsko leto.
12. Na priporočilo Sveta Evropski parlament izvršnemu direktorju pred 15. majem leta N + 2 podeli razrešnico za izvrševanje proračuna za leto N.

Člen 32

Finančna pravila

Finančna pravila, ki se uporabljajo za agencijo ENISA, sprejme upravni odbor po posvetovanju s Komisijo. Pravila ne odstopajo od Delegirane uredbe (EU) št. 1271/2013, razen če je tako odstopanje posebej potrebno za delovanje agencije ENISA in je Komisija dala predhodno soglasje.

Člen 33

Boj proti goljufijam

1. Da bi olajšali boj proti goljufijam, korupciji in drugim nezakonitim dejavnostim v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾ agencija ENISA do 28. decembra 2019 pristopi k Medinstitucionalnemu sporazumu z dne 25. maja 1999 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Komisijo Evropskih skupnosti notranjih preiskavah Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) ⁽³⁰⁾. Agencija ENISA sprejme ustrezne predpise, ki se uporabljajo za vse zaposlene agencije ENISA, pri čemer uporabi obrazec iz Priloge k navedenemu sporazumu.
2. Računsko sodišče je pooblaščen za izvajanje revizij na podlagi dokumentacije in inšpekcij na kraju samem pri vseh upravičencih do nepovratnih sredstev, izvajalcih in podizvajalcih, ki so od agencije ENISA prejeli sredstva Unije.
3. Urad OLAF lahko izvaja preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, v skladu z določbami in postopki iz Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 ter Uredbe Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽³¹⁾, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali katere koli druge nezakonite dejavnosti, ki vpliva na finančne interese Unije v povezavi z nepovratnimi sredstvi ali pogodbo, ki jo je financirala agencija ENISA.
4. Brez poseganja v odstavke 1, 2 in 3 sporazumi o sodelovanju s tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami, pogodbe, sporazumi in sklepi o nepovratnih sredstvih agencije ENISA vsebujejo določbe, s katerimi Računsko sodišče in urad OLAF izrecno pooblaščajo za izvajanje takšnih revizij in preiskav v skladu z njunimi pristojnostmi.

⁽²⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽³⁰⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 15.

⁽³¹⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

POGLAVJE V

Osebj

Člen 34

Splošne določbe

Za osebj agencije ENISA veljajo Kadrovski predpisi za uradnike in Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev ter pravila za izvajanje Kadrovskih predpisov za uradnike in Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev, sprejeta z dogovorom med institucijami Unije.

Člen 35

Privilegiji in imunitete

Za agencijo ENISA in njeno osebj se uporablja Protokol št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije, ki je priložen PEU in PDEU.

Člen 36

Izvršni direktor

1. Izvršni direktor je zaposlen kot začasni uslužbenec agencije ENISA v skladu s točko (a) člena 2 Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev.
2. Izvršnega direktorja na podlagi odprtega in preglednega izbirnega postopka imenuje upravni odbor s seznama kandidatov, ki ga predlaga Komisija.
3. Agencijo ENISA pri sklenitvi pogodbe o zaposlitvi z izvršnim direktorjem zastopa predsednik upravnega odbora.
4. Kandidat, ki ga izbere upravni odbor, je pred imenovanjem pozvan, da pred zadevnim odborom Evropskega parlamenta poda izjavo in odgovarja na vprašanja poslancev.
5. Mandat izvršnega direktorja traja pet let. Komisija do konca tega obdobja pripravi oceno uspešnosti dela izvršnega direktorja ter prihodnjih nalog in izzivov agencije ENISA.
6. Upravni odbor sprejme odločitve o imenovanju, podaljšanju mandata ali razrešitvi izvršnega direktorja v skladu s členom 18(2).
7. Upravni odbor lahko na predlog Komisije, ki upošteva oceno iz odstavka 5, podaljša mandat izvršnega direktorja enkrat za pet let.
8. Upravni odbor obvesti Evropski parlament, da namerava podaljšati mandat izvršnega direktorja. Izvršni direktor v treh mesecih pred vsakim takim podaljšanjem mandata na poziv poda izjavo pred zadevnim odborom Evropskega parlamenta in odgovarja na vprašanja poslancev.
9. Izvršni direktor, katerega mandat je bil podaljšán, ne sme sodelovati pri drugem izbirnem postopku za isto delovno mesto.
10. Izvršni direktor se lahko razreši samo z odločitvijo upravnega odbora, sprejeto na predlog Komisije.

Člen 37

Napoteni nacionalni strokovnjaki in drugo osebj

1. Agencija ENISA lahko uporabi napotene nacionalne strokovnjake ali drugo osebj, ki ni zaposleno v agenciji ENISA. Za to osebj ne veljajo Kadrovski predpisi za uradnike in Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev.

2. Upravni odbor sprejme sklep, v katerem določi pravila za napotitev nacionalnih strokovnjakov na agencijo ENISA.

POGLAVJE VI

Splošne določbe v zvezi z agencijo ENISA

Člen 38

Pravni status agencije ENISA

1. Agencija ENISA je organ Unije in ima pravno osebnost.
2. Agencija ENISA ima v vseh državah članicah kar najširšo pravno in poslovno sposobnost, ki jo pravnim osebam priznava nacionalno pravo. Zlasti lahko pridobiva premičnine in nepremičnine ali z njimi razpolaga ter je lahko stranka v sodnem postopku ali oboje.
3. Agencijo ENISA zastopa izvršni direktor.

Člen 39

Odgovornost agencije ENISA

1. Pogodbena odgovornost agencije ENISA ureja pravo, ki se uporablja za zadevno pogodbo.
2. Za odločanje na podlagi katere koli arbitražne klavzule iz pogodb, ki jih sklene agencija ENISA, je pristojno Sodišče Evropske unije.
3. Pri nepogodbeni odgovornosti agencija ENISA povrne vsakršno škodo, ki jo pri opravljanju nalog povzroči sama ali jo povzročijo njeni uslužbenci, v skladu s splošnimi načeli, ki so skupni zakonodaji držav članic.
4. Sodišče Evropske unije je pristojno za odločanje v vseh odškodninskih sporih za škodo iz odstavka 3.
5. Osebno odgovornost uslužbencev agencije ENISA do agencije ENISA urejajo ustrezni pogoji, ki se uporabljajo za osebje agencije ENISA.

Člen 40

Jezikovna ureditev

1. Za agencijo ENISA se uporablja Uredba Sveta št. 1 ⁽³²⁾. Države članice in drugi organi, ki jih imenujejo države članice, lahko pišejo agenciji ENISA in prejmejo odgovor v uradnem jeziku institucij Unije, ki ga izberejo.
2. Prevajalske storitve, potrebne za delovanje agencije ENISA, zagotavlja Prevajalski center za organe Evropske unije.

Člen 41

Varstvo osebnih podatkov

1. Agencija ENISA obdeluje osebne podatke v skladu z Uredbo (EU) 2018/1725.
2. Upravni odbor sprejme izvedbena pravila iz člena 45(3) Uredbe (EU) 2018/1725. Upravni odbor lahko sprejme dodatne ukrepe, ki so potrebni, da agencija ENISA uporablja Uredbo (EU) 2018/1725.

⁽³²⁾ Uredba Sveta št. 1 o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Evropski gospodarski skupnosti (UL 17, 6.10.1958, str. 385/58).

Člen 42

Sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami

1. Agencija ENISA lahko sodeluje s pristojnimi organi tretjih držav ali mednarodnimi organizacijami ali obojimi, kolikor je to potrebno za doseganje ciljev iz te uredbe. V ta namen lahko agencija ENISA na podlagi predhodne odobritve Komisije vzpostavi delovne dogovore z organi tretjih držav in mednarodnimi organizacijami. Ti delovni dogovori ne ustvarjajo novih pravnih obveznosti za Unijo in njene države članice.

2. Agencija ENISA je odprta za udeležbo tretjih držav, ki so v ta namen z Unijo sklenile sporazume. Na podlagi ustreznih določb teh sporazumov se vzpostavijo delovni dogovori, v katerih so določeni zlasti značaj, obseg in način udeležbe vsake izmed teh tretjih držav pri delu agencije ENISA, ter vključujejo določbe glede udeležbe pri pobudah agencije ENISA, finančnih prispevkov in osebja. Glede kadrovskih zadev so ti delovni dogovori v vseh pogledih skladni s Kadrovsкими predpisi za uradnike in Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev..

3. Upravni odbor sprejme strategijo o odnosih s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami glede vprašanj, ki so v pristojnosti agencije ENISA. Komisija zagotovi, da agencija ENISA deluje v skladu s svojim mandatom in veljavnim institucionalnim okvirom, tako da z izvršnim direktorjem sklene ustrezne delovne dogovore.

Člen 43

Varnostni predpisi za varovanje občutljivih netajnih podatkov in tajnih podatkov

Agencija ENISA po posvetovanju s Komisijo sprejme varnostne predpise, ki upoštevajo varnostna načela, vsebovana v varnostnih predpisih Komisije za varovanje občutljivih netajnih podatkov in tajnih podatkov Evropske unije, kot so določeni v sklepih (EU, Euratom) 2015/443 in 2015/444. Varnostni predpisi agencije ENISA vsebujejo določbe o izmenjavi, obdelavi in hrambi takih podatkov.

Člen 44

Sporazum o sedežu in pogoji delovanja

1. Potrebni dogovori glede namestitve, ki jo je treba agenciji ENISA zagotoviti v državi članici gostiteljici, in infrastrukture, ki ji jo navedena država članica da na voljo, ter posebni predpisi, ki v državi članici gostiteljici veljajo za izvršnega direktorja, člane upravnega odbora, osebje agencije ENISA in njihove družinske člane, so določeni v sporazumu o sedežu, ki ga agencija ENISA in država članica gostiteljica skleneta po pridobitvi odobritve upravnega odbora.

2. Država članica gostiteljica agencije ENISA zagotovi optimalne pogoje za zagotovitev uspešnega delovanja agencije ENISA, ob upoštevanju dostopnosti lokacije, obstoja ustreznih šol za otroke uslužbencev ter ustreznega dostopa do trga dela, socialne varnosti in zdravstvenega varstva za otroke in zakonce članov osebja.

Člen 45

Upravni nadzor

Delovanje agencije ENISA nadzoruje Evropski varuh človekovih pravic v skladu s členom 228 PDEU.

NASLOV III

CERTIFIKACIJSKI OKVIR ZA KIBERNETSKO VARNOST

Člen 46

Evropski certifikacijski okvir za kibernetško varnost

1. Evropski certifikacijski okvir za kibernetško varnost se vzpostavi za izboljšanje pogojev za delovanje notranjega trga z zvišanjem ravni kibernetške varnosti v Uniji in omogočanjem harmoniziranega pristopa na ravni Unije glede evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost, da bi se oblikoval enotni digitalni trg za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT.

2. Evropski certifikacijski okvir za kibernetško varnost zagotavlja mehanizem za vzpostavitev evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost in za potrjevanje, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, ki so bili ocenjeni v skladu s takimi shemami, izpolnjujejo določene varnostne zahteve, da se zaščitijo razpoložljivost, pristnost, celovitost ali zaupnost shranjenih, prenesenih ali obdelanih podatkov ali funkcij ali storitev, ki jih ti proizvodi, storitve in postopki ponujajo ali so prek njih dostopni v celotnem življenjskem ciklu.

Člen 47

Tekoči delovni program Unije za evropsko certificiranje kibernetške varnosti

1. Komisija objavi tekoči delovni program Unije za evropsko certificiranje kibernetške varnosti (v nadaljnjem besedilu: tekoči delovni program Unije), v katerem so opredeljene strateške prednostne naloge za prihodnje evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost.

2. Tekoči delovni program Unije vključuje predvsem seznam proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT ali njihovih kategorij, za katere je lahko koristno, če so vključeni v področje uporabe evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost.

3. Vključitev posameznih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT ali njihovih kategorij v tekoči delovni program Unije se utemlji z enim ali več od naslednjih razlogov:

(a) razpoložljivost in oblikovanje nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetško varnost, ki zajemajo posamezno kategorijo proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, zlasti kar zadeva tveganje razdrobljenosti;

(b) ustrezna politika ali pravo Unije ali nacionalna politika ali pravo;

(c) povpraševanje na trgu;

(d) razvoj kibernetških groženj;

(e) zahteva za pripravo posebne predloge sheme, ki jo predlaga evropska certifikacijska skupina za kibernetško varnost.

4. Komisija ustrezno upošteva mnenja, ki jih glede osnutka tekočega delovnega programa Unije izdala evropska certifikacijska skupina za kibernetško varnost in certifikacijska skupina deležnikov.

5. Prvi tekoči delovni program Unije se objavi do 28. junija 2020. Posodablja se vsaj vsaka tri leta in, če je potrebno, pogosteje.

Člen 48

Zahteva za evropsko certifikacijsko shemo za kibernetško varnost

1. Komisija lahko od agencije ENISA zahteva, naj pripravi predlogo za shemo ali pregleda obstoječo evropsko certifikacijsko shemo za kibernetško varnost na podlagi tekočega delovnega programa Unije.

2. Komisija ali evropska certifikacijska skupina za kibernetško varnost lahko v ustrezno utemeljenih primerih od agencije ENISA zahteva, naj pripravi predlogo za shemo ali pregleda obstoječo shemo, ki ni vključena v tekoči delovni program Unije. Tekoči delovni program Unije se ustrezno posodobi.

Člen 49

Priprava, sprejetje in pregled evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost

1. Agencija ENISA na zahtevo Komisije na podlagi člena 48 pripravi predlogo za shemo, ki izpolnjuje zahteve iz členov 51, 52 in 54.

2. Agencija ENISA lahko na zahtevo evropske certifikacijske skupine za kibernetno varnost na podlagi člena 48(2) pripravi predlogo za shemo, ki izpolnjuje zahteve iz členov 51, 52 in 54. Če agencija ENISA takšno zahtevo zavrne, mora to obrazložiti. Vsako odločitev o zavrnitvi take zahteve sprejme upravni odbor.
3. Pri pripravi predloge za shemo se agencija ENISA posvetuje z vsemi ustreznimi deležniki v okviru formalnega, odprtega, preglednega in vključujočega posvetovanja.
4. Agencija ENISA za vsako predlogo za shemo ustanovi *ad hoc* delovno skupino v skladu s členom 20(4), da agenciji ENISA pomaga s specifičnimi nasveti ter strokovnim znanjem in izkušnjami.
5. Agencija ENISA tesno sodeluje z evropsko certifikacijsko skupino za kibernetno varnost. Ta skupina agenciji ENISA zagotavlja pomoč in strokovno svetovanje pri pripravi predloge za shemo ter sprejme mnenje o predlogi za shemo.
6. Agencija ENISA v največji možni meri upošteva mnenje evropske certifikacijske skupine za kibernetno varnost, preden predlogo za shemo, pripravljeno v skladu z odstavki 3, 4 in 5, pošlje Komisiji. Mnenje evropske certifikacijske skupine za kibernetno varnost za agencijo ENISA ni zavezujoče in agencija ENISA lahko predlogo za shemo pošlje Komisiji tudi brez takega mnenja.
7. Komisija lahko na podlagi predloge za shemo, ki jo pripravi agencija ENISA, sprejme izvedbene akte, ki določajo evropsko certifikacijsko shemo za kibernetno varnost za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki izpolnjujejo zahteve iz členov 51, 52 in 54. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 66(2).
8. Agencija ENISA najmanj vsakih pet let oceni vsako sprejeto evropsko certifikacijsko shemo za kibernetno varnost ob upoštevanju povratnih informacij, ki jih prejme od zainteresiranih strani. Komisija ali evropska certifikacijska skupina za kibernetno varnost lahko po potrebi zaprosi agencijo ENISA, da začne postopek oblikovanja revidirane predloge za shemo v skladu s členom 48 in tem členom.

Člen 50

Spletišče evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost

1. Agencija ENISA vzdržuje posebno spletišče, namenjeno informiranju in obveščanju javnosti o evropskih certifikacijskih shemah za kibernetno varnost, evropskih certifikatih kibernetne varnosti in izjavah EU o skladnosti, vključno z informacijami v zvezi z evropskimi certifikacijskimi shemami za kibernetno varnost, ki niso več veljavne, odvzetimi in poteklimi evropskimi certifikati kibernetne varnosti in izjavami EU o skladnosti ter repozitorijem povezav do informacij o kibernetni varnosti, zagotovljenih v skladu s členom 55.
2. Na spletišču iz odstavka 1 so po potrebi navedene tudi nacionalne certifikacijske sheme za kibernetno varnost, ki so bile nadomeščene z evropsko certifikacijsko shemo za kibernetno varnost.

Člen 51

Varnostni cilji evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost

Evropska certifikacijska shema za kibernetno varnost je oblikovana tako, da se ustrezno dosežejo najmanj naslednji varnostni cilji:

- (a) zaščititi shranjene, prenesene ali kako drugače obdelane podatke pred naključno ali nepooblaščenim hrambo, obdelavo, dostopom ali razkritjem med celotnim življenjskim ciklom proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT;
- (b) zaščititi shranjene, prenesene ali kako drugače obdelane podatke pred naključnim ali nepooblaščenim uničenjem, izgubo ali spremembo ali slabo razpoložljivostjo med celotnim življenjskim ciklom proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT;
- (c) pooblaščenim osebam, programi ali stroji imajo dostop zgolj do podatkov, storitev ali funkcij, na katere se nanašajo njihove pravice do dostopa;
- (d) opredeliti in evidentirati znane odvisnosti in šibke točke;

- (e) beležiti, do katerih podatkov, storitev ali funkcij se je dostopalo ali kateri podatki, funkcije ali storitve so se uporabljali oziroma kako drugače obdelovali ter kdaj in kdo je do njih dostopal oziroma jih je uporabljal ali obdeloval;
- (f) omogočiti preverjanje, do katerih podatkov, storitev ali funkcij se je dostopalo ali kateri podatki, storitve ali funkcije so se uporabljali oziroma kako drugače obdelovali ter kdaj in kdo je do njih dostopal oziroma jih je uporabljal ali obdeloval;
- (g) preveriti, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT ne vsebujejo znanih šibkih točk;
- (h) v primeru fizičnega ali tehničnega incidenta pravočasno povrniti razpoložljivost in dostop do podatkov, storitev in funkcij;
- (i) proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT so razviti v skladu z načelom privzete in vgrajene varnosti;
- (j) proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT so opremljeni s posodobljeno programske in strojne opremo, ki ne vsebuje javno znanih šibkih točk, in na voljo so mehanizmi, ki zagotavljajo varno posodabljanje.

Člen 52

Ravni zanesljivosti evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost

1. Evropska certifikacijska shema za kibernetno varnost lahko določa eno ali več naslednjih ravni zanesljivosti za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT: „osnovno“, „znatno“ ali „visoko“. Raven zanesljivosti ustreza stopnji tveganja, povezani s predvideno uporabo proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT v smislu verjetnosti in vpliva incidenta.
2. Evropski certifikati kibernetne varnosti in izjave EU o skladnosti se nanašajo na katero koli raven zanesljivosti, določeno v evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost, v okviru katere se evropski certifikat kibernetne varnosti ali izjava EU o skladnosti izda.
3. Varnostne zahteve, ki ustrezajo vsaki ravni zanesljivosti, so določene v ustrezni evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost, vključno z ustreznimi varnostnimi funkcionalnostmi in ustrezno strogostjo in obsegom ocenjevanja, ki se izvede za proizvod IKT, storitev IKT ali postopek IKT.
4. Certifikat ali izjava EU o skladnosti se nanaša na zadevne tehnične specifikacije, standarde in postopke, vključno s tehničnim nadzorom, katerih namen je zmanjšati tveganje za incidente, povezane s kibernetno varnostjo, ali jih preprečiti.
5. Evropski certifikat kibernetne varnosti ali izjava EU o skladnosti, ki se nanaša na „osnovno“ raven zanesljivosti, zagotavlja, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, za katere se izda ta certifikat ali ta izjava EU o skladnosti, izpolnjujejo ustrezne varnostne zahteve, vključno z varnostnimi funkcionalnostmi, in da so bili ocenjeni na ravni za kar najbolj zmanjšana znana osnovna tveganja incidentov in kibernetnih napadov. Ocenjevalne dejavnosti, ki se izvedejo, vključujejo vsaj pregled tehnične dokumentacije. Kadar tak pregled ni primeren, se izvedejo nadomestne ocenjevalne dejavnosti z enakovrednim učinkom.
6. Evropski certifikat kibernetne varnosti, ki se nanaša na „znatno“ raven zanesljivosti, zagotavlja, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, za katere se izda ta certifikat, izpolnjujejo ustrezne varnostne zahteve, vključno z varnostnimi funkcionalnostmi, in da so bili ocenjeni na ravni za kar najbolj zmanjšana znana kibernetna tveganja ter tveganja incidentov in kibernetnih napadov, ki jih izvajajo akterji z omejenim znanjem in viri. Ocenjevalne dejavnosti, ki se izvedejo, vključujejo najmanj naslednje: pregled za dokazovanje, da se javno znane šibke točke ne pojavljajo, in testiranje za dokazovanje, da se pri proizvodih IKT, storitvah IKT ali postopkih IKT pravilno izvajajo potrebne varnostne funkcionalnosti. Kadar katera izmed takih ocenjevalnih dejavnosti ni primerna, se izvedejo nadomestne ocenjevalne dejavnosti z enakovrednim učinkom.

7. Evropski certifikat kibernetске varnosti, ki se nanaša na „visoko“ raven zanesljivosti, zagotavlja, da proizvodi IKT, storitve IKT in postopki IKT, za katere se izda ta certifikat, izpolnjujejo ustrezne varnostne zahteve, vključno z varnostnimi funkcionalnostmi, in da so bili ocenjeni na ravni za kar najbolj zmanjšano tveganje naprednih kibernetских napadov, ki jih izvajajo akterji z obsežnim znanjem in viri. Ocenjevalne dejavnosti, ki se izvedejo, vključujejo najmanj naslednje: pregled za dokazovanje, da se javno znane šibke točke ne pojavljajo, ter testiranje za dokazovanje, da se pri proizvodih IKT, storitvah IKT ali postopkih IKT pravilno izvajajo potrebne najsodobnejše varnostne funkcionalnosti, in ocenjevanje njihove odpornosti proti izurjenim napadalcem z uporabo penetracijskega testiranja. Kadar katera izmed takih ocenjevalnih dejavnosti ni primerna, se izvedejo nadomestne dejavnosti z enakovrednim učinkom.

8. V evropski certifikacijski shemi za kibernetско varnost se lahko določi več stopenj ocenjevanja, odvisno od strogosti in obsega metodologije za ocenjevanje, ki se uporabi. Vsaka od stopenj ocenjevanja ustreza eni od ravni zanesljivosti in je opredeljena z ustrezno kombinacijo elementov zanesljivosti.

Člen 53

Samoocenjevanje skladnosti

1. V okviru evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost se lahko dopusti samoocenjevanje skladnosti, za katero je v celoti odgovoren proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT. Samoocenjevanje se dopusti samo v zvezi s proizvodi IKT, storitvami IKT in postopki IKT, ki predstavljajo nizko tveganje, ki ustreza „osnovni“ ravni zanesljivosti.

2. Proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT lahko izda izjavo EU o skladnosti, v kateri je navedeno, da je dokazano izpolnjevanje zahtev iz sheme. Z izdajo take izjave proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT prevzame odgovornost za skladnost proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT z zahtevami iz te sheme.

3. Proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT za obdobje, določeno v ustrezni evropski certifikacijski shemi za kibernetско varnost, nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetско varnost iz člena 58 da na voljo izjavo EU o skladnosti, tehnično dokumentacijo in vse druge ustrezne informacije. Kopija izjave EU o skladnosti se predloži nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetско varnost in agenciji ENISA.

4. Izjava EU o skladnosti se izda prostovoljno, razen če je v pravu Unije ali države članice določeno drugače.

5. Izjave EU o skladnosti se priznajo v vseh državah članicah.

Člen 54

Elementi evropskih certifikacijskih shem za kibernetско varnost

1. Evropska certifikacijska shema za kibernetско varnost vključuje vsaj naslednje elemente:

(a) predmet urejanja in področje uporabe certifikacijske sheme, vključno z vrsto ali kategorijami zajetih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT;

(b) jasen opis namena sheme ter tega, kako izbrani standardi, metode za ocenjevanje in ravni zanesljivosti ustrezajo potrebam predvidenih uporabnikov sheme;

(c) sklic na mednarodne, evropske ali nacionalne standarde, uporabljene pri ocenjevanju, ali, kadar taki standardi niso na voljo ali niso ustrezni, sklic na tehnične specifikacije, ki izpolnjujejo zahteve iz Priloge II k Uredbi (EU) št. 1025/2012, ali, če take specifikacije niso na voljo, sklic na tehnične specifikacije ali druge zahteve glede kibernetске varnosti, določene v evropski certifikacijski shemi za kibernetско varnost;

(d) eno ali več ravni zanesljivosti, kadar je to ustrezno;

- (e) navedbo, ali je samoocenjevanje skladnosti dovoljeno v okviru sheme;
- (f) kadar je ustrezno, posebne ali dodatne zahteve, ki se uporabljajo za organe za ugotavljanje skladnosti, da se zagotovi njihova tehnična usposobljenost za ocenjevanje zahtev glede kibernetске varnosti;
- (g) posebna merila in metode za ocenjevanje, vključno z vrstami ocene, ki se uporabljajo za dokazovanje, da so varnostni cilji iz člena 51 doseženi;
- (h) kadar je ustrezno, informacije, ki so potrebne za certificiranje in ki jih vložnik predloži ali kako drugače da na voljo organom za ugotavljanje skladnosti;
- (i) če shema zajema oznake ali znake, pogoje, pod katerimi se te oznake ali znaki lahko uporabijo;
- (j) pravila za spremljanje skladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z zahtevami evropskih certifikatov kibernetске varnosti ali izjave EU o skladnosti, vključno z mehanizmi za dokazovanje stalnega izpolnjevanja določenih zahtev glede kibernetске varnosti;
- (k) kadar je ustrezno, pogoje za izdajo, ohranitev, nadaljevanje in obnovitev evropskih certifikatov kibernetске varnosti ter pogojev za razširitev ali zmanjšanje področja uporabe certificiranja;
- (l) pravila glede posledic za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki so bili certificirani ali za katere se je izdala izjava EU o skladnosti, vendar niso skladni z zahtevami sheme;
- (m) pravila glede tega, kako je treba predhodno neodkritе šibke točke proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT na področju kibernetске varnosti prijaviti in obravnavati;
- (n) kadar je ustrezno, pravila glede hrambe evidenc s strani organov za ugotavljanje skladnosti;
- (o) opredelitev nacionalnih **ali** mednarodnih certifikacijskih shem za kibernetско varnost, ki zadeva isto vrsto ali kategorije proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, varnostnih zahtev, meril in metod za ocenjevanje ter ravni zanesljivosti;
- (p) vsebino in obliko evropskih certifikatov kibernetске varnosti in izjav EU o skladnosti, ki jih je treba izdati;
- (q) obdobje razpoložljivosti izjave EU o skladnosti, tehnične dokumentacije in vseh drugih ustreznih informacij, ki jih da na voljo proizvajalec ali ponudnik proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT;
- (r) najdaljši rok veljavnosti evropskih certifikatov kibernetске varnosti, izdanih v okviru sheme;
- (s) politiko razkritja za evropske certifikate kibernetске varnosti, izdane, spremenjene oziroma odvzete v okviru sheme;
- (t) pogoje za vzajemno priznavanje certifikacijskih shem s tretjimi državami;
- (u) kadar je ustrezno, pravila glede vsakršnega mehanizma medsebojnega strokovnega ocenjevanja, vzpostavljenega s shemo, za organe, ki izdajajo evropske certifikate kibernetске varnosti, za „visoko“ raven zanesljivosti v skladu s členom 56(6). Takšen mehanizem ne vpliva na medsebojni strokovni pregled iz člena 59;
- (v) obliko in postopke, ki jih morajo upoštevati proizvajalci in ponudniki proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT pri zagotavljanju in posodabljanju dodatnih informacij o kibernetски varnosti v skladu s členom 55.

2. Določene zahteve evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost so v skladu z veljavnimi pravnimi zahtevami, zlasti zahtevami, ki izhajajo iz harmoniziranega prava Unije.
3. Kadar tako določa posebni pravni akt Unije, se certifikat ali izjava EU o skladnosti, izdana v okviru evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost lahko uporabi za dokazovanje domneve o skladnosti z zahtevami navedenega pravnega akta.
4. Če ni harmoniziranega prava Unije, lahko pravo države članice določa tudi, da se evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost lahko uporabi za oblikovanje domneve o skladnosti s pravnimi zahtevami.

Člen 55

Dodatne informacije o kibernetški varnosti za certificirane proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT

1. Proizvajalec ali ponudnik certificiranih proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT ali proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, za katere je bila izdala izjava EU o skladnosti, da na voljo naslednje dodatne informacije o kibernetški varnosti:
 - (a) navodila in priporočila za pomoč končnim uporabnikom pri varni konfiguraciji, namestitvi, uvajanju, delovanju in vzdrževanju proizvodov IKT ali storitev IKT;
 - (b) obdobje, v katerem bo končnim uporabnikom na voljo varnostna podpora, zlasti kar zadeva razpoložljivost posodobitev, povezanih s kibernetško varnostjo;
 - (c) kontaktne informacije proizvajalca ali ponudnika in sprejete metode za prejemanje informacij o šibkih točkah od končnih uporabnikov in raziskovalcev na področju varnosti;
 - (d) o dostopu do spletnih seznamov javno znanih šibkih točk v zvezi s proizvodom IKT, storitvijo IKT ali postopkom IKT in ustreznih nasvetov s področja kibernetške varnosti.
2. Informacije iz odstavka 1 so na voljo v elektronski obliki ter ostanejo na voljo in se po potrebi posodablajo vsaj do izteka veljavnosti ustreznega evropskega certifikata kibernetške varnosti ali izjave EU o skladnosti.

Člen 56

Certificiranje kibernetške varnosti

1. Za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki so bili certificirani na podlagi evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost, sprejete na podlagi člena 49, se domneva, da so skladni z zahtevami take sheme.
2. Certificiranje za kibernetško varnost je prostovoljno, razen če je v pravu Unije ali države članice določeno drugače.
3. Komisija redno ocenjuje učinkovitost in uporabo sprejetih evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost ter ali bi morala posamezna evropska certifikacijska shema za kibernetško varnost postati obvezna na podlagi ustreznega prava Unije, da bi zagotovili ustrežno raven kibernetške varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT v Uniji ter izboljšali delovanje notranjega trga. Prva taka ocena se izvede do 31. decembra 2023, poznejše ocene pa se izvedejo vsaj vsaki dve leti po tem. Komisija na podlagi rezultatov teh ocen opredeli proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, zajete v obstoječi certifikacijski shemi, ki bi morali biti zajeti v obvezni certifikacijski shemi.

Komisija se prednostno osredotoča na sektorje iz Priloge II k Direktivi (EU) 2016/1148, ki jih je treba oceniti najpozneje dve leti po sprejetju prve evropske certifikacijske sheme za kibernetško varnost.

Komisija pri pripravi ocene:

- (a) upošteva učinek ukrepov na proizvajalce ali ponudnike takšnih proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT ter na uporabnike v smislu stroška teh ukrepov, pa tudi družbene ali gospodarske koristi zaradi pričakovane višje ravni varnosti ciljnih proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT;
- (b) upošteva obstoj in izvajanje ustreznega prava države članice in prava tretje države;
- (c) izvede odprto, pregledno in vključujoče posvetovanje z vsemi ustreznimi deležniki in državami članicami;
- (d) upošteva roke za izvajanje, prehodne ukrepe in obdobja, zlasti glede morebitnega učinka ukrepov na proizvajalce ali ponudnike proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, vključno z MSP;
- (e) predlaga najhitrejši in najučinkovitejši način za izvedbo prehoda s prostovoljnih na obvezne certifikacijske sheme.

4. Organi za ugotavljanje skladnosti iz člena 60 na podlagi tega člena izdajo evropski certifikat kibernetске varnosti, ki se nanaša na „osnovno“ ali „znatno“ raven zanesljivosti, na podlagi meril, vključenih v evropsko certifikacijsko shemo za kibernetско varnost, ki jo je na podlagi člena 49 sprejela Komisija.

5. Z odstopanjem od odstavka 4 in v ustrezno utemeljenih primerih lahko evropska certifikacijska shema za kibernetско varnost določa, da mora evropske certifikate kibernetске varnosti, ki izhajajo iz te sheme, izdati le javni organ. Tak organ je eden od naslednjih:

- (a) nacionalni organ za certificiranje kibernetске varnosti, kot je določen v členu 58(1), ali
- (b) javni organ, ki je akreditiran kot organ za ugotavljanje skladnosti na podlagi člena 60(1).

6. Kadar evropska certifikacijska shema za kibernetско varnost na podlagi člena 49 zahteva „visoko“ raven zanesljivosti, lahko evropski certifikat kibernetске varnosti na podlagi te sheme izda samo nacionalni certifikacijski organ za kibernetско varnost, v naslednjih primerih pa tudi organ za ugotavljanje skladnosti:

- (a) po predhodni odobritvi s strani nacionalnega certifikacijskega organa za kibernetско varnost za vsak posamezen evropski certifikat kibernetске varnosti, ki ga izda organ za ugotavljanje skladnosti, ali
- (b) na podlagi splošnega prenosa naloge izdajanja takih evropskih certifikatov kibernetске varnosti na organ za ugotavljanje skladnosti s strani nacionalnega certifikacijskega organa za kibernetско varnost.

7. Fizična ali pravna oseba, ki predloži proizvode IKT, storitve IKT ali postopke IKT za certifikacijo, nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetско varnost iz člena 58, če je to organ, ki je izdal evropski certifikat kibernetске varnosti, ali organu za ugotavljanje skladnosti iz člena 60 da na voljo vse informacije, ki so potrebne za izvedbo certifikacije.

8. Imetnik evropskega certifikata kibernetске varnosti obvesti nacionalni certifikacijski organ za kibernetско varnost ali organ za ugotavljanje skladnosti iz odstavka 7 o vseh pozneje odkritih šibkih točkah ali nepravilnostih v zvezi z varnostjo certificiranega proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT, ki bi lahko vplivale na njegovo skladnost z zahtevami, povezanimi s certifikacijo. Navedeni organ te informacije brez nepotrebnega odlašanja posreduje zadevnemu nacionalnemu certifikacijskemu organu za kibernetско varnost.

9. Evropski certifikat kibernetске varnosti se izda za obdobje, določeno v evropski certifikacijski shemi za kibernetско varnost, in se lahko podaljša, če so zadevne zahteve še vedno izpolnjene.

10. Evropski certifikat kibernetne varnosti, izdan na podlagi tega člena, se prizna v vseh državah članicah.

Člen 57

Nacionalne certifikacijske sheme za kibernetno varnost in nacionalni certifikati kibernetne varnosti

1. Brez poseganja v odstavek 3 tega člena nacionalne certifikacijske sheme za kibernetno varnost ter z njimi povezani postopki za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki so zajeti v evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost, prenehajo učinkovati z datumom, določenim v izvedbenem aktu, sprejetem na podlagi člena 49(7). Nacionalne certifikacijske sheme za kibernetno varnost ter z njimi povezani postopki za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki niso zajeti v evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost, še naprej obstajajo.
2. Države članice ne uvedejo novih nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetno varnost za proizvode IKT, storitve IKT in postopke IKT, ki so zajeti v veljavni evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost.
3. Obstoječi certifikati, ki so bili izdani na podlagi nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetno varnost in so zajeti v evropski certifikacijski shemi za kibernetno varnost, ostanejo veljavni do datuma izteka veljavnosti.
4. Države članice z namenom preprečevanja razdrobljenosti notranjega trga Komisijo in evropsko certifikacijsko skupino za kibernetno varnost obveščajo o kakršnih koli pobudah za pripravo novih nacionalnih certifikacijskih shem za kibernetno varnost.

Člen 58

Nacionalni certifikacijski organi za kibernetno varnost

1. Vsaka država članica na svojem ozemlju imenuje enega ali več nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetno varnost ali pa v dogovoru z drugo državo članico imenuje enega ali več nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetno varnost s sedežem v tej drugi državi članici, ki so odgovorni za nadzorne naloge v državi članici, ki organe imenuje.
2. Vsaka država članica obvesti Komisijo o identiteti imenovanih nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetno varnost. Kadar država članica imenuje več kot en organ, pa Komisijo obvesti tudi o nalogah, ki so dodeljene vsakemu posameznemu organu.
3. Vsak nacionalni certifikacijski organ za kibernetno varnost je brez poseganja v točko (a) člena 56(5) in člen 56(6) glede svoje organizacije, odločitev o financiranju, pravne strukture in sprejemanja odločitev neodvisen od subjektov, ki jih nadzoruje.
4. Države članice zagotovijo, da so dejavnosti nacionalnega certifikacijskega organu za kibernetno varnost, ki se nanašajo na izdajanje evropskih certifikatov kibernetne varnosti iz točke (a) člena 56(5) in člena 56(6), strogo ločene od njihovih nadzornih dejavnosti iz tega člena ter da se te dejavnosti izvajajo neodvisno druga od druge.
5. Države članice zagotovijo, da imajo nacionalni certifikacijski organi za kibernetno varnost ustrezne vire za izvajanje svojih pooblastil ter učinkovito in uspešno izvajanje svojih nalog.
6. Za učinkovito izvajanje te uredbe je primerno, da nacionalni certifikacijski organi za kibernetno varnost sodelujejo v evropski certifikacijski skupini za kibernetno varnost na dejaven, učinkovit, uspešen in varen način.
7. Nacionalni organi za certificiranje kibernetne varnosti:
 - (a) nadzirajo in uveljavljajo pravila iz evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost na podlagi točke (j) člena 54(1) za spremljanje skladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z zahtevami evropskih certifikatov kibernetne varnosti, ki so bili izdani na njihovem ozemlju, v sodelovanju z drugimi zadevnimi organi za nadzor trga;

- (b) spremljajo izpolnjevanje obveznosti proizvajalcev ali ponudnikov proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, ki imajo sedež na njihovem ozemlju in izvajajo samoocenjevanje skladnosti, in jih izvršujejo, ter zlasti spremljajo izpolnjevanje obveznosti takih proizvajalcev ali ponudnikov, določenih v členu 53(2) in (3) in v ustrezni evropski certifikacijski shemi za kibernetiko varnost, in jih izvršujejo;
- (c) brez poseganja v člen 60(3) nacionalnim akreditacijskim organom dejavno pomagajo in jih podpirajo pri spremljanju in nadziranju dejavnosti organov za ugotavljanje skladnosti za namene te uredbe;
- (d) spremljajo in nadzirajo dejavnosti javnih organov iz člena 56(5);
- (e) kadar je ustrezno, pooblastijo organe za ugotavljanje skladnosti v skladu s členom 60(3) ter omejijo, začasno prekličejo ali odvzamejo obstoječe pooblastilo, kadar organi za ugotavljanje skladnosti kršijo zahteve iz te uredbe;
- (f) obravnavajo pritožbe fizičnih ali pravnih oseb glede evropskih certifikatov kibernetike varnosti, ki jih izdajo nacionalni certifikacijski organi za kibernetiko varnost, ali glede evropskih certifikatov kibernetike varnosti, ki jih izdajo organi za ugotavljanje skladnosti v skladu s členom 56(6), ali glede izjav EU o skladnosti, izdanih na podlagi člena 53, ter v ustreznem obsegu preučijo vsebino takih pritožb ter pritožnika v razumnem roku obvestijo o napredku in izidih preiskave;
- (g) agenciji ENISA in evropski certifikacijski skupini za kibernetiko varnost posredujejo letno zbirno poročilo o dejavnostih, izvedenih na podlagi točk (b), (c) in (d) tega odstavka ali na podlagi odstavka 8;
- (h) sodelujejo z drugimi nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetiko varnost ali drugimi javnimi organi, vključno z izmenjavo informacij o morebitni neskladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z zahtevami iz te uredbe ali z zahtevami posameznih evropskih certifikacijskih shem za kibernetiko varnost, ter
- (i) spremljajo ustrezen razvoj na področju certificiranja kibernetike varnosti.

8. Vsak nacionalni certifikacijski organ za kibernetiko varnost ima vsaj naslednja pooblastila:

- (a) od organov za ugotavljanje skladnosti, imetnikov evropskih certifikatov kibernetike varnosti in izdajateljev izjav EU o skladnosti lahko zahteva vse informacije, ki jih potrebuje za opravljanje svojih nalog;
- (b) v obliki revizij izvaja preiskave organov za ugotavljanje skladnosti, imetnikov evropskih certifikatov kibernetike varnosti in izdajateljev izjav EU o skladnosti, da preveri njihovo skladnost s tem naslovom;
- (c) v skladu z nacionalnim pravom sprejme ustrezne ukrepe, da zagotovi, da organi za ugotavljanje skladnosti, imetniki evropskih certifikatov kibernetike varnosti certifikata in izdajatelji izjav EU o skladnosti izpolnjujejo zahteve iz te uredbe ali evropske certifikacijske sheme za kibernetiko varnost;
- (d) pridobi dostop do prostorov organov za ugotavljanje skladnosti ali imetnikov evropskih certifikatov kibernetike varnosti, da izvede preiskave v skladu s postopkovnim pravom Unije ali države članice;
- (e) v skladu z nacionalnim pravom odvzame evropske certifikate kibernetike varnosti, ki jih izdajo nacionalni certifikacijski organi za kibernetiko varnost, ali evropske certifikate kibernetike varnosti, ki jih izdajo organi za ugotavljanje skladnosti v skladu s členom 56(6), kadar taki certifikati niso skladni s to uredbo ali z evropsko certifikacijsko shemo za kibernetiko varnost;
- (f) v skladu z nacionalnim pravom izreče kazni, kot je določeno v členu 65, in zahteva takojšnje prenehanje kršitev obveznosti iz te uredbe.

9. Nacionalni certifikacijski organi za kibernetično varnost sodelujejo med seboj in s Komisijo, zlasti z izmenjavo informacij, izkušenj in dobrih praks glede certificiranja kibernetične varnosti in tehničnih vprašanj, ki zadevajo kibernetično varnost proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT.

Člen 59

Medsebojni strokovni pregled

1. Da bi po vsej Uniji vzpostavili enakovredne standarde v zvezi z evropskimi certifikati kibernetične varnosti in izjavami EU o skladnosti, se za nacionalne certifikacijske organe za kibernetično varnost izvajajo medsebojni strokovni pregledi.

2. Medsebojni strokovni pregled se izvede na podlagi zanesljivih in preglednih meril in postopkov vrednotenja, zlasti v zvezi z zahtevami glede strukture, človeških virov in postopkov, zaupnosti ter pritožb.

3. Z medsebojnim strokovnim pregledom se ocenjuje:

(a) kadar je ustrezno, ali so dejavnosti nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetično varnost, ki se nanašajo na izdajanje evropskih certifikatov kibernetične varnosti iz točke (a) člena 56(5) in člena 56(6), strogo ločene od njihovih nadzornih dejavnosti iz člena 58 ter ali se te dejavnosti izvajajo neodvisno druga od druge;

(b) postopke za nadziranje in uveljavljanje pravil za spremljanje skladnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT z evropskimi certifikati kibernetične varnosti v na podlagi točke (a) člena 58(7);

(c) postopke za spremljanje in izvrševanje obveznosti proizvajalcev ali ponudnikov proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT na podlagi točke (b) člena 58(7);

(d) postopke za spremljanje, odobritev in nadziranje dejavnosti organov za ugotavljanje skladnosti;

(e) kadar je ustrezno, ali ima osebje organov, ki izdajajo certifikate za „visoko“ raven zanesljivosti v skladu s členom 56(6), ustrezno strokovno znanje in izkušnje.

4. Medsebojni strokovni pregled opravijo vsaj dva nacionalna certifikacijska organa za kibernetično varnost iz drugih držav članic in Komisija, izvede pa se najmanj vsakih pet let. Pri medsebojnem strokovnem pregledu lahko sodeluje agencija ENISA.

5. Komisija lahko sprejme izvedbene akte za določitev načrta medsebojnih strokovnih pregledov, ki zajema vsaj petletno obdobje, ter določa merila v zvezi s sestavo skupine za medsebojni strokovni pregled, zanj uporabljeno metodologijo, roke, pogostost in druge naloge, povezane z njim. Komisija pri sprejemanju izvedbenih aktov ustrezno upošteva mnenja evropske certifikacijske skupine za kibernetično varnost. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 66(2).

6. Rezultate medsebojnih strokovnih pregledov preuči evropska certifikacijska skupina za kibernetično varnost, ki pripravi povzetke, ki se lahko objavijo, ter po potrebi izda smernice ali priporočila za ukrepe, ki naj bi jih sprejeli zadevni subjekti.

Člen 60

Organi za ugotavljanje skladnosti

1. Organe za ugotavljanje skladnosti akreditirajo nacionalni akreditacijski organi, imenovani na podlagi Uredbe (ES) št. 765/2008. Taka akreditacija se izda samo, kadar organ za ugotavljanje skladnosti izpolnjuje zahteve, določene v Prilogi k tej uredbi.

2. Kadar evropski certifikat kibernetne varnosti izda nacionalni certifikacijski organ za kibernetno varnost na podlagi točke (a) člena 56(5) in člena 56(6), se certifikacijski organ nacionalnega certifikacijskega organa za kibernetno varnost akreditira kot organ za ugotavljanje skladnosti na podlagi odstavka 1 tega člena.
3. Kadar evropske certifikacijske sheme za kibernetno varnost določajo posebne ali dodatne zahteve na podlagi točke (f) člena 54(1), lahko nacionalni certifikacijski organ za kibernetno varnost za izvajanje nalog iz takih shem pooblasti samo organe za ugotavljanje skladnosti, ki izpolnjujejo navedene zahteve.
4. Akreditacija iz odstavka 1 se izda organom za ugotavljanje skladnosti za največ pet let in se lahko pod enakimi pogoji podaljša, če organ za ugotavljanje skladnosti še vedno izpolnjuje zahteve iz tega člena. Nacionalni akreditacijski organi sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da v razumnem roku omejijo ali začasno oziroma trajno prekličejo akreditacijo organa za ugotavljanje skladnosti, izdano na podlagi odstavka 1, kadar pogoji za akreditacijo niso bili izpolnjeni ali niso več izpolnjeni ali kadar organ za ugotavljanje skladnosti krši to uredbo.

Člen 61

Priglasitev

1. Nacionalni certifikacijski organi za kibernetno varnost za vsako evropsko certifikacijsko shemo za kibernetno varnost, Komisiji priglasijo organe za ugotavljanje skladnosti, ki so bili akreditirani in po potrebi pooblašeni na podlagi člena 60(3), za izdajo evropskih certifikatov kibernetne varnosti na določenih ravneh zanesljivosti iz člena 52. Nacionalni certifikacijski organi za kibernetno varnost Komisiji brez nepotrebnega odlašanja priglasijo kakršne koli naknadne spremembe glede njih.
2. Komisija eno leto po začetku veljavnosti evropske certifikacijske sheme za kibernetno varnost seznam organov za ugotavljanje skladnosti, priglašeni na podlagi te sheme, objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
3. Če Komisija prejme priglasitev po izteku obdobja iz odstavka 2, objavi spremembe seznama priglašeni organov za ugotavljanje skladnosti v *Uradnem listu Evropske unije* v dveh mesecih od datuma prejema priglasitve.
4. Nacionalni certifikacijski organ za kibernetno varnost lahko Komisiji predloži zahtevek za črtanje organa za ugotavljanje skladnosti, ki ga je priglasil ta organ, s seznama iz odstavka 2. Komisija objavi ustrezne spremembe tega seznama v *Uradnem listu Evropske unije* v enem mesecu po datumu prejema zahtevka nacionalnega certifikacijskega organa za kibernetno varnost.
5. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi se določijo okoliščine, oblike in postopki za priglasitev iz odstavka 1 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 66(2).

Člen 62

Evropska certifikacijska skupina za kibernetno varnost

1. Ustanovi se evropska certifikacijska skupina za kibernetno varnost.
2. Evropsko certifikacijsko skupino za kibernetno varnost sestavljajo predstavniki nacionalnih certifikacijskih organov za kibernetno varnost ali predstavniki drugih ustreznih nacionalnih organov. Član skupine ne sme zastopati več kot dveh držav članic.
3. Na seje evropske certifikacijske skupine za kibernetno varnost so lahko povabljeni deležniki in zadevne tretje strani, ki lahko tudi sodelujejo pri njenem delu.
4. Evropska certifikacijska skupina za kibernetno varnost opravlja naslednje naloge:
 - (a) svetuje in pomaga Komisiji pri njenem delu, da zagotovi dosledno izvajanje in uporabo tega naslova, zlasti glede tekočega delovnega programa Unije, vprašanj politike certificiranja kibernetne varnosti, usklajevanja pristopov politike in priprave evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost;

- (b) podpira in svetuje agenciji ENISA ter z njo sodeluje pri pripravi predloge za shemo na podlagi člena 49;
 - (c) sprejme mnenje o predlogah za sheme, ki jih pripravi agencija ENISA na podlagi člena 49;
 - (d) od agencije ENISA zahteva, naj pripravi predloge za sheme na podlagi člena 48(2);
 - (e) sprejme mnenja, naslovljena na Komisijo, glede ohranjanja in pregledovanja obstoječih evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost;
 - (f) preuči ustrezní razvoj na področju certificiranja kibernetške varnosti ter izmenjuje informacije in primere dobrih praks na področju certifikacijskih shem za kibernetško varnost;
 - (g) olajšuje sodelovanje med nacionalnimi certifikacijskimi organi za kibernetško varnost na podlagi tega naslova s krepitvijo zmogljivosti in izmenjavo informacij, zlasti z določitvijo metod za učinkovito izmenjavo informacij o vprašanih v zvezi s certificiranjem kibernetške varnosti;
 - (h) podpira izvajanje mehanizmov medsebojnega strokovnega ocenjevanja v skladu s pravili, določenimi v evropski certifikacijski shemi za kibernetško varnost na podlagi točke (u) člena 54(1);
 - (i) pospešuje usklajevanje evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost z mednarodno priznanimi standardi, vključno s pregledom obstoječih evropskih certifikacijskih shem za kibernetško varnost, in po potrebi daje priporočila agenciji ENISA v zvezi s sodelovanjem z ustreznimi mednarodnimi organizacijami za standardizacijo, da bi odpravili pomanjkljivosti ali vrzeli v razpoložljivih mednarodno priznanih standardih;
5. Ob pomoči agencije ENISA Komisija predseduje evropski certifikacijski skupini za kibernetško varnost in ji zagotovi sekretariat v skladu s točko (e) člena 8(1).

Člen 63

Pravica do vložitve pritožbe

1. Fizične in pravne osebe imajo pravico, da vložijo pritožbo pri izdajatelju evropskega certifikata kibernetške varnosti ali, kadar se pritožba nanaša na evropski certifikat kibernetške varnosti, ki ga je izdal organ za ugotavljanje skladnosti v skladu s členom 56(6), pri zadevnem nacionalnem certifikacijskem organu za kibernetško varnost.
2. Organ, pri katerem je bila vložena pritožba, obvesti pritožnika o napredku postopka in sprejeti odločitvi ter obvesti pritožnika o pravici do učinkovitega sodnega pravnega sredstva iz člena 64.

Člen 64

Pravica do učinkovitega sodnega pravnega sredstva

1. Ne glede na morebitna upravna ali druga izvensodna pravna sredstva imajo fizične in pravne osebe pravico do učinkovitega sodnega pravnega sredstva v zvezi z:
 - (a) odločitvami, ki jih sprejme organ iz člena 63(1), po potrebi tudi v zvezi z nepravilno izdajo, opustitvijo izdaje ali priznanjem evropskega certifikata kibernetške varnosti, ki ga imajo v lasti zadevne fizične ali pravne osebe;
 - (b) opustitvijo ukrepanja glede pritožbe, vložene pri organu iz člena 63(1).
2. Za postopke v skladu s tem členom so pristojna sodišča države članice, v kateri ima sedež organ, zoper katerega je bilo sodno pravno sredstvo vloženo.

Člen 65**Kazni**

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo v primeru kršitev določb tega naslova in kršitev evropskih certifikacijskih shem za kibernetno varnost, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice Komisijo nemudoma obvestijo o navedenih pravilih in ukrepih ter o morebitnih poznejših spremembah, ki vplivajo nanje.

NASLOV IV

KONČNE DOLOČBE**Člen 66****Postopek v odboru**

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja točka (b) člena 5(4) Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 67**Ocena in pregled**

1. Komisija do 28. junija 2024, nato pa vsakih pet let oceni učinek, uspešnost in učinkovitost agencije ENISA in njenih delovnih praks ter morebitno potrebo po spremembi mandata agencije ENISA kot tudi finančne posledice vsake take spremembe. Pri oceni se upoštevajo vse povratne informacije, ki jih agencija ENISA prejme kot odziv na svoje dejavnosti. Kadar Komisija meni, da nadaljnje delovanje agencije ENISA glede na dodeljene cilje, mandat in naloge ni več upravičen, lahko predlaga spremembo določb te uredbe, ki se nanašajo na agencijo ENISA.
2. Oceni se tudi vpliv, učinkovitost in uspešnost določb naslova III te uredbe glede ciljev zagotavljanja ustreznih ravni kibernetne varnosti proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT v Uniji ter izboljšanja delovanja notranjega trga.
3. Med ocenjevanjem se presodi, ali so za dostop do notranjega trga potrebne bistvene zahteve glede kibernetne varnosti, da se prepreči vstop proizvodov IKT, storitev IKT in postopkov IKT, ki ne izpolnjujejo osnovnih zahtev glede kibernetne varnosti, na trg Unije.
4. Komisija do 28. junija 2024, nato pa vsakih pet let pošlje poročilo o oceni skupaj s svojimi zaključki Evropskemu parlamentu, Svetu in upravnemu odboru. Ugotovitve iz poročila o oceni se objavijo.

Člen 68**Razveljavitev in nasledstvo**

1. Uredba (EU) št. 526/2013 se razveljavi z učinkom od 27. junija 2019.
2. Sklici na Uredbo (EU) št. 526/2013 in agencijo ENISA, kot je ustanovljena z navedeno uredbo, se štejejo kot sklici na to uredbo in agencijo ENISA, kot je ustanovljena s to uredbo.
3. Agencija ENISA, kot je ustanovljena s to uredbo, je pravna naslednica agencije ENISA, kot je bila ustanovljena z Uredbo (EU) št. 526/2013, kar zadeva lastništvo, dogovore, pravne obveznosti, pogodbe o zaposlitvi, finančne obveznosti in odgovornosti. Vse obstoječe odločitve upravnega odbora in izvršnega odbora, sprejete v skladu z Uredbo (EU) št. 526/2013, ostanejo veljavne, če so skladne s to uredbo.

4. Agencija ENISA se ustanovi za nedoločeno obdobje od 27. junija 2019.
5. Izvršni direktor, imenovan na podlagi člena 24(4) Uredbe (EU) št. 526/2013, ostane na položaju in izvaja svoje naloge iz člena 20 te uredbe do konca svojega mandata. Drugi pogoji njegove pogodbe ostanejo nespremenjeni.
6. Člani in namestniki članov upravnega odbora, imenovani na podlagi člena 6 Uredbe (EU) št. 526/2013, ostanejo na položaju in izvajajo naloge upravnega odbora iz člena 15 te uredbe do konca svojega mandata.

Člen 69

Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Členi 58, 60, 61, 63, 64 in 65 se uporabljajo od 28. junija 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 17. aprila 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

PRILOGA

ZAHTEVE, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI ORGANI ZA UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

Organi za ugotavljanje skladnosti, ki želijo biti akreditirani, izpolnjujejo naslednje zahteve:

1. Organ za ugotavljanje skladnosti se ustanovi v skladu z nacionalnim pravom in je pravna oseba.
2. Organ za ugotavljanje skladnosti je organ tretje strani, neodvisen od organizacije ali proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT, katerega skladnost ugotavlja.
3. Organ, ki je del poslovnega združenja ali strokovne zveze, ki zastopa podjetja, vključena v zasnovo, proizvodnjo, dobavo oziroma opravljanje, sestavljanje, uporabo ali vzdrževanje proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, katerih skladnost ugotavlja, se lahko šteje kot organ za ugotavljanje skladnosti, če je zagotovljena njegova neodvisnost in ni nasprotja interesov.
4. Organi za ugotavljanje skladnosti, njihovo najvišje vodstvo in osebe, odgovorne za izvajanje nalog ugotavljanja skladnosti, niso snovalci, proizvajalci, dobavitelji oziroma ponudniki, monterji, kupci, lastniki, uporabniki ali vzdrževalci proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT, katerega skladnost ugotavljajo, niti niso pooblaščen zastopniki katere koli od navedenih strani. Ta prepoved ne onemogoča uporabe proizvodov IKT, za katere ugotavlja skladnost in ki so nujni za delovanje organa za ugotavljanje skladnosti, ali uporabe takšnih proizvodov IKT za osebne namene.
5. Organi za ugotavljanje skladnosti, njihovo najvišje vodstvo in osebe, odgovorne za izvajanje nalog ugotavljanja skladnosti, ne sodelujejo neposredno pri snovanju, proizvodnji ali izdelavi, trženju, montaži, uporabi ali vzdrževanju proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT, katerih skladnost ugotavljajo, niti ne zastopajo strani, ki sodelujejo pri teh dejavnostih. Organi za ugotavljanje skladnosti, njihovo najvišje vodstvo in osebe, odgovorne za izvajanje nalog ugotavljanja skladnosti, ne sodelujejo pri nobenih dejavnostih, ki bi lahko bile v nasprotju z njihovo neodvisno presojo ali integriteto v zvezi z njihovimi dejavnostmi za ugotavljanje skladnosti. Ta prepoved velja zlasti za svetovalne storitve.
6. Če je organ za ugotavljanje skladnosti v lasti ali upravljanju javne osebe ali ustanove, sta zagotovljeni in dokumentirani neodvisnost in odsotnost morebitnega nasprotja interesov med nacionalnim certifikacijskim organom za kibernetsko varnost in organom za ugotavljanje skladnosti.
7. Organi za ugotavljanje skladnosti zagotovijo, da dejavnosti njihovih odvisnih družb ali podizvajalcev ne vplivajo na zaupnost, objektivnost ali nepristranskost njihovih dejavnosti za ugotavljanje skladnosti.
8. Organi za ugotavljanje skladnosti in njihovo osebje izvajajo dejavnosti za ugotavljanje skladnosti z največjo poklicno integriteto in potrebno tehnično usposobljenostjo na določenem področju brez kakršnih koli pritiskov in spodbud, ki bi lahko vplivali na njihovo presojo ali rezultate njihovih dejavnosti za ugotavljanje skladnosti, vključno s pritiski in spodbudami finančne narave, zlasti od oseb ali skupin oseb, za katere so rezultati navedenih dejavnosti pomembni.
9. Organ za ugotavljanje skladnosti je zmožen izvajati vse naloge ugotavljanja skladnosti, ki so mu dodeljene s to uredbo, ne glede na to, ali te naloge izvaja organ za ugotavljanje skladnosti sam ali se izvajajo v njegovem imenu in pod njegovo odgovornostjo. Vsako podizvajanje s strani zunanje osebe ali posvetovanje z zunanjim osebjem se ustrezno dokumentira, ne vključuje posrednikov in je predmet pisnega sporazuma, ki med drugim zajema zaupnost in nasprotja interesov. Zadevni organ za ugotavljanje skladnosti prevzame polno odgovornost za opravljene naloge.
10. Vedno ter za vsak postopek ugotavljanja skladnosti in vsako vrsto, kategorijo ali podkategorijo proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT ima organ za ugotavljanje skladnosti na razpolago:
 - (a) osebje s tehničnim znanjem ter zadostnimi in ustreznimi izkušnjami za izvajanje nalog ugotavljanja skladnosti;
 - (b) opise postopkov, v skladu s katerimi se mora izvajati ugotavljanje skladnosti, za zagotovitev preglednosti in zmožnost reprodukcije navedenih postopkov. Izvaja ustrezne politike in postopke, na podlagi katerih se ločijo naloge, ki jih izvaja kot organ, priglasi na podlagi člena 61, in njegove druge dejavnosti;

- (c) postopke za izvajanje dejavnosti, pri katerih je ustrezno upoštevana velikost podjetja, sektor, v katerem deluje, njegova struktura, stopnja zahtevnosti tehnologije proizvoda IKT, storitve IKT ali postopka IKT in masovna ali serijska narava proizvodnega postopka.
11. Organ za ugotavljanje skladnosti ima potrebna sredstva za ustrezno izvajanje tehničnih in upravnih nalog, povezanih z dejavnostmi za ugotavljanje skladnosti, ter dostop do vse potrebne opreme in prostorov.
 12. Osebe, odgovorne za izvajanje dejavnosti za ugotavljanje skladnosti, imajo:
 - (a) dobro tehnično in poklicno usposobljenost, ki zajema vse dejavnosti za ugotavljanje skladnosti;
 - (b) zadovoljivo znanje o zahtevah glede ugotavljanja skladnosti, ki jih izvaja, in ustrezna pooblastila za izvedbo teh ugotavljanj skladnosti;
 - (c) primerno znanje in razumevanje veljavnih zahtev in standardov preskušanja;
 - (d) zmožnost, ki je potrebna za pripravo certifikatov, zapisov in poročil, ki dokazujejo, da so bila ugotavljanja skladnosti izvedena.
 13. Zagotovi se nepristranskost organa za ugotavljanje skladnosti, njegovega najvišjega vodstva in oseb, odgovornih za izvajanje dejavnosti ugotavljanja skladnosti ter kakršnih koli podizvajalcev.
 14. Plačilo najvišjega vodstva in oseb, odgovornih za dejavnosti ugotavljanja skladnosti, ni odvisno od števila opravljenih ugotavljanj skladnosti ali rezultatov navedenih ugotavljanj skladnosti.
 15. Organi za ugotavljanje skladnosti sklenejo zavarovanje odgovornosti, razen če odgovornost prevzame država članica v skladu z nacionalnim pravom ali če je država članica sama neposredno odgovorna za ugotavljanje skladnosti.
 16. Organ za ugotavljanje skladnosti in njegovo osebje, odbori, odvisne družbe, podizvajalci ter povezani organi ali osebje zunanjih organov organa za ugotavljanje skladnosti spoštujejo zaupnost informacij in so zavezani k poklicni molčečnosti v zvezi z vsemi informacijami, pridobljenimi med izvajanjem nalog ugotavljanja skladnosti iz te uredbe ali na podlagi katere koli določbe nacionalnega prava za izvajanje te uredbe, razen kadar njihovo razkritje zahteva pravo Unije ali države članice, ki velja za te osebe, in razen pred pristojnimi organi držav članic, v katerih se izvajajo njegove dejavnosti. Pravice intelektualne lastnine so zaščitene. Organ za ugotavljanje skladnosti vzpostavi dokumentirane postopke v zvezi z zahtevami iz te točke.
 17. Z izjemo točke 16 zahteve iz te priloge ne izključujejo izmenjave tehničnih informacij in regulativnih navodil med organom za ugotavljanje skladnosti in osebo, ki zaprosi za certifikacijo ali preučuje možnost, da bi to storila.
 18. Organi za ugotavljanje skladnosti delujejo v skladu z vrsto doslednih, poštenih in razumnih pogojev, ob upoštevanju interesov MSP v zvezi s pristojbinami.
 19. Organi za ugotavljanje skladnosti izpolnjujejo zahteve ustreznega standarda, harmoniziranega na podlagi Uredbe (ES) št. 765/2008, za akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti, ki izvajajo certificiranje proizvodov IKT, storitev IKT ali postopkov IKT.
 20. Organi za ugotavljanje skladnosti zagotovijo, da preskuševalni laboratoriji, v katerih se izvaja ugotavljanje skladnosti, izpolnjujejo zahteve ustreznega standarda, harmoniziranega na podlagi Uredbe (ES) št. 765/2008, za akreditacijo laboratorijev, ki izvajajo preskuse.
-

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/882 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 17. aprila 2019

o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Namen te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga s približevanjem zakonov in drugih predpisov držav članic, kar zadeva zahteve glede dostopnosti za nekatere proizvode in storitve, in sicer zlasti z odpravo in preprečevanjem ovir za prosti pretok nekaterih dostopnih proizvodov in storitev, ki nastajajo zaradi različnih zahtev glede dostopnosti v državah članicah. To bi povečalo razpoložljivost dostopnih proizvodov in storitev na notranjem trgu ter izboljšalo dostopnost ustreznih informacij.
- (2) Povpraševanje po dostopnih proizvodih in storitvah je veliko, število invalidov pa naj bi se po napovedih precej povečalo. Okolje, v katerem so proizvodi in storitve dostopnejši, omogoča bolj vključujočo družbo in invalidom lažja neodvisno življenje. V tem okviru bi bilo treba upoštevati, da je v Uniji več invalidk kot invalidov.
- (3) V tej direktivi so invalidi opredeljeni v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija ZN), sprejeta 13. decembra 2006, katere pogodbenica je Unija od 21. januarja 2011, vse države članice pa so jo ratificirale. V Konvenciji ZN je določeno, da so invalidi osebe „z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi“. Ta direktiva spodbuja polno in učinkovito enakopravno sodelovanje z izboljšanjem dostopa do vsakdanjih proizvodov in storitev, ki zaradi svojega izvirnega oblikovanja ali naknadne prilagoditve ustrezajo posebnim potrebam invalidov.
- (4) Ta direktiva bi koristila tudi drugim osebam s funkcijskimi omejitvami, kot so starejše osebe, nosečnice ali osebe, ki potujejo s prtljago. Koncept „oseb s funkcijskimi omejitvami“, kot je določen v tej direktivi, vključuje osebe s kakršnimi koli telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, z oslabitvami, povezanimi s starostjo, ali drugimi trajnimi ali začasnimi oslavitvami zmogljivosti človeškega telesa, ki v povezavi z različnimi ovirami zmanjšajo njihov dostop do proizvodov in storitev, zaradi česar bi bilo treba navedene proizvode in storitve prilagoditi njihovim posebnim potrebam.
- (5) Neskladja med zakoni in drugimi predpisi držav članic glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide ustvarjajo ovire za prosti pretok proizvodov in storitev ter izkrivljajo učinkovito konkurenco na notranjem trgu. Za nekatere proizvode in storitve se bodo po začetku veljavnosti Konvencije ZN ta neskladja v Uniji verjetno povečala. Te ovire še posebno vplivajo na gospodarske subjekte, zlasti mala in srednja podjetja (MSP).

⁽¹⁾ UL C 303, 19.8.2016, str. 103.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 9. aprila 2019.

- (6) Zaradi razlik med nacionalnimi zahtevami glede dostopnosti zlasti samostojni podjetniki, MSP in mikropodjetja niso pripravljeni poslovati zunaj domačega trga. Nacionalne ali celo regionalne ali lokalne zahteve glede dostopnosti, ki so jih določile države članice, se trenutno razlikujejo glede področja uporabe in tudi glede ravni podrobnosti. Te razlike negativno vplivajo na konkurenčnost in rast zaradi dodatnih stroškov, ki so posledica razvoja in trženja dostopnih proizvodov in storitev za vsak nacionalni trg.
- (7) Zaradi omejene konkurence med dobavitelji so cene dostopnih proizvodov in storitev ter podpornih tehnologij za potrošnike visoke. Razdrobljenost nacionalnih predpisov zmanjšuje potencialne koristi, ki bi jih lahko pri odzivanju na družbene in tehnološke dosežke ustvarila izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni.
- (8) Za pravilno delovanje notranjega trga je torej treba zblížati nacionalne ukrepe na ravni Unije, da se odpravi razdrobljenost trga dostopnih proizvodov in storitev, ustvari ekonomija obsega, olajšata čezmejna trgovina in mobilnost ter da se gospodarskim subjektom pomaga usmeriti sredstva v inovacije, namesto da jih porabljajo za kritje stroškov, ki izhajajo iz razdrobljene zakonodaje po vsej Uniji.
- (9) Koristi harmonizacije zahtev glede dostopnosti za notranji trg so se pokazale z uporabo Direktive 2014/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ v zvezi z dvigali in Uredbo (ES) št. 661/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ na področju prometa.
- (10) Udeleženci konference predstavnikov vlad držav članic so se v izjavi št. 22 v zvezi z invalidi, priloženi k Amsterdamski pogodbi, strinjali, da morajo institucije Unije pri pripravi ukrepov iz člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) upoštevati potrebe invalidov.
- (11) Splošni cilj sporočila Komisije z dne 6. maja 2015 z naslovom „Strategija za enotni digitalni trg za Evropo“ je omogočiti trajnostne gospodarske in družbene koristi prek povezanega enotnega digitalnega trga, tako da se olajša trgovina in spodbuja zaposlovanje v Uniji. Potrošniki v Uniji še vedno ne morejo v celoti uživati koristi, ki jih nudi enotni trg pri cenah in izbiri, saj je čezmejno spletno poslovanje še vedno zelo omejeno. Razdrobljenost prav tako omejuje povpraševanje po čezmejni e-trgovini. Usklajeno ukrepanje je potrebno tudi zato, da se invalidom zagotovi vse elektronske vsebine, elektronske komunikacije in dostop do avdiovizualnih medijskih storitev. Zato je treba harmonizirati zahteve glede dostopnosti po vsem enotnem digitalnem trgu in zagotoviti, da lahko vsi državljani Unije, ne glede na svoje zmožnosti, uživajo njegove koristi.
- (12) Ker je Unija postala pogodbenica Konvencije ZN, so njene določbe postale sestavni del pravnega reda Unije in so zavezujoče za institucije Unije in njene države članice.
- (13) Konvencija ZN določa, da morajo njene pogodbenice sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom zagotovijo, da imajo enako kot drugi dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi, ter do drugih objektov in storitev, ki so na voljo javnosti ali se zanje zagotavljajo v mestu in na podeželju. Odbor Združenih narodov za pravice invalidov je ugotovil, da je treba ustvariti zakonodajni okvir s konkretnimi in izvršljivimi merili, vezanimi na določene roke, za spremljanje postopnega uresničevanja dostopnosti.
- (14) Konvencija ZN svoje podpisnice poziva, naj izvajajo ali spodbujajo raziskave in razvoj novih tehnologij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, pripomočki za gibanje ter napravami in podpornimi tehnologijami, primernimi za invalide, ter naj spodbujajo njihovo razpoložljivost in uporabo. Konvencija ZN tudi poziva k dajanju prednosti cenovno dostopnim tehnologijam.

⁽³⁾ Direktiva 2014/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o harmonizaciji zakonodaje držav članic v zvezi z dvigali in varnostnimi komponentami za dvigala (UL L 96, 29.3.2014, str. 251).

⁽⁴⁾ Uredba (ES) št. 661/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o zahtevah za homologacijo za splošno varnost motornih vozil, njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila (UL L 200, 31.7.2009, str. 1).

- (15) Zaradi začetka veljavnosti Konvencije ZN v pravnem redu držav članic je treba sprejeti dodatne nacionalne določbe o dostopnosti proizvodov in storitev. Brez ukrepanja Unije, bi te določbe še povečale neskladja med zakoni in drugimi predpisi držav članic.
- (16) Zato je treba olajšati izvajanje Konvencije ZN v Uniji z zagotovitvijo skupnih pravil Unije. Ta direktiva tudi podpira države članice pri njihovih prizadevanjih, da izpolnijo svoje nacionalne zaveze in obveznosti glede dostopnosti iz Konvencije ZN na usklajen način.
- (17) V sporočilu Komisije z dne 15. novembra 2010 z naslovom „Evropska strategija o invalidnosti za obdobje 2010–2020: obnovljena zaveza za Evropo brez ovir“, ki je usklajena s Konvencijo ZN, je dostopnost opredeljena kot eno od osmih področij ukrepanja in označena kot osnovni predpogoj za sodelovanje v družbi, cilj sporočila pa je zagotavljanje dostopnosti proizvodov in storitev.
- (18) Proizvodi in storitve, ki spadajo v področje uporabe te direktive, so določeni na podlagi analize, ki je bila opravljena med pripravo ocene učinka, s katero so bili opredeljeni relevantni proizvodi in storitve za invalide, in za katere so države članice sprejele ali bodo najverjetneje sprejele različne nacionalne zahteve glede dostopnosti, ki ovirajo delovanje notranjega trga.
- (19) Da bi zagotovili dostopnost storitev, ki spadajo v področje uporabe te direktive, bi morali veljavne zahteve glede dostopnosti iz te direktive izpolnjevati tudi proizvodi, ki se uporabljajo pri zagotavljanju teh storitev in s katerimi je potrošnik v interakciji.
- (20) Tudi če se storitev ali del storitve odda v podizvajanje tretji osebi, to ne bi smelo ogroziti dostopnosti te storitve, ponudniki storitev pa bi morali izpolnjevati obveznosti iz te direktive. Ponudniki storitev bi morali zagotoviti tudi ustrezno in stalno usposabljanje svojega osebja, da bi jih seznanili z načini uporabe dostopnih proizvodov in storitev. To usposabljanje bi moralo zajemati tudi vprašanja, kot so zagotavljanje informacij, svetovanje in oglaševanje.
- (21) Zahteve glede dostopnosti bi bilo treba uvesti tako, da bi z njimi čim manj obremenjevali gospodarske subjekte in države članice.
- (22) Določiti je treba zahteve glede dostopnosti za dajanje na trg proizvodov in storitev, ki spadajo na področje uporabe te direktive, da se zagotovi njihov prosti pretok na notranjem trgu.
- (23) Ta direktiva bi morala določiti, da so funkcionalne zahteve glede dostopnosti obvezne in da bi jih bilo treba oblikovati v okviru splošnih ciljev. Te zahteve bi morale biti dovolj natančne za določitev pravno zavezujočih obveznosti ter dovolj podrobne za ocenjevanje skladnosti, da se zagotovi dobro delovanje notranjega trga zadevnih proizvodov in storitev iz te direktive, obenem pa dopušča določena stopnja prožnosti, ki omogoča inovacije.
- (24) Ta direktiva vsebuje več meril glede funkcionalne učinkovitosti, povezanih z načini upravljanja proizvodov in storitev. Ta merila naj ne bi veljala za splošno alternativo zahtevam glede dostopnosti iz te direktive, pač pa bi jih bilo treba uporabljati le v zelo posebnih okoliščinah. Ta merila bi se morala uporabljati za posebne funkcije ali značilnosti proizvodov ali storitev, da bi bili dostopni, kadar zahteve glede dostopnosti iz te direktive ne obravnavajo ene ali več teh posebnih funkcij ali značilnosti. Poleg tega bi morala v primeru, da zahteva glede dostopnosti vsebuje posebne tehnične zahteve, pri čemer je zanje na voljo alternativna tehnična rešitev v proizvodni ali storitvi, ta alternativna tehnična rešitev še vedno izpolnjevati povezane zahteve glede dostopnosti in bi morala voditi do enake ali večje dostopnosti ob uporabi ustreznih meril glede funkcionalne učinkovitosti.
- (25) Ta direktiva bi morala zajemati potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo. Da bi lahko ti sistemi obratovali na dostopen način, bi morali biti dostopni tudi njihovi operacijski sistemi. Za takšne sisteme računalniške strojne opreme je značilno, da so večnamenski, z ustrežno programsko opremo pa lahko opravljajo najobičajnejše računalniške naloge, ki jih zahtevajo potrošniki, in so namenjeni temu, da jih upravljajo potrošniki. Takšni sistemi računalniške strojne opreme so na primer osebni računalniki, vključno z namiznimi računalniki,

prenosnimi računalniki, pametnimi telefoni in tabličnimi računalniki. Specializirani računalniki, vgrajeni v potrošniške elektronske proizvode, niso potrošniški sistemi računalniške strojne opreme za splošno rabo. Ta direktiva ne bi smela zajemati posameznih komponent s specifičnimi funkcijami, kot so matične plošče ali pomnilniški čipi, ki se uporabljajo ali bi se lahko uporabljale v takšnem sistemu, če niso vgrajene.

- (26) Ta direktiva bi morala zajemati tudi plačilne terminale, vključno s strojno in programsko opremo, ter določene interaktivne samopostrežne terminale, vključno s strojno in programsko opremo, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev iz te direktive: na primer bančni avtomati; avtomati za izdajo fizičnih vozovnic, ki omogočajo dostop do storitev, kot so avtomati za vozovnice; bančni vrstomati; avtomati za prijavo; ter interaktivni samopostrežni terminali za informacije, vključno z interaktivnimi informativnimi zasloni.
- (27) Vendar bi morali biti nekateri interaktivni samopostrežni terminali za zagotavljanje informacij, vgrajeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil, izključeni iz področja uporabe te direktive, saj so del teh vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil, ki jih ta direktiva ne zajema.
- (28) Ta direktiva bi morala zajemati tudi elektronske komunikacijske storitve, vključno s komunikacijami v sili, kot so opredeljene v Direktivi (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾. Ukrepi, ki so jih do sedaj sprejele države članice za zagotavljanje dostopa invalidom, se razlikujejo in niso harmonizirani po vsem notranjem trgu. Zagotovitev uporabe enakih zahtev glede dostopnosti po vsej Uniji bo omogočila ekonomijo obsega za gospodarske subjekte, ki poslujejo v več kot eni državi članici, in olajšala učinkovit dostop invalidom v njihovi državi članici in pri potovanjih med državami članicami. Da bi zagotovili dostopnost elektronskih komunikacijskih storitev, vključno s komunikacijo v sili, bi morali ponudniki poleg glasovne komunikacije zagotoviti tudi besedilo v realnem času in storitve celotnega pogovora, kadar dajejo na voljo video, ter sinhronizacijo vseh teh komunikacijskih sredstev. Poleg zahtev iz te direktive bi bilo treba državam članicam v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 omogočiti, da določijo ponudnika storitev prenosa, ki bi ga lahko uporabljali invalidi.
- (29) Ta direktiva harmonizira zahteve glede dostopnosti za elektronske komunikacijske storitve in z njimi povezane proizvode ter dopolnjuje Direktivo (EU) 2018/1972, ki določa zahteve glede enakovrednega dostopa in izbire za končne uporabnike invalide. Direktiva (EU) 2018/1972 določa tudi zahteve na podlagi obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve o cenovni dostopnosti storitve dostopa do interneta in govornih komunikacijskih storitev in o razpoložljivosti s tem povezane terminalne opreme ter posebne opreme in storitev za potrošnike invalide.
- (30) Ta direktiva bi morala zajemati tudi potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki naj bi se uporabljala predvsem za dostop do elektronskih komunikacijskih storitev. Za namene te direktive bi se moralo šteti, da med navedeno opremo spada tudi oprema, ki je del konfiguracije za dostop do elektronskih komunikacijskih storitev, kot sta usmerjevalnik ali modem.
- (31) V tej direktivi bi moral dostop do avdiovizualnih medijskih storitev pomeniti, da je omogočen dostop do avdiovizualnih vsebin, pa tudi mehanizmov, ki uporabnikom invalidom omogočajo uporabo njihovih podpornih tehnologij. Storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, bi lahko vključevale spletna mesta, spletne aplikacije, aplikacije za TV-komunikator, aplikacije, ki jih je mogoče prenesti, storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, in s tem povezane medijske predvajalnike, pa tudi storitve povezane televizije. Dostopnost avdiovizualnih medijskih storitev ureja Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾, razen dostopnosti elektronskih programskih vodnikov, ki so vključeni v opredelitev storitev, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, za katere se uporablja ta direktiva.
- (32) V okviru storitev letalskega, avtobusnega, železniškega in vodnega potniškega prevoza bi morala ta direktiva med drugim zajemati posredovanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času, ki se zagotovijo prek spletišč, storitev na osnovi mobilnih naprav, interaktivnih informativnih zaslonov in interaktivnih samopostrežnih terminalov, ki jih invalidni potniki potrebujejo, da lahko potujejo. To bi lahko

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

⁽⁶⁾ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (UL L 95, 15.4.2010, str. 1).

vključevalo informacije o proizvodih in storitvah potniškega prevoza, ki jih ponuja ponudnik storitev, informacije pred in med potovanjem ter informacije o odpovedi ali zamudi. Drugi elementi informacij pa bi lahko vključevali tudi informacije o cenah in popustih.

- (33) Ta direktiva bi morala zajemati tudi spletišča, storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, ki jih razvijejo ali dajo na voljo ponudniki storitev potniškega prevoza znotraj področja uporabe te direktive ali ki se razvijejo ali dajo na voljo v njihovem imenu, storitve izdajanja elektronskih vozovnic, elektronske vozovnice ter interaktivne samopostrežne terminale.
- (34) Področje uporabe te direktive v zvezi s storitvami letalskega, avtobusnega, železniškega in vodnega potniškega prevoza bi bilo treba določiti na podlagi veljavne sektorske zakonodaje, ki ureja pravice potnikov. Kadar se ta direktiva ne uporablja za določene vrste storitev prevoza, bi države članice morale ponudnike storitev spodbujati k uporabi ustreznih zahtev glede dostopnosti iz te direktive.
- (35) Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ že določa obveznosti glede dostopnosti spletišč za organe javnega sektorja, ki zagotavljajo storitve prevoza, vključno s storitvami mestnega in primestnega prevoza ter storitvami regionalnega prevoza. Ta direktiva vsebuje izjeme za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve, vključno s storitvami mestnega in primestnega prevoza ter storitvami regionalnega prevoza. Vanjo so vključene tudi obveznosti glede dostopnosti spletišč e-trgovine. Na podlagi obveznosti iz te direktive bo morala velika večina zasebnih ponudnikov storitev prevoza svoja spletišča napraviti dostopna za spletno prodajo vozovnic, zato za spletišča ponudnikov storitev mestnega in primestnega prevoza ter ponudnikov storitve regionalnega prevoza v tej direktivi ni treba uvesti dodatnih zahtev.
- (36) Nekateri elementi zahtev glede dostopnosti, zlasti v zvezi z zagotavljanjem informacij, kot so določeni v tej direktivi, so že vključeni v veljavno pravo Unije na področju potniškega prevoza. To vključuje elemente Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, Uredbe (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾, Uredbe (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾, Uredbe (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾ ter Uredbe (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾. To vključuje tudi ustrezne akte, sprejete na podlagi Direktive 2008/57/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾. Zaradi zagotavljanja regulativne doslednosti bi se morale zahteve glede dostopnosti, določene v navedenih uredbah in aktih, enako uporabljati še naprej. Vendar bi dodatne zahteve iz te direktive dopolnjevale veljavne zahteve, kar bi izboljšalo delovanje notranjega trga na področju prevoza in koristilo invalidom.
- (37) Ta direktiva ne bi smela zajemati nekaterih elementov storitev potniškega prevoza, kadar se zagotavljajo zunaj ozemlja držav članic, tudi če so te storitve usmerjene v trg Unije. V zvezi s temi elementi bi moral ponudnik storitev potniškega prevoza zagotoviti le, da so zahteve iz te direktive izpolnjene glede dela storitve, ki ga ponuja na ozemlju Unije. V zračnem prevozu pa bi morali letalski prevozniki iz Unije zagotoviti, da so veljavne zahteve te direktive izpolnjene tudi na odhodnih letih z letališča, ki se nahaja v tretji državi, namenjenih na letališče, ki se

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja (UL L 327, 2.12.2016, str. 1).

⁽⁸⁾ Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL L 46, 17.2.2004, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L 204, 26.7.2006, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Uredba (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (UL L 315, 3.12.2007, str. 14).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnihih poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 334, 17.12.2010, str. 1).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 55, 28.2.2011, str. 1).

⁽¹³⁾ Direktiva 2008/57/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o interoperabilnosti železniškega sistema v Skupnosti (UL L 191, 18.7.2008, str. 1).

nahaja na ozemlju države članice. Poleg tega bi morali vsi letalski prevozniki, vključno s tistimi, ki nimajo licence v Uniji, zagotoviti, da so veljavne zahteve iz te direktive izpolnjene v primerih odhodnih letov z ozemlja Unije na ozemlje tretje države.

- (38) Mestne oblasti bi bilo treba spodbujati, naj neoviran dostop do storitev mestnega prevoza vključijo v svoje načrte za trajnostno mobilnost v mestih in redno objavljajo sezname primerov dobrih praks glede neoviranega dostopa do javnega prevoza in mobilnosti v mestih.
- (39) Cilj prava Unije o bančnih in finančnih storitvah je varstvo uporabnikov teh storitev v vsej Uniji in zagotavljanje informacij tem uporabnikom, vendar vanjo niso vključene zahteve glede dostopnosti. Da bi invalidom omogočili uporabo teh storitev v vsej Uniji, vključno kadar se zagotavljajo prek spletišč in na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, in sprejemanje informiranih odločitev ter da bi okrepili njihovo zaupanje v dejstvo, da so enako dobro zaščiteni kot drugi potrošniki, hkrati pa zagotovili enake konkurenčne pogoje za ponudnike storitev, bi bilo treba v tej direktivi določiti skupne zahteve glede dostopnosti za nekatere bančne in finančne storitve, ki se zagotavljajo potrošnikom.
- (40) Ustrezne zahteve glede dostopnosti bi se morale uporabljati tudi za načine identifikacije, elektronski podpis in plačilne storitve, saj so ti nujni za sklenitev potrošniških bančnih poslov.
- (41) Datoteke e-knjig temeljijo na elektronskem računalniškem kodiranju, ki omogoča razširjanje in branje po večini besedilnih in grafičnih intelektualnih del. Dostopnost datotek e-knjig je odvisna od stopnje natančnosti tega kodiranja, zlasti v zvezi s kategorizacijo različnih sestavnih elementov del in standardiziranim opisom njihove strukture. Interoperabilnost z vidika dostopnosti bi morala optimizirati združljivost teh datotek z uporabniškimi sredstvi ter sedanjimi in prihodnjimi podpornimi tehnologijami. Pri obravnavi značilnosti posebnih del, kot so stripi, otroške knjige in knjige o umetnosti, bi bilo treba upoštevati vse veljavne zahteve glede dostopnosti. Če bi države članice uporabljale različne zahteve glede dostopnosti, bi založniki in drugi gospodarski subjekti težje izkoristili prednosti notranjega trga, lahko bi nastale težave z interoperabilnostjo e-bralnikov, potrošniki invalidi pa bi imeli omejen dostop. V zvezi z e-knjigami bi pojem ponudnika storitev lahko vključeval založnike in druge gospodarske subjekte, ki sodelujejo pri njihovi distribuciji.

Ugotavlja se, da je dostop invalidov do vsebin, ki so zaščitene z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, še vedno oviran ter da so že bili sprejeti nekateri ukrepi za rešitev takšnih primerov, na primer z Direktivo (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾ in Uredbo (EU) 2017/1563 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾, pa tudi, da bi lahko v tej zvezi v prihodnosti sprejeli nadaljnje ukrepe Unije.

- (42) V tej direktivi so storitve e-trgovine opredeljene kot storitev, ki se opravi na daljavo, prek spletišč in storitev na osnovi mobilnih naprav, elektronsko in na posamezno zahtevo potrošnika, z namenom sklenitve potrošniške pogodbe. V tej opredelitvi „na daljavo“ pomeni, da se storitev zagotovi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče; „elektronsko“ pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za obdelavo (vključno z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko oziroma z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi; „na posamezno zahtevo potrošnika“ pomeni, da se storitev zagotovi na posamezno zahtevo. Glede na vse večji pomen storitev e-trgovine in njihove visokotehnološke narave je pomembno imeti harmonizirane zahteve glede njihove dostopnosti.

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 242, 20.9.2017, str. 6).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1563 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o čezmejni izmenjavi med Unijo in tretjimi državami izvodov v dostopnem formatu določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja (UL L 242, 20.9.2017, str. 1).

- (43) Obveznosti glede dostopnosti storitev e-trgovine iz te direktive bi se morale uporabljati za spletno prodajo vseh proizvodov ali storitev, zato bi se morale uporabljati tudi za prodajo proizvoda ali storitve, ki jih ta direktiva že zajema.
- (44) Ukrepe, povezane z dostopnostjo odgovarjanja na komunikacijo v sili, bi bilo treba sprejeti brez poseganja v organizacijo služb za pomoč v sili ali vplivanja nanjo, saj ta ostaja v izključni pristojnosti držav članic.
- (45) Države članice morajo v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 zagotoviti dostop končnih uporabnikov invalidov do služb za pomoč v sili prek komunikacije v sili, ki je enakovreden dostopu drugih končnih uporabnikov, v skladu s pravom Unije za harmonizacijo zahtev glede dostopnosti za proizvode in storitve. Komisija ter nacionalni regulativni ali drugi pristojni organi morajo sprejeti ustrezne ukrepe za zagotovitev, da imajo končni uporabniki invalidi med potovanjem v drugi državi članici enakovreden dostop do služb za pomoč v sili kot drugi končni uporabniki, če je to izvedljivo, brez predhodne registracije. S temi ukrepi se prizadeva zagotoviti interoperabilnost med državami članicami, v kar največji možni meri pa morajo temeljiti na evropskih standardih ali specifikacijah, določenih v skladu s členom 39 Direktive (EU) 2018/1972. Ti ukrepi državam članicam ne preprečujejo sprejetja dodatnih zahtev, da bi uresničevale cilje iz navedene direktive. Kot alternativa izpolnjevanju zahtev iz te direktive glede dostopnosti v zvezi z odgovarjanjem na komunikacijo v sili za uporabnike invalide bi bilo treba državam članicam omogočiti, da določijo tretjo stran kot ponudnika storitev prenosa, ki bi ga invalidi uporabljali za komunikacijo s centrom za obveščanje, dokler ti centri za obveščanje ne bi bili zmožni uporabljati elektronskih komunikacijskih storitev prek internetnih protokolov za zagotavljanje dostopnosti do odgovarjanja na komunikacijo v sili. V vsakem primeru se obveznosti iz te direktive ne bi smelo razumeti, kot da omejujejo ali zmanjšujejo katere koli obveznosti v korist končnim uporabnikom invalidom, vključno glede enakovrednosti dostopa do elektronskih komunikacijskih storitev in služb za pomoč v sili pa tudi obveznosti glede dostopnosti, kot so določene v Direktivi (EU) 2018/1972.
- (46) V Direktivi (EU) 2016/2102 so opredeljene zahteve glede dostopnosti za spletišča in mobilne aplikacije organov javnega sektorja in drugih povezanih vidikov, zlasti zahteve glede skladnosti ustreznih spletišč in mobilnih aplikacij. Vendar pa navedena direktiva vsebuje poseben seznam izjem. Podobne izjeme so relevantne za to direktivo. Nekatere dejavnosti, ki potekajo prek spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja, kot so storitve potniškega prevoza ali storitve e-trgovine, ki spadajo v področje uporabe te direktive, bi morale poleg tega izpolnjevati veljavne zahteve glede dostopnosti iz te direktive, da bi zagotovili, da je spletna prodaja proizvodov in storitev dostopna invalidom, ne glede na to, ali je prodajalec javni ali zasebni gospodarski subjekt. Zahteve glede dostopnosti iz te direktive bi bilo treba uskladiti z zahtevami iz Direktive (EU) 2016/2102 kljub razlikam, na primer pri spremljanju, poročanju in izvrševanju.
- (47) Štiri načela dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, kot so uporabljena v Direktivi (EU) 2016/2102, so: zaznavnost, kar pomeni, da morajo biti informacije in uporabniški vmesniki uporabnikom predstavljeni na načine, ki jih lahko zaznajo; operabilnost, kar pomeni, da je treba zagotoviti delujoče uporabniške vmesnike in navigacijo; razumljivost, kar pomeni, da morajo biti informacije, povezane z uporabniškim vmesnikom, in njegovo delovanje razumljivi; ter robustnost, kar pomeni, da mora biti vsebina dovolj robustna, da jo je mogoče zanesljivo razlagati z različnimi uporabniškimi agenti, tudi s podpornimi tehnologijami. Ta načela so relevantna tudi za to direktivo.
- (48) Države članice bi morale sprejeti vse ustrezne ukrepe, s katerimi bi zagotovile, da prosti pretok proizvodov in storitev, za katere se uporablja ta direktiva in ki izpolnjujejo veljavne zahteve glede dostopnosti, v Uniji ni oviran iz razlogov, povezanih z zahtevami glede dostopnosti.
- (49) V nekaterih primerih bi skupne zahteve glede dostopnosti grajenega okolja olajšale prosti pretok povezanih storitev in invalidov. Zato bi morala ta direktiva državam članicam omogočati, da vključijo grajeno okolje, ki se uporablja za zagotavljanje storitev, v področje uporabe te direktive, pri čemer zagotovijo skladnost z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge III.
- (50) Dostopnost bi bilo treba doseči s sistematično odpravo in preprečevanjem ovir, po možnosti prek univerzalnega oblikovanja ali „oblikovanja, prilagojenega vsem uporabnikom“, ki prispeva k temu, da se invalidom zagotovi enak dostop kot drugim. V skladu s Konvencijo ZN ta pristop „pomeni oblikovanje proizvodov, okolja, programov in storitev, ki je čim bolj uporabno za vse ljudi, ne da bi ga bilo treba prilagajati ali posebej načrtovati“. V skladu s

Konvencijo ZN „univerzalno oblikovanje“ ne izključuje podpornih pripomočkov in tehnologij za posamezne skupine invalidov, kadar je to potrebno“. Poleg tega dostopnost ne bi smela izključevati zagotavljanja ustreznih prilagoditev, kadar jih zahteva pravo Unije ali nacionalno pravo. Dostopnost in univerzalno oblikovanje bi bilo treba razlagati v skladu s splošnim komentarjem št. 2 (2014) glede člena 9: Dostopnost, kot ga je spisal Odbor za pravice invalidov.

- (51) Proizvodi in storitve, ki spadajo v področje uporabe te direktive, ne spadajo samodejno v področje uporabe Direktive Sveta 93/42/EGS⁽¹⁶⁾. Vendar lahko nekatere podporne tehnologije, ki so medicinski pripomočki, spadajo v področje uporabe navedene direktive.
- (52) Večino delovnih mest v Uniji zagotavljajo MSP in mikropodjetja. Ta podjetja so ključnega pomena za prihodnjo rast, vendar se zelo pogosto srečujejo s težavami in ovirami pri razvoju svojih proizvodov ali storitev, zlasti v čezmejnem kontekstu. Zato je delo MSP in mikropodjetij treba olajšati s harmonizacijo nacionalnih določb o dostopnosti ter hkrati ohraniti potrebne zaščitne ukrepe.
- (53) Da bi lahko mikropodjetja in MSP uživala koristi iz te direktive, morajo dejansko izpolnjevati zahteve iz Priporočila Komisije 2003/361/ES⁽¹⁷⁾ ter ustrezne sodne prakse, katerih cilj je preprečiti izogibanje njenim pravilom.
- (54) Za zagotovitev skladnosti prava Unije bi morala ta direktiva temeljiti na Sklepu št. 768/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁸⁾, saj zadeva proizvode, ki jih že urejajo drugi akti Unije, pri čemer se obenem upoštevajo posebne značilnosti zahtev glede dostopnosti iz te direktive.
- (55) Vsi gospodarski subjekti, ki spadajo v področje uporabe te direktive in sodelujejo v dobavni in distribucijski verigi, bi morali zagotoviti, da dajejo na trg samo tiste proizvode, ki so v skladu z zahtevami iz te direktive. Enako bi moralo veljati za gospodarske subjekte, ki zagotavljajo storitve. Zagotoviti je treba jasno in sorazmerno porazdelitev obveznosti, ki ustrezajo vlogi vsakega od gospodarskih subjektov v dobavni in distribucijski verigi.
- (56) Gospodarski subjekti bi morali biti odgovorni za skladnost proizvodov in storitev v zvezi z njihovimi vlogami v dobavni verigi, da se zagotovita visoka raven varstva dostopnosti in poštena konkurenca na trgu Unije.
- (57) Obveznosti iz te direktive bi morale enako veljati za gospodarske subjekte iz javnega in zasebnega sektorja.
- (58) Proizvajalec, ki natančno pozna proces načrtovanja in proizvodnje, je najprimernejši za izvedbo celotnega ugotavljanja skladnosti. Medtem ko je za skladnost proizvodov odgovoren proizvajalec, pa bi organi za nadzor trga morali imeti ključno vlogo pri preverjanju, ali so proizvodi, ki so na voljo v Uniji, izdelani v skladu s pravom Unije.
- (59) Uvozniki in distributerji bi morali biti vključeni v naloge nadzora trga, ki jih izvajajo nacionalni organi, in bi morali dejavno sodelovati, tako da pristojnim organom zagotovijo vse potrebne informacije v zvezi z zadevnim proizvodom.
- (60) Uvozniki bi morali zagotoviti, da so proizvodi iz tretjih držav, ki vstopajo na trg Unije, skladni s to direktivo, in zlasti, da so proizvajalci izvedli ustrezne postopke ugotavljanja skladnosti navedenih proizvodov.
- (61) Pri dajanju proizvoda na trg bi morali uvozniki na proizvodu navesti svoje ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko ter naslov na katerem so dosegljivi.

⁽¹⁶⁾ Direktiva Sveta 93/42/EGS z dne 14. junija 1993 o medicinskih pripomočkih (UL L 169, 12.7.1993, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

⁽¹⁸⁾ Sklep št. 768/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o skupnem okviru za trženje proizvodov in razveljavitvi Sklepa Sveta 93/465/EGS (UL L 218, 13.8.2008, str. 82).

- (62) Distributerji bi morali zagotoviti, da njihovo ravnanje s proizvodom ne vpliva negativno na skladnost proizvoda z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive.
- (63) Vsak gospodarski subjekt, ki da proizvod na trg pod svojim imenom ali blagovno znamko ali pa spremeni proizvod, ki je že dan na trg, na tak način, da bi lahko ogrozil izpolnjevanje veljavnih zahtev, se šteje za proizvajalca in bi zato moral prevzeti obveznosti proizvajalca.
- (64) Zaradi sorazmernosti bi se morale zahteve glede dostopnosti uporabljati samo, če ne predstavljajo nesorazmernega bremena za zadevni gospodarski subjekt ali če ne zahtevajo znatnih sprememb proizvodov in storitev, ki bi lahko povzročile njihovo temeljito spremembo z vidika te direktive. Kljub temu bi bilo treba vzpostaviti mehanizme nadzora za preverjanje upravičenosti uporabe izjem od zahtev glede dostopnosti.
- (65) Ta direktiva bi morala slediti načelu „najprej pomisli na male“ in upoštevati upravne obremenitve, ki jih imajo MSP. Namesto zagotovitve splošnih izjem in odstopanj za ta podjetja bi bilo treba v njej določiti ohlapnejša pravila za postopek ugotavljanja skladnosti in vzpostaviti zaščitne klavzule za gospodarske subjekte. Zato bi bilo treba pri določanju pravil za izbor in izvajanje najustreznejših postopkov za ugotavljanje skladnosti upoštevati položaj MSP, obveznosti za ugotavljanje skladnosti z zahtevami glede dostopnosti pa bi bilo treba omejiti, tako da za MSP ne bi predstavljale nesorazmernega bremena. Poleg tega bi morali organi za nadzor trga delovati sorazmerno z velikostjo podjetja in glede na to, ali gre za malo serijsko ali izvenserijsko proizvodnjo, ne da bi ustvarjali nepotrebne ovire za MSP ter ogrožali varstvo javnega interesa.
- (66) V izjemnih primerih, kadar bi izpolnjevanje zahtev glede dostopnosti iz te direktive nalagalo nesorazmerno breme za gospodarske subjekte, bi jim moralo biti dovoljeno, da te zahteve izpolnjujejo le v meri, ki ne nalaga nesorazmernega bremena. V takšnih ustrezno utemeljenih primerih ne bi bilo razumno mogoče, da bi gospodarski subjekt v celoti izpolnil eno ali več zahtev glede dostopnosti iz te direktive. Vendar pa bi gospodarski subjekt moral poskrbeti za to, da bi bila storitev oziroma proizvod, ki spada na področje uporabe te direktive, čim bolj dostopen, tako da bi izpolnjeval te zahteve v meri, ki ne nalaga nesorazmernega bremena. Tiste zahteve glede dostopnosti, ki po mnenju gospodarskega subjekta ne nalagajo nesorazmernega bremena, bi se morale v celoti uporabljati. Izjeme pri izpolnjevanju ene ali več zahtev glede dostopnosti zaradi njihovega nesorazmernega bremena ne bi smele presežati tistega, kar je v vsakem posameznem primeru nujno potrebno za omejitev tega bremena v zvezi z zadevnim proizvodom ali storitvijo. Ukrepe, ki bi nalagali nesorazmerno breme, bi bilo treba razumeti kot ukrepe, zaradi katerih bi imel gospodarski subjekt dodatno preveliko organizacijsko ali finančno breme, pri tem pa bi bilo treba upoštevati, kakšno korist bi verjetno imeli invalidi v skladu z merili iz te direktive. Na podlagi teh vidikov bi bilo treba opredeliti merila, da bi gospodarskim subjektom in ustreznim organom omogočili primerjavo različnih situacij in sistematično oceno, ali obstaja nesorazmerno breme. Pri vsaki oceni tega, v kolikšni meri zahtev glede dostopnosti ni mogoče izpolniti zaradi nesorazmernega bremena, bi bilo treba upoštevati le legitimne razloge. Neprednostna obravnava ali pomanjkanje časa ali znanja ne bi smeli šteti za legitimne razloge.
- (67) Celovito oceno nesorazmernega bremena bi bilo treba opraviti na podlagi meril iz Priloge VI. Gospodarski subjekt bi moral ocenjevanje nesorazmernega bremena dokumentirati ob upoštevanju ustreznih meril. Ponudniki storitev bi morali nesorazmerno breme znova oceniti vsaj vsakih pet let.
- (68) Gospodarski subjekt bi moral ustrezne organe obvestiti, da se je oprl na določbe te direktive, povezane s temeljito spremembo in/ali nesorazmernim bremenom. Gospodarski subjekt bi moral izvod ocene z razlago, zakaj njegov proizvod ali storitev ni v celoti dostopna, in dokazali glede nesorazmernega bremena ali temeljite spremembe ali obojega zagotoviti le, če bi to od njega zahtevali pristojni organi.
- (69) Če ponudniki storitev na podlagi zahtevane ocene ugotovijo, da bi zahteva, da vsi samopostrežni terminali, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev, ki jih zajema ta direktiva, izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz te direktive, povzročila nesorazmerno breme, bi ponudniki storitev te zahteve vseeno morali izpolnjevati v obsegu, ki jim ne nalaga takega nesorazmernega bremena. Zato bi morali ponudniki storitev oceniti obseg, v katerem bi jim omejena raven dostopnosti vseh samopostrežnih terminalov ali omejeno število v celoti dostopnih samopostrežnih terminalov omogočalo, da se izognejo nesorazmernemu bremenu, ki bi jim bilo sicer naloženo, zahteve glede dostopnosti iz te direktive pa bi morali izpolnjevati le v tem obsegu.

- (70) Mikropodjetja se razlikujejo od vseh drugih podjetij zaradi omejenih človeških virov, letnega prometa ali letne bilančne vsote. Breme zaradi izpolnjevanja zahtev glede dostopnosti za mikropodjetja torej na splošno predstavlja večji delež njihovih finančnih in človeških virov kot za druga podjetja in je bolj verjetno, da bo predstavljalo nesorazmeren delež stroškov. Za mikropodjetja pomeni izpolnjevanje ali vodenje dokumentacije in evidenc, s katerimi izkazujejo skladnost z različnimi zahtevami iz prava Unije, velik del stroškov. Čeprav bi vsi gospodarski subjekti, ki jih zajema ta direktiva, morali biti sposobni oceniti sorazmernost izpolnjevanja zahtev glede dostopnosti iz te direktive in bi jih morali izpolnjevati le, če niso nesorazmerne, bi bila taka zahteva glede ocenjevanja za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve, že sama po sebi nesorazmerno breme. Zahteve in obveznosti iz te direktive se zato ne bi smele uporabljati za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve, ki spadajo v področje uporabe te direktive.
- (71) Za mikropodjetja, ki se ukvarjajo s proizvodi, ki spadajo v področje uporabe te direktive, bi morala ta direktiva nalagati blažje zahteve in obveznosti, da bi zmanjšali upravno breme.
- (72) Čeprav so nekatera mikropodjetja izvzeta iz obveznosti iz te direktive, bi bilo treba vsa mikropodjetja spodbujati, da proizvajajo, uvažajo ali distribuirajo proizvode ter zagotavljajo storitve, ki so v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, da bi povečali konkurenčnost in tudi možnosti za njihovo rast na notranjem trgu. Države članice bi morale zato mikropodjetjem zagotoviti smernice in orodja, da bi olajšali uporabo nacionalnih ukrepov za prenos te direktive.
- (73) Vsi gospodarski subjekti bi morali pri dajanju proizvodov na trg ali omogočanju dostopnosti na trgu ali pri zagotavljanju storitev na trgu ravnati odgovorno in popolnoma v skladu z veljavnimi pravnimi zahtevami.
- (74) Da bi olajšali ugotavljanje skladnosti z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, je treba določiti domnevo o skladnosti za proizvode in storitve, ki so skladni s prostovoljnimi harmoniziranimi standardi, sprejetimi v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁹⁾ za namene oblikovanja podrobnih tehničnih specifikacij navedenih zahtev. Komisija je evropskim organizacijam za standardizacijo izdala že več zahtev za standardizacijo s področja dostopnosti, kot so pooblastila za standardizacijo M/376, M/473 in M/420, ki bi jih lahko uporabili pri pripravi harmoniziranih standardov.
- (75) Uredba (EU) št. 1025/2012 določa postopek za uradno nasprotovanje harmoniziranim standardom, za katere se šteje, da niso skladni z zahtevami iz te direktive.
- (76) Evropski standardi bi morali biti tržno usmerjeni, upoštevati javni interes in cilje politike, ki jih je Komisija jasno navedla v zahtevi za eno ali več evropskih organizacij za standardizacijo, da bi oblikovale harmonizirane standarde, in temeljiti na soglasju. Če ni harmoniziranih standardov in kadar je to potrebno za uskladitev notranjega trga, bi Komisija morala imeti možnost, da v nekaterih primerih sprejme izvedbene akte, s katerimi določi tehnične specifikacije za zahteve glede dostopnosti iz te direktive. Uporaba tehničnih specifikacij bi morala biti omejena na te primere. Komisiji bi bilo treba omogočiti, da sprejme tehnične specifikacije, na primer kadar je postopek standardizacije ustavljen, ker ni doseženega soglasja med deležniki, ali če pri oblikovanju harmoniziranega standarda prihaja do nepotrebnih zamud, na primer ker ni dosežena zahtevana kakovost. Komisija bi morala omogočiti dovolj časa med sprejetjem zahteve za eno ali več evropskih organizacij za standardizacijo, da oblikujejo harmonizirane standarde, in sprejetjem tehnične specifikacije, povezane s to zahtevo glede dostopnosti. Komisiji ne bi smelo biti omogočeno, da sprejme tehnično specifikacijo, če pred tem ni poskusila doseči, da bi se zahteve glede dostopnosti izpolnjevale na podlagi evropskega standardizacijskega sistema, razen kadar Komisija lahko dokaže, da tehnične specifikacije upoštevajo zahteve iz Priloge II k Uredbi (EU) št. 1025/2012.
- (77) Za kar najbolj učinkovito oblikovanje harmoniziranih standardov in tehničnih specifikacij, ki bodo skladni z zahtevami iz te direktive glede dostopnosti proizvodov in storitev, bi morala Komisija, če je to izvedljivo, v postopek pritegniti evropske krovne invalidske organizacije in vse druge ustrezne deležnike.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

- (78) Da bi zagotovili učinkovit dostop do informacij za namen nadzora trga, bi morale biti informacije, ki so zahtevane za izjavo o skladnosti z vsemi veljavnimi akti Unije, na voljo v enotni izjavi EU o skladnosti. Da bi zmanjšali upravno breme gospodarskih subjektov, bi jim moralo biti omogočeno, da v to enotno izjavo EU o skladnosti vključijo vse ustrezne posamezne izjave o skladnosti.
- (79) Ta direktiva bi morala za ugotavljanje skladnosti proizvodov predvideti postopek notranje kontrole proizvodnje iz „modula A“, ki je določen v Prilogi II k Sklepu št. 768/2008/ES, saj gospodarskim subjektom in pristojnim organom omogoča, da dokažejo oziroma zagotovijo, da proizvodi, ki so na voljo na trgu, izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti, ne da bi jim nalagali neupravičeno breme.
- (80) Organi bi morali pri izvajanju nadzora trga proizvodov in preverjanju skladnosti storitev preveriti tudi ugotavljanje skladnosti, vključno s tem, ali je bila ustrezna ocena temeljite spremembe ali nesorazmernega bremena pravilno izvedena. Pri opravljanju svojih nalog bi organi morali sodelovati tudi z invalidi in organizacijami, ki zastopajo invalide in njihove interese.
- (81) Pri storitvah bi morale biti informacije, ki so potrebne za ugotavljanje skladnosti z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, zagotovljene v splošnih pogojih ali v enakovrednem dokumentu, brez poseganja v Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾.
- (82) Oznaka CE, ki označuje skladnost proizvoda z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, je vidna posledica celotnega postopka, ki obsega ugotavljanje skladnosti v širšem pomenu. Ta direktiva bi morala upoštevati splošna načela, ki urejajo oznako CE, iz Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾ o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov. Poleg izjave EU o skladnosti bi moral proizvajalec na stroškovno učinkovit način obvestiti potrošnike o dostopnosti njihovih proizvodov.
- (83) V skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 proizvajalec z namestitvijo oznake CE na proizvod izjavlja, da je proizvod skladen z vsemi veljavnimi zahtevami glede dostopnosti in da za to proizvajalec prevzema vso odgovornost.
- (84) V skladu s Sklepom št. 768/2008/ES so države članice odgovorne za zagotavljanje strogega in učinkovitega nadzora trga proizvodov na svojem ozemlju ter bi morale svojim organom za nadzor trga omogočiti zadostne pristojnosti in sredstva.
- (85) Države članice bi morale preverjati skladnost storitev z obveznostmi iz te direktive in obravnavati pritožbe ali poročila glede neskladnosti, da bi zagotovile sprejetje korektivnih ukrepov.
- (86) Komisija bi lahko po potrebi v posvetovanju z deležniki sprejela nezavezujoče smernice, ki bi olajšale usklajevanje med organi za nadzor trga in organi, pristojnimi za preverjanje skladnosti storitev. Komisija in države članice lahko bi morale imeti možnost oblikovati pobude za namen delitve sredstev in izmenjave strokovnega znanja organov.
- (87) Države članice bi morale zagotoviti, da organi za nadzor trga in organi, pristojni za preverjanje skladnosti storitev, preverijo skladnost gospodarskih subjektov z merili iz Priloge VI v skladu s poglavji VIII in IX. Države članice bi morale imeti možnost imenovati specializiran organ, ki izpolnjuje obveznosti organov za nadzor trga ali organov, pristojnih za preverjanje skladnosti storitev iz te direktive. Države članice bi morale imeti možnost odločiti, da bi morale biti pristojnosti takšnega specializiranega organa omejene na področje uporabe te direktive ali nekaterih njenih delov, brez poseganja v obveznosti držav članic iz Uredbe (ES) št. 765/2008.

⁽²⁰⁾ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

⁽²¹⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30).

- (88) Določiti bi bilo treba zaščitni postopek, ki se uporablja v primeru nestrinjanja med državami članicami o ukrepih, ki jih sprejme država članica, in v okviru katerega so zainteresirane strani obveščene o ukrepih, ki naj bi bili sprejeti glede proizvodov, ki ne izpolnjujejo zahtev glede dostopnosti iz te direktive. Zaščitni postopek bi moral organom za nadzor trga omogočati, da v sodelovanju z ustreznimi gospodarskimi subjekti glede takih proizvodov prej ukrepajo.
- (89) Kadar se države članice in Komisija strinjajo, da je ukrep, ki ga sprejme država članica, upravičen, nadaljnje sodelovanje Komisije ne bi smelo biti potrebno, razen kadar je neskladnost posledica pomanjkljivosti v harmoniziranih standardih ali v tehničnih specifikacijah.
- (90) Direktivi 2014/24/EU ⁽²²⁾ in 2014/25/EU ⁽²³⁾ Evropskega parlamenta in Sveta o javnem naročanju, ki določata postopke javnega naročanja v zvezi z javnimi naročili in projektnimi natečaji za nekatero blago (proizvode), storitve in gradnje, določata tudi, da se pri vseh nabavah, ki naj bi jih uporabljale fizične osebe, bodisi splošna javnost bodisi uslužbenci javnega naročnika ali naročnika, pri pripravi tehničnih specifikacij, razen v ustrezno utemeljenih primerih, upoštevajo merila dostopnosti za invalide ali zahteve za oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom. Poleg tega ti direktivi določata tudi, da kadar so zahteve v zvezi z obvezno dostopnostjo sprejete s pravnim aktom Unije, se tehnične specifikacije, kar zadeva merila dostopnosti za invalide ali zahteve za oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom, določijo s sklicevanjem nanj. Ta direktiva bi morala določati obvezne zahteve glede dostopnosti za proizvode in storitve, za katere se uporablja. Zahteve glede dostopnosti iz te direktive niso zavezujoče za proizvode in storitve, ki ne spadajo na njeno področje uporabe. Vendar pa bi uporaba teh zahtev glede dostopnosti za izpolnjevanje ustreznih obveznosti iz drugih aktov Unije poleg te direktive olajšala izvajanje dostopnosti in prispevala k pravni varnosti ter približanju zahtev glede dostopnosti v vsej Uniji. Organom se ne bi smelo prepričati, da določijo strožje zahteve glede dostopnosti, kot so zahteve glede dostopnosti iz Priloge I k tej direktivi.
- (91) Ta direktiva ne bi smela spremeniti obvezne ali prostovoljne narave določb, povezanih z dostopnostjo, iz drugih aktov Unije.
- (92) Ta direktiva bi se morala uporabljati le za postopke javnega naročanja, za katere je bil poslan javni razpis, oziroma v primerih, kadar javni razpis ni predviden, kadar je javni naročnik ali naročnik začel postopek javnega naročanja po datumu začetka uporabe te direktive.
- (93) Da bi zagotovili pravilno uporabo te direktive, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s: podrobnejšo določitvijo zahtev glede dostopnosti, ki že zaradi svoje narave ne morejo doseči predvidenega učinka, razen če so že podrobneje določene v zavezujočih pravnih aktih Unije; spremembo obdobja, v katerem lahko gospodarski subjekti navedejo kateri koli drug gospodarski subjekt, ki jim je dobavil proizvod ali kateremu so dobavili proizvod; in podrobnejšo določitvijo ustreznih meril, ki jih mora gospodarski subjekt upoštevati pri ugotavljanju, ali bi uskladitev z zahtevami glede dostopnosti povzročila naložitev nesorazmernega bremena. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽²⁴⁾. Za zagotovitev enako-pravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (94) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila glede tehničnih specifikacij. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾.

⁽²²⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

⁽²³⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

⁽²⁴⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (95) Države članice bi morale zagotoviti, da bi obstajala ustrezna in učinkovita sredstva za zagotavljanje skladnosti s to direktivo, ter bi zato morale uvesti ustrezne mehanizme nadzora, kot je naknadni nadzor, ki bi ga opravljali organi za nadzor trga, da bi preverjali, ali so izjeme od zahtev glede dostopnosti upravičene. Pri obravnavanju pritožb glede dostopnosti bi morale države članice upoštevati splošno načelo dobrega upravljanja in zlasti obveznost uradnikov za zagotovitev, da odločitev o posamezni pritožbi sprejmejo v razumnem roku.
- (96) Zaradi lažjega enotnega izvajanja te direktive bi morala Komisija ustanoviti delovno skupino, ki bi jo sestavljali ustrezni organi in deležniki, da bi olajšali izmenjavo informacij in najboljših praks ter zagotavljali nasvete. Spodbujati bi bilo treba sodelovanje med organi in ustreznimi deležniki, vključno z invalidi in organizacijami, ki jih zastopajo, med drugim da bi izboljšali doslednost pri uporabi določb te direktive v zvezi z zahtevami glede dostopnosti in da bi spremljali izvajanje njenih določb o temeljnih spremembah in nesorazmernem bremenu.
- (97) Zaradi obstoječega pravnega okvira glede pravnih sredstev na področjih, ki jih zajemata direktivi 2014/24/EU in 2014/25/EU, se določbe te direktive v zvezi z izvrševanjem in kaznimi ne bi smele uporabljati za postopke javnega naročanja, za katere veljajo obveznosti iz te direktive. Takšna izključitev ne posega v obveznosti držav članic, ki izhajajo iz Pogodb, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev uporabe in učinkovitosti prava Unije.
- (98) Kazni bi morale biti ustrezne glede na naravo kršitev in okoliščine, tako da ne bi bile alternativa temu, da bi gospodarski subjekti izpolnili svoje obveznosti glede dostopnosti proizvodov ali storitev.
- (99) Države članice bi morale zagotoviti, da so v skladu z veljavnim pravom Unije vzpostavljeni mehanizmi alternativnega reševanja sporov, ki omogočajo reševanje vsakršne domnevne neskladnosti s to direktivo pred začetkom postopka na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih.
- (100) V skladu s skupno politično izjavo držav članic in Komisije z dne 28. septembra 2011 o obrazložitenih dokumentih ⁽²⁶⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile en ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med sestavnimi deli direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.
- (101) Da se ponudnikom storitev zagotovi dovolj časa za prilagoditev zahtevam iz te direktive, je treba predvideti prehodno obdobje petih let po datumu začetka uporabe te direktive, v katerem proizvodom, ki se uporabljajo pri zagotavljanju storitev in so dani na trg pred tem datumom, ne bo treba izpolnjevati zahtev glede dostopnosti iz te direktive, razen če jih ponudniki storitev v prehodnem obdobju nadomestijo. Zaradi stroškov in dolge življenjske dobe samopostrežnih terminalov je primerno določiti, da se lahko takšni terminali, kadar se uporabljajo za zagotavljanje storitev, uporabljajo še naprej do izteka njihove ekonomske življenjske dobe, če vmes niso nadomeščeni, vendar ne dlje kot 20 let.
- (102) Zahteve glede dostopnosti iz te direktive bi bilo treba uporabljati za proizvode, dane na trg, oziroma storitve, zagotovljene po datumu začetka uporabe nacionalnih ukrepov za prenos te direktive, vključno z rabljenimi proizvodi in proizvodi iz druge roke, ki so bili uvoženi iz tretje države in dani na trg po tem datumu.
- (103) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Zlasti si ta direktiva prizadeva zagotoviti polno spoštovanje pravic invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti ter spodbujati uporabo členov 21, 25 in 26 Listine.
- (104) Ker cilja te direktive, in sicer odprave ovir za prosti pretok nekaterih dostopnih proizvodov in storitev z namenom prispevanja k pravilnemu delovanju notranjega trga, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj zahteva harmonizacijo različnih pravil, ki trenutno veljajo v njihovih pravnih sistemih, temveč se zaradi opredelitve skupnih zahtev glede dostopnosti in pravil za delovanje notranjega trga lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

⁽²⁶⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

Namen te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga s približevanjem zakonov in drugih predpisov držav članic, kar zadeva zahteve glede dostopnosti za nekatere proizvode in storitve, in sicer zlasti z odpravo in preprečevanjem ovir za prosti pretok proizvodov in storitev iz te direktive, ki nastajajo zaradi različnih zahtev glede dostopnosti v državah članicah.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za naslednje proizvode, ki se dajo na trg po 28. juniju 2025:
 - (a) potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo in operacijske sisteme teh sistemov strojne opreme;
 - (b) naslednje samopostrežne terminale:
 - (i) plačilne terminale;
 - (ii) samopostrežne terminale, namenjene zagotavljanju storitev, za katere se uporablja ta direktiva:
 - bankomate,
 - prodajne avtomate za vozovnice,
 - avtomate za prijavo,
 - interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij, razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil;
 - (c) potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve;
 - (d) potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, ter
 - (e) e-bralnike.
2. Brez poseganja v člen 32 se ta direktiva uporablja za naslednje storitve, ki se zagotovijo potrošnikom po 28. juniju 2025:
 - (a) elektronske komunikacijske storitve, razen storitev prenosa, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev stroj-stroj;
 - (b) storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;
 - (c) naslednje elemente storitev letalskega, avtobusnega, železniškega in vodnega potniškega prevoza, razen storitev mestnega, primestnega in regionalnega prevoza, za katere se uporabljajo le elementi iz točke (v):
 - (i) spletišča;
 - (ii) storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami;
 - (iii) elektronske vozovnice in storitve izdajanja elektronskih vozovnic;
 - (iv) zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času; v primeru informativnih zaslonov je to omejeno le na interaktivne zaslone, ki so na ozemlju Unije, ter

- (v) interaktivne samopostrežne terminale na ozemlju Unije, razen tistih, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil, ki se uporabljajo za zagotavljanje katerega koli dela takšnih storitev potniškega prevoza;
 - (d) potrošniške bančne storitve;
 - (e) e-knjige in namensko programsko opremo ter
 - (f) storitve e-trgovine.
3. Ta direktiva se uporablja za odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“.
4. Ta direktiva se ne uporablja za naslednjo vsebino spletišč in mobilnih aplikacij:
- (a) predhodno posnete časovne medijske vsebine, objavljene pred 28. junijem 2025;
 - (b) oblike zapisa pisarniških datotek, objavljene pred 28. junijem 2025;
 - (c) spletne zemljevide in storitve zemljevidov, če so ključne informacije pri zemljevidih, ki so namenjeni navigaciji, zagotovljene na dostopen digitalen način;
 - (d) vsebine tretjih oseb, ki jih zadevni gospodarski subjekt ni ne financiral ne razvil oziroma niso pod njegovim nadzorom;
 - (e) vsebine spletišč in mobilnih aplikacij, ki se štejejo za arhiv, kar pomeni, da vsebujejo le vsebino, ki se ne posodablja ali ureja po 28. juniju 2025.
5. Ta direktiva ne posega v Direktivo (EU) 2017/1564 in Uredbo (EU) 2017/1563.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „invalidi“ pomeni osebe z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi;
- (2) „proizvod“ pomeni snov, pripravek ali blago, pridobljeno v proizvodnem procesu, razen hrane, krme, živih rastlin in živali, proizvodov človeškega izvora ter proizvodov rastlin in živali, neposredno vezanih na njihovo prihodnje razmnoževanje;
- (3) „storitev“ pomeni storitev, kot je opredeljena v točki 1 člena 4 Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾;
- (4) „ponudnik storitev“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki zagotavlja storitev na trgu Unije ali ponuja zagotavljanje takšne storitve potrošnikom v Uniji;
- (5) „avdiovizualne medijske storitve“ pomeni storitve, kot so opredeljene v točki (a) člena 1(1) Direktive 2010/13/EU;
- (6) „storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev“ pomeni storitve, ki se prenašajo po elektronskih komunikacijskih omrežjih in se uporabljajo za prepoznavanje, izbiranje in ogled avdiovizualnih medijskih storitev ter prejemanje informacij o teh storitvah, in kakršne koli elemente, kot so podnapisi za gluhe in naglušne, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, ki izhajajo iz izvajanja ukrepov za zagotovitev dostopnosti storitev, kot je določeno v členu 7 Direktive 2010/13/EU; ter vključuje tudi elektronske programske vodnike;
- (7) „potrošniška terminalna oprema z interaktivno računalniško zmogljivostjo, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev“ pomeni vsako opremo, katere glavni namen je zagotoviti dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;

⁽²⁷⁾ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L 376, 27.12.2006, str. 36).

- (8) „elektronska komunikacijska storitev“ pomeni elektronsko komunikacijsko storitev, kot je opredeljena v točki 4 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (9) „storitev celotnega pogovora“ pomeni storitev celotnega pogovora, kot je opredeljena v točki 35 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (10) „center za obveščanje“ pomeni center za obveščanje, kot je opredeljen v točki 36 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (11) „najprimernejši center za obveščanje“ pomeni najprimernejši center za obveščanje, kot je opredeljen v točki 37 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (12) „komunikacija v sili“ pomeni komunikacijo v sili, kot je opredeljena v točki 38 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (13) „služba za pomoč v sili“ pomeni službo za pomoč v sili, kot je opredeljena v točki 39 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
- (14) „besedilo v realnem času“ pomeni obliko besedilnega pogovora v situacijah od točke do točke ali večtočkovnih konferencah, pri katerem se vtipkano besedilo prenaša znak za znakom, tako da uporabnik komunikacijo zaznava kot neprekinjeno;
- (15) „dostopnost na trgu“ pomeni vsako dobavo proizvoda za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu Unije v okviru gospodarske dejavnosti v zameno za plačilo ali brezplačno;
- (16) „dajanje na trg“ pomeni, da je proizvod prvič na voljo na trgu Unije;
- (17) „proizvajalec“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki izdeluje proizvod ali za katero se tak proizvod načrtuje ali izdeluje in ki trži ta proizvod pod svojim imenom ali blagovno znamko;
- (18) „pooblaščen zastopnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji, ki jo je proizvajalec pisno pooblastil, da v njegovem imenu opravlja določene naloge;
- (19) „uvoznik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji, ki da proizvod iz tretje države na trg Unije;
- (20) „distributer“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo v dobavni verigi razen proizvajalca ali uvoznika, ki omogoči dostopnost proizvoda na trgu;
- (21) „gospodarski subjekt“ pomeni proizvajalca, pooblaščenega zastopnika, uvoznika, distributerja ali ponudnika storitev;
- (22) „potrošnik“ pomeni vsako fizično osebo, ki kupuje zadevni proizvod ali je prejemnik zadevne storitve za namene, ki so zunaj njene trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti;
- (23) „mikropodjetje“ pomeni podjetje, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet, ki ne presega 2 milijonov EUR, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijonov EUR;
- (24) „mala in srednja podjetja“ ali „MSP“ pomeni podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov EUR, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR, vendar ne vključuje mikropodjetij;
- (25) „harmonizirani standard“ pomeni harmonizirani standard, kot je opredeljen v točki 1(c) člena 2 Uredbe (EU) št. 1025/2012;
- (26) „tehnična specifikacija“ pomeni tehnično specifikacijo, kot je opredeljena v točki 4 člena 2 Uredbe (EU) št. 1025/2012 in ki zagotavlja sredstvo za izpolnjevanje zahtev glede dostopnosti, ki se uporabljajo za proizvod ali storitev;
- (27) „umik“ pomeni vsak ukrep za preprečitev dostopnosti proizvoda iz dobavne verige na trgu;

- (28) „potrošniške bančne storitve“ pomeni zagotavljanje naslednjih potrošniških bančnih in finančnih storitev:
- (a) kreditnih pogodb, za katere velja Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾ ali Direktiva 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾;
 - (b) storitev, kot so opredeljene v točkah 1, 2, 4 in 5 v oddelku A in točkah 1, 2, 4 in 5 v oddelku B Priloge I k Direktivi 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁰⁾;
 - (c) plačilnih storitev, kot so opredeljene v točki 3 člena 4 Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾;
 - (d) storitev, povezanih s plačilnim računom, kot so opredeljene v točki 6 člena 2 Direktive 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³²⁾; in
 - (e) elektronski denar, kot je opredeljen v točki 2 člena 2 Direktive 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³³⁾;
- (29) „plačilni terminal“ pomeni napravo, katere glavni namen je omogočiti plačevanje z uporabo plačilnih instrumentov, kot so opredeljeni v točki 14 člena 4 Direktive (EU) 2015/2366, na fizičnem prodajnem mestu, ne pa tudi v virtualnem okolju;
- (30) „storitve e-trgovine“ pomeni storitve, ki se zagotavljajo na daljavo, prek spletišč in storitev na osnovi mobilnih naprav, elektronsko in na posamezno zahtevo potrošnika, z namenom sklenitve potrošniške pogodbe;
- (31) „storitve letalskega potniškega prevoza“ pomeni storitve komercialnega potniškega zračnega prevoza, kot so opredeljene v točki (l) člena 2 Uredbe (ES) št. 1107/2006, pri odhodu z letališča, pri prihodu na letališče ali v tranzitu skozi letališče, kadar se letališče nahaja na ozemlju države članice, vključno z odhodnimi leti z letališča, ki se nahaja v tretji državi, na letališče, ki se nahaja na ozemlju države članice, pri katerih storitve opravljajo letalski prevozniki Unije;
- (32) „storitve avtobusnega potniškega prevoza“ pomeni storitve, ki jih zajema člen 2(1) in (2) Uredbe (EU) št. 181/2011;
- (33) „storitve železniškega potniškega prevoza“ pomeni vse storitve železniškega potniškega prevoza iz člena 2(1) Uredbe (ES) št. 1371/2007, razen storitev iz člena 2(2) navedene uredbe;
- (34) „storitve vodnega potniškega prevoza“ pomeni potniške storitve, ki jih zajema člen 2(1) Uredbe (EU) št. 1177/2010, razen storitev iz člena 2(2) navedene uredbe;
- (35) „storitve mestnega in primestnega prevoza“ pomeni storitve mestnega in primestnega prometa, kot so opredeljene v točki 6 člena 3 Direktive 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁴⁾; vendar za namene te direktive vključuje le naslednje načine prevoza: železnico, avtobus, podzemno železnico, tramvaj in trolejbus;

⁽²⁸⁾ Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL L 133, 22.5.2008, str. 66).

⁽²⁹⁾ Direktiva 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2013/36/EU ter Uredbe (EU) št. 1093/2010 (UL L 60, 28.2.2014, str. 34).

⁽³⁰⁾ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

⁽³¹⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35).

⁽³²⁾ Direktiva 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL L 257, 28.8.2014, str. 214).

⁽³³⁾ Direktiva 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL L 267, 10.10.2009, str. 7).

⁽³⁴⁾ Direktiva 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja (UL L 343, 14.12.2012, str. 32).

- (36) „storitve regionalnega prevoza“ pomeni regionalne storitve, kot so opredeljene v točki 7 člena 3 Direktive 2012/34/EU; vendar za namene te direktive vključujejo le naslednje načine prevoza: železnico, avtobus, podzemno železnico, tramvaj in trolejbus;
- (37) „podporne tehnologije“ pomenijo vsak predmet, del opreme, storitev ali sistem proizvodov, vključno s programsko opremo, ki se uporablja za povečanje, ohranjanje, nadomestitev ali izboljšanje funkcijskih zmožnosti invalidov ali za olajšanje in nadomestitev okvar, omejitev gibanja ali izločitev iz udeležbe;
- (38) „operacijski sistem“ pomeni programsko opremo, ki med drugim nadzoruje vmesnik do zunanje strojne opreme, razporeja naloge, upravlja podatkovno shrambo in predstavlja privzeti vmesnik do uporabnika, ko ni v uporabi nobena aplikacija, vključno z grafičnim vmesnikom, ne glede na to, ali je takšna programska oprema sestavni del potrošniške računalniške strojne opreme za splošno rabo ali samostojna programska oprema, ki naj bi se uporabljala na potrošniški računalniški strojni opremi za splošno rabo; ne pomeni pa nalagalnika operacijskega sistema, osnovnega vhodno-izhodnega sistema ali druge strojne programske opreme, ki je potrebna ob zagonu ali namestitvi operacijskega sistema;
- (39) „potrošniški sistem računalniške strojne opreme za splošno rabo“ pomeni kombinacijo strojne opreme, ki tvori celoten računalnik, za katerega je značilno, da je večnamenski, z ustrežno programsko opremo pa lahko opravlja najobičajnejše računalniške naloge, ki jih zahtevajo potrošniki, in je namenjen temu, da ga upravljajo potrošniki, vključno z osebnimi računalniki, zlasti namiznimi računalniki, prenosnimi računalniki, pametnimi telefoni in tabličnimi računalniki;
- (40) „interaktivna računalniška zmogljivost“ pomeni funkcionalnost, ki podpira interakcijo človek-stroj in omogoča obdelavo in prenos podatkov, glasu ali videa ali katere koli kombinacije le-teh;
- (41) „e-knjiga in namenska programska oprema“ pomeni storitev, ki zajema zagotavljanje digitalnih datotek, ki prikazujejo elektronsko različico knjige, do katere je mogoče dostopati, po kateri je mogoče navigirati in ki jo je mogoče brati in uporabljati, ter programsko opremo, vključno s storitvami na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, namenjeno dostopanju do takšnih digitalnih datotek, navigaciji po njih ter branju in uporabi takšnih digitalnih datotek, razen programske opreme, ki je zajeta v okviru opredelitve pojma v točki 42;
- (42) „e-bralnik“ pomeni namensko opremo, vključno s strojno in programsko opremo, ki se uporablja za dostop do datotek e-knjig, navigacijo po njih ter branje in uporabo teh datotek;
- (43) „elektronske vozovnice“ pomeni vsak sistem, pri katerem je pravica do potovanja shranjena na fizični vozovnici ali drugi napravi v elektronski obliki kot količinska ali terminska vozovnica ali dobroimetje, ne pa natisnjena na papirnati vozovnici;
- (44) „storitve izdajanja elektronskih vozovnic“ pomeni vsak sistem, pri katerem se kupijo vozovnice za potniški prevoz z uporabo naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo, tudi na spletu, in kupcu dostavijo v elektronski obliki, da se lahko natisnejo na papir ali drugače prikažejo med potovanjem z uporabo mobilne naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo;

POGLAVJE II

Zahteve glede dostopnosti in prosti pretok

Člen 4

Zahteve glede dostopnosti

1. Države članice zagotovijo, v skladu z odstavki 2, 3 in 5 tega člena in ob upoštevanju člena 14, da gospodarski subjekti dajo na trg samo proizvode in opravljajo samo storitve, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz Priloge I.
2. Vsi proizvodi izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz oddelka I Priloge I.

Vsi proizvodi, razen samopostrežnih terminalov, izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz oddelka II Priloge I.

3. Brez poseganja v odstavek 5 tega člena vse storitve, razen storitev mestnega in primestnega prevoza ter storitev regionalnega prevoza, izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz oddelka III Priloge I.

Brez poseganja v odstavek 5 tega člena vse storitve izpolnjujejo ustrezne zahteve glede dostopnosti iz oddelka IV Priloge I.

4. Države članice se lahko ob upoštevanju nacionalnih okoliščin odločijo, da grajeno okolje, ki ga uporabljajo stranke storitev, ki so zajete s to direktivo, izpolnjuje zahteve glede dostopnosti iz Priloge III, da bi ga lahko invalidi čim boljše uporabljali.
5. Mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve, so izvzeta iz izpolnjevanja zahtev glede dostopnosti iz odstavka 3 tega člena in vseh obveznosti glede izpolnjevanja teh zahtev.
6. Države članice mikropodjetjem zagotovijo smernice in orodja, da olajšajo uporabo nacionalnih ukrepov za prenos te direktive. Države članice oblikujejo ta orodja v posvetovanju z zadevnimi deležniki.
7. Države članice lahko obvestijo gospodarske subjekte o značilnih primerih, vsebovanih v Prilogi II, možnih rešitev, ki prispevajo k izpolnjevanju zahtev glede dostopnosti iz Priloge I.
8. Države članice zagotovijo, da najprimernejši center za obveščanje pri odgovarjanju na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“ izpolnjuje posebne zahteve glede dostopnosti iz oddelka V Priloge I na način, ki je najprimernejši glede na nacionalno organizacijo sistemov za pomoč v sili.
9. Na Komisijo se prenese pooblastilo, da v skladu s členom 26 sprejme delegirane akte za dopolnitev Priloge I, v katerih podrobneje določi zahteve glede dostopnosti, ki po svoji naravi ne morejo doseči želenega učinka, razen če so podrobneje določene v zavezujočih pravnih aktih Unije, kot so zahteve v zvezi z interoperabilnostjo.

Člen 5

Veljavno pravo Unije na področju potniškega prevoza

Za storitve, ki izpolnjujejo zahteve o zagotavljanju dostopnih informacij in informacij o dostopnosti iz uredb (ES) št. 261/2004, (ES) št. 1107/2006, (ES) št. 1371/2007, (EU) št. 1177/2010 in (EU) št. 181/2011 ter zadevnih aktov, sprejetih na podlagi Direktive 2008/57/ES, se šteje, da izpolnjujejo tudi ustrezne zahteve iz te direktive. Kadar ta direktiva poleg zahtev iz navedenih uredb in aktov določa dodatne zahteve, se dodatne zahteve v celoti uporabljajo.

Člen 6

Prosti pretok

Države članice na svojem ozemlju ne ovirajo omogočanja dostopnosti proizvodov na trgu ali zagotavljanja storitev, ki izpolnjujejo zahteve iz te direktive, iz razlogov, povezanih z zahtevami glede dostopnosti.

POGLAVJE III

Obveznosti gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo s proizvodi

Člen 7

Obveznosti proizvajalcev

1. Proizvajalci pri dajanju proizvodov na trg zagotovijo, da so proizvodi načrtovani in izdelani v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz te direktive.
 2. Proizvajalci pripravijo tehnično dokumentacijo v skladu s Prilogo IV ter izvedejo postopek ugotavljanja skladnosti iz navedene priloge ali za njegovo izvedbo pooblastijo tretjo osebo.
- Kadar je s tem postopkom dokazano, da proizvod izpolnjuje veljavne zahteve glede dostopnosti, proizvajalci pripravijo izjavo EU o skladnosti in proizvodu dodajo oznako CE.
3. Proizvajalci hranijo tehnično dokumentacijo in izjavo EU o skladnosti pet let po tem, ko je bil proizvod dan na trg.
 4. Proizvajalci zagotovijo, da so vzpostavljeni postopki za ohranjanje skladnosti serijske proizvodnje s to direktivo. Ustrezno se upoštevajo tudi spremembe oblike ali značilnosti proizvoda ter spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, s sklicevanjem na katere je razglašena skladnost proizvoda.

5. Proizvajalci zagotovijo, da so na njihovih proizvodih označeni vrsta, serija ali serijska številka ali kateri koli drugi identifikacijski element, ali, kadar velikost ali narava proizvoda tega ne dopuščata, da so zahtevane informacije navedene na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen proizvodu.
6. Proizvajalci na proizvodu ali, če to ni mogoče, na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen proizvodu, navedejo svoje ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko in naslov, na katerem so dosegljivi, za vprašanja o proizvodu. V naslovu mora biti navedena kontaktna točka, na kateri je proizvajalec dosegljiv. Kontaktni podatki so v jeziku, ki ga končni uporabniki in organi za nadzor trga brez težav razumejo.
7. Proizvajalci zagotovijo, da so proizvodu priložena navodila in varnostne informacije v jeziku, ki ga potrošniki in drugi končni uporabniki brez težav razumejo, kot ga določi zadevna država članica. Taka navodila in informacije ter vsako označevanje so jasni, razumljivi in nedvoumni.
8. Proizvajalci, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, ki so ga dali na trg, ni skladen s to direktivo, takoj izvedejo korektivne ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo. Kadar proizvod ni skladen z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, proizvajalci takoj obvestijo pristojne nacionalne organe držav članic, v katerih so omogočili dostopnost proizvoda, in jim predložijo podrobne informacije, zlasti o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih. V takšnih primerih proizvajalci vodijo evidenco proizvodov, ki niso skladni z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, in z njimi povezanih pritožb.
9. Proizvajalci pristojnemu nacionalnemu organu na podlagi obrazložene zahteve predložijo vse informacije in dokumentacijo, potrebne za dokazovanje skladnosti proizvoda, v jeziku, ki ga ta organ brez težav razume. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri katerem koli ukrepu, sprejetem za to, da se odpravi neskladnost proizvodov, ki so jih dali na trg, z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, zlasti pri prizadevanjih za zagotovitev skladnosti proizvodov z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

Člen 8

Pooblaščenji zastopniki

1. Proizvajalec lahko s pisnim pooblastilom imenuje pooblaščenega zastopnika.

Obveznosti iz člena 7(1) in priprava tehnične dokumentacije niso del pooblastila pooblaščenega zastopnika.

2. Pooblaščenji zastopnik opravlja naloge, določene v pooblastilu, ki ga prejme od proizvajalca. Pooblastilo pooblaščenemu zastopniku omogoča, da opravlja vsaj naslednje:
 - (a) organom za nadzor trga za obdobje petih let omogoči dostop do izjave EU o skladnosti in tehnične dokumentacije;
 - (b) pristojnemu nacionalnemu organu na podlagi utemeljene zahteve zagotovi vse potrebne informacije in dokumentacijo za dokazovanje skladnosti proizvoda;
 - (c) s pristojnimi nacionalnimi organi na njihovo zahtevo sodeluje pri katerem koli ukrepu, sprejetem za to, da se odpravi neskladnost proizvodov, za katere je pooblaščen, z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

Člen 9

Obveznosti uvoznikov

1. Uvozniki dajejo na trg le proizvode, ki so skladni.
2. Uvozniki pred dajanjem proizvoda na trg zagotovijo, da je proizvajalec izvedel postopek ugotavljanja skladnosti iz Priloge IV. Zagotovijo tudi, da je proizvajalec pripravil tehnično dokumentacijo iz navedene priloge, da ima proizvod oznako CE in da so mu priloženi zahtevani dokumenti ter da je proizvajalec izpolnil zahteve iz člena 7(5) in (6).
3. Kadar uvoznik meni ali utemeljeno domneva, da proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, uvoznik proizvoda ne da na trg, dokler ni skladen z zahtevami. Poleg tega uvoznik obvesti proizvajalca in organe za nadzor trga, kadar proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.
4. Uvozniki na proizvodu ali, če to ni mogoče, na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen proizvodu, navedejo svoje ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko in naslov, na katerem so dosegljivi za vprašanja o proizvodu. Kontaktni podatki so v jeziku, ki ga končni uporabniki in organi za nadzor trga brez težav razumejo.

5. Uvozniki zagotovijo, da so proizvodu priloženi navodila in varnostne informacije v jeziku, ki ga potrošniki in drugi končni uporabniki brez težav razumejo, kot ga določi zadevna država članica.
6. Uvozniki zagotovijo, da pogoji skladiščenja ali prevoza v času njihove odgovornosti za proizvod ne ogrožajo njegove skladnosti z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.
7. Uvozniki organom za nadzor trga za obdobje petih let omogočajo dostop do izvoda izjave EU o skladnosti ter zagotavljajo, da je tehnična dokumentacija na zahtevo na voljo navedenim organom.
8. Uvozniki, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, ki so ga dali na trg, ni skladen s to direktivo, takoj izvedejo korektivne ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo. Kadar proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, uvozniki takoj obvestijo pristojne nacionalne organe držav članic, v katerih so omogočili dostopnost proizvoda, in jim predložijo podrobne informacije, zlasti o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih. V takšnih primerih uvozniki vodijo evidenco proizvodov, ki niso skladni z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, in z njimi povezanih pritožb.
9. Uvozniki pristojnemu nacionalnemu organu na podlagi obrazložene zahteve predložijo vse potrebne informacije in dokumentacijo za dokazovanje skladnosti proizvoda v jeziku, ki ga ta organ brez težav razume. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri katerem koli ukrepu, sprejetem za to, da se odpravi neskladnost proizvodov, ki so jih dali na trg, z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

Člen 10

Obveznosti distributerjev

1. Distributerji pri omogočanju dostopnosti proizvoda na trgu skrbno upoštevajo zahteve iz te direktive.
2. Distributerji pred omogočanjem dostopnosti proizvoda na trgu preverijo, ali ima proizvod oznako CE, ali so mu priloženi zahtevani dokumenti, navodila in varnostne informacije v jeziku, ki ga potrošniki in drugi končni uporabniki v državi članici, v kateri se omogoči dostopnost proizvoda na trgu, brez težav razumejo, ter da sta proizvajalec in uvoznik izpolnila zahteve iz člena 7(5) in (6) oziroma člena 9(4).
3. Kadar distributer meni ali utemeljeno domneva, da proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, distributer ne omogoči dostopnosti proizvoda na trgu, dokler ni skladen z zahtevami. Poleg tega distributer obvesti proizvajalca ali uvoznika in organe za nadzor trga, kadar proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.
4. Distributerji zagotovijo, da pogoji skladiščenja ali prevoza v času njihove odgovornosti za proizvod ne ogrožajo njegove skladnosti z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.
5. Distributerji, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, katerega dostopnost na trgu so omogočili, ni skladen s to direktivo, zagotovijo sprejetje korektivnih ukrepov, potrebnih za zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo. Kadar proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, distributerji takoj obvestijo pristojne nacionalne organe držav članic, v katerih so omogočili dostopnost proizvoda, in jim predložijo podrobne informacije, zlasti o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih.
6. Distributerji na podlagi utemeljene zahteve pristojnemu nacionalnemu organu predložijo vse potrebne informacije in dokumentacijo za dokazovanje skladnosti proizvoda. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri katerem koli ukrepu, sprejetem za to, da se odpravi neskladnost proizvodov, ki so jih dali na trg, z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

Člen 11

Primeri, ko se obveznosti proizvajalcev uporabljajo za uvoznike in distributerje

Uvoznik ali distributer se za namene te direktive šteje za proizvajalca in zanj se uporabljajo obveznosti proizvajalca iz člena 7, kadar da proizvod na trg pod svojim imenom ali blagovno znamko ali pa proizvod, ki je že na trgu, spremeni tako, da to lahko vpliva na njegovo skladnost z zahtevami iz te direktive.

Člen 12

Identifikacija gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo s proizvodi

1. Gospodarski subjekti iz členov 7 do 10 organom za nadzor trga na zahtevo sporočijo identiteto:
 - (a) vsakega drugega gospodarskega subjekta, ki jim je dobavil proizvod;
 - (b) vsakega drugega gospodarskega subjekta, ki so mu dobavili proizvod.
2. Gospodarski subjekti iz členov 7 do 10 morajo biti sposobni predložiti informacije iz odstavka 1 tega člena v obdobju petih let po tem, ko jim je bil proizvod dobavljen, in v obdobju petih let po tem, ko so proizvod dobavili.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 26 za spremembo te direktive, da bi za določene proizvode spremenili obdobje iz odstavka 2 tega člena. To spremenjeno obdobje je daljše od petih let in je v sorazmerju z ekonomsko koristno življenjsko dobo zadevnega proizvoda.

POGLAVJE IV

Obveznosti ponudnikov storitev

Člen 13

Obveznosti ponudnikov storitev

1. Ponudniki storitev zagotovijo, da storitve oblikujejo in opravljajo v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive.
2. Ponudniki storitev pripravijo potrebne informacije v skladu s Prilogo V in pojasnijo, kako storitve izpolnjujejo veljavne zahteve glede dostopnosti. Informacije so na voljo javnosti v pisni in ustni obliki, tudi v obliki, ki je dostopna invalidom. Ponudniki storitev te informacije hranijo, dokler se storitev izvaja.
3. Ponudniki storitev brez poseganja v člen 32 zagotovijo, da so vzpostavljeni postopki za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Ponudniki storitev ustrezno upoštevajo spremembe značilnosti zagotavljanja storitve, spremembe veljavnih zahtev glede dostopnosti in spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, na podlagi katerih je razglašena skladnost storitve z zahtevami glede dostopnosti.
4. V primeru neskladnosti ponudniki storitev sprejmejo korektivne ukrepe, potrebne za doseganje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Poleg tega kadar storitev ni skladna z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, ponudniki storitve o tem takoj obvestijo pristojne nacionalne organe držav članic, v katerih se storitev zagotavlja, in jim predložijo podrobne informacije, zlasti o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih.
5. Ponudniki storitev pristojnemu organu na podlagi njegove utemeljene zahteve predložijo vse potrebne informacije za dokazovanje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. S tem organom na zahtevo tega organa sodelujejo pri vseh ukrepih za zagotovitev skladnosti storitve z navedenimi zahtevami.

POGLAVJE V

Temeljite spremembe proizvodov ali storitev in nesorazmerno breme za gospodarske subjekte

Člen 14

Temeljite spremembe in nesorazmerno breme

1. Zahteve glede dostopnosti iz člena 4 se uporabljajo le, kolikor skladnost:
 - (a) ne zahteva bistvene spremembe proizvoda ali storitve, zaradi katere bi se temeljito spremenile osnovne značilnosti proizvoda ali storitve, ter
 - (b) zadevnim gospodarskim subjektom ne nalaga nesorazmernega bremena.
2. Gospodarski subjekti izvedejo oceno, ali bi skladnost z zahtevami glede dostopnosti iz člena 4 pomenila temeljito spremembo ali, na podlagi ustreznih meril iz Priloge VI, naložila nesorazmerno breme, kot je določeno v odstavku 1 tega člena.

3. Gospodarski subjekti dokumentirajo oceno iz odstavka 2. Gospodarski subjekti hranijo vse ustrezne rezultate za obdobje petih let po zadnjem omogočanju dostopnosti proizvoda na trgu ali po tem, ko je bila zadnjič zagotovljena storitev, kakor je ustrezno. Gospodarski subjekti organom za nadzor trga ali organom, pristojnim za preverjanje skladnosti storitev, kot je ustrezno, na njihovo zahtevo predložijo izvod ocene iz odstavka 2.

4. Z odstopanjem od odstavka 3 so mikropodjetja, ki se ukvarjajo s proizvodi, izvzeta iz zahteve glede dokumentiranja ocene. Vendar mikropodjetja, ki se ukvarjajo s proizvodi in so se odločila, da se bodo sklicevala na odstavek 1, organu za nadzor trga na zahtevo predložijo dejstva, relevantna za oceno iz odstavka 2.

5. Ponudniki storitev, ki se sklicujejo na točko (b) odstavka 1, za vsako kategorijo ali vrsto storitve znova ocenijo, ali je breme nesorazmerno:

(a) kadar se storitev, ki jo opravljajo, spremeni, ali

(b) kadar to zahtevajo organi, pristojni za preverjanje skladnosti storitev, in

(c) v vsakem primeru pa vsaj vsakih pet let.

6. Kadar gospodarski subjekti prejema sredstva iz drugih javnih ali zasebnih virov, ki niso lastna sredstva gospodarskega subjekta in ki so na voljo za namen izboljšanja dostopnosti, se ne morejo sklicevati na točko (b) odstavka 1.

7. Na Komisijo se prenese pooblastilo, da v skladu s členom 26 sprejme delegirane akte za dopolnitev Priloge VI, v katerih podrobno opredeli ustrezna merila, ki jih mora gospodarski subjekt upoštevati pri oceni iz odstavka 2 tega člena. Komisija pri podrobni opredelitvi zadevnih meril ne upošteva le morebitnih koristi za invalide, temveč tudi koristi za osebe s funkcijskimi omejitvami.

Če je potrebno, Komisija sprejme prvi tovrstni delegirani akt do 28. junija 2020. Takšen akt se začne uporabljati najhitreje 28. junija 2025.

8. Kadar se gospodarski subjekti za določen proizvod ali storitev sklicujejo na odstavek 1, o tem obvestijo ustrezne organe za nadzor trga ali organe, pristojne za preverjanje skladnosti storitev, države članice, v kateri je zadevni proizvod dan na trg ali v kateri se zagotavlja zadevna storitev.

Prvi pododstavek se ne uporablja za mikropodjetja.

POGLAVJE VI

Harmonizirani standardi ter tehnične specifikacije proizvodov in storitev

Člen 15

Domneva o skladnosti

1. Za proizvode in storitve, ki so skladni s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, katerih sklici so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, se predpostavlja, da so skladni z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, kolikor zadevni standardi ali njihovi deli zajemajo te zahteve.

2. Komisija v skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. 1025/2012 od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, naj pripravi harmonizirane standarde za zahteve glede dostopnosti proizvodov iz Priloge I. Komisija prvi taki osnutek zahteve ustreznemu odboru predloži do 28. junija 2021.

3. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi določi tehnične specifikacije, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz te direktive, kadar sta izpolnjena naslednja pogoja:

(a) sklicevanje na harmonizirane standarde v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012 ni objavljeno v *Uradnem listu Evropske unije* ter

(b) velja eno od naslednjega:

(i) Komisija je od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahtevala, naj pripravi harmonizirane standarde, in pride do neupravičenih zamud pri postopku standardizacije ali zahteve še ni sprejela nobena evropska organizacija za standardizacijo ali

- (ii) Komisija lahko dokaže, da tehnična specifikacija izpolnjuje zahteve iz Priloge II k Uredbi (EU) št. 1025/2012, razen zahteve, da bi morala tehnične specifikacije pripraviti neprofitna organizacija.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 27(2).

4. Za proizvode in storitve, ki so skladni s tehničnimi specifikacijami ali njihovimi deli, se predpostavlja, da so skladni z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive, kolikor zadevne tehnične specifikacije ali njihovi deli zajemajo te zahteve.

POGLAVJE VII

Skladnost proizvodov in oznaka CE

Člen 16

Izjava EU o skladnosti proizvodov

1. V izjavi EU o skladnosti je navedeno, da je bilo dokazano izpolnjevanje veljavnih zahtev glede dostopnosti. Kadar je bila uporabljena izjema iz člena 14, se v izjavi EU o skladnosti navede, za katere zahteve glede dostopnosti velja navedena izjema.
2. Izjava EU o skladnosti ima vzorčno strukturo iz Priloge III k Sklepu št. 768/2008/ES. Vsebuje elemente, določene v Prilogi IV k tej direktivi, in se redno posodablja. Zahteve glede tehnične dokumentacije ne smejo nalagati neupravičenega bremena mikropodjetjem ter MSP. Izjava se prevede v jezik ali jezike, ki jih zahteva država članica, v kateri je proizvod dan na trg ali je dostopen na trgu.
3. Kadar se za proizvod uporablja več kot en akt Unije, ki zahteva izjavo EU o skladnosti, se pripravi enotna izjava EU o skladnosti v zvezi z vsemi takšnimi akti Unije. Ta izjava vsebuje naslove zadevnih aktov, vključno s sklici na njihove objave.
4. Proizvajalec s pripravo izjave EU o skladnosti prevzame odgovornost za skladnost proizvoda z zahtevami iz te direktive.

Člen 17

Splošna načela za oznako CE na proizvodih

Za oznako CE veljajo splošna načela iz člena 30 Uredbe (ES) št. 765/2008.

Člen 18

Pravila in pogoji za namestitev oznake CE

1. Oznaka CE se vidno, čitljivo in neizbrisno namesti na proizvod ali na njegovo tablico s podatki. Kadar to ni mogoče ali ni upravičeno zaradi narave proizvoda, se oznaka namesti na embalažo in dokumente, ki so mu priloženi.
2. Oznaka CE se namesti, preden se proizvod da na trg.
3. Države članice nadgradijo obstoječe mehanizme, da zagotovijo pravilno uporabo sistema, ki ureja oznako CE, in v primeru nepravilne rabe te oznake sprejmejo ustrezne ukrepe.

POGLAVJE VIII

Nadzor trga proizvodov in zaščitni postopek Unije

Člen 19

Nadzor trga proizvodov

1. Za proizvode se uporabljajo člen 15(3), členi 16 do 19, člen 21, členi 23 do 28 ter člen 29(2) in (3) Uredbe (ES) št. 765/2008.
2. Kadar se gospodarski subjekt sklicuje na člen 14 te direktive, ustrezni organi za nadzor trga pri izvajanju nadzora trga proizvodov:
 - (a) preverijo, ali je gospodarski subjekt opravil oceno iz člena 14;
 - (b) to oceno in njene rezultate pregledajo, vključno s pravilno uporabo meril iz Priloge VI, ter

(c) preverijo skladnost z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

3. Države članice zagotovijo, da so potrošnikom na zahtevo v dostopni obliki na voljo informacije, ki jih imajo organi za nadzor trga o skladnosti gospodarskih subjektov z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz te direktive in o oceni iz člena 14, razen kadar informacij ni mogoče zagotoviti zaradi zaupnosti, kot je določeno v členu 19(5) Uredbe (ES) št. 765/2008.

Člen 20

Postopek na nacionalni ravni za obravnavo proizvodov, ki niso skladni z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti

1. Kadar organi za nadzor trga ene države članice utemeljeno menijo, da proizvod, ki je zajet s to direktivo, ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti, izvedejo vrednotenje zadevnega proizvoda v zvezi z izpolnjevanjem vseh zahtev iz te direktive. Zadevni gospodarski subjekti v ta namen v celoti sodelujejo z organi za nadzor trga.

Kadar organi za nadzor trga pri vrednotenju iz prvega pododstavka ugotovijo, da proizvod ne izpolnjuje zahtev iz te direktive, od zadevnega gospodarskega subjekta nemudoma zahtevajo, da v razumnem roku sprejme vse ustrezne korektivne ukrepe, ki jih predpišejo glede na vrsto neskladnosti, da bi zagotovil skladnost proizvoda s temi zahtevami.

Samo če zadevni gospodarski subjekt ni sprejel ustreznih korektivnih ukrepov v roku iz drugega pododstavka, organi za nadzor trga od njega zahtevajo, da v dodatnem razumnem roku umakne proizvod s trga.

Za ukrepe iz drugega in tretjega pododstavka tega odstavka se uporablja člen 21 Uredbe (ES) št. 765/2008.

2. Kadar organi za nadzor trga menijo, da neskladnost ni omejena na njihovo nacionalno ozemlje, Komisijo in druge države članice obvestijo o rezultatih vrednotenja in ukrepih, ki jih zahtevajo od gospodarskega subjekta.

3. Gospodarski subjekt zagotovi sprejetje vseh ustreznih korektivnih ukrepov glede vseh zadevnih proizvodov, katerih dostopnost je omogočil na trgu po vsej Uniji.

4. Kadar zadevni gospodarski subjekt v roku iz tretjega pododstavka odstavka 1 ne sprejme ustreznih korektivnih ukrepov, organi za nadzor trga sprejmejo vse ustreznečasne ukrepe za prepoved ali omejitev omogočanja dostopnosti proizvoda na nacionalnem trgu ali njegov umik s tega trga.

Organi za nadzor trga Komisijo in druge države članice brez odlašanja obvestijo o teh ukrepih.

5. Informacije iz drugega pododstavka odstavka 4 vsebujejo vse razpoložljive podrobnosti, zlasti podatke, potrebne za identifikacijo neskladnega proizvoda, poreklo proizvoda, naravo domnevne neskladnosti in zahteve glede dostopnosti, ki jih izdelek ne izpolnjuje, naravo in trajanje sprejetih nacionalnih ukrepov ter stališče zadevnega gospodarskega subjekta. Organi za nadzor trga zlasti navedejo, ali je neskladnost posledica:

(a) tega, da proizvod ne izpolnjuje veljavnih zahtev glede dostopnosti, ali

(b) pomanjkljivosti harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij iz člena 15, na katerih temelji domneva o skladnosti.

6. Države članice, razen države članice, ki je začela postopek iz tega člena, Komisijo in ostale države članice nemudoma obvestijo o vseh sprejetih ukrepih in vseh dodatnih razpoložljivih informacijah v zvezi z neskladnostjo zadevnega proizvoda ter v primeru nestrinjanja s priglašnim nacionalnim ukrepom o svojem nasprotovanju.

7. Kadar država članica ali Komisija v treh mesecih po prejemu informacij iz drugega pododstavka odstavka 4 ne predloži ugovora glede začasnega ukrepa, ki ga je sprejela država članica, se šteje, da je ukrep upravičen.

8. Države članice zagotovijo, da se nemudoma sprejmejo ustrezni omejevalni ukrepi v zvezi z zadevnim proizvodom, kot je umik proizvoda s trga.

Člen 21

Zaščitni postopek Unije

1. Kadar so ob zaključku postopka iz člena 20(3) in (4) vloženi ugovori zoper ukrep, ki ga je sprejela država članica, ali kadar Komisija na podlagi ustreznih dokazov meni, da je nacionalni ukrep v nasprotju s pravom Unije, se Komisija nemudoma začne posvetovati z državami članicami in zadevnim gospodarskim subjektom oziroma subjekti ter ovrednoti nacionalni ukrep. Komisija na podlagi izidov tega vrednotenja odloči, ali je nacionalni ukrep upravičen ali ne.

Komisija svojo odločitev naslovi na vse države članice in jo takoj sporoči državam članicam in zadevnemu gospodarskemu subjektu oziroma subjektom.

2. Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz odstavka 1 upravičen, vse države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za umik neskladnega proizvoda s svojega trga, in o tem ustrezno obvestijo Komisijo. Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep neupravičen, zadevna država članica ukrep umakne.

3. Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz odstavka 1 tega člena upravičen, proizvod pa ni skladen zaradi pomanjkljivosti harmoniziranih standardov iz točke (b) člena 20(5), Komisija uporabi postopek iz člena 11 Uredbe (EU) št. 1025/2012.

4. Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz odstavka 1 tega člena upravičen, proizvod pa ni skladen zaradi pomanjkljivosti tehničnih specifikacij iz točke (b) člena 20(5), Komisija brez odlašanja sprejme izvedbene akte, s katerimi spremeni ali razveljavi zadevno tehnično specifikacijo. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 27(2).

Člen 22

Formalna neskladnost

1. Brez poseganja v člen 20 država članica od zadevnega gospodarskega subjekta zahteva, da zadevno neskladnost odpravi, kadar ugotovi eno od naslednjih dejstev:

- (a) oznaka CE je bila nameščena tako, da je kršen člen 30 Uredbe (ES) št. 765/2008 ali člen 18 te direktive;
- (b) oznaka CE ni bila nameščena;
- (c) izjava EU o skladnosti ni bila pripravljena;
- (d) izjava EU o skladnosti ni bila pravilno pripravljena;
- (e) tehnična dokumentacija ni na voljo ali ni popolna;
- (f) informacije iz člena 7(6) ali člena 9(4) manjkajo, so napačne ali nepopolne;
- (g) ni izpolnjena nobena druga upravna zahteva iz člena 7 ali člena 9.

2. Kadar neskladnost iz odstavka 1 ni odpravljena, zadevna država članica sprejme vse ustrezne ukrepe za omejitev ali prepoved dostopnosti proizvoda na trgu ali zagotovi njegov umik s trga.

POGLAVJE IX

Skladnost storitev

Člen 23

Skladnost storitev

1. Države članice vzpostavijo, izvajajo in redno posodablajo ustrezne postopke za:

- (a) preverjanje skladnosti storitev z zahtevami iz te direktive, vključno z oceno iz člena 14, za katero se smiselno uporablja člen 19(2);
- (b) obravnavanje pritožb ali poročil o vprašanih v zvezi z neskladnostjo storitev z zahtevami glede dostopnosti iz te direktive;
- (c) preverjanje, ali je gospodarski subjekt sprejel potrebne korektivne ukrepe.

2. Države članice imenujejo organe, pristojne za izvajanje postopkov iz odstavka 1 v zvezi s skladnostjo storitev.

Države članice zagotovijo, da je javnost seznanjena z obstojem, pristojnostmi, identiteto, delom in odločitvami organov iz prvega pododstavka. Navedeni organi poskrbijo, da so te informacije na zahtevo na voljo v dostopni obliki.

POGLAVJE X

Zahteve glede dostopnosti v drugih aktih Unije

Člen 24

Dostopnost na podlagi drugih aktov Unije

1. Kar zadeva proizvode in storitve iz člena 2 te direktive, predstavljajo zahteve glede dostopnosti, določene v Prilogi I k tej direktivi, zahteve glede obvezne dostopnosti v smislu člena 42(1) Direktive 2014/24/EU in člena 60(1) Direktive 2014/25/EU.

2. Za vsak proizvod ali storitev, katere značilnosti, elementi ali funkcije izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz Priloge I k tej direktivi, se v skladu z oddelkom VI Priloge I predpostavlja, da njihove značilnosti, elementi ali funkcije izpolnjujejo tudi ustrezne obveznosti iz drugih aktov Unije glede dostopnosti, razen če je v teh drugih aktih določeno drugače.

Člen 25

Harmonizirani standardi in tehnične specifikacije za druge akte Unije

Skladnost s harmoniziranimi standardi in tehničnimi specifikacijami ali njihovimi deli, sprejetimi v skladu s členom 15, ustvarja domnevo o skladnosti s členom 24, kolikor zadevni standardi in tehnične specifikacije ali njihovi deli izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz te direktive.

POGLAVJE XI

Delegirani akti, izvedbena pooblastila in končne določbe

Člen 26

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 4(9) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 27. junija 2019.

Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 12(3) in člena 14(7) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 27. junija 2019. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 4(9), člena 12(3) in člena 14(7) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 4(9), člena 12(3) in člena 14(7), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 27

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 28

Delovna skupina

Komisija ustanovi delovno skupino, sestavljeno iz predstavnikov organov za nadzor trga, organov, pristojnih za preverjanje skladnosti storitev in ustreznih deležnikov, vključno s predstavniki invalidskih organizacij.

Ta delovna skupina:

- (a) omogoči izmenjavo informacij in najboljših praks med organi in ustreznimi deležniki;
- (b) spodbuja sodelovanje med organi in ustreznimi deležniki pri zadevah, povezanih z izvajanjem te direktive, da bi izboljšali usklajenost pri uporabi zahtev glede dostopnosti iz te direktive in pozorno spremljali izvajanje člena 14, ter
- (c) nudi svetovanje, zlasti Komisiji, predvsem glede izvajanja člena 4 in člena 14.

Člen 29

Izvrševanje

1. Države članice zagotovijo, da obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za zagotavljanje skladnosti s to direktivo.
2. Sredstva iz odstavka 1 vključujejo:
 - (a) določbe, na podlagi katerih lahko potrošnik v skladu z nacionalnim pravom začne postopek pred sodiščem ali pred pristojnimi upravnimi organi, da se zagotovi izpolnjevanje nacionalnih določb za prenos te direktive;
 - (b) določbe, na podlagi katerih lahko javni organi ali zasebna združenja, organizacije ali drugi pravni subjekti, ki imajo pravni interes, pri zagotavljanju skladnosti sto direktivo v skladu z nacionalnim pravom v imenu pritožnika ali v podporo pritožniku in z njegovo odobritvijo na sodišču ali pri pristojnih upravnih organih sodelujejo v katerem koli sodnem ali upravnem postopku, določenem za izvrševanje obveznosti iz te direktive.
3. Ta člen se ne uporablja za postopke javnega naročanja, za katere se uporablja Direktiva 2014/24/EU ali Direktiva 2014/25/EU.

Člen 30

Kazni

1. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve nacionalnih določb, sprejetih v skladu s to direktivo, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo.
2. Kazni, ki jih določijo, morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. V primeru neskladnosti gospodarskega subjekta spremljajo te kazni tudi učinkoviti popravni ukrepi.
3. Države članice o teh pravilih uradno obvestijo Komisijo brez odlašanja in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.
4. Kazni upoštevajo obseg neskladnosti, vključno z njeno resnostjo in številom enot zadevnih neskladnih proizvodov ali storitev ter številom prizadetih oseb.
5. Ta člen se ne uporablja za postopke javnega naročanja, za katerega se uporablja Direktiva 2014/24/EU ali Direktiva 2014/25/EU.

Člen 31

Prenos

1. Države članice do 28. junija 2022 sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh ukrepov.
2. Te ukrepe uporabljajo od 28. junija 2025.

3. Z odstopanjem od odstavka 2 tega člena se lahko države članice odločijo, da bodo ukrepe glede obveznosti iz člena 4(8) uporabljale najpozneje od 28. junija 2027.
4. Države članice se v sprejetih ukrepih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.
5. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih določb predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.
6. Države članice, ki uporabljajo možnost iz člena 4(4), Komisiji sporočijo besedilo temeljnih določb predpisov nacionalnega prava, ki jih sprejmejo v ta namen, ter Komisiji poročajo o napredku pri njihovem izvajanju.

Člen 32

Prehodni ukrepi

1. Brez poseganja v odstavek 2 tega člena države članice določijo prehodno obdobje, ki se konča 28. junija 2030, v katerem lahko ponudniki storitev pri zagotavljanju storitev še naprej uporabljajo proizvode, ki so jih zakonito uporabljali za zagotavljanje podobnih storitev pred navedenim datumom.

Pogodbe o storitvah, sklenjene pred 28. junijem 2025, se lahko izvajajo brez sprememb do poteka njihove veljavnosti, vendar ne dlje kot pet let po navedenem datumu.

2. Države članice lahko določijo, da se lahko samopostrežni terminali, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, še naprej uporabljajo za zagotavljanje podobnih storitev do konca njihove ekonomsko koristne življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe.

Člen 33

Poročilo in pregled

1. Komisija do 28. junija 2030, nato pa vsakih pet let, Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o uporabi te direktive.

2. V poročilih morajo biti med drugim obravnavani razvoj dostopnosti proizvodov in storitev, morebitna vezanost na določeno tehnologijo ali ovire za inovacije ter učinek te direktive na gospodarske subjekte in invalide z vidika socialnega, ekonomskega in tehnološkega razvoja. V poročilih se tudi oceni, ali je uporaba člena 4(4) prispevala k približevanju razhajajočih se zahtev glede dostopnosti grajenega okolja v okviru storitev potniškega prevoza, potrošniških bančnih storitev ter centrov storitev za stranke v trgovinah ponudnikov elektronskih komunikacijskih storitev, kadar je to mogoče, da bi omogočili njihovo postopno usklajitev z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge III.

V poročilih se tudi oceni, ali je uporaba te direktive, zlasti njenih neobveznih določb, prispevala k približevanju zahtev glede dostopnosti grajenega okolja, ki predstavlja gradnje, ki sodijo na področje uporabe Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁵⁾, Direktive 2014/24/EU in Direktive 2014/25/EU.

V poročilih se obravnavajo tudi učinki na delovanje notranjega trga, ki so posledica uporabe člena 14 te direktive, vključno na podlagi informacij, prejetih v skladu s členom 14(8), kadar so na voljo, ter izvzetja za mikropodjetja. V poročilih se ugotovi, ali je ta direktiva dosegla svoje cilje in ali bi bilo primerno v njeno področje uporabe vključiti nove proizvode in storitve oziroma iz njenega področja uporabe izvzeti nekatere proizvode ali storitve, določijo pa se tudi področja, kadar je to mogoče, na katerih bi lahko z morebitno revizijo te direktive zmanjšali obremenitve.

Komisija po potrebi predlaga ustrezne ukrepe, ki bi lahko vključevali zakonodajne ukrepe.

⁽³⁵⁾ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

3. Države članice Komisiji pravočasno sporočijo vse informacije, ki jih potrebuje za pripravo takih poročil.
4. Komisija v poročilih upošteva stališča gospodarskih akterjev in ustreznih nevladnih organizacij, vključno z invalidskimi organizacijami.

Člen 34

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 35

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 17. aprila 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

PRILOGA I

ZAHTEVE GLEDE DOSTOPNOSTI ZA PROIZVODE IN STORITVE

Oddelek I

Splošne zahteve glede dostopnosti v zvezi z vsemi proizvodi, ki jih zajema ta direktiva v skladu s členom 2(1)

Proizvodi morajo biti načrtovani in proizvedeni tako, da se zagotovi optimalna predvidljiva uporaba za invalide, priložijo pa se jim dostopne informacije o delovanju in elementih dostopnosti, po možnosti v ali na proizvodu.

1. Zahteve glede zagotavljanja informacij:

- (a) informacije o uporabi proizvoda, zagotovljene na samem proizvodu (označevanje, navodila za uporabo in opozorila), so:
 - (i) na voljo prek več kot enega zaznavnega kanala;
 - (ii) predstavljene na razumljiv način;
 - (iii) uporabnikom predstavljene na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
 - (iv) predstavljene s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;
- (b) navodila za uporabo proizvoda, kadar niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo prek uporabe proizvoda ali z drugimi sredstvi, kot je spletišče, vključno s funkcijami dostopnosti proizvoda, njihovo aktivacijo in interoperabilnostjo s podpornimi rešitvami, so dostopna javnosti, ko se da proizvod na trg, in zanje velja naslednje:
 - (i) na voljo so prek več kot enega zaznavnega kanala;
 - (ii) predstavljena so na razumljiv način;
 - (iii) uporabnikom so predstavljena na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
 - (iv) predstavljena so s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;
 - (v) kar zadeva njihovo vsebino, so na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo alternativne podporne formate, ki se lahko prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala;
 - (vi) opremljena so z alternativnim prikazom morebitne nebesedilne vsebine;
 - (vii) vsebujejo opis uporabniškega vmesnika proizvoda (upravljanje, nadzor in povratne informacije, vhodni in izhodni parametri), ki je zagotovljen v skladu s točko 2; v opisu se za vsako točko iz točke 2 navede, ali proizvod vsebuje navedene značilnosti;
 - (viii) vsebujejo opis funkcionalnosti proizvoda, ki se zagotovi s funkcijami, prilagojenimi potrebam invalidov v skladu s točko 2; v opisu se za vsako točko iz točke 2 navede, ali proizvod vsebuje navedene značilnosti;
 - (ix) vsebujejo opis programskega in strojnega vmesnika proizvoda s podpornimi pripomočki; opis vključuje seznam takih podpornih pripomočkov, ki so bili testirani skupaj s proizvodom.

2. Uporabniški vmesnik in oblikovanje funkcionalnosti

Proizvod, vključno z uporabniškim vmesnikom, vsebuje značilnosti, elemente in funkcije, ki invalidom omogočajo dostop do proizvoda ter njegovo zaznavanje, upravljanje, razumevanje in nadzor, pri čemer se zagotovi, da:

- (a) kadar je proizvod namenjen komunikaciji, vključno z medosebno komunikacijo, upravljanju, informiranju, nadzoru in orientaciji, to zagotavlja prek več kot enega zaznavnega kanala; to vključuje alternativne možnosti za vidne, slušne, govorne in tipne elemente;
- (b) kadar proizvod uporablja govor, omogoča alternativne možnosti za govor in glasovni vnos za komunikacijo, upravljanje, nadzor in orientacijo;

- (c) kadar proizvod uporablja vizualne elemente, omogoča nastavljalnost povečave, osvetlitve in kontrasta za komunikacijo, informiranje in upravljanje, pa tudi interoperabilnost s programi in podpornimi pripomočki za navigacijo po vmesniku;
- (d) kadar proizvod uporablja barve za to, da sporoči informacije, nakaže, kaj je treba storiti, zahteva odgovor ali identificira elemente, omogoča alternativno možnost za barve;
- (e) kadar proizvod uporablja zvočne signale za to, da sporoči informacije, nakaže, kaj je treba storiti, zahteva odgovor ali identificira elemente, omogoča alternativno možnost za zvočne signale;
- (f) kadar proizvod uporablja vizualne elemente, omogoča prožne načine za izboljšanje vidne jasnosti;
- (g) kadar proizvod uporablja zvočne elemente, uporabniku omogoča prilagoditev glasnosti in hitrosti ter zagotavlja razširjene zvočne možnosti, vključno z možnostjo za zmanjšanje motečih zvočnih signalov, ki jih oddajajo okoliški proizvodi, in zvočno jasnost;
- (h) kadar je proizvod treba upravljati in nadzirati ročno, zagotavlja sekvenčen nadzor in alternativne možnosti za fine motorične gibe, ne da bi bil pri tem potreben sočasen nadzor za manipulacijo, ter uporablja dele, zaznavne na otip;
- (i) proizvod ne uporablja načinov upravljanja, za katere sta potrebna precejšnja sposobnost fizičnega dosega in velika moč;
- (j) proizvod ne povzroča napadov fotoobčutljive epilepsije;
- (k) proizvod varuje zasebnost uporabnika, kadar ta uporablja elemente dostopnosti;
- (l) proizvod omogoča alternativno možnost za biometrično identifikacijo in nadzor;
- (m) proizvod zagotavlja skladno funkcionalnost ter zadosten in prilagodljiv čas za interakcijo;
- (n) proizvod zagotavlja programsko in strojno opremo za povezovanje s podpornimi tehnologijami;
- (o) proizvod izpolnjuje naslednje sektorske zahteve:
 - (i) samopostrežni terminali:
 - zagotavljajo tehnologijo za pretvorbo besedila v govor,
 - omogočajo uporabo osebnih slušalk,
 - kadar se je treba odzvati v določenem času, uporabnika opozorijo prek več kot enega zaznavnega kanala,
 - omogočajo podaljšanje danega časa,
 - kadar so na voljo tipke in gumbi, imajo ustrezen kontrast ter zagotavljajo, da je tipke in gumbe mogoče zaznati z otipom,
 - ne zahtevajo, da mora uporabnik, ki potrebuje element dostopnosti, tega aktivirati, preden ga lahko vključi,
 - kadar proizvod uporablja zvočne ali slišne signale, je združljiv s podpornimi pripomočki in tehnologijami, ki so na voljo na ravni Unije, vključno s tehnologijami za omogočanje sluha, kot so slušni aparati, telefonske tuljave, polževi vsadki in podporne slušne naprave;
 - (ii) e-bralniki zagotavljajo tehnologijo za pretvorbo besedila v govor;
 - (iii) potrošniška terminalna oprema z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev:
 - kadar imajo takšni proizvodi poleg glasovne tudi besedilno zmogljivost, zagotavlja obdelavo besedila v realnem času in podpira visokokakovostni zvok,
 - kadar poleg besedila in zvoka ali v kombinaciji z besedilom in zvokom omogoča tudi video, zagotavlja izvajanje storitev celotnega pogovora, vključno s sinhroniziranim glasom, besedilom v realnem času in videom z ločljivostjo, ki omogoča komunikacijo z znakovnim jezikom,
 - zagotavlja učinkovito brezžično povezavo s tehnologijami za omogočanje sluha,
 - preprečuje motnje s podpornimi pripomočki;

- (iv) potrošniška terminalna oprema z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, invalidom daje na voljo komponente za dostopnost, ki jih zagotavlja ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev za uporabniški dostop, izbor, nadzor, personalizacijo in prenos podatkov na podporne pripomočke.

3. Podporne storitve

Podporne storitve (službe za pomoč uporabnikom, klicni centri, tehnična podpora, storitve prenosa in storitve usposabljanja), kadar so na voljo, zagotavljajo informacije o dostopnosti proizvoda in njegovi združljivosti s podpornimi tehnologijami, in sicer prek dostopnih načinov komunikacije.

Oddelek II

Zahteve glede dostopnosti v zvezi s proizvodi iz člena 2(1), razen za samopostrežne terminale iz člena 2(1)(b)

Poleg zahtev iz oddelka I morajo biti embalaža in navodila za uporabo proizvodov, za katere se uporablja ta oddelek, dostopni, da se zagotovi optimalna predvidljiva uporaba za invalide. To pomeni naslednje:

- (a) zagotovi se dostopnost embalaže proizvoda in priloženih informacij (npr. o odpiranju, zapiranju, uporabi, odstranjevanju), vključno z informacijami, kadar so na voljo, o značilnostih proizvoda glede dostopnosti; in, kadar je to mogoče, se te dostopne informacije navedejo na embalaži;
- (b) navodila za namestitev, vzdrževanje, shranjevanje in odstranjevanje proizvoda, ki niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo z drugimi sredstvi, na primer na spletišču, so dostopna javnosti, ko se da proizvod na trg, in izpolnjujejo naslednje zahteve:
- (i) na voljo so prek več kot enega zaznavnega kanala;
- (ii) predstavljena so na razumljiv način;
- (iii) uporabnikom so predstavljena na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
- (iv) predstavljena so s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in z zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;
- (v) njihova vsebina je na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo razvoj alternativnih podpornih formatov, ki se lahko prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala, ter
- (vi) navodila, ki vsebujejo nebesedilne elemente, so opremljena z alternativnim prikazom te vsebine.

Oddelek III

Splošne zahteve glede dostopnosti v zvezi z vsemi storitvami, ki jih zajema ta direktiva v skladu s členom 2(2)

Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, se storitve zagotavljajo z:

- (a) zagotavljanjem dostopnosti proizvodov, ki se uporabljajo pri zagotavljanju storitve, v skladu z oddelkom I te priloge in po potrebi oddelkom II te priloge;
- (b) zagotavljanjem informacij o delovanju storitve ter, kadar se pri zagotavljanju storitve uporabljajo proizvodi, o njeni povezavi z zadevnimi proizvodi in o značilnostih teh proizvodov glede dostopnosti ter o njihovi interoperabilnosti s podpornimi pripomočki in infrastrukturo, pri čemer velja naslednje:
- (i) zagotovi se, da so informacije na voljo prek več kot enega zaznavnega kanala;
- (ii) informacije se predstavijo na razumljiv način;
- (iii) informacije se uporabnikom predstavijo na način, na katerega jih lahko zaznavajo;
- (iv) zagotovi se, da je vsebina informacij na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo alternativne podporne formate, ki se lahko uporabnikom prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala;
- (v) predstavijo se s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in z zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki;

- (vi) nebesedilne vsebine se dopolnijo z alternativnim prikazom te vsebine ter
- (vii) dosledno in ustrezno se zagotavljajo elektronske informacije, potrebne za zagotavljanje storitve, tako da so zaznavne, uporabne, razumljive in zanesljive;
- (c) doslednim in ustreznim zagotavljanjem dostopnosti spletišč, vključno s povezanimi spletnimi aplikacijami in storitvami na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, ki so zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva;
- (d) podpornimi storitvami (službami za pomoč uporabnikom, klicnimi centri, tehnično podporo, storitvami prenosa in storitvami usposabljanja), kadar so na voljo, ki zagotavljajo informacije o dostopnosti storitve in njeni združljivosti s podpornimi tehnologijami, in sicer prek dostopnih načinov komunikacije.

Oddelek IV

Dodatne zahteve glede dostopnosti v zvezi s posebnimi storitvami

Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, se storitve zagotavljajo z vključevanjem funkcij, praks, politik in postopkov ter sprememb pri delovanju storitev, ki ustrezajo potrebam invalidov in zagotavljajo interoperabilnost s podpornimi tehnologijami:

- (a) Elektronske komunikacijske storitve, vključno s komunikacijo v sili iz člena 109(2) Direktive (EU) 2018/1972:
 - (i) poleg glasovne komunikacije se zagotovi besedilo v realnem času;
 - (ii) zagotavljanje storitev celotnega pogovora, kadar je poleg glasovne komunikacije na voljo tudi video;
 - (iii) zagotavljanje, da je komunikacija v sili, pri kateri se uporabljata glas in besedilo (vključno z besedilom v realnem času), sinhronizirana in da je, kadar je na voljo video, sinhronizirana tudi v obliki storitve celotnega pogovora ter jo ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev posredujejo najprimernejšemu centru za obveščanje.
- (b) Storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev:
 - (i) zagotavljanje elektronskih programskih vodnikov, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi ter zagotavljajo informacije o razpoložljivosti elementov dostopnosti;
 - (ii) zagotavljanje, da so komponente dostopnosti (storitve dostopa) avdiovizualnih medijskih storitev, kot so podnapisi za gluhe in naglušne, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, v celoti posredovane v ustrezni kakovosti, ki omogoča natančen prikaz, sinhronizirani z zvokom in videom ter uporabnikom omogočajo nadzor prikaza in uporabe.
- (c) Letalske, avtobusne, železniške in vodne storitve potniškega prevoza, razen storitev mestnega in primestnega prevoza ter storitev regionalnega prevoza:
 - (i) zagotavljanje informacij o dostopnosti vozil, okoliške infrastrukture in grajenega okolja ter o pomoči invalidom;
 - (ii) zagotavljanje informacij o pametnem izdajanju vozovnic (elektronska rezervacija in nakup itd.), potovalnih informacij v realnem času (vozni redi, motnje v prometu, povezovalne storitve, nadaljevanje potovanja z drugimi načini prevoza itd.) ter dodatnih informacij o storitvi (npr. o osebju na postajah, dvigalih v okvari ali storitvah, ki začasno niso na voljo).
- (d) Storitve mestnega in primestnega prevoza ter storitve regionalnega prevoza: zagotavljanje dostopnosti samopostrežnih terminalov, ki se uporabljajo pri zagotavljanju storitve, v skladu z oddelkom I te priloge.
- (e) Potrošniške bančne storitve:
 - (i) zagotavljanje načinov identifikacije, elektronskih podpisov, varnostnih elementov in plačilnih storitev, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi;
 - (ii) zagotavljanje, da so informacije razumljive in njihova kompleksnost ne presega stopnje B2 (zgornja srednja raven) skupnega evropskega referenčnega okvira Sveta Evrope za jezike.
- (f) E-knjige:
 - (i) zagotavljanje, da je v primeru e-knjig, ki poleg besedila vsebujejo tudi zvočni zapis, zagotovljena sinhronizacija besedila in zvočnega zapisa;

- (ii) zagotavljanje, da digitalne datoteke e-knjig ne onemogočajo pravilnega delovanja podporne tehnologije;
- (iii) zagotavljanje dostopa do vsebine, navigacije po vsebini datoteke in postavitve datoteke, vključno z dinamično postavitvijo, ter strukture, prožnosti in izbire v prikazu vsebine;
- (iv) omogočanje alternativne predstavitve vsebine in njene interoperabilnosti z različnimi podpornimi tehnologijami, da se zagotovijo zaznavnost, razumljivost, uporabnost in zanesljivost;
- (v) zagotavljanje, da jih je mogoče najti prek informacij v obliki metapodatkov o elementih dostopnosti;
- (vi) zagotavljanje, da ukrepi za upravljanje digitalnih pravic ne blokirajo elementov dostopnosti.

(g) Storitve e-trgovine:

- (i) zagotavljanje informacij o dostopnosti proizvodov in storitev, ki so v prodaji, kadar te informacije zagotavlja odgovorni gospodarski subjekt;
- (ii) zagotavljanje, da je funkcionalnost v zvezi z identifikacijo, varnostjo in plačilom, kadar se to izvede kot del storitve in ne kot del proizvoda, zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva ter posledično dostopna;
- (iii) zagotavljanje načinov identifikacije, elektronskih podpisov in plačilnih storitev, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi.

Oddelek V

Posebne zahteve glede dostopnosti v zvezi z odgovarjanjem najprimernejšega centra za obveščanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“

Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, najprimernejši center za obveščanje pri odgovarjanju na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“ vključuje funkcije, prakse, politike in postopke ter spremembe, ki ustrezajo potrebam invalidov.

Najprimernejši center za obveščanje ustrezno odgovarja na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“ na način, ki je najprimernejši glede na nacionalno organizacijo sistemov za pomoč v sili, in to prek istega komunikacijskega sredstva, prek katerega je bila komunikacija prejeta, in z uporabo sinhroniziranega glasu in besedila (vključno z besedilom v realnem času) ali, kadar je na voljo video, s sinhronizacijo glasu, besedila (vključno z besedilom v realnem času) in videa v obliki storitve celotnega pogovora.

Oddelek VI

Zahteve glede dostopnosti za značilnosti, elemente ali funkcije proizvodov in storitev v skladu s členom 24(2)

Da bi lahko predpostavljali, da značilnosti, elementi ali funkcije proizvodov in storitev izpolnjujejo ustrezne obveznosti iz drugih aktov Unije, je potrebno naslednje:

1. Proizvodi:

- (a) dostopnost informacij o delovanju in elementih dostopnosti v zvezi s proizvodom, in sicer informacij o uporabi proizvoda, navedenih na proizvodu samem, in navodil za uporabo proizvoda, ki niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo z drugimi sredstvi, na primer na spletišču, izpolnjuje ustrezne elemente iz točke 1 oddelka I te priloge;
- (b) dostopnost značilnosti, elementov in funkcij uporabniškega vmesnika ter oblikovanja funkcionalnosti proizvoda izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti za takšne uporabniške vmesnike ali oblikovanje funkcionalnosti iz točke 2 oddelka I te priloge;
- (c) dostopnost embalaže, vključno s priloženimi informacijami ter navodili za namestitvev, vzdrževanje, shranjevanje in odstranjevanje proizvoda, ki niso navedena na samem proizvodu, temveč so na voljo z drugimi sredstvi, na primer na spletišču, razen za samopostrežne terminale, izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti iz oddelka II te priloge.

2. Storitve:

Dostopnost značilnosti, elementov in funkcij storitev izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti za te značilnosti, elemente in funkcije iz oddelkov, povezanih s storitvami, iz te priloge.

Oddelk VII

Merila glede funkcionalne učinkovitosti

Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, kadar zahteve glede dostopnosti iz oddelkov I do VI te priloge, ne obravnavajo ene ali več funkcij načrtovanja in proizvodnje proizvodov ali zagotavljanja storitev, so te funkcije ali sredstva dostopni in izpolnjujejo povezana merila glede funkcionalne učinkovitosti.

Ta merila glede funkcionalne učinkovitosti se lahko uporabijo kot alternativa enemu ali več specifičnim tehničnim zahtevam, kadar so te navedene v zahtevah glede dostopnosti, vendar le, če uporaba ustreznega merila glede funkcionalne učinkovitosti izpolnjuje zahteve glede dostopnosti in zagotavlja, da se s takšnim načrtovanjem in proizvodnjo proizvodov ter zagotavljanjem storitev invalidom pri predvidljivi uporabi omogoči enakovredna ali boljša dostopnost.

(a) Uporaba brez vida

Kadar proizvod ali storitev omogoča vizualne načine upravljanja, omogoča tudi vsaj en način upravljanja, pri katerem vid ni potreben.

(b) Uporaba z omejenim vidom

Kadar proizvod ali storitev omogoča vizualne načine upravljanja, vključuje tudi vsaj en način upravljanja, ki omogoča uporabo z omejenim vidom.

(c) Uporaba brez zaznave barv

Kadar proizvod ali storitev omogoča vizualne načine upravljanja, omogoča tudi vsaj en način upravljanja, pri katerem uporabniku ni treba zaznavati barv.

(d) Uporaba brez sluha

Kadar proizvod ali storitev omogoča slušne načine upravljanja, vključuje tudi vsaj en način upravljanja, pri katerem sluh ni potreben.

(e) Uporaba z omejenim sluhom

Kadar proizvod ali storitev omogoča slušne načine upravljanja, vključuje tudi vsaj en način upravljanja z razširjenimi zvočnimi možnostmi, ki omogoča, da proizvod upravljajo uporabniki z omejenim sluhom.

(f) Uporaba brez sposobnosti govora

Kadar proizvod ali storitev od uporabnikov zahteva glasovni vnos, vključuje tudi vsaj en način upravljanja, pri katerem ta vnos ni potreben. Glasovni vnos zajema vse zvoke, ki jih ustvarjamo z usti, kot so govor, žvižgi ali tleski.

(g) Uporaba z omejeno sposobnostjo ročnega upravljanja ali omejeno močjo

Kadar je treba proizvod ali storitev upravljati ročno, vključuje tudi vsaj en način upravljanja, ki uporabnikom omogoča uporabo proizvoda z alternativnimi načini, pri katerih niso potrebni finomotorični nadzor in upravljanje, moč v rokah ali hkratno upravljanje več funkcij.

(h) Uporaba z omejenim dosegom

Elementi, potrebni za upravljanje proizvodov, morajo biti v dosegu vseh uporabnikov. Kadar proizvod ali storitev omogoča ročno upravljanje, vključuje tudi vsaj en način upravljanja z omejenim dosegom in močjo.

(i) Zmanjšanje tveganja za napad fotoobčutljive epilepsije

Kadar proizvod omogoča vizualne načine upravljanja, ne ponuja načinov upravljanja, ki lahko povzročijo napad fotoobčutljive epilepsije.

(j) Uporaba z zmanjšanimi kognitivnimi zmožnostmi

Proizvod ali storitev omogoča vsaj en način upravljanja, v katerega so vključeni elementi, ki omogočajo njegovo preprostejšo in lažjo uporabo.

(k) Zasebnost

Kadar proizvod ali storitev vključuje elemente za dostopnost, omogoča vsaj en način upravljanja, pri katerem se med uporabo teh elementov ohranja zasebnost uporabnikov.

PRILOGA II

ZNAČILNI NEOBVEZUJOČI PRIMERI MOŽNIH REŠITEV, KI PRISPEVAJO K IZPOLNJEVANJU ZAHTEV GLEDE DOSTOPNOSTI IZ PRILOGE I

ODDELEK I:

PRIMERI V ZVEZI S SPLOŠNIMI ZAHTEVAMI GLEDE DOSTOPNOSTI ZA VSE PROIZVODE, KI JIH ZAJEMA TA DIREKTIVA V SKLADU S ČLENOM 2(1)

ZAHTEVE ODDELKA PRILOGE I	IZ I	PRIMERI
1. Zagotavljanje informacij		
(a)		
(i)		Zagotavljanje vizualnih in tipnih informacij ali vizualnih in zvočnih informacij o mestu, na katerem se kartica vstavi v samopostrežni terminal, da lahko terminal uporabljajo slepe in gluhe osebe.
(ii)		Dosledna uporaba istih besed ali jasne in logične strukture, da se osebam z motnjami v duševnem razvoju olajša razumevanje.
(iii)		Zagotovitev tipnega reliefa ali zvoka poleg besedilnega opozorila, da ga lahko zaznajo tudi slepe osebe.
(iv)		Omogočanje, da lahko besedilo berejo tudi slabovidne osebe.
(b)		
(i)		Zagotavljanje elektronskih datotek, ki jih je mogoče brati na računalniku s pomočjo bralnikov zaslona, da lahko informacije uporabljajo slepe osebe.
(ii)		Dosledna uporaba istih besed ali jasne in logične strukture, da se osebam z motnjami v duševnem razvoju olajša razumevanje.
(iii)		Zagotavljanje podnapisov, kadar so na voljo videoposnetki z navodili.
(iv)		Omogočanje, da lahko besedilo berejo slabovidne osebe.
(v)		Tiskanje v Braillovi pisavi, da lahko informacije uporabi slepa oseba.
(vi)		Dopolnitev diagrama s spremnim besedilom, ki opisuje glavne elemente ali ključna dejanja.
(vii)		Primer ni na voljo.
(viii)		Primer ni na voljo.
(ix)		Namestitve vtičnice in programske opreme v bankomatu, ki omogočata priključitev slušalk, s katerimi se besedilo na zaslonu sprejme v zvočni obliki.

2. Uporabniški vmesnik in oblikovanje funkcionalnosti

(a)	Zagotovitev navodil v zvočni in besedilni obliki ali vgraditev tipnih znakov v tipkovnico, da se slepim ali naglušnim osebam omogoči uporaba proizvoda.
(b)	Omogočanje, da samopostrežni terminal poleg govornih navodil ponuja tudi navodila v obliki besedila ali slik, da lahko tudi gluhe osebe izvedejo potrebno dejanje.
(c)	Omogočanje, da lahko uporabniki povečajo besedilo, določen piktogram ali kontrast, da lahko informacije zaznajo slabovidne osebe.
(d)	Zagotavljanje, da je poleg možnosti pritiska na gumb zelene ali rdeče barve za izbiro določene funkcije na gumbih tudi izpisano, čemu so namenjeni, da lahko barvno slepe osebe izberejo ustrezno možnost.
(e)	Ko računalnik odda signal za napako, se prikaže tudi besedilo ali slika, ki označuje napako, da so gluhe osebe seznanjene s pojavom napake.
(f)	Omogočanje dodatnega kontrasta slik v ospredju, da jih lahko vidijo slabovidne osebe.
(g)	Omogočanje, da lahko uporabnik telefona nastavi glasnost zvoka in zmanjša motnje s slušnimi aparati, da lahko telefon uporabljajo naglušne osebe.
(h)	Zagotavljanje večjih in dovolj ločenih gumbov na zaslonu za dotik, da jih lahko pritisnejo osebe s tresavico.
(i)	Zagotavljanje, da za pritisk na gumbe ni potrebno veliko moči, da jih lahko uporabljajo gibalno ovirane osebe.
(j)	Ne uporablja se utripajočih slik, da se prepreči tveganje za osebe, ki bi lahko dobile epileptični napad.
(k)	Omogočanje priključitve slušalk, kadar bankomat sporoča zvočne informacije.
(l)	V primeru uporabe prstnih odtisov se uporabnikom, ki ne morejo uporabljati rok, omogoči, da izberejo geslo za zaklepanje in odklepanje telefona.
(m)	Zagotavljanje, da se programska oprema ob določenem dejanju odzove na predvidljiv način in ponudi dovolj časa za vnos gesla, da jo lahko zlahka uporabljajo osebe z motnjami v duševnem razvoju.
(n)	Omogočanje povezave z napravo za sprotno prikazovanje znakov v Braillovi pisavi, da lahko računalnik uporabljajo slepe osebe.
(o)	Primeri sektorskih zahtev
(i)	Primer ni na voljo.
(ii)	Primer ni na voljo.
(iii) prva alinea	Zagotavljanje, da mobilni telefoni omogočajo komunikacijo z besedilom v realnem času, da lahko naglušne osebe informacije izmenjujejo interaktivno.
(iii) četrta alinea	Omogočanje hkratne uporabe videa z znakovnim jezikom in besedila za zapis sporočila, da se lahko sporazumevata dve gluhi osebi ali gluha oseba in oseba brez težav s sluhom.

(iv)	Zagotovitev prenosa podnapisov prek komunikatorja, da jih lahko uporabljajo gluhe osebe.
------	--

3. Podporne storitve: Primer ni na voljo.

ODDELEK II:

PRIMERI V ZVEZI Z ZAHTEVAMI GLEDE DOSTOPNOSTI ZA VSEPROIZVODE IZ ČLENA 2(1), RAZEN ZA SAMOPOSTREŽNE TERMINALE IZ ČLENA 2(1)(b)

ZAHTEVE ODDELKA PRILOGE I	IZ II	PRIMERI
---------------------------------	----------	---------

Embalaža in navodila za uporabo proizvodov

(a)	Na embalaži se navede, da telefon vsebuje elemente, ki omogočajo dostopnost invalidom.
(b)	
(i)	Zagotavljanje elektronskih datotek, ki jih je mogoče brati na računalniku s pomočjo bralnikov zaslona, da lahko informacije uporabljajo slepe osebe.
(ii)	Dosledna uporaba istih besed ali jasne in logične strukture, da se osebam z motnjami v duševnem razvoju olajša razumevanje.
(iii)	Zagotovitev tipnega reliefa ali zvoka, kadar se pojavi besedilno opozorilo, da lahko opozorilo prejmejo slepe osebe.
(iv)	Omogočanje, da lahko besedilo berejo slabovidne osebe.
(v)	Tiskanje v Braillovi pisavi, da lahko besedilo preberejo slepe osebe.
(vi)	Dopolnitev diagrama s spremnim besedilom, ki opisuje glavne elemente ali ključna dejanja.

ODDELEK III:

PRIMERI V ZVEZI S SPLOŠNIMI ZAHTEVAMI GLEDE DOSTOPNOSTI ZA VSE STORITVE, KI JIH ZAJEMA TA DIREKTIVA V SKLADU S ČLENOM 2(2)

ZAHTEVE ODDELKA PRILOGE I	IZ III	PRIMERI
---------------------------------	-----------	---------

Zagotavljanje storitev

(a)	Primer ni na voljo.
(b)	
(i)	Zagotavljanje elektronskih datotek, ki jih je mogoče brati na računalniku s pomočjo bralnikov zaslona, da lahko informacije uporabljajo slepe osebe.
(ii)	Dosledna uporaba istih besed ali jasne in logične strukture, da se osebam z motnjami v duševnem razvoju olajša razumevanje.
(iii)	Zagotavljanje podnapisov, kadar so na voljo videoposnetki z navodili.

(iv)	Tiskanje v Braillovi pisavi, da lahko datoteko uporabljajo slepe osebe.
(v)	Omogočanje, da lahko besedilo berejo slabovidne osebe.
(vi)	Dopolnitev diagrama s spremnim besedilom, ki opisuje glavne elemente ali ključna dejanja.
(vii)	Kadar ponudnik storitve ponuja ključ USB z informacijami o storitvi, morajo biti te informacije dostopne.
(c)	Zagotavljanje spremnega besedila ob slikah, dostopa do vseh funkcionalnosti prek tipkovnice, zadostnega časa za branje, prikaza in delovanja vsebine na predvidljiv način ter združljivosti s podpornimi tehnologijami, da lahko osebe z različnimi motnjami prebirajo vsebino na spletiščih in jih uporabljajo.
(d)	Primer ni na voljo.

ODDELEK IV:

PRIMERI V ZVEZI Z DODATNIMI ZAHTEVAMI GLEDE DOSTOPNOSTI ZA POSEBNE STORITVE

ZAHTEVE ODDELKA PRILOGE I	IZ IV	PRIMERI
Posebne storitve		
(a)		
(i)		Zagotavljanje, da lahko naglušna oseba besedilo napiše in prejme na interaktiven način in v realnem času.
(ii)		Zagotavljanje, da lahko gluhe osebe za medsebojno komunikacijo uporabljajo znakovni jezik.
(iii)		Zagotavljanje, da oseba z govorno motnjo ali okvaro sluha, ki želi uporabiti kombinacijo besedila, glasu in videa, ve, da se komunikacija prek omrežja posreduje službi za pomoč v sili.
(b)		
(i)		Zagotavljanje, da lahko slepe osebe izbirajo programe na televiziji.
(ii)		Omogočanje izbire, personalizacije in predvajanja „storitev dostopa“, kot so podnapisi za gluhe ali naglušne osebe, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, z zagotavljanjem načinov za učinkovito brezžično povezovanje s tehnologijami za omogočanje sluha ali z zagotovitvijo, da so možnosti upravljanja za aktivacijo „storitev dostopa“ za avdiovizualne storitve uporabnikom dostopne na enaki ravni kot primarne možnosti upravljanja.
(c)		
(i)		Primer ni na voljo.
(ii)		Primer ni na voljo.
(d)		Primer ni na voljo.
(e)		
(i)		Zagotavljanje berljivosti sporočil, povezanih z identifikacijo, na zaslonu s pomočjo bralnikov zaslona, da se omogoči uporaba slepim osebam.

(ii)	Primer ni na voljo.
(f)	
(i)	Zagotavljanje, da lahko osebe z disleksijo hkrati berejo in poslušajo besedilo.
(ii)	Omogočanje sinhroniziranega besedilnega in zvočnega prikaza ali zapisa v Braillovi pisavi, ki ga je mogoče posodabljeni.
(iii)	Omogočanje, da imajo slepe osebe dostop do kazala ali lahko izbirajo med poglavji.
(iv)	Primer ni na voljo.
(v)	Zagotavljanje, da so informacije o elementih dostopnosti na voljo v elektronski datoteki, da se lahko z njimi seznanijo invalidi.
(vi)	Zagotavljanje, da ni ovir, na primer da tehnični varovalni ukrepi, informacije o upravljanju s pravicami ali težave z interoperabilnostjo ne preprečujejo podpornim pripomočkom glasnega branja besedila, tako da lahko knjigo berejo slepi uporabniki.
(g)	
(i)	Zagotavljanje, da se razpoložljive informacije o elementih dostopnosti proizvoda ne izbrišejo.
(ii)	Zagotovitev dostopnosti uporabniškega vmesnika za plačilo storitev prek glasovnega vnosa, da lahko slepe osebe neodvisno opravljajo nakupe prek spleta.
(iii)	Zagotavljanje berljivosti sporočil, povezanih z identifikacijo, na zaslonu s pomočjo bralnikov zaslona, da se omogoči uporaba slepim osebam.

PRILOGA III

ZAHTEVE GLEDE DOSTOPNOSTI ZA NAMENE IZ ČLENA 4(4) V ZVEZI Z GRAJENIM OKOLJEM, V KATEREM SE OPRAVLJAJO STORITVE, KI SODIJO NA PODROČJE UPORABE TE DIREKTIVE

Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva in neodvisna uporaba grajenega okolja, v katerem se zagotavlja storitev in za katero je odgovoren ponudnik storitve, kot je določeno v členu 4(4), bi morala dostopnost javno dostopnih območjih vključevati naslednje vidike:

- (a) uporabo s tem povezanih prostorov in infrastrukture na prostem;
 - (b) dostope do objektov;
 - (c) uporabo vhodov;
 - (d) uporabo poti pri horizontalnem gibanju;
 - (e) uporabo poti pri vertikalnem gibanju;
 - (f) uporabo prostorov s strani javnosti;
 - (g) uporabo opreme in infrastrukture pri zagotavljanju storitve;
 - (h) uporabo stranišč in sanitarnih objektov;
 - (i) uporabo izhodov, evakuacijskih poti in konceptov za krizno načrtovanje;
 - (j) komunikacijo in orientacijo prek več kot enega čutila;
 - (k) uporabo infrastrukture in objektov za predvidljive namene;
 - (l) zaščito pred nevarnostmi iz okolja v zaprtih prostorih in na prostem.
-

PRILOGA IV

POSTOPEK UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI – PROIZVODI

1. Notranji nadzor proizvodnje

Notranji nadzor proizvodnje je postopek ugotavljanja skladnosti, pri katerem proizvajalec izpolni obveznosti iz točk 2, 3 in 4 te priloge ter zagotovi in na lastno odgovornost izjavi, da zadevni proizvod izpolnjuje ustrezne zahteve iz te direktive.

2. Tehnična dokumentacija

Proizvajalec pripravi tehnično dokumentacijo. Tehnična dokumentacija omogoča ugotavljanje skladnosti proizvoda z ustreznimi zahtevami glede dostopnosti iz člena 4 ter v primeru, da je proizvajalec uporabil člen 14, izkazuje, da bi ustrezne zahteve glede dostopnosti predstavljale temeljito spremembo ali naložile nesorazmerno breme. Tehnična dokumentacija opredeljuje samo zahteve, ki se uporabljajo, in obseg, kolikor je relevanten za ugotavljanje, načrtovanje, izdelavo in delovanje proizvoda.

Tehnična dokumentacija, kjer je to ustrezno, vsebuje vsaj naslednje elemente:

- (a) splošni opis proizvoda;
- (b) seznam harmoniziranih standardov in tehničnih specifikacij, katerih sklici so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije* in ki so uporabljeni v celoti ali deloma, ter opis rešitev, sprejetih za izpolnitev ustreznih zahtev glede dostopnosti iz člena 4, kadar ti harmonizirani standardi ali tehnične specifikacije niso bili uporabljeni; v primeru delno uporabljenih harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij je treba v tehnični dokumentaciji navesti dele, ki so bili uporabljeni.

3. Proizvodnja

Proizvajalec sprejme vse potrebne ukrepe, da se s proizvodnim procesom in njegovim spremljanjem zagotovi skladnost proizvodov s tehnično dokumentacijo iz točke 2 te priloge in zahtevami glede dostopnosti iz te direktive.

4. Oznaka CE in izjava EU o skladnosti

- 4.1 Proizvajalec namesti oznako CE iz te direktive na vsak posamezen proizvod, ki izpolnjuje zahteve iz te direktive, ki se uporabljajo.
- 4.2 Proizvajalec pripravi pisno izjavo EU o skladnosti za vzorčni proizvod. Izjava EU o skladnosti opredeljuje proizvod, za katerega je bila pripravljena.

Pristojnim organom se na zahtevo omogoči dostop do izvoda izjave EU o skladnosti.

5. Pooblaščen zastopnik

Obveznosti proizvajalca iz točke 4 lahko v njegovem imenu in na njegovo odgovornost izpolni pooblaščen zastopnik, pod pogojem, da so navedene v pooblastilu.

PRILOGA V

INFORMACIJE O STORITVAH, KI IZPOLNJUJEJO ZAHTEVE GLEDE DOSTOPNOSTI

1. Ponudnik storitve v splošnih pogojih ali enakovrednem dokumentu navede, kako storitev izpolnjuje zahteve glede dostopnosti iz člena 4. Te informacije zajemajo opis zahtev, ki se uporabljajo, in obseg, kolikor je relevanten za ugotavljanje, oblikovanje in delovanje storitve. Poleg zahtev glede informacij za potrošnike Direktive 2011/83/EU vsebujejo informacije, kjer je to ustrezno, naslednje:
 - (a) splošen opis storitve v dostopnih oblikah;
 - (b) opis in potrebne razlage za razumevanje delovanja storitve;
 - (c) opis, kako storitev izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti iz Priloge I.
 2. Za uskladitev s točko 1 te priloge lahko ponudnik storitve v celoti ali delno uporablja harmonizirane standarde in tehnične specifikacije, katerih sklici so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*.
 3. Ponudnik storitve zagotovi informacije, ki dokazujejo, da izvajanje storitve in njeno spremljanje zagotavljata skladnost storitve s točko 1 te priloge in z zahtevami iz te direktive, ki se uporabljajo.
-

PRILOGA VI

MERILA ZA OCENO NESORAZMERNEGA BREMENA

Merila za izvedbo in dokumentiranje ocene:

1. Razmerje med neto stroški gospodarskih subjektov za zagotovitev skladnosti z zahtevami glede dostopnosti in skupnimi stroški (odhodki za poslovanje in naložbe v osnovna sredstva) za izdelavo, distribucijo ali uvoz proizvoda ali zagotavljanje storitve.

Elementi, ki se uporabijo za oceno neto stroškov za zagotovitev skladnosti z zahtevami glede dostopnosti:

- (a) merila, povezana z enkratnimi organizacijskimi stroški, ki se upoštevajo pri oceni:
 - (i) stroški, povezani z dodatnimi človeškimi viri s strokovnim znanjem glede dostopnosti;
 - (ii) stroški, povezani z usposabljanjem človeških virov in pridobitvijo kompetenc glede dostopnosti;
 - (iii) stroški razvoja novega postopka za vključitev dostopnosti v razvoj proizvoda ali zagotavljanje storitve;
 - (iv) stroški, povezani z razvojem smernic v zvezi z dostopnostjo;
 - (v) enkratni stroški, povezani z razumevanjem zakonodaje o dostopnosti;
 - (b) merila, povezana s stroški tekoče proizvodnje in razvoja, ki se upoštevajo pri oceni:
 - (i) stroški, povezani z oblikovanjem elementov dostopnosti proizvoda ali storitve;
 - (ii) stroški, nastali v proizvodnih postopkih;
 - (iii) stroški, povezani s testiranjem proizvoda ali storitve glede dostopnosti;
 - (iv) stroški, povezani s pripravo dokumentacije.
2. Ocenjeni stroški in koristi za gospodarske subjekte, vključno s proizvodnimi postopki in naložbami, v primerjavi z ocenjeno koristjo za invalide, pri čemer se upoštevata količina in pogostost uporabe določenega proizvoda ali storitve.
 3. Razmerje med neto stroški za zagotovitev skladnosti z zahtevami glede dostopnosti in čistim prihodkom gospodarskega subjekta.

Elementi, ki se uporabijo za oceno neto stroškov za zagotovitev skladnosti z zahtevami glede dostopnosti:

- (a) merila, povezana z enkratnimi organizacijskimi stroški, ki se upoštevajo pri oceni:
 - (i) stroški, povezani z dodatnimi človeškimi viri s strokovnim znanjem glede dostopnosti;
 - (ii) stroški, povezani z usposabljanjem človeških virov in pridobitvijo kompetenc glede dostopnosti;
 - (iii) stroški razvoja novega postopka za vključitev dostopnosti v razvoj proizvoda ali zagotavljanje storitve;
 - (iv) stroški, povezani z razvojem smernic v zvezi z dostopnostjo;
 - (v) enkratni stroški, povezani z razumevanjem zakonodaje o dostopnosti;
 - (b) merila, povezana s stroški tekoče proizvodnje in razvoja, ki se upoštevajo pri oceni:
 - (i) stroški, povezani z oblikovanjem elementov dostopnosti proizvoda ali storitve;
 - (ii) stroški, nastali v proizvodnih postopkih;
 - (iii) stroški, povezani s testiranjem proizvoda ali storitve glede dostopnosti;
 - (iv) stroški, povezani s pripravo dokumentacije.
-

DIREKTIVA (EU) 2019/883 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 17. aprila 2019****o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladij, spremembi Direktive 2010/65/EU in razveljavitvi Direktive 2000/59/ES****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 100(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj pomorske politike Unije je zagotavljati visoko raven varnosti in varstva okolja. To se lahko doseže z upoštevanjem mednarodnih konvencij, kodeksov in resolucij ter hkratnim ohranjanjem svobode plovbe, kot je določena v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem pravu (v nadaljnjem besedilu: konvencija UNCLOS).
- (2) V cilju trajnostnega razvoja Združenih narodov št. 14 se opozarja na nevarnosti morskega onesnaževanja in onesnaževanja s hranili, izčrpavanje virov in podnebne spremembe, ki so vsi zlasti posledica človekovih dejavnosti. Te nevarnosti dodatno obremenjujejo okoljske sisteme, kot sta biotska raznovrstnost in naravna infrastruktura, hkrati pa povzročajo socialno-ekonomske težave na svetovni ravni, vključno z zdravstvenimi, varnostnimi in finančnimi tveganji. Unija mora delovati za zaščito morskih vrst in pomagati ljudem, ki so odvisni od oceanov, naj gre za zaposlovanje, vire ali preživljanje prostega časa.
- (3) V Mednarodni konvenciji o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij (v nadaljnjem besedilu: konvencija MARPOL) so določene splošne prepovedi glede izpustov z ladij v morje, hkrati pa so v njej urejeni pogoji, pod katerimi se nekatere vrste odpadkov lahko izpuščajo v morsko okolje. Konvencija MARPOL od pogodbenic zahteva, da v pristaniščih zagotovijo ustrezne pristaniške sprejemne zmogljivosti.
- (4) Unija nadaljuje izvajanje posameznih delov konvencije MARPOL z Direktivo 2000/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, ob upoštevanju pristopa, ki temelji na pristaniščih. Cilj Direktive 2000/59/ES je uskladiti interese za nemoteno delovanje pomorskega prometa z varstvom morskega okolja.
- (5) V zadnjih dveh desetletjih so bile konvencija MARPOL in njene priloge predmet pomembnih sprememb, s katerimi so bile uvedene strožje norme in prepovedi za izpuste odpadkov z ladij v morje.
- (6) S Prilogo VI h konvenciji MARPOL so bile uvedene norme za izpuste za nove kategorije odpadkov, zlasti ostanke iz prečiščevalnikov izpušnih plinov, ki vsebujejo blato in odpadno vodo. Te kategorije odpadkov bi morale biti vključene v področje uporabe te direktive.

⁽¹⁾ UL C 283, 10.8.2018, str. 61.⁽²⁾ UL C 461, 21.12.2018, str. 220.⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 9. aprila 2019.⁽⁴⁾ Direktiva 2000/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2000 o pristaniških zmogljivostih za sprejem ladijskih odpadkov in ostankov tovora (UL L 332, 28.12.2000, str. 81).

- (7) Države članice bi si morale na ravni Mednarodne pomorske organizacije (IMO) še naprej prizadevati za celovito obravnavo okoljskega vpliva izpustov odpadnih voda iz prečiščevalnikov izpušnih plinov z odprtim sistemom prečiščevanja, vključno z ukrepi za preprečevanje morebitnega vpliva.
- (8) Države članice bi bilo treba spodbujati k sprejemanju ustreznih ukrepov v skladu z Direktivo 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, vključno s prepovedjo izpusta odpadne vode iz prečiščevalnikov izpušnih plinov z odprtim sistemom prečiščevanja in nekaterih ostankov tovora v svojih teritorialnih vodah.
- (9) IMO je 1. marca 2018 sprejela revidirane konsolidirane smernice za ponudnike in uporabnike pristaniških sprejemnih zmogljivosti (MEPC.1/okrožnica 834/Rev.1) (v nadaljnjem besedilu: konsolidirane smernice IMO), ki vključujejo standardne obrazce za obveščanje o odpadkih, za potrdilo o oddaji odpadkov in za poročanje o domnevnih neustreznostih pristaniških sprejemnih zmogljivosti, pa tudi zahteve za poročanje glede zmogljivosti za sprejem odpadkov.
- (10) Kljub navedenim regulativnim spremembam se odpadki še vedno izpuščajo v morje, kar povzroča precejšnje okoljske, družbene in gospodarske stroške. To je posledica več dejavnikov, in sicer v pristaniščih niso vedno na voljo ustrezne pristaniške sprejemne zmogljivosti, izvrševanje je pogosto nezadostno, primanjkuje pa tudi spodbud za oddajo odpadkov na kopnem.
- (11) Direktiva 2000/59/ES je prispevala k povečevanju količine odpadkov, oddanih v pristaniške sprejemne zmogljivosti, med drugim z zagotavljanjem, da ladje prispevajo k stroškom teh zmogljivosti, ne glede na to, ali te zmogljivosti dejansko uporabljajo, zaradi česar je imela, kot je pokazala ocena navedene direktive, izvedena v okviru programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (v nadaljnjem besedilu: ocena v okviru programa REFIT), ključno vlogo pri zmanjševanju izpustov odpadkov v morje.
- (12) Ocena v okviru programa REFIT je pokazala tudi, da Direktiva 2000/59/ES zaradi neskladnosti z okvirom konvencije MARPOL ni bila v celoti učinkovita. Poleg tega so države članice razvile različne razlage ključnih pojmov v navedeni direktivi, kot so ustreznost zmogljivosti, predhodno obvestilo o odpadkih, obvezna oddaja odpadkov v pristaniške sprejemne zmogljivosti ter izjeme za ladje, ki opravljajo linijske prevoze. Ocena v okviru programa REFIT poziva k večji harmonizaciji navedenih pojmov in popolni uskladitvi s konvencijo MARPOL za preprečitev nepotrebnega upravnega bremena tako za pristanišča kot uporabnike pristanišč.
- (13) Komisija bi morala zaradi uskladitve Direktive 2005/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ z zadevnimi določbami konvencije MARPOL o normah za izpuste oceniti zaželenost pregleda navedene direktive, zlasti z razširitvijo njenega področja uporabe.
- (14) Cilj pomorske politike Unije bi morala biti visoka raven varstva morskega okolja ob upoštevanju raznolikosti morskih območij Unije. Temeljiti bi morala na načelu preventivnega ukrepanja, načelu, da je treba škodo, povzročeno morskemu okolju, prednostno odpraviti pri izvoru, in načelu, da bi moral onesnaževalec plačati.
- (15) Ta direktiva bi morala biti ključna za uporabo glavne okoljske zakonodaje in okoljskih načel, povezanih s pristanišči in ravnanjem z odpadki z ladij. V zvezi s tem sta pomembna instrumenta zlasti direktivi 2008/56/ES ⁽⁷⁾ ter 2008/98/ES ⁽⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
- (16) Direktiva 2008/98/ES določa glavna načela ravnanja z odpadki, vključno z načelom „onesnaževalec plača“ in hierarhijo ravnanja z odpadki, ki poziva k ponovni uporabi in recikliranju odpadkov, ki ima prednost pred drugimi oblikami predelave in odstranjevanja odpadkov, ter zahteva vzpostavitev sistemov za ločeno zbiranje odpadkov. Poleg tega je v pravu Unije, ki se nanaša na ravnanje z odpadki, vodilno načelo koncept razširjene odgovornosti proizvajalca, na podlagi katerega so proizvajalci odgovorni za okoljski vpliv njihovih proizvodov v celotnem življenjskem krogu teh proizvodov. Navedene obveznosti veljajo tudi za ravnanje z odpadki z ladij.

⁽⁵⁾ Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

⁽⁶⁾ Direktiva 2005/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. septembra 2005 o onesnaževanju morja z ladij in uvedbi kazni za kršitve v zvezi z onesnaževanjem, vključno s kazenskimi sankcijami (UL L 255, 30.9.2005, str. 11).

⁽⁷⁾ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morskem strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

⁽⁸⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

- (17) Ločeno zbiranje odpadkov z ladij, vključno z zavrženim ribolovnim orodjem, je potrebno za zagotovitev nadaljnje predelave odpadkov, da se jih lahko pripravi za ponovno uporabo ali recikliranje v nižjih členih verige ravnanja z odpadki ter za preprečitev povzročitve škode za morske prosto živeče živali in okolje. Odpadki se pogosto ločujejo na krovu ladij v skladu z mednarodnimi normami in standardi, v pravu Unije pa bi bilo treba zagotoviti, da ta prizadevanja za ločevanje odpadkov na krovu niso ogrožena zaradi pomanjkanja ureditev za ločeno zbiranje na obali.
- (18) V morjih in oceanih v Uniji vsako leto pristanejo zajetne količine plastike. Čeprav v večini morskih območij večji del morskih odpadkov izvira iz kopenskih dejavnosti, k njim veliko prispeva tudi sektor pomorskih prevozov, vključno z ribiškim sektorjem in sektorjem rekreacije, saj se v njih odpadki, vključno s plastiko in zavrženim ribolovnim orodjem, izpuščajo neposredno v morje.
- (19) V Direktivi 2008/98/ES so države članice pozvane, naj si prizadevajo za ustaveitev nastajanja morskih odpadkov kot prispevek k cilju Združenih narodov za trajnostni razvoj o preprečevanju in znatnem zmanjšanju vseh vrst onesnaževanja morja.
- (20) V Sporočilu Komisije z dne 2. decembra 2015, naslovljenem „Zaprte zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo“, je priznana posebna vloga, ki jo je zvezi s tem imela Direktiva 2000/59/ES z zagotavljanjem razpoložljivosti ustreznih zmogljivosti za sprejem odpadkov ter ustrezne ravni tako spodbud kot uveljavljanja oddaje odpadkov v zmogljivosti na kopnem.
- (21) Objekti in naprave na morju so eden od morskih virov morskih odpadkov. Zaradi tega bi morale države članice po potrebi sprejeti ukrepe za oddajo odpadkov z objektov in naprav na morju, na katerih je izobešena njihova zastava ali ki delujejo v njihovih vodah ali oboje, ter zagotoviti izpolnjevanje strogih norm za izpuste, ki veljajo za objekte in naprave na morju ter so določene v konvenciji MARPOL.
- (22) Odpadki, zlasti odpadki iz plastike, iz rek sodijo med glavne dejavnike, ki prispevajo k morskim odpadkom, kar vključuje izpuste s plovil za plovbo po celinskih plovnih poteh. Za ta plovila bi zato morale veljati stroge norme za izpuste in oddajo odpadkov. Dandanes navedene predpise določa pristojna rečna komisija. Vendar so pristanišča v celinskih vodah zajeta v pravu Unije o odpadkih. Da bi nadaljevali prizadevanja za harmonizacijo zakonodajnega okvira za celinske plovne poti Unije, je Komisija pozvana, naj oceni ureditev Unije za norme za izpuste in oddajo odpadkov s plovil za plovbo po celinskih plovnih poteh ob upoštevanju Konvencije o zbiranju, odlaganju in sprejemu odpadkov, nastalih med plovbo po Renu in celinskih plovnih poteh, z dne 9. septembra 1996 (CDNI).
- (23) V Uredbi Sveta (ES) št. 1224/2009⁽⁹⁾ je vključena zahteva, da imajo ribiška plovila na krovu opremo za izvek izgubljenega orodja. Kadar je orodje izgubljeno, kapitan ribiškega plovila poskuša tega čim prej izvleči. Če se izgubljenega orodja ne da izvleči, kapitan ribiškega plovila v 24 urah to sporoči organu svoje države članice zastave. Država članica zastave mora nato obvestiti pristojni organ obalne države članice. Informacije zajemajo zunanjo identifikacijsko številko in ime ribiškega plovila, vrsto izgubljenega orodja in položaj izgube ter ukrepe, izvedene za izvek orodja. Ribiška plovila, krajša od 12 metrov, so lahko izvzeta. Na podlagi predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 je treba poročanje z ribiškega plovila izvajati s pomočjo elektronskega dnevnika, pri čemer se od držav članic zahteva, da zbirajo in beležijo informacije o izgubljenem orodju ter jih na zahtevo predložijo Komisiji. Na ta način bi lahko sporočali tudi informacije, ki se zberejo in so na voljo v skladu s to direktivo v potrdilih o oddaji odpadkov, kar zadeva pasivno ulovljene odpadke.
- (24) V skladu z Mednarodno konvencijo za nadzor in ravnanje z ladijsko balastno vodo in usedlinami, ki jo je IMO sprejela 13. februarja 2004 in je začela veljati 8. septembra 2017, morajo vse ladje izvajati postopke za upravljanje balastnih voda v skladu s standardi IMO, pristanišča in terminali, določeni za čiščenje in popravilo balastnih tankov, pa morajo zagotoviti ustrezne zmogljivosti za sprejem usedlin.

⁽⁹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Unije za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006 (UL L 343, 22.12.2009, str. 1).

- (25) Pristaniška sprejemna zmogljivost se šteje za ustrezno, če lahko zadovolji potrebe ladij, ki običajno uporabljajo pristanišče, brez povzročanja prekomernih zamud, kot je določeno tudi v konsolidiranih smernicah IMO in smernicah IMO za zagotavljanje ustreznosti pristaniških zmogljivosti za sprejem odpadkov (Rezolucija MEPC.83(44)). Ustreznost se nanaša tako na operativne pogoje zmogljivosti z vidika potreb uporabnikov kot tudi na okoljsko upravljanje zmogljivosti v skladu s pravom Unije o odpadkih. V nekaterih primerih je ocenjevanje, ali pristaniška sprejemna zmogljivost, ki se nahaja zunaj Unije, izpolnjuje tak standard, lahko težavno.
- (26) V Uredbi (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ je določeno, da je treba mednarodne odpadke iz gostinskih dejavnosti sežgati ali odstraniti z zakopavanjem na pooblaščenem odlagališču, vključno z odpadki z ladij, ki pristanejo v pristaniščih Unije, ki bi lahko bili v stiku z živalskimi stranskimi proizvodi na ladji. Da ta zahteva ne bi omejevala priprave na ponovno uporabo in recikliranje odpadkov z ladij, bi si bilo treba v skladu s konsolidiranimi smernicami IMO prizadevati za boljše ločevanje odpadkov, da bi lahko preprečili morebitno kontaminacijo odpadkov, na primer odpadne embalaže.
- (27) Kot je določeno v Uredbi (ES) št. 1069/2009 v povezavi z Uredbo Komisije (EU) št. 142/2011 ⁽¹¹⁾, plovbe znotraj Unije ne štejejo za „prevoz v mednarodnem prometu“ in odpadkov iz gostinskih dejavnosti s teh plovb ni treba sežgati. Vendar take plovbe znotraj Unije po mednarodni pomorski zakonodaji (konvenciji MARPOL in Mednarodni konvenciji o varstvu človeškega življenja na morja (SOLAS)) štejejo za „mednarodne plovbe“. Da bi zagotovili usklajenost prava Unije, bi bilo treba pri določitvi obsega in obdelave mednarodnih odpadkov iz gostinskih dejavnosti v okviru te direktive upoštevati opredelitve pojmov iz Uredbe (ES) št. 1069/2009 v povezavi z Uredbo (EU) št. 142/2011.
- (28) Za zagotovitev ustreznosti pristaniških sprejemnih zmogljivosti je bistveno, da se na podlagi posvetovanja z vsemi ustreznimi stranmi pripravi, izvaja in ponovno oceni načrt za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi. Sosednja pristanišča v isti geografski regiji bodo iz praktičnih in organizacijskih razlogov morda želela pripraviti skupni načrt, ki bi zajemal razpoložljivost pristaniških sprejemnih zmogljivosti v vsakem pristanišču, zajetem v tem načrtu, ob zagotavljanju skupnega upravnega okvira.
- (29) Sprejetje in spremljanje načrtov za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi je lahko izziv za majhna nekomercialna pristanišča, kot so območja za privez in marine, v katerih je malo prometa, ki sestoji zgolj iz plovil za rekreacijo, ali pa se uporabljajo le del leta. Odpadki iz teh majhnih pristanišč se običajno obdelajo v sistemu ravnanja s komunalnimi odpadki v skladu z načeli iz Direktive 2008/98/ES. Da ne bi preobremenili lokalnih organov in da bi olajšali ravnanje z odpadki v takih majhnih pristaniščih, bi moralo zadostovati, da so odpadki iz takih pristanišč vključeni v tok komunalnih odpadkov in se z njimi ravna ustrezno, da pristanišče svojim uporabnikom da na voljo informacije o sprejemu odpadkov ter da se izvzeta pristanišča sporočajo v elektronskem sistemu, s čimer se omogoči minimalna stopnja spremljanja.
- (30) Za učinkovito obravnavo problema morskih odpadkov je bistveno zagotoviti ustrezno raven spodbud za oddajo odpadkov v pristaniške sprejemne zmogljivosti, zlasti odpadkov kot so opredeljeni v Prilogi V h konvenciji MARPOL (v nadaljnjem besedilu: odpadki iz Priloge V h konvenciji MARPOL). To je mogoče doseči s sistemom kritja stroškov, ki zahteva uporabo posredne pristojbine. To posredno pristojbino bi bilo treba plačati ne glede na oddajo odpadkov in bi morala zagotavljati pravico do oddaje odpadkov brez kakršnih koli dodatnih neposrednih pristojbin. Glede na njun prispevek k nastajanju morskih odpadkov bi morala posredna pristojbina veljati tudi za ribiški sektor in sektor rekreacije. Kljub temu pa se, kadar ladja odda izredno količino odpadkov iz Priloge V h konvenciji MARPOL, zlasti industrijskih, ki presega največjo namensko zmogljivost za skladiščenje, navedeno na obrazcu predhodnega obvestila o oddaji odpadkov, lahko zaračuna dodatna neposredna pristojbina in tako zagotovi, da stroški, povezani s sprejemom te izredne količine odpadkov ne bodo povzročili nesorazmernega bremena za pristaniški sistem kritja stroškov. To se lahko zgodi tudi, kadar je namenska zmogljivost za skladiščenje pretirana ali nerazumna.

⁽¹⁰⁾ Uredba (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL L 300, 14.11.2009, str. 1).

⁽¹¹⁾ Uredba Komisije (EU) št. 142/2011 z dne 25. februarja 2011 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter o izvajanju Direktive Sveta 97/78/ES glede nekaterih vzorcev in predmetov, ki so izvzeti iz veterinarskih pregledov na meji v skladu z navedeno direktivo (UL L 54 26.2.2011, str. 1).

- (31) V nekaterih državah članicah so bile vzpostavljene sheme za zagotavljanje alternativnih virov financiranja stroškov zbiranja in upravljanja zavrženega ribolovnega orodja ali pasivno ulovljenih odpadkov, vključno s „shemami lovljenja odpadkov“. Take pobude bi bilo treba pozdraviti, države članice pa bi bilo treba spodbujati, da sisteme kritja stroškov, vzpostavljene v skladu s to direktivo, za namene kritja stroškov pasivno ulovljenih odpadkov dopolnijo s shemami lovljenja odpadkov. Ti sistemi kritja stroškov, ki temeljijo na uporabi 100-odstotne posredne pristojbine za odpadke iz Priloge V h konvenciji MARPOL, razen ostanke tovora, ne bi smeli odvrčati pristaniških ribiških skupnosti od sodelovanja v obstoječih sistemih za odlaganje pasivno ulovljenih odpadkov.
- (32) Pristojbina za ladjo bi se morala znižati za tista plovila, ki so zasnovana ali opremljena ali obratujejo tako, da se čim bolj zmanjša količina odpadkov, upošteva nekatere merila, ki se oblikujejo z izvedbenimi pooblastili, prenesenimi na Komisijo, v skladu s smernicami IMO za izvajanje Priloge V h konvenciji MARPOL in s standardi, ki jih je oblikovala Mednarodna organizacija za standardizacijo. Zmanjšanje in učinkovito recikliranje odpadkov se lahko doseže zlasti z učinkovitim ločevanjem odpadkov na krovu v skladu z navedenimi smernicami in standardi.
- (33) Prevoz po morju na kratkih razdaljah se glede na vrsto prometa, za katerega so značilni pogosti postanki v pristaniščih, v okviru sedanjega režima za oddajo odpadkov v pristaniške sprejemne zmogljivosti sooča z visokimi stroški, saj je treba plačati pristojbino za vsak postanek v pristanišču. Hkrati promet nima dovolj linij in rednih povezav, da bi se zanj uporabljala izjema od obveznosti plačila in oddaje odpadkov iz teh razlogov. Da bi omejili finančno breme za sektor, bi bilo treba zaračunavati nižjo pristojbino za plovila glede na vrsto prometa, v katerem sodelujejo.
- (34) Ostanke tovora po raztovarjanju tovora na terminalu ostanejo v lasti lastnika tovora in imajo lahko ekonomsko vrednost. Zato ne bi smeli biti vključeni v sisteme kritja stroškov in uporabo posredne pristojbine. Pristojbine za oddajo ostankov tovora bi moral plačati uporabnik pristaniške sprejemne zmogljivosti, kot je določeno v pogodbenih ureditvah med vključenimi stranmi ali v drugih lokalnih ureditvah. Po postopkih čiščenja ostanki tovora vključujejo ostanke oljnih ali zdravju škodljivih tekočin, za katere se uporabljajo norme za izpuste, določene v prilogah I in II h konvenciji MARPOL, in ki jih pod določenimi pogoji iz navedenih prilog ni treba dostaviti v pristanišče, da bi se izognili nepotrebnim operativnim stroškom za ladje in zastojem v pristaniščih.
- (35) Države članice bi morale spodbujati oddajo ostankov od čiščenja cistern, ki vsebujejo visokoviskozne obstojne plavajoče snovi, po možnosti z ustreznimi finančnimi spodbudami.
- (36) V Uredbo (EU) 2017/352 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ je vključeno zagotavljanje pristaniških sprejemnih zmogljivostih kot storitve, ki spada v njeno področje uporabe. V njej so določena pravila o preglednosti struktur stroškov, ki se uporabljajo za uporabo pristaniških storitev, posvetovanje z uporabniki pristanišč in vodenje pritožbenih postopkov. Ta direktiva presega okvir, določen z navedeno uredbo, z zagotavljanjem podrobnejših zahtev za načrtovanje in upravljanje sistemov kritja stroškov za pristaniške sprejemne zmogljivosti za odpadke z ladij in preglednost strukture stroškov.
- (37) Učinkovito izvrševanje obveznosti oddaje odpadkov je poleg zagotavljanja spodbud za oddajo temeljnega pomena in bi moralo slediti pristopu na podlagi tveganja, za katerega bi bilo treba vzpostaviti na tveganjih temelječ mehanizem Unije za ciljno usmerjanje.
- (38) Med glavne ovire za učinkovito izvrševanje obveznosti obvezne oddaje sodi dejstvo, da si države članice različno razlagajo in različno izvajajo izjeme na podlagi zadostne zmogljivosti za skladiščenje. Da uporaba te izjeme ne bi ogrožala glavnega cilja te direktive, bi jo bilo treba podrobneje opredeliti, zlasti kar zadeva naslednje pristanišče postanka, zadostno zmogljivost za skladiščenje odpadkov pa bi bilo treba harmonizirano določiti na podlagi skupne metodologije in skupnih meril. Kadar je težko ugotoviti, ali so na voljo ustrezne pristaniške sprejemne zmogljivosti v pristaniščih zunaj Unije, je bistveno, da pristojni organ natančno preuči uporabo izjeme.

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2017/352 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. februarja 2017 o vzpostavitvi okvira za izvajanje pristaniških storitev in skupnih pravil o finančni preglednosti pristanišč (UL L 57, 3.3.2017, str. 1).

- (39) Obstaja potreba po nadaljnji uskladitvi režima izjem za ladje, ki opravljajo linijske prevoze s pogostimi in rednimi postanki v pristaniščih, zlasti kar zadeva pojasnitev izrazov, ki se uporabljajo, in pogojev, ki te izjeme urejajo. Ocena v okviru programa REFIT in ocena učinka sta pokazali, da sta pomanjkanje harmoniziranosti pogojev in uporaba izvzetij povzročila nepotrebno upravno breme za ladje in pristanišča.
- (40) Spremljanje in izvrševanje bi bilo treba olajšati s sistemom, temelječim na elektronskem poročanju in izmenjavi informacij. V ta namen bi bilo treba izpopolniti obstoječi informacijski in nadzorni sistem, vzpostavljen z Direktivo 2000/59/ES, ki bi moral še naprej delovati na podlagi obstoječih sistemov elektronskih podatkov, zlasti sistema Unije za izmenjavo pomorskih informacij (SafeSeaNet), vzpostavljenega z Direktivo 2002/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹³⁾, in inšpekcijske zbirke podatkov (THETIS), vzpostavljene z Direktivo 2009/16/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁴⁾. Tak sistem bi moral vključevati tudi informacije o pristaniških sprejemnih zmogljivostih, ki so na voljo v različnih pristaniščih.
- (41) Z Direktivo 2010/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁵⁾ se poenostavljajo in harmonizirajo upravni postopki, ki se uporabljajo za pomorski promet, tako, da se omogoča splošnejši elektronski prenos informacij in racionalizirajo formalnosti poročanja. Svet je v izjavi iz Vallette o prednostnih nalogah politike EU za pomorski promet do leta 2020, ki jo je potrdil v svojih sklepih z dne 8. junija 2017, Komisijo pozval, naj predlaga ustrezne nadaljnje ukrepe po reviziji navedene direktive. Komisija je v času od 25. oktobra 2017 do 18. januarja 2018 izvedla javno posvetovanje o formalnostih poročanja za ladje. Komisija je 17. maja 2018 Evropskemu parlamentu in Svetu posredovala predlog uredbe o vzpostavitvi okolja enotnega evropskega okenca za pomorski sektor in razveljavitvi Direktive 2010/65/EU.
- (42) V konvenciji MARPOL se od pogodbenic zahteva, da redno posodabljaajo informacije o svojih pristaniških sprejemnih zmogljivostih in te informacije sporočajo IMO. IMO je v ta namen v okviru globalnega integriranega pomorskega informacijskega sistema (GISIS) vzpostavila zbirko podatkov o pristaniških sprejemnih zmogljivostih.
- (43) V konsolidiranih smernicah IMO je določena obveznost poročanja o domnevnih neustreznostih pristaniških sprejemnih zmogljivosti. V tem postopku bi ladja take neustreznosti morala prijaviti upravi države zastave, ki nato o tem obvesti IMO in državo zadevnega pristanišča. Država pristanišča bi morala preučiti poročilo in se ustrezno odzvati ter o tem obvestiti IMO in državo zastave, ki je poslala poročilo. Sporočanje teh informacij o domnevnih neustreznostih neposredno v sistem obveščanja, spremljanja in izvrševanja, ki je vzpostavljen s to direktivo, bi omogočilo njihov nadaljnji prenos v GISIS, s čimer bi bile države članice kot države zastave in pristanišča razbremenjene obveznosti poročanja do IMO.
- (44) Delo podskupine za pristaniške sprejemne zmogljivosti, ki je bila ustanovljena v okviru Evropskega foruma za trajnostni pomorski promet ter je združila številne strokovnjake s področja onesnaževanja morja z ladjami in ravnanja z odpadki z ladjami, je bilo decembra 2017 prekinjeno zaradi začetka medinstitucionalnih pogajanj. Ker je ta podskupina Komisiji zagotavljala koristne smernice in strokovno znanje, bi bilo zaželeno, da se ustanovi podobna strokovna skupina, katere naloga bi bila izmenjava izkušenj o izvajanju te direktive.
- (45) Pomembno je, da se vse kazni, ki jih določijo države članice, ustrezno izvršujejo ter da so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (46) Za vzpostavitev varnega, učinkovitega in družbeno odgovornega pomorskega sektorja, ki lahko privabi kvalificirane delavce in zagotavlja enake konkurenčne pogoje po vsej Evropi, so najpomembnejši dobri delovni pogoji za pristaniško osebje, ki dela v pristaniških sprejemnih zmogljivostih. Za zagotovitev kakovosti storitev in varstva delavcev je ključnega pomena začetno in periodično usposabljanje osebja. Pristaniški organi in organi pristaniških sprejemnih zmogljivosti bi morali zagotoviti, da je vse osebje deležno usposabljanja, potrebnega za pridobitev znanja, ki je bistveno za njihovo delo, s posebnim poudarkom na zdravstvenih in varnostnih vidikih, ki se nanašajo na ravnanje z nevarnimi materiali, in da se zahteve v zvezi z usposabljanjem redno posodabljaajo zaradi odzivanja na izzive, ki jih prinašajo tehnološke inovacije.

⁽¹³⁾ Direktiva 2002/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2002 o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/75/EGS (UL L 208, 5.8.2002, str. 10).

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2009/16/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pomorski inšpekciji države pristanišča (UL L 131 28.5.2009, str. 57).

⁽¹⁵⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2010/65/EU z dne 20. oktobra 2010 o formalnostih poročanja za ladje, ki priplujejo v pristanišča držav članic in/ali izplujejo iz njih, in o razveljavitvi Direktive 2002/6/ES (UL L 283, 29.10.2010, str. 1).

- (47) Pooblastila za izvajanje Direktive 2000/59/ES, prenesena na Komisijo, bi bilo treba posodobiti v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (48) Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s spremembo prilog k tej direktivi in sklicevanja na mednarodne instrumente, v obsegu, ki je potreben za njihovo uskladitev s pravom Unije ali za upoštevanje razvoja na mednarodni ravni, zlasti na ravni IMO; spremembo prilog k tej direktivi, kadar je to potrebno za izboljšanje ureditev izvajanja in spremljanja, vzpostavljenih s to direktivo, zlasti v zvezi z učinkovitim obveščanjem o odpadkih, njihovo učinkovito oddajo ter pravilno uporabo izvzetij; v izjemnih okoliščinah, kadar je to primerno utemeljeno na podlagi ustrezne analize Komisije, in zato, da se prepreči resna in nesprejemljiva nevarnost za morsko okolje, pa tudi spremembo te direktive v obsegu, ki je potreben za preprečitev take nevarnosti, da se po potrebi prepreči uporaba sprememb teh mednarodnih instrumentov za namene te direktive. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu opravi ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽¹⁶⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (49) Za določitev metod za izračun zadostne namenske zmogljivosti za skladiščenje;; za oblikovanje skupnih meril za priznavanje – za namen odobritve nižje pristojbine za odpadke za ladje –, da zasnova, oprema in obratovanje ladje dokazujejo, da ustvari manjšo količino odpadkov ter trajnostno in okolju prijazno ravna z odpadki; za določitev metodologij za zbiranje podatkov o spremljanju obsega in količine pasivno ulovljenih odpadkov ter oblike poročanja; za opredelitev podrobnih elementov na tveganjih temelječega mehanizma Unije za ciljno usmerjanje bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁷⁾.
- (50) Ker cilja te direktive, in sicer varstva morskega okolja pred izpusti odpadkov v morje, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (51) Za Unijo so značilne regionalne razlike na ravni pristanišč, kar je razvidno tudi iz ocene teritorialnega učinka, ki jo je opravila Komisija. Pristanišča se razlikujejo glede na geografsko lokacijo, velikost, upravno strukturo in lastništvo, zanje pa je značilna tudi vrsta ladij, ki običajno priplujejo vanje. Poleg tega sistemi ravnanja z odpadki odražajo razlike na občinski ravni in v naslednjih stopnjah infrastrukture ravnanja z odpadki.
- (52) V skladu s členom 349 PDEU je treba upoštevati posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij Unije, namreč Guadeloupa, Francoske Gvajane, Martinika, Mayotteja, Reuniona, Saint-Martina, Azorov, Madeire in Kanarskih otokov. Za zagotovitev ustreznosti in razpoložljivosti pristaniških sprejemnih zmogljivosti bi lahko bilo primerno, da države članice dajo upravljavcem pristaniških sprejemnih zmogljivosti ali pristaniškimi organom v navedenih regijah Unije na voljo regionalno pomoč za tekoče poslovanje in tako ublažijo učinke stalnih ovir iz navedenega člena. Regionalna pomoč za tekoče poslovanje, ki jo v tem okviru dajo na voljo države članice, je oproščena obveznosti obveščanja iz člena 108(3) PDEU, če v času, ko je odobrena, izpolnjuje pogoje iz Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014⁽¹⁸⁾, sprejete na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 994/98⁽¹⁹⁾.
- (53) Direktivo 2000/59/ES bi bilo zato treba razveljaviti –

⁽¹⁶⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽¹⁸⁾ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1).

⁽¹⁹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, 14.5.1998, str. 1).

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Oddelek 1

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

Namen te direktive je varovati morsko okolje pred negativnimi učinki izpustov odpadkov z ladij, ki uporabljajo pristanišča v Uniji, hkrati pa zagotavljati nemoten potek pomorskega prometa z izboljšanjem razpoložljivosti in uporabe ustreznih pristaniških sprejemnih zmogljivosti ter oddajo odpadkov v te zmogljivosti.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „ladja“ pomeni kakršno koli morsko plovilo, ki deluje v morskem okolju, vključno z ribiškimi plovili, plovili za rekreacijo, hidrogliserji, plovili na zračni blazini ter podvodnimi in plavajočimi plovili;
- (2) „konvencija MARPOL“ pomeni Mednarodno konvencijo o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij v njeni posodobljeni različici;
- (3) „odpadki z ladij“ pomeni vse odpadke, vključno z ostanki tovora, ki nastanejo med plovbo ladje ali med postopki natovarjanja, raztovarjanja in čiščenja ter spadajo na področje uporabe prilog I, II, IV, V in VI h konvenciji MARPOL, ter pasivno ulovljene odpadke;
- (4) „pasivno ulovljeni odpadki“ pomeni odpadke, ki se med ribolovnimi operacijami ujamejo v mreže;
- (5) „ostanki tovora“ pomeni preostanke kakršnega koli tovora na ladji, ki ostanejo na krovu ali v prostoru za tovor ali cisternah po natovarjanju in raztovarjanju, tudi natovarjanju in raztovarjanju preostankov ali razlitij, bodisi v mokrem bodisi suhem stanju ali vsebovane v vodi za pranje, razen prahu od tovora, ki ostane na krovu po čiščenju, ali prahu na zunanjih površinah ladje;
- (6) „pristaniška sprejemna zmogljivost“ pomeni kakršno koli pritrjeno, plavajočo ali premično napravo, ki lahko zagotavlja storitev sprejemanja odpadkov z ladij;
- (7) „ribiško plovilo“ pomeni kakršno koli ladjo, ki je opremljena ali se komercialno uporablja za ribolov ali lov drugih živih morskih virov;
- (8) „plovilo za rekreacijo“ pomeni kakršno koli ladjo z dolžino trupa 2,5 metra ali več, ne glede na njeno pogonsko sredstvo, ki je namenjena za šport ali prosti čas in se ne uporablja v komercialne namene;
- (9) „pristanišče“ pomeni prostor ali geografsko območje, pripravljeno na takšen način in opremljeno predvsem za to, da omogoča sprejem ladij, vključno z območjem sidrišča v pristojnosti pristanišča;
- (10) „zadostna zmogljivost za skladiščenje“ pomeni zadostno zmogljivost za skladiščenje odpadkov na ladji od trenutka izplutja do naslednjega pristanišča postanka, vključno z odpadki, ki bodo verjetno nastali med plovbo;

- (11) „linijski prevozi“ pomeni prevoze na podlagi objavljenega ali načrtovanega voznega reda odhodov in prihodov med določenimi pristanišči, oziroma pogoste vožnje s prepoznavnim voznim redom;
- (12) „redni postanki v pristaniščih“ pomeni ponavljajoče se plovbe z isto ladjo in s stalnim vzorcem med določenimi pristanišči ali vrsto plovb iz istega pristanišča in v isto pristanišče brez vmesnih postankov;
- (13) „pogosti postanki v pristaniščih“ pomeni, da ladja pripluje v isto pristanišče najmanj enkrat na štirinajst dni;
- (14) „GISIS“ pomeni globalni integrirani pomorski informacijski sistem, ki ga je vzpostavila IMO;
- (15) „obdelava“ pomeni postopke predelave ali odstranjevanja, vključno s pripravo za predelavo ali odstranjevanje;
- (16) „posredna pristojbina“ pomeni pristojbino, ki se plača za zagotavljanje storitev pristaniške sprejemne zmogljivosti, ne glede na dejansko oddajo odpadkov z ladij.

„Odpadki z ladij“ iz točke 3 se štejejo za odpadke v smislu točke 1 člena 3 Direktive 2008/98/ES.

Člen 3

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za:
 - (a) vse ladje ne glede na njihovo zastavo, ki pristajajo v pristanišču države članice ali delujejo znotraj njega, razen ladij, ki se uporabljajo za izvajanje pristaniških storitev v smislu člena 1(2) Uredbe (EU) 2017/352, ter z izjemo kakršne koli vojne ladje, pomožne ladje mornarice ali druge ladje, ki je v lasti ali upravljanju države in se trenutno uporablja samo za nekomercialne državne namene;
 - (b) vsa pristanišča držav članic, v katera običajno priplujejo ladje, ki spadajo na področje uporabe točke (a).

Za namen te direktive in za preprečitev prekomernih zamud ladij lahko države članice odločijo, da se za namene uporabe členov 6, 7 in 8 območja sidrišča izključijo iz njihovih pristanišč.

2. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da ladje, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive, odpadke, kadar je to razumno mogoče, oddajo na način, skladen s to direktivo.
3. Države članice, ki nimajo niti pristanišč niti ladij, ki plujejo pod njihovo zastavo in spadajo na področje uporabe te direktive, lahko, z izjemo obveznosti, določene v tretjem pododstavku tega odstavka, odstopajo od določb te direktive.

Države članice, ki nimajo pristanišč, ki spadajo na področje uporabe te direktive, lahko odstopajo od tistih določb te direktive, ki se nanašajo zgolj na pristanišča.

Države članice, ki nameravajo uveljaviti odstopanji, določeni v tem odstavku, Komisiji najpozneje do 28. junija 2021 sporočijo, ali so izpolnjeni ustrezni pogoji, in nato Komisijo vsako leto obvestijo o morebitnih naknadnih spremembah. Dokler te države ne prenesejo in izvajajo te direktive, ne smejo imeti pristanišč, ki spadajo na področje uporabe te direktive, in ne smejo dovoliti ladjam, vključno s plovili, ki spadajo na področje uporabe te direktive, da plujejo pod njihovo zastavo.

O d d e l e k 2

Zagotavljanje ustreznih pristaniških sprejemnih zmogljivosti

Člen 4

Pristaniške sprejemne zmogljivosti

1. Države članice zagotovijo razpoložljivost pristaniških sprejemnih zmogljivosti, primernih za zadovoljitev potreb ladij, ki običajno uporabljajo pristanišče, ne da bi povzročale prekomerne zamude ladij.
2. Države članice zagotovijo, da:
 - (a) so pristaniške sprejemne zmogljivosti zadostne za sprejem vrst in količin odpadkov z ladij, ki običajno uporabljajo zadevno pristanišče, ob upoštevanju:
 - (i) operativnih potreb uporabnikov pristanišča;
 - (ii) velikosti in geografske lokacije zadevnega pristanišča;
 - (iii) vrste ladij, ki pristajajo v zadevnem pristanišču, in
 - (iv) izjem iz člena 9;
 - (b) so formalnosti in praktične ureditve v zvezi z uporabo pristaniških sprejemnih zmogljivosti preproste in jih je mogoče opraviti hitro, da se preprečijo prekomerne zamude ladij;
 - (c) pristojbine, ki se zaračunavajo za oddajo, ladij ne odvrčajo od uporabe pristaniških sprejemnih zmogljivosti, ter
 - (d) pristaniške sprejemne zmogljivosti omogočajo okolju prijazno ravnanje z odpadki z ladij v skladu z Direktivo 2008/98/ES in drugim upoštevnim pravom Unije in nacionalnim pravom o odpadkih.

Za namene točke (d) prvega pododstavka države članice zagotovijo ločeno zbiranje odpadkov z ladij v pristaniščih za lažjo ponovno uporabo in recikliranje teh odpadkov, kot zahteva pravo Unije o odpadkih, zlasti Direktiva 2006/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾, Direktiva 2008/98/ES ter Direktiva 2012/19/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾. Da bi olajšali ta proces, lahko pristaniške sprejemne zmogljivosti zbirajo ločene frakcije odpadkov v skladu s kategorijami odpadkov, opredeljenimi v konvenciji MARPOL, upoštevajoč v njej določene smernice.

Točka (d) prvega pododstavka se uporablja brez poseganja v strožje zahteve, naložene z Uredbo (ES) št. 1069/2009 za ravnanje z odpadki iz gostinskih dejavnosti s prevoznih sredstev v mednarodnem prometu.

3. Države članice kot države zastave za obveščanje IMO in organov države pristanišča o domnevnih neustreznostih pristaniških sprejemnih zmogljivosti uporabljajo obrazce in postopke IMO.

Države članice kot države pristanišča raziščejo vse prijavljene primere domnevnih neustreznosti ter za obveščanje IMO in organov države zastave, ki je poslala poročilo, o izidu preiskav uporabljajo obrazce in postopke IMO.

4. Zadevni pristaniški organi ali, če teh ni, pristojni organi zagotovijo, da se postopki oddaje ali sprejema odpadkov izvajajo ob zadostnih varnostnih ukrepih, da se v pristaniščih, zajetih s to direktivo, preprečijo tveganja za ljudi in okolje.

5. Države članice zagotovijo, da lahko vse strani, vključene v oddajo ali sprejem odpadkov z ladij, zahtevajo nadomestilo za škodo, nastalo zaradi prekomernih zamud.

⁽²⁰⁾ Direktiva 2006/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. septembra 2006 o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih in razveljavitvi Direktive 91/157/EGS (UL L 266, 26.9.2006, str. 1).

⁽²¹⁾ Direktiva 2012/19/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o odpadni električni in elektronski opremi (OEEO), (UL L 197, 24.7.2012, str. 38).

Člen 5

Načrti za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi

1. Države članice zagotovijo, da se za vsako pristanišče vzpostavi in izvaja ustrezen načrt za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi, in sicer na podlagi posvetovanj z ustreznimi stranmi, med drugim zlasti z uporabniki pristanišč ali njihovimi predstavniki, pa tudi, kadar je to primerno, s pristojnimi lokalnimi organi, upravljavci pristaniških sprejemnih zmogljivosti, organizacijami, ki izvajajo obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca, in predstavniki civilne družbe. Ta posvetovanja bi morala potekati med začetno pripravo načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi ter po njegovem sprejetju, zlasti kadar je prišlo do pomembnih sprememb, v zvezi z zahtevami iz členov 4, 6 in 7.

Podrobne zahteve za pripravo načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi so določene v Prilogi 1.

2. Države članice zagotovijo, da se iz načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi naslednje informacije o razpoložljivosti ustreznih pristaniških sprejemnih zmogljivosti v njihovih pristaniščih in strukturi stroškov jasno sporočijo upravljavcem ladij ter da se objavijo in so lahko dostopne, in sicer v uradnem jeziku države članice, v kateri je pristanišče, in po potrebi v mednarodno uveljavljenem jeziku:

- (a) lokacija pristaniških sprejemnih zmogljivosti za vsak privez in po potrebi obratovalni čas;
- (b) seznam odpadkov z ladij, ki ga običajno vodi pristanišče;
- (c) seznam kontaktnih točk, upravljavcev pristaniških sprejemnih zmogljivosti in ponujenih storitev;
- (d) opis postopkov za oddajo odpadkov;
- (e) opis sistema kritja stroškov, vključno s shemami in skladi za ravnanje z odpadki iz Priloge 4, kadar je to ustrezno.

Informacije iz prvega pododstavka tega odstavka se dajo na voljo tudi v elektronski obliki in se posodablajo v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13.

3. Kadar je to potrebno zaradi večje učinkovitosti, se lahko načrti za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi pripravijo z dvema ali več sosednjimi pristanišči v isti geografski regiji z ustreznim sodelovanjem vsakega od njih, če sta za vsako od teh pristanišč določeni potreba po pristaniških sprejemnih zmogljivostih in njihova razpoložljivost.

4. Države članice ocenijo in potrdijo načrt za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi ter zagotovijo njegovo ponovno potrditev najmanj vsakih pet let po njegovi potrditvi ali ponovni potrditvi ter po večjih spremembah v delovanju pristanišča. Te spremembe lahko vključujejo strukturne spremembe v prometu pristanišča, razvoj nove infrastrukture, spremembe v povpraševanju po pristaniških sprejemnih zmogljivostih in njihovem zagotavljanju ter nove tehnike ravnanja z odpadki na krovu.

Države članice spremljajo, kako pristanišče izvaja načrt za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi. Kadar v petletnem obdobju iz prvega pododstavka ni prišlo do pomembnih sprememb, se lahko ponovna potrditev izvede z validacijo obstoječih načrtov.

5. Majhna nekomercialna pristanišča, za katera je značilen redk ali manj obsežen promet izključno plovil za rekreacijo, se lahko izvzamejo iz podstavkov 1 do 4, če so njihove pristaniške sprejemne zmogljivosti vključene v sistem ravnanja z odpadki, ki ga upravlja zadevna občina ali se upravlja v njenem imenu, hkrati pa države članice, v katerih so ta pristanišča, zagotovijo, da so uporabnikom teh pristanišč na voljo informacije v zvezi z sistemom ravnanja z odpadki.

Države članice, v katerih so taka pristanišča, elektronsko sporočijo ime in lokacijo teh pristanišč v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13.

O d d e l e k 3

O d d a j a o d p a d k o v z l a d i j

Člen 6

Predhodno obvestilo o odpadkih

1. Upravljavca, agent ali poveljnik ladje, ki spada na področje uporabe Direktive 2002/59/ES in je namenjena v pristanišče v Uniji, po resnici in natančno izpolni obrazec iz Priloge 2 k tej direktivi (v nadaljnjem besedilu: predhodno obvestilo o odpadkih) ter vse informacije, navedene v tem obrazcu, sporoči organu, ki ga za ta namen imenuje država članica, v kateri je pristanišče:

- (a) vsaj 24 ur pred prihodom, če je pristanišče postanka znano;
- (b) takoj ko je pristanišče postanka znano, če je ta informacija na voljo manj kakor 24 ur pred prihodom, ali
- (c) najpozneje ob odhodu iz prejšnjega pristanišča, če plovba traja manj kot 24 ur.

2. Informacije iz predhodnega obvestila o odpadkih se v skladu z direktivama 2002/59/ES in 2010/65/EU elektronsko sporočijo v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13 te direktive.

3. Informacije iz predhodnega obvestila o odpadkih so na voljo na ladji, po možnosti v elektronski obliki, vsaj do naslednjega pristanišča postanka in se na zahtevo dajo na voljo ustreznim organom držav članic.

4. Države članice zagotovijo, da se informacije, ki se sporočijo na podlagi tega člena, brez odlašanja preučijo in izmenjajo z ustreznimi izvršilnimi organi.

Člen 7

O d d a j a o d p a d k o v z l a d i j

1. Poveljnik ladje, ki pristane v pristanišču Unije, preden zapusti to pristanišče, odda vse odpadke, ki se prevažajo na ladji, v pristanišče sprejemne zmogljivosti v skladu z ustreznimi normami za izpuste, določenimi v konvenciji MARPOL.

2. Ob oddaji odpadkov upravljavca pristaniških sprejemnih zmogljivosti ali upravni organ pristanišča, v katerem so bili odpadki oddani, po resnici in natančno izpolni obrazec iz Priloge 3 (v nadaljnjem besedilu: potrdilo o oddaji odpadkov) ter ladji brez nepotrebne odlašanja izda in zagotovi poveljniku ladje potrdilo o oddaji odpadkov.

Zahteve iz prvega pododstavka ne veljajo za majhna pristanišča z zmogljivostmi brez osebja ali pristanišča na oddaljenih lokacijah, pod pogojem, da je država članica, v kateri so taka pristanišča, elektronsko sporočila ime in lokacijo teh pristanišč v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13.

3. Upravljavca, agent ali poveljnik ladje, ki spada na področje uporabe Direktive 2002/59/ES, pred izplutjem ali takoj, ko prejme potrdilo o oddaji odpadkov, v skladu z direktivama 2002/59/ES in 2010/65/EU informacije iz tega potrdila elektronsko sporoči v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13 te direktive.

Informacije iz potrdila o oddaji odpadkov so na voljo na ladji vsaj dve leti, po potrebi skupaj z ustrežno knjigo o oljih, knjigo o tovoru, dnevnikom o ravnanju z odpadki ali načrtom ravnanja z odpadki, in se na zahtevo dajo na voljo organom držav članic.

4. Brez poseganja v odstavek 1 lahko ladja nadaljuje plovbo do naslednjega pristanišča postanka, ne da bi oddala odpadke, če:

- (a) je iz informacij, predloženih v skladu s prilogama 2 in 3, razvidno, da ima zadostno namensko zmogljivost za skladiščenje vseh dotlej zbranih odpadkov in vseh tistih, ki bodo zbrani med predvideno plovbo ladje do naslednjega pristanišča postanka;
- (b) je iz informacij, ki so na voljo na ladjah, ki ne spadajo na področje uporabe Direktive 2002/59/ES, razvidno, da imajo zadostno namensko zmogljivost za skladiščenje vseh dotlej zbranih odpadkov in vseh tistih, ki bodo zbrani med predvideno plovbo ladje do naslednjega pristanišča postanka, ali
- (c) ladja pristane v sidrišču za manj kot 24 ur ali v neugodnih vremenskih razmerah, razen če je tako območje izključeno v skladu z drugim pododstavkom člena 3(1).

Za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje izjeme iz točk (a) in (b) prvega pododstavka Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih opredeli metode, ki se uporabljajo za izračun zadostne namenske zmogljivosti za skladiščenje. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 20(2).

5. Država članica zahteva, da ladja pred izplutjem odda vse odpadke, če:
 - (a) na podlagi razpoložljivih informacij, tudi informacij, ki so v elektronski obliki na voljo v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13, ali informacij iz sistema GISIS ni mogoče sklepati, da so v naslednjem pristanišču postanka na voljo primerne pristaniške sprejemne zmogljivosti, ali
 - (b) je naslednje pristanišče postanka neznano.
6. Odstavek 4 se uporablja brez poseganja v strožje zahteve za ladje, sprejete v skladu z mednarodnim pravom.

Člen 8

Sistemi kritja stroškov

1. Države članice zagotovijo, da se stroški upravljanja pristaniških sprejemnih zmogljivosti za sprejem in obdelavo odpadkov z ladij, razen ostankov tovora, krijejo z zbiranjem pristojbin, ki jih plačujejo ladje. Ti stroški vključujejo elemente, navedene v Prilogi 4.
2. Sistemi kritja stroškov ladij ne smejo spodbujati k izpuščanju odpadkov v morje. V ta namen države članice pri načrtovanju in upravljanju sistemov kritja stroškov uporabljajo vsa naslednja načela:
 - (a) ladje plačajo posredno pristojbino, ne glede na to, ali oddajo odpadke v pristaniške sprejemne zmogljivosti ali ne;
 - (b) posredna pristojbina vključuje:
 - (i) posredne upravne stroške;
 - (ii) velik del neposrednih operativnih stroškov, kot je določeno v Prilogi 4, ki predstavljajo vsaj 30 % skupnih neposrednih stroškov za dejansko oddajo odpadkov v preteklem letu, z možnostjo, da se upoštevajo tudi stroški, povezani s pričakovanim obsegom prometa v prihodnjem letu;
 - (c) da bi čim bolj spodbujali oddajo odpadkov iz Priloge V h konvenciji MARPOL, razen ostankov tovora, se za take odpadke ne zaračuna neposredna pristojbina, da se zagotovi pravica do oddaje brez kakršnih koli dodatnih stroškov na podlagi količine oddanih odpadkov, razen kadar količina oddanih odpadkov presega največjo namensko zmogljivost za skladiščenje, kot je navedeno v obrazcu v Prilogi 2 k tej direktivi; ta režim ureja tudi pasivno ulovljene odpadke, vključno s pravico do oddaje;
 - (d) da stroškov zbiranja in obdelave pasivno ulovljenih odpadkov ne bi krili izključno uporabniki pristanišč, države članice te stroške, kadar je primerno, krijejo s prihodki, ustvarjenimi v okviru alternativnih sistemov financiranja, vključno v okviru shem za ravnanje z odpadki in razpoložljivih sredstev Unije, nacionalnih ali regionalnih sredstev;
 - (e) da bi spodbujali oddajo ostankov od čiščenja cistern, ki vsebujejo visokoviskozne obstojne plavajoče snovi, lahko države članice zagotovijo ustrezne finančne spodbude za njihovo oddajo;
 - (f) posredna pristojbina ne vključuje odpadkov iz prečiščevalnikov izpušnih plinov, katerih stroški se krijejo na podlagi vrst in količin oddanih odpadkov.
3. Morebitni del stroškov, ki se ne krije s posredno pristojbino, se krije na podlagi vrst in količin odpadkov, ki jih je ladja dejansko oddala.

4. Pristojbine se lahko razlikujejo glede na:

- (a) kategorijo, vrsto in velikost ladje;
- (b) storitve za ladje, ki se v pristanišču zagotavljajo zunaj običajnega delovnega časa, ali
- (c) nevarne lastnosti odpadkov.

5. Pristojbine se znižajo:

- (a) glede na vrsto prevoza, ki ga opravlja ladja, zlasti če opravlja prevoz po morju na kratkih razdaljah;
- (b) če zasnova, oprema in obratovanje ladje dokazuje, da ladja ustvari manjšo količino odpadkov ter trajnostno in okolju prijazno ravna z odpadki.

Komisija do 28. junija 2020 sprejme izvedbene akte, v katerih opredeli merila za ugotavljanje, ali ladja izpolnjuje zahteve iz točke (b) prvega pododstavka v zvezi z ravnanjem z odpadki na krovu ladje. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 20(2).

6. Za zagotovitev pravičnih, preglednih, lahko določljivih in nediskriminatornih pristojbin, ki bi odražale stroške razpoložljivih in po potrebi uporabljenih zmogljivosti in storitev, so uporabnikom pristanišča v načrtih za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi na voljo podatki o višini pristojbine in osnovi za njen izračun, in sicer v uradnem jeziku države članice, v kateri je pristanišče, in po potrebi v mednarodno uveljavljenem jeziku.

7. Države članice zagotovijo, da se zbirajo podatki o spremljanju obsega in količine pasivno ulovljenih odpadkov, in te posredujejo Komisiji. Komisija na podlagi teh podatkov o spremljanju do 31. decembra 2022 in nato vsaki dve leti objavi poročilo.

Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih določi metodologije za zbiranje podatkov o spremljanju in oblike poročanja. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 20(2).

Člen 9

Izvzetja

1. Države članice lahko ladjo, ki pristane v njihovih pristaniščih, izvzamejo iz obveznosti iz člena 6, člena 7(1) in člena 8 (v nadaljnjem besedilu: izvzetje), kadar obstaja dovolj dokazov, da so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) ladja opravlja linijske prevoze s pogostimi in rednimi postanki v pristaniščih;
- (b) obstaja ureditev, ki zagotavlja oddajo odpadkov in plačilo pristojbin v pristanišču na poti ladje in ki:
 - (i) je razvidna iz pogodbe, podpisane s pristaniščem ali pogodbenikom za ravnanje z odpadki, in potrdil o oddaji odpadkov;
 - (ii) je bila sporočena vsem pristaniščem na ladijski poti in
 - (iii) jo je sprejelo pristanišče, v katerem se odpadki oddajo in pristojbina plača, s tem, da je to lahko pristanišče Unije ali drugo pristanišče, za katerega je bilo na podlagi elektronsko poslanih informacij v del sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13 ter v GISIS ugotovljeno, da so v njem na voljo ustrezne zmogljivosti;
- (c) izvzetje ne vpliva negativno na pomorsko varnost, zdravje, življenjske ali delovne pogoje na ladji ali morsko okolje.

2. Če se odobri izvzetje, država članica, v kateri je pristanišče, na podlagi obrazca iz Priloge 5 izda potrdilo o izvzetju, ki potrjuje, da ladja izpolnjuje potrebne pogoje in zahteve za uporabo izvzetja, ter v katerem je navedeno trajanje izvzetja.

3. Države članice elektronsko sporočijo informacije iz potrdila o izvzetju v delu sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13.
4. Države članice zagotovijo učinkovito spremljanje in izvrševanje ureditev za oddajo in plačilo, ki veljajo za izvzete ladje, ki priplujejo v njihova pristanišča.
5. Ne glede na odobreno izvzetje, ladja ne odpluje v naslednje pristanišče postanka, če tam ni zadostne namenske zmogljivosti za skladiščenje vseh dotlej zbranih odpadkov in vseh tistih, ki bodo zbrani med predvideno plovbo ladje do naslednjega pristanišča postanka.

Oddelék 4

Izvrševanje

Člen 10

Inšpekcijski pregledi

Države članice zagotovijo, da se lahko v zvezi z vsako ladjo izvedejo inšpekcijski pregledi, ki so lahko tudi naključni, da se preveri njena skladnost s to direktivo.

Člen 11

Obveznosti glede inšpekcijskih pregledov

1. Vsaka država članica izvaja inšpekcijske preglede ladij, ki pristanejo v njenih pristaniščih; pregleda najmanj 15 % skupnega števila posameznih ladij, ki letno pristanejo v njenih pristaniščih.

Skupno število posameznih ladij, ki pristanejo v državi članici, se izračuna kot povprečno število posameznih ladij v preteklih treh letih, kot je sporočeno v del sistema obveščanja, spremljanja in izvrševanja iz člena 13.

2. Države članice ravnajo skladno z odstavkom 1 tega člena s tem, ko izberejo ladje na podlagi na tveganjih temelječega mehanizma Unije za ciljno usmerjanje.

Za zagotovitev harmonizacije inšpekcijskih pregledov in določitev enotnih pogojev za izbiro ladij, ki se pregledajo, Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih opredeli podrobne elemente na tveganjih temelječega mehanizma Unije za ciljno usmerjanje. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 20(2).

3. Države članice določijo postopke za inšpekcijske preglede ladij, ki ne spadajo na področje uporabe Direktive 2002/59/ES, da bi zagotovili, kolikor je to izvedljivo, skladnost s to direktivo.

Pri določitvi teh postopkov lahko države članice upoštevajo na tveganjih temelječ mehanizem Unije za ciljno usmerjanje iz odstavka 2.

4. Če ustrezeni organ države članice ni zadovoljen z rezultati inšpekcijskega pregleda, brez poseganja v uporabo kazni iz člena 16 zagotovi, da ladja ne zapusti pristanišča, dokler ne odda odpadkov v pristaniško sprejemno zmogljivost v skladu s členom 7.

Člen 12

Sistem obveščanja, spremljanja in izvrševanja

Izvajanje in izvrševanje te direktive se olajšata z elektronskim poročanjem in izmenjavo informacij med državami članicami v skladu s členoma 13 in 14.

Člen 13

Sporočanje in izmenjava informacij

1. Sporočanje in izmenjava informacij temeljita na sistemu Unije za izmenjavo pomorskih informacij (v nadaljnjem besedilu: sistem SafeSeaNet) iz člena 22a(3) Direktive 2002/59/ES in iz Priloge III k navedeni direktivi.
2. Države članice zagotovijo, da se v skladu z Direktivo 2010/65/EU elektronsko in v razumnem času sporočijo naslednje informacije:
 - (a) informacije o dejanskem času prihoda in odhoda vsake ladje, ki spada na področje uporabe Direktive 2002/59/ES in pristane v pristanišču Unije, skupaj z identifikatorjem zadevnega pristanišča;
 - (b) informacije iz predhodnega obvestila o odpadkih, kot je določeno v Prilogi 2;
 - (c) informacije iz potrdila o oddaji odpadkov, kot je določeno v Prilogi 3;
 - (d) informacije iz potrdila o izvzetju, kot je določeno v Prilogi 5.
3. Države članice zagotovijo, da so informacije iz člena 5(2) na voljo v elektronski obliki prek sistema SafeSeaNet.

Člen 14

Evidentiranje inšpekcij

1. Komisija razvije, vzdržuje in posodablja inšpekcijsko zbirko podatkov, s katero so povezane vse države članice in ki vsebuje vse informacije, potrebne za izvajanje sistema inšpekcijskih pregledov, določenega s to direktivo (v nadaljnjem besedilu: inšpekcijska zbirka podatkov). Inšpekcijska zbirka podatkov temelji na inšpekcijski bazi podatkov iz člena 24 Direktive 2009/16/ES in ima podobne funkcije kot navedena baza podatkov.
2. Države članice zagotovijo, da se informacije, povezane z inšpekcijskimi pregledi iz te direktive, vključno z informacijami v zvezi z neskladnostmi in izdanimi prepovedmi izplutja, brez odlašanja prenesejo v inšpekcijsko zbirko podatkov takoj, ko je:
 - (a) izdelano inšpekcijsko poročilo;
 - (b) odpravljena prepoved izplutja ali
 - (c) odobreno izvzetje.
3. Komisija zagotovi, da inšpekcijska zbirka podatkov omogoča pridobitev vseh ustreznih podatkov, ki so jih sporočile države članice za namene spremljanja izvajanja te direktive.

Komisija zagotovi, da so za na tveganjih temelječ mehanizem Unije za ciljno usmerjanje iz člena 11(2) na voljo informacije iz inšpekcijske zbirke podatkov.

Komisija redno pregleduje inšpekcijsko zbirko podatkov, da tako spremlja izvajanje te direktive in opozarja na morebitne pomisleke v zvezi z njenim celovitim izvajanjem z namenom spodbujanja korektivnih ukrepov.

4. Države članice imajo vseskozi dostop do evidentiranih informacij v inšpekcijski zbirki podatkov.

Člen 15

Usposabljanje osebja

Pristaniščni organi in organi pristaniških sprejemnih zmogljivosti zagotovijo, da je vse osebje deležno usposabljanja, potrebnega za pridobitev osnovnega znanja o ravnanju z odpadki, ki je bistvenega pomena za njihovo delo, s posebnim poudarkom na zdravstvenih in varnostnih vidikih, ki se nanašajo na ravnanje z nevarnimi materiali, ter da se zahteve v zvezi z usposabljanjem redno posodablja zaradi odzivanja na izzive, ki jih prinašajo tehnološke inovacije.

Člen 16

Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Oddelak 5

Končne določbe

Člen 17

Izmenjava izkušenj

Komisija poskrbi za izmenjave izkušenj med nacionalnimi organi držav članic in strokovnjaki, vključno s tistimi iz zasebnega sektorja, civilne družbe in sindikatov, o uporabi te direktive v pristaniščih Unije.

Člen 18

Postopek za spremembo

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 19, s katerimi se spremenijo priloge k tej direktivi in sklicevanja na instrumente IMO v tej direktivi, v obsegu, ki je potreben za njihovo uskladitev s pravom Unije ali za upoštevanje razvoja na mednarodni ravni, zlasti na ravni IMO.
2. Na Komisijo se tudi prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 19, s katerimi spremeni priloge, kadar je to potrebno za izboljšanje ureditev izvajanja in spremljanja, vzpostavljenih s to direktivo, zlasti tistih iz členov 6, 7 in 9, da se tako zagotovijo učinkovito obveščanje o odpadkih, njihova učinkovita oddaja in pravilna uporaba izvzetij.
3. V izjemnih okoliščinah, kadar je to primerno utemeljeno na podlagi ustrezne analize Komisije, in zato, da se prepreči resna in nesprejemljiva nevarnost za morsko okolje, se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 19, s katerimi spremeni to direktivo v obsegu, ki je potreben za preprečitev take nevarnosti, da se sprememba konvencije MARPOL za namene te direktive ne bi uporabljala.
4. Delegirani akti iz tega člena se sprejmejo vsaj tri mesece pred iztekom roka, ki je mednarodno določen za tihi pristanek na spremembo konvencije MARPOL, ali pred predvidenim datumom začetka veljavnosti navedene spremembe.

V obdobju pred začetkom veljavnosti takih delegiranih aktov se države članice vzdržijo kakršnih koli pobud za vključitev navedene spremembe v nacionalno pravo ali za uporabo spremembe v zadevnem mednarodnem instrumentu.

Člen 19

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 18(1), (2) in (3) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 27. junija 2019. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 18(1), (2) in (3) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 18(1), (2) in (3), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 20

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga Odbor za varnost na morju in preprečevanje onesnaževanja z ladj (COSS), ustanovljen z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2099/2002 ⁽²²⁾. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 21

Sprememba Direktive 2010/65/EU

V točki A Priloge k Direktivi 2010/65/EU se točka 4 nadomesti z naslednjim:

„4. Obveščanje o odpadkih z ladj, vključno z ostanki

Členi 6, 7 in 9 Direktive (EU) 2019/883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladj, spremembi Direktive 2010/65/EU in razveljavitvi Direktive 2000/59/ES (UL L 151, 7.6.2019, str. 116).“.

Člen 22

Razveljavitev

Direktiva 2000/59/ES se razveljavi.

Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje za sklicevanje na to direktivo.

Člen 23

Pregled

1. Komisija oceni to direktivo ter rezultate ocene predloži Evropskemu parlamentu in Svetu do 28. junija 2026. Ocena vključuje tudi poročilo, v katerem se podrobno opišejo najboljše prakse preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi na ladjah.
2. V okviru Uredbe (EU) 2016/1625 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾, pri naslednjem pregledu mandata Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA), Komisija oceni tudi, ali bi bilo treba EMSA dodeliti dodatne pristojnosti za izvrševanje te direktive.

⁽²²⁾ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2099/2002 z dne 5. novembra 2002 o ustanovitvi Odbora za varnost na morju in preprečevanje onesnaževanja z ladj (COSS) in o spremembi uredb o pomorski varnosti in preprečevanju onesnaževanja z ladj (UL L 324, 29.11.2002, str. 1).

⁽²³⁾ Uredba (EU) 2016/1625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 1406/2002 o ustanovitvi Evropske agencije za pomorsko varnost (UL L 251, 16.9.2016, str. 77).

Člen 24**Prenos**

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 28. junija 2021. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji besedilo temeljnih določb predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 25**Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 26**Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 17. aprila 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

PRILOGA 1

ZAHTEVE ZA NAČRTE ZA SPREJEM ODPADKOV IN RAVNANJE Z NJIMI

Načrti za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi zajemajo vse vrste odpadkov z ladij, ki običajno priplujejo v pristanišče, ter se pripravijo glede na velikost pristanišča in vrste ladij, ki pristajajo v takem pristanišču.

V načrte za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi se vključijo naslednji elementi:

- (a) ocena potrebe po pristaniških sprejemnih zmogljivostih glede na potrebe ladij, ki običajno priplujejo v pristanišče;
- (b) opis vrste in kapacitete pristaniških sprejemnih zmogljivosti;
- (c) opis postopkov za sprejem in zbiranje odpadkov z ladij;
- (d) opis sistema kritja stroškov;
- (e) opis postopka za sporočanje domnevnih neustreznosti pristaniških sprejemnih zmogljivosti;
- (f) opis postopka za redna posvetovanja z uporabniki pristanišč, pogodbeniki za ravnanje z odpadki, upravljavci terminalov in drugimi zainteresiranimi strankami in
- (g) pregled vrste in količine odpadkov, prejetih od ladij in obdelanih v zmogljivostih.

Načrti za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi lahko vključujejo:

- (a) povzetek ustreznega nacionalnega prava ter postopka in formalnosti za oddajo odpadkov v pristaniške sprejemne zmogljivosti;
- (b) določitev kontaktne točke v pristanišču;
- (c) opis opreme za predhodno obdelavo in postopkov za posebne tokove odpadkov v pristanišču, če obstajajo;
- (d) opis metod za beleženje dejanske uporabe pristaniških sprejemnih zmogljivosti;
- (e) opis metod za beleženje količin odpadkov, ki jih oddajo ladje;
- (f) opis metod ravnanja z različnimi tokovi odpadkov v pristanišču.

Postopki za sprejem, zbiranje, skladiščenje, obdelavo in odlaganje bi morali biti v vseh pogledih skladni s sistemom okoljskega ravnanja, primernim za postopno zmanjševanje vplivov teh dejavnosti na okolje. Taka skladnost postopkov se domneva, če so postopki skladni z Uredbo (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES (UL L 342, 22.12.2009, str. 1).

PRILOGA 2

STANDARDNA OBLIKA OBRAZCA PREDHODNEGA OBVESTILA O ODDAJI ODPADKOV V PRISTANIŠKE SPREJEMNE ZMOGLJIVOSTI

Obvestilo o oddaji odpadkov v: (vnesite ime pristanišča postanka iz člena 6 Direktive (EU) 2019/883)

Ta obrazec bi bilo treba hraniti na ladji skupaj z ustrezno knjigo o oljih, knjigo o tovoru, dnevnikom o ravnanju z odpadki ali načrtom ravnanja z odpadki, kot zahteva konvencija MARPOL.

1. PODATKI O LADJI

1.1 Ime ladje:	1.5 Lastnik ali upravljavec:
1.2 Številka IMO:	1.6 Številka ali razpoznavni znak ladje:
	Številka MMSI (identifikacijska številka pomorske mobilne postaje):
1.3 Bruto tonaža:	1.7 Država zastave:
1.4 Vrsta ladje: ☐ Tanker za prevoz nafte ☐ Tanker za prevoz kemikalij ☐ Ladja za prevoz razsutega tovora ☐ Kontejner ☐ Druga tovorna ladja ☐ Potniška ladja ☐ Ro-ro ladja ☐ Drugo (navedite)	

2. PODATKI O LADJI IN PLOVBI

2.1 Lokacija/ime terminala:	2.6 Zadnje pristanišče oddaje odpadkov:
2.2 Datum in čas prihoda:	2.7 Datum zadnje oddaje:
2.3 Datum in čas odhoda:	2.8 Naslednje pristanišče oddaje:
2.4 Zadnje pristanišče in država:	2.9 Oseba, ki predloži ta obrazec (če ni poveljnik ladje):
2.5 Naslednje pristanišče in država (če sta znana):	

3. VRSTA IN KOLIČINA ODPADKOV TER ZMOGLJIVOST ZA SKLADIŠČENJE

Vrsta	Odpadki za oddajo (m ³)	Največja namenska zmogljivost za skladiščenje (m ³)	Količina odpadkov, ki ostanejo na ladji (m ³)	Pristanišče, v katerem se bodo oddali preostali odpadki	Ocenjena količina odpadkov, nastalih od obvestila do prihoda v pristanišče naslednjega postanka (m ³)
Priloga I h konvenciji MARPOL – Olja					
Oljna kalužna voda					
Oljni ostanki (blato)					
Oljna odpadna voda od čiščenja cistern					
Umazana balastna voda					

Vrsta	Odpadki za oddajo (m ³)	Največja namenska zmogljivost za skladiščenje (m ³)	Količina odpadkov, ki ostanejo na ladji (m ³)	Pristanišče, v katerem se bodo oddali preostali odpadki	Ocenjena količina odpadkov, nastalih od obvestila do prihoda v pristanišče naslednjega postanka (m ³)
Obloge in blato od pranja cistern					
Drugo (navedite)					
Priloga II h konvenciji MARPOL – ZDRAVJU ŠKODLJIVE TEKOČINE (1)					
Snov kategorije X					
Snov kategorije Y					
Snov kategorije Z					
DS – druge snovi					
Priloga IV h konvenciji MARPOL – Komunalna odpadna voda					
Priloga V h konvenciji MARPOL – Odpadki					
A. Plastika					
B. Živilski odpadki					
C. Gospodinjski odpadki (npr. izdelki iz papirja, krpe, steklo, kovine, steklenice, keramika itd.)					
D. Olje za kuhanje					
E. Pepel iz sežigalnic					
F. Industrijski odpadki					
G. Živalska trupla					
H. Ribolovno orodje					
I. E-odpadki					

(1) Navedite ustrezno odpremno ime zadevne zdravju škodljive tekočine.

Vrsta	Odpadki za oddajo (m ³)	Največja namenska zmogljivost za skladiščenje (m ³)	Količina odpadkov, ki ostanejo na ladji (m ³)	Pristanišče, v katerem se bodo oddali preostali odpadki	Ocenjena količina odpadkov, nastalih od obvestila do prihoda v pristanišče naslednjega postanka (m ³)
J. Ostanki tovara ⁽¹⁾ (škodljivi za morskó okolje)					
K. Ostanki tovara ⁽²⁾ (neškodljivi za morskó okolje)					
Priloga VI h konvenciji MARPOL – Odpadki, povezani z onesnaževanjem zraka					
Ozonu škodljive snovi in oprema, ki vsebuje take snovi ⁽³⁾					
Ostanki čiščenja izpušnih plinov					

Drugi odpadki, ki niso zajeti v konvenciji MARPOL					
Pasivno ulovljeni odpadki					

Opombe

1. Ti podatki se uporabljajo za pomorsko inšpekcijo in druge inšpekcijske namene.
2. Tega obrazca ni treba izpolniti, če se za ladjo uporablja izvzetje v skladu s členom 9 Direktive (EU) 2019/883

⁽¹⁾ So lahko ocene; navedite ustrezno odpremno ime suhega tovara.

⁽²⁾ So lahko ocene; navedite ustrezno odpremno ime suhega tovara.

⁽³⁾ Ki izvirajo iz običajnih dejavnosti vzdrževanja na ladji.

PRILOGA 3

STANDARDNA OBLIKA POTRDILA O ODDAJI ODPADKOV

Imenovani predstavnik ponudnika pristaniških sprejemnih zmogljivosti zagotovi naslednji obrazec poveljniku ladje, ki je oddala odpadke v skladu s členom 7 Direktive (EU) 2019/883.

Ta obrazec se hrani na ladji skupaj z ustrežno knjigo o oljih, knjigo o tovoru, dnevnikom o ravnanju z odpadki ali načrtom o ravnanju z odpadki, kot zahteva konvencija MARPOL.

1. Podatki o pristaniški sprejemni zmogljivosti in pristanišču

1.1 Lokacija/ime terminala:	
1.2 Ponudnik(-i) pristaniške sprejemne zmogljivosti:	
1.3 Ponudnik(-i) zmogljivosti za obdelavo – če se razlikuje(jo) od zgoraj navedenega:	
1.4 Datum in čas oddaje odpadkov od:	do:

2. Podatki o ladji

2.1 Ime ladje:	2.5. Lastnik ali upravljavec:
2.2 Številka IMO:	2.6. Številka ali razpoznavni znak ladje: Številka MMSI (identifikacijska številka pomorske mobilne postaje):
2.3 Bruto tonaža:	2.7 Država zastave:
2.4. Vrsta ladje: ☐ Tanker za prevoz nafte ☐ Tanker za prevoz kemikalij ☐ Ladja za prevoz razsutega tovara ☐ Kontejner	
☐ Druga tovorna ladja ☐ Potniška ladja ☐ Ro-ro ladja ☐ Other (specify)	

3. VRSTA IN KOLIČINA PREJETIH ODPADKOV

Priloga I h konvenciji MARPOL – Olja	Količina (m ³)	Priloga V h konvenciji MARPOL – Odpadki	Količina (m ³)
Oljna kalužna voda		A. Plastika	
Oljni ostanki (blato)		B. Živilski odpadki	
Oljna odpadna voda od čiščenja cistern		C. Gospodinjski odpadki (npr. izdelki iz papirja, krpe, steklo, kovine, steklenice, keramika itd.)	
Umazana balastna voda		D. Olje za kuhanje	
Obloge in blato od pranja cistern		E. Pepel iz sežigalnic	
Drugo (navedite)		F. Industrijski odpadki	
Priloga II h konvenciji MARPOL – ZDRAVJU ŠKODLJIVE TEKOČINE	Količina (m ³)/ Ime (1)	G. Živalska trupla	
Snov kategorije X		H. Ribolovno orodje	
Snov kategorije Y		I. E-odpadki	
		J. Ostanki tovora (2) (škodljivi za morsko okolje)	
		K. Ostanki tovora (2) (neškodljivi za morsko okolje)	
		Priloga VI h konvenciji MARPOL – Odpadki, povezani z onesnaževanjem zraka	Količina (m ³)
Snov kategorije Z		Snovi, ki tanjšajo ozonski plašč, in oprema, ki vsebuje take snovi	
DS – druga snov		Ostanki čiščenja izpušnih plinov	
Priloga IV h konvenciji MARPOL – Komunalna odpadna voda	Količina (m ³)	Drugi odpadki, ki niso zajeti v konvenciji MARPOL	Količina (m ³)
		Pasivno ulovljeni odpadki	

(1) Navedite ustrezno odpremno ime zadevne zdravju škodljive tekočine.

(2) Navedite ustrezno odpremno ime suhega tovora.

PRILOGA 4

KATEGORIJE STROŠKOV IN NETO PRIHODKOV, POVEZANIH Z DELOVANJEM IN UPRAVLJANJEM PRISTANIŠKIH SPREJEMNIH ZMOGLJIVOSTI

Neposredni stroški	Posredni stroški	Neto prihodki
<p>Neposredni operativni stroški, ki izhajajo iz dejanske oddaje odpadkov z ladij, vključno s postavkami stroškov, navedenimi v nadaljevanju.</p>	<p>Posredni upravni stroški, ki izhajajo iz upravljanja sistema v pristanišču, vključno s postavkami stroškov, navedenimi v nadaljevanju.</p>	<p>Neto prihodki iz shem za ravnanje z odpadki in razpoložljiva nacionalna/regionalna sredstva, vključno z elementi prihodkov, navedenimi v nadaljevanju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> — Zagotavljanje infrastrukture pristaniških sprejemnih zmogljivosti, vključno s kontejnerji, cisternami, orodjem za obdelavo, baržami, tovarnjaki, sprejemom odpadkov in objekti za obdelavo odpadkov. — Dajatev za koncesijo za zakup prostora, če obstaja, ali za zakup opreme, potrebne za delovanje pristaniških sprejemnih zmogljivosti. — Dejansko delovanje pristaniških sprejemnih zmogljivosti: zbiranje odpadkov z ladij, prevoz odpadkov iz pristaniških sprejemnih zmogljivosti za končno obdelavo, vzdrževanje in čiščenje pristaniških sprejemnih zmogljivosti, stroški za osebje, vključno z nadurami, zagotavljanje električne energije, analiza odpadkov in zavarovanje. — Priprava za ponovno uporabo, recikliranje ali odlaganje odpadkov z ladij, vključno z ločenim zbiranjem odpadkov. — Upravljanje: izstavljanje računov, izdajanje potrdil o oddaji odpadkov ladjam, poročanje. 	<ul style="list-style-type: none"> — Priprava in odobritev načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi, vključno z vsemi revizijami tega načrta in njegovim izvajanjem. — Posodabljanje načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi, vključno s stroški dela in stroški svetovanja, kjer je ustrezno. — Organizacija postopkov posvetovanja za (ponovno) oceno načrta za sprejem odpadkov in ravnanje z njimi. — Upravljanje sistemov obveščanja in kritja stroškov, vključno z uporabo nižjih pristojbin za „okolju prijazne ladje“, zagotavljanje sistemov IT na ravni pristanišč, statistična analiza in povezani stroški dela. — Organizacija postopkov za oddajo javnih naročil za zagotavljanje pristaniških sprejemnih zmogljivosti ter izdajanje potrebnih dovoljenj za zagotavljanje pristaniških sprejemnih zmogljivosti v pristaniščih. — Sporočanje informacij uporabnikom pristanišč z razdeljevanjem letakov, postavljanjem tabel in plakatov v pristaniščih ali objavljanje informacij na spletišču pristanišč ter elektronski prenos informacij, kot določa člen 5. — Upravljanje shem za ravnanje z odpadki: sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, recikliranje ter vloge za nacionalna/regionalna sredstva in njihova uporaba. — Drugi upravni stroški: stroški spremljanja in elektronskega poročanja glede izvzetij, kot zahteva člen 9. 	<ul style="list-style-type: none"> — Neto finančne koristi iz shem razširjene odgovornosti proizvajalca. — Drugi neto prihodki iz shem za ravnanje z odpadki, kot so sheme za recikliranje. — Financiranje v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. — Druga sredstva ali subvencije, ki so na voljo pristaniščem za ravnanje z odpadki in ribištvo.

PRILOGA 5

POTRDILO O IZVZETJU V SKLADU S ČLENOM 9 V ZVEZI Z ZAHTEVAMI IZ ČLENA 6, ČLENA 7(1) IN ČLENA 8 DIREKTIVE (EU) 2019/883 V PRISTANIŠČU[-IH] [VSTAVITE PRISTANIŠČE] V [VSTAVITE DRŽAVO ČLANICO] ⁽¹⁾

Ime ladje Številka ali razpoznavni znak ladje Država zastave
[vstavite ime ladje] [vstavite številko IMO] [vstavite ime države zastave]

opravlja linijske prevoze s pogostimi in rednimi postanki v naslednjem(-ih) pristanišču(-ih) v [vstavite ime države članice] v skladu z voznim redom ali vnaprej določeno potjo:

[]

in pristane v teh pristaniščih vsaj enkrat na štirinajst dni:

[]

ter je sklenila dogovor o zagotavljanju plačila pristojbin in oddaji odpadkov v pristanišču ali tretji osebi v pristanišču:

[]

In je zato izvzeta v skladu s [vstaviti ustrezno določbo iz nacionalne zakonodaje države] [iz zahtev o:

- obvezni oddaji odpadkov z ladij,
- predhodnem obvestilu o odpadkih in
- plačilu obvezne pristojbine v naslednjem(-ih) pristanišču(-ih):]

To potrdilo je veljavno do [vstavite datum], razen če se razlogi za izdajo potrdila spremenijo pred navedenim datumom.

Kraj in datum

.....
Ime
Naziv

⁽¹⁾ Črtajte, če ni ustrezno.

DIREKTIVA (EU) 2019/884 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 17. aprila 2019****o spremembi Okvirnega sklepa Sveta 2009/315/PNZ v zvezi z izmenjavo informacij o državljanih tretjih držav in evropskim informacijskim sistemom kazenskih evidenc (sistem ECRIS) ter o nadomestitvi Sklepa Sveta 2009/316/PNZ**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti točke (d) drugega pododstavka člena 82(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija si je zastavila cilj, da za svoje državljane vzpostavi območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Ta cilj bi bilo treba med drugim doseči z ustreznimi ukrepi za preprečevanje kriminala ter boj proti njemu, vključno z organiziranim kriminalom in terorizmom.
- (2) Za uresničitev tega cilja je potrebno, da se lahko informacije o obsodbah, izrečenih v državah članicah, upoštevajo tudi zunaj države članice izreka obsodbe v novih kazenskih postopkih, kot je določeno v Okvirnem sklepu Sveta 2008/675/PNZ ⁽²⁾, pa tudi za preprečitev novih kaznivih dejanj.
- (3) Ta cilj predpostavlja izmenjavo informacij iz kazenskih evidenc med pristojnimi organi držav članic. Tako izmenjavo informacij urejajo in olajšujejo pravila Okvirnega sklepa Sveta 2009/315/PNZ ⁽³⁾ ter evropski informacijski sistem kazenskih evidenc (v nadaljnjem besedilu: sistem ECRIS), vzpostavljen v skladu s Sklepom Sveta 2009/316/PNZ ⁽⁴⁾.
- (4) Vendar obstoječi pravni okvir sistema ECRIS posebnosti zahtevkov v zvezi z državljani tretjih držav ne upošteva v zadostni meri. Čeprav je informacije o državljanih tretjih držav že mogoče izmenjevati prek sistema ECRIS, pa ni skupnega postopka ali mehanizma Unije, ki bi omogočal učinkovito, hitro in natančno izmenjavo.
- (5) Informacije o državljanih tretjih držav se v Uniji ne zbirajo, kot to velja za državljane držav članic v državah članicah državljanstva, temveč se hranijo samo v državah članicah, v katerih so bile obsodbe izrečene. Celovit pregled kazenske evidence državljana tretje države se zato lahko pridobi le, če se take informacije zahtevajo od vseh držav članic.
- (6) Taki splošni zahtevki predstavljajo nesorazmerno upravno breme za vse države članice, tudi za tiste, ki nimajo informacij o zadevnem državljanu tretje države. To breme države članice v praksi odvraca od tega, da bi od drugih držav članic zahtevale informacije o državljanih tretjih držav, kar resno ovira izmenjavo teh informacij med njimi in omejuje njihov dostop do informacij iz kazenskih evidenc na informacije, shranjene v njihovem nacionalnem registru. Zaradi tega obstaja večje tveganje za neučinkovito in nepopolno izmenjavo informacij med državami članicami.

⁽¹⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 9. aprila 2019.

⁽²⁾ Okvirni sklep Sveta 2008/675/PNZ z dne 24. julija 2008 o upoštevanju obsodb med državami članicami Evropske unije v novem kazenskem postopku (UL L 220, 15.8.2008, str. 32).

⁽³⁾ Okvirni sklep Sveta 2009/315/PNZ z dne 26. februarja 2009 o organizaciji in vsebini izmenjave informacij iz kazenske evidence med državami članicami (UL L 93, 7.4.2009, str. 23).

⁽⁴⁾ Sklep Sveta 2009/316/PNZ z dne 6. aprila 2009 o vzpostavitvi Evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc (ECRIS) na podlagi člena 11 Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ (UL L 93, 7.4.2009, str. 33).

- (7) Za izboljšanje razmer je Komisija podala predlog, ki je privedel do sprejetja Uredbe (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, s katero se vzpostavi centralizirani sistem na ravni Unije, ki vsebuje osebne podatke obsojenih državljanov tretjih držav, kar omogoča določitev držav članic, ki imajo informacije o njihovih predhodnih obsodbah (v nadaljnjem besedilu: sistem ECRIS-TCN).
- (8) Sistem ECRIS-TCN bo omogočal, da osrednji organ države članice hitro in učinkovito ugotovi, v katerih drugih državah članicah so shranjene informacije iz kazenskih evidenc o državljanu tretje države, tako da lahko prek obstoječega okvira sistema ECRIS od zadevnih držav članic zahteva informacije iz kazenskih evidenc v skladu z Okvirnim sklepom 2009/315/PNZ.
- (9) Izmenjava informacij o kazenskih obsodbah je pomembna za vsako strategijo za boj proti kriminalu in terorizmu. Če bi države članice izkoristile celotni potencial sistema ECRIS, bi to prispevalo k odzivu kazenskega pravosodja na radikalizacijo, ki vodi v terorizem in nasilni ekstremizem.
- (10) Da bi povečali uporabnost informacij o obsodbah in prepovedih opravljanja poklica, ki izhajajo iz obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost otrok, je v Direktivi 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ določena obveznost držav članic, da sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi se zagotovi, da se za namene zaposlitve osebe na delovno mesto, ki vključuje neposredne in redne stike z otroki, informacije o obstoječih kazenskih obsodbah za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost otrok, vnesenih v kazensko evidenco, ali o obstoječih prepovedih opravljanja poklica, ki izhajajo iz teh kazenskih obsodb, posredujejo v skladu s postopki, določenimi v Okvirnem sklepu 2009/315/PNZ. Cilj navedenega mehanizma je zagotoviti, da osebe, ki so bile obsojene za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost otrok, ne morejo več prikrivati te obsodbe ali prepovedi opravljanja poklica z namenom opravljanja poklicne dejavnosti, ki vključuje neposreden in reden stik z otroki v drugi državi članici.
- (11) Cilj te direktive je uvesti potrebne spremembe Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ, ki bodo omogočile učinkovito izmenjavo informacij o obsodbah državljanov tretjih držav prek sistema ECRIS. Direktiva obvezuje države članice, da sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so obsodbam priložene informacije o državljanstvu ali državljanstvih obsojene osebe, če imajo države članice take informacije na voljo. Uvaja tudi postopke za odgovarjanje na zahtevke za informacije, zagotavlja, da je izpis iz kazenske evidence, ki ga zahteva državljan tretje države, dopolnjen z informacijami iz drugih držav članic, in uvaja tehnične spremembe, potrebne za to, da bo sistem izmenjave informacij deloval.
- (12) Za obdelavo osebnih podatkov s strani pristojnih nacionalnih organov za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, vključno z varovanjem pred grožnjami javni varnosti in njihovim preprečevanjem, bi se morala uporabljati Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾. Za obdelavo osebnih podatkov s strani nacionalnih organov, bi se morala uporabljati Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, če takšna obdelava ne spada v področje uporabe Direktive (EU) 2016/680.
- (13) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ bi bilo treba načela Sklepa 2009/316/PNZ vključiti v navedeni okvirni sklep ter na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vzpostavitvi centraliziranega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN), z namenom dopolnitve evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 (UL L 135, 22.5.2019, str. 1).

⁽⁶⁾ Direktiva 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ (UL L 335, 17.12.2011, str. 1).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (UL L 119, 4.5.2016, str. 89).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (14) Skupna komunikacijska infrastruktura, ki se uporablja za izmenjavo informacij iz kazenskih evidenc, bi morale biti varovane čezevropske telematske storitve med upravami (sTESTA), kakršna koli nadgradnja teh storitev ali katero koli drugo varovano omrežje.
- (15) Ne glede na možnost uporabe finančnih programov Unije v skladu z veljavnimi pravili bi morala vsaka država članica kriti svoje stroške za izvajanje, upravljanje, uporabo in vzdrževanje nacionalne podatkovne zbirke kazenskih evidenc ter tehničnih prilagoditev, potrebnih za uporabo sistema ECRIS.
- (16) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in svoboščine, zapisane zlasti v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, vključno s pravico do varstva osebnih podatkov, pravicama do sodnih in upravnih pravnih sredstev, načelom enakosti pred zakonom, pravico do poštenega sojenja in domnevo nedolžnosti ter splošno prepovedjo diskriminacije. To direktivo bi bilo treba izvajati v skladu s temi pravicami in načeli.
- (17) Ker cilja te direktive, in sicer omogočanja hitre in učinkovite izmenjave točnih informacij iz kazenskih evidenc o državljanih tretjih držav, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se z uvedbo skupnih pravil lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (18) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU), Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (19) V skladu s členoma 1 in 2 in členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (20) V skladu s členom 3 in členom 4a(1) Protokola št. 21 je Združeno kraljestvo podalo uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive.
- (21) V skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁰⁾ je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 13. aprila 2016⁽¹¹⁾.
- (22) Okvirni sklep 2009/315/PNZ bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ

Okvirni sklep 2009/315/PNZ se spremeni:

- (1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

Predmet urejanja

Ta okvirni sklep

- (a) opredeljuje pogoje, na podlagi katerih država članica izreka obsodbe deli informacije o obsodbah z drugimi državami članicami;

⁽¹⁰⁾ Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 8, 12.1.2001, str. 1).

⁽¹¹⁾ UL C 186, 25.5.2016, str. 7.

- (b) opredeljuje obveznosti države članice izreka obsodbe in države članice državljanstva obsojene osebe (v nadaljnjem besedilu: država članica državljanstva) ter določa postopke za odgovarjanje na zahtevek za informacije iz kazenske evidence;
- (c) vzpostavlja decentraliziran informacijskotehnološki sistem za izmenjavo informacij o obsodbah, ki temelji na podatkovnih zbirkah kazenskih evidenc vsake države članice, tj. evropski informacijski sistem kazenskih evidenc (v nadaljnjem besedilu: sistem ECRIS).“;

(2) v členu 2 se dodajo naslednje točke:

- „(d) ‚država članica izreka obsodbe‘ pomeni državo članico, v kateri je izrečena obsodba;
- (e) ‚državljan tretje države‘ pomeni osebo, ki ni državljan Unije v smislu člena 20(1) PDEU, ali osebo brez državljanstva ali osebo, katere državljanstvo ni znano;
- (f) ‚podatki o prstnih odtisih‘ pomeni podatke o pritisnjenih in povaljanih odtisih vsakega prsta osebe;
- (g) ‚podoba obraza‘ pomeni digitalno sliko obraza osebe;
- (h) ‚referenčna programska oprema za izvajanje sistema ECRIS‘ pomeni programsko opremo, ki jo razvije Komisija in ki je državam članicam na voljo za izmenjavo informacij iz kazenskih evidenc prek sistema ECRIS.“;

(3) v členu 4 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Vsaka država članica izreka obsodbe sprejme vse potrebne ukrepe, da se vsaki obsodbi, izrečeni na njenem ozemlju, priložijo informacije o državljanstvu ali državljanstvih obsojene osebe, če gre za državljana druge države članice ali državljana tretje države. Če informacije o državljanstvu obsojene osebe niso znane ali če je obsojena oseba brez državljanstva, se to zabeleži v kazenski evidenci.“;

(4) člen 6 se spremeni:

(a) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Kadar državljan ene države članice pri osrednjem organu druge države članice vloži zahtevek za informacije o svoji kazenski evidenci, ta osrednji organ pošlje zahtevek za izpis informacij in z njimi povezanih podatkov iz kazenske evidence osrednjemu organu države članice državljanstva ter te informacije in z njimi povezane podatke vključi v izpis, ki se predloži zadevni osebi.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„3a. Kadar državljan tretje države pri osrednjem organu države članice vloži zahtevek za informacije o svoji kazenski evidenci, ta osrednji organ pošlje zahtevek za izpis informacij in z njimi povezanih podatkov iz kazenske evidence samo tistim osrednjim organom držav članic, ki imajo informacije iz kazenske evidence te osebe, ter te informacije in z njimi povezane podatke vključi v izpis, ki se predloži zadevni osebi.“;

(5) člen 7 se spremeni:

(a) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Kadar se pri osrednjem organu države članice, ki ni država članica državljanstva, v skladu s členom 6 vloži zahtevek za informacije iz kazenske evidence o obsodbah, izrečenih zoper državljana države članice, zaprosena država članica posreduje te informacije v enakem obsegu, kot je predvideno v členu 13 Evropske konvencije o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„4a. Kadar se v skladu s členom 6 za namene kazenskega postopka vloži zahtevek za informacije iz kazenske evidence o obsodbah, izrečenih zoper državljana tretje države, zaprosena država članica posreduje informacije o obsodbah, izrečenih v zaproseni državi članici in vnesenih v kazensko evidenco, in obsodbah, izrečenih v tretjih državah, ki so ji bile nato posredovane in vnesene v njeno kazensko evidenco.

Če se take informacije zahtevajo za druge namene kot za kazenski postopek, se ustrezno uporablja odstavek 2 tega člena.“;

(6) v členu 8 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Odgovor na zahtevek iz člena 6(2), (3) in (3a) se pošlje v 20 delovnih dneh od dneva prejema zahtevka.“;

(7) člen 9 se spremeni:

(a) v odstavku 1 se besedilo „členom 7(1) in (4)“ nadomesti z besedilom „členom 7(1), (4) in (4a)“;

(b) v odstavku 2 se besedilo „členom 7(2) in (4)“ nadomesti z besedilom „členom 7(2), (4) in (4a)“;

(c) v odstavku 3 se besedilo „členom 7(1), (2) in (4)“ nadomesti z besedilom „členom 7(1), (2), (4) in (4a)“;

(8) člen 11 se spremeni:

(a) v točki (c) prvega pododstavka odstavka 1 se doda naslednja točka:

„(iv) podoba obraza.“;

(b) odstavki 3 do 7 se nadomestijo z naslednjim:

„3. Osrednji organi držav članic posredujejo naslednje informacije elektronsko, z uporabo sistema ECRIS, in v standardizirani obliki v skladu s standardi, ki se določijo v izvedbenih aktih:

(a) informacije iz člena 4;

(b) zahtevke iz člena 6;

(c) odgovore iz člena 7 in

(d) druge ustrezne informacije.

4. Če način posredovanja iz odstavka 3 ni na voljo, osrednji organi držav članic posredujejo vse informacije iz odstavka 3 na kakršen koli način, ki omogoča pisni zapis, in pod pogoji, ki osrednjemu organu države članice prejemnice omogočajo ugotovitev pristnosti informacij, ob upoštevanju varnosti posredovanja.

Če način posredovanja iz odstavka 3 dlje časa ni na voljo, zadevna država članica o tem obvesti druge države članice in Komisijo.

5. Vsaka država članica izvede potrebne tehnične prilagoditve, ki so potrebne za to, da lahko v standardizirani obliki elektronsko posreduje vse informacije iz odstavka 3 drugim državam članicam prek sistema ECRIS. Vsaka država članica Komisijo uradno obvesti o datumu, od katerega bo lahko izvajala take prenose.“;

(9) vstavita se naslednja člena:

„Člen 11a

Evropski informacijski sistem kazenskih evidenc (sistem ECRIS)

1. Za elektronsko izmenjavo informacij iz kazenskih evidenc v skladu s tem okvirnim sklepom se vzpostavi decentraliziran informacijskotehnološki sistem, ki temelji na podatkovnih zbirkah kazenskih evidenc vsake države članice, tj. evropski informacijski sistem kazenskih evidenc (sistem ECRIS). Sestavljen je iz naslednjih elementov:

- (a) referenčne programske opreme za izvajanje sistema ECRIS;
- (b) skupne komunikacijske infrastrukture med osrednjimi organi, ki zagotavlja šifrirano omrežje.

Da bi se zagotovila zaupnost in celovitost informacij iz kazenskih evidenc, posredovanih drugim državam članicam, se uporabljajo ustrezni tehnični in organizacijski ukrepi ob upoštevanju najsodobnejše tehnologije, stroškov izvajanja in tveganj, ki jih predstavlja obdelava informacij.

2. Vsi podatki iz kazenskih evidenc so shranjeni samo v podatkovnih zbirkah, ki jih upravljajo države članice.

3. Osrednji organi držav članic nimajo neposrednega dostopa do podatkovnih zbirk kazenskih evidenc drugih držav članic.

4. Za delovanje referenčne programske opreme za izvajanje sistema ECRIS in podatkovnih zbirk, ki hranijo, posredujejo in prejemajo informacije iz kazenskih evidenc, so odgovorne zadevne države članice. Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), ustanovljena z Uredbo (EU) 2018/1726 Evropskega parlamenta in Sveta (*), podpira države članice v skladu s svojimi nalogami, določenimi v Uredbi (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta (**).

5. Za delovanje skupne komunikacijske infrastrukture je odgovorna Komisija. Skupna komunikacijska infrastruktura izpolnjuje potrebne varnostne zahteve in v celoti ustreza potrebam sistema ECRIS.

6. eu-LISA zagotavlja, nadalje razvija in vzdržuje referenčno programsko opremo za izvajanje sistema ECRIS.

7. Vsaka država članica krije svoje stroške za izvajanje, upravljanje, uporabo in vzdrževanje nacionalne podatkovne zbirke kazenskih evidenc ter za namestitvev in uporabo referenčne programske opreme za izvajanje sistema ECRIS.

Komisija krije stroške za izvajanje, upravljanje, uporabo, vzdrževanje in prihodnji razvoj skupne komunikacijske infrastrukture.

8. Države članice, ki uporabljajo svojo nacionalno programsko opremo za izvajanje sistema ECRIS v skladu z odstavki 4 do 8 člena 4 Uredbe (EU) 2019/816, lahko še naprej uporabljajo svojo nacionalno programsko opremo za izvajanje sistema ECRIS namesto referenčne programske opreme za izvajanje sistema ECRIS, pod pogojem, da izpolnjujejo vse pogoje iz navedenih odstavkov.

Člen 11b

Izvedbeni akti

1. Komisija v izvedbenih aktih določi naslednje:

- (a) standardizirano obliko iz člena 11(3), tudi v zvezi z informacijami o kaznivem dejanju, na podlagi katerega je bila izrečena obsodba, in o vsebini obsodbe;
- (b) pravila o tehničnem izvajanju sistema ECRIS ter izmenjavi podatkov o prstnih odtisih;

- (c) katere koli druge tehnične načine organiziranja in omogočanja izmenjave informacij o obsodbah med osrednjimi organi držav članic, vključno z:
- (i) načini, ki omogočajo lažje razumevanje posredovanih informacij in njihovo samodejno prevajanje;
 - (ii) načini elektronske izmenjave informacij, zlasti glede tehničnih specifikacij, ki jih je treba uporabiti, in po potrebi postopkov za izmenjavo, ki naj se uporabljajo.
2. Izvedbeni akti iz odstavka 1 tega člena se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 12a(2).

(*) Uredba (EU) 2018/1726 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o Agenciji Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), o spremembi Uredbe (ES) št. 1987/2006 in Sklepa Sveta 2007/533/PNZ ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1077/2011 (UL L 295, 21.11.2018, str. 99).

(**) Uredba (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vzpostavitvi centraliziranega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN), z namenom dopolnitve evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 (UL L 135, 22.5.2019, str. 1).“;

(10) vstavi se naslednji člen:

„Člen 12a

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi tretji pododstavek člena 5(4) Uredbe (EU) št. 182/2011.“;

(11) vstavi se naslednji člen:

„Člen 13a

Poročanje s strani Komisije in pregled

1. Komisija do 29. junija 2023 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uporabi tega okvirnega sklepa. V poročilu oceni obseg, v katerem so države članice sprejele potrebne ukrepe za uskladitev s tem okvirnim sklepom, vključno z njegovim tehničnim izvajanjem.
2. Poročilo se po potrebi priložijo ustrezni zakonodajni predlogi.
3. Komisija redno objavlja poročilo o izmenjavi informacij iz kazenskih evidenc prek sistema ECRIS in o uporabi sistema ECRIS-TCN, zlasti na podlagi statističnih podatkov, ki jih posredujejo eu-LISA in države članice v skladu z Uredbo (EU) 2019/816. Poročilo se prvič objavi leto po predložitvi poročila iz odstavka 1.
4. Poročilo Komisije iz odstavka 3 obsega zlasti stopnjo izmenjave informacij med državami članicami, vključno z informacijami o državljanih tretjih držav, ter namen zahtevkov in njihovo število, vključno z zahtevki, ki ne izhajajo iz kazenskih postopkov, kot so varnostna preverjanja in zahtevki zadevnih oseb za informacije o svoji kazenski evidenci.“

Člen 2

Nadomestitev Sklepa 2009/316/PNZ

Sklep 2009/316/PNZ se nadomesti za države članice, ki jih zavezuje ta direktiva, brez poseganja v obveznosti teh držav članic v zvezi z datumom za prenos navedenega sklepa.

Člen 3

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 28. junija 2022. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanje na Sklep, nadomeščen s to direktivo, šteje za sklicevanje na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

3. Države članice izvedejo tehnične prilagoditve iz člena 11(5) Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ, kakor je spremenjen s to direktivo, do 28. junija 2022.

Člen 4

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 2 se uporablja od 28. junija 2022.

Člen 5

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Strasbouru, 17. aprila 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL